
Industridepartementet.

Vedlegg til St. prp. nr. 1.
1969—70, Vassdrags- og
elektrisitetsvesenet.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

TILLATELSER MEDDELT I 1968

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. Foreningen til Bægnavassdragets Regulering. Regulering av Aurdalsfjord. Fristforlengelse. Industridepartementets brev av 15. januar 1968. Jfr. bind 1958 nr. 8	5
2. Christiania Portland Cementfabrik. Konesesjon på kraftleie. Kgl. res. av 19. januar 1968	5
3. Elektrokemisk A/S. Konesesjon på kraftleie for drift av smelteverk i Porsgrunn. Kgl. res. 19. januar 1968	10
4. Fristforlengelse vedr. utbygging av Støngfjordvassdraget. Industridepartementets brev av 6. februar 1968. Jfr. bind 1965 nr. 47	17
5. A/S Statlandbruket. Konesesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 10. februar 1968 ..	17
6. A/S Ringnes Bryggeri. Konesesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 5. mars 1968 ..	18
7. Statsregulering av Tokke-Vinjevassdraget m. v. Planendring m. v. Kgl. res. 5. april 1968. Jfr. bind 1964 nr. 24	19
8. Elektrokemisk A/S. Tillatelse til å forhøye aksjekapitalen. Industridepartementets brev av 19. april 1968	21
9. A/S Ila og Lilleby Smelteverker. Kraftleie fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk. Kronprinsregentens res. 26. april 1968	21
10. M. Peterson & Søn A/S. Konesesjon på kraftleie. Kronprinsregentens res. 26. april 1968	26
11. A/S Bjørkaasen Gruber. Fornylse av tillatelse til regulering av Børsvann m. v. Kronprinsregentens res. av 26. april 1968. Jfr. bind II (Efter koncessionsloven) nr. 39	31
12. Mosjøen Aluminiumsverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co. Konesesjon på kraftleie fra statskraftverkene. Kronprinsregentens res. 26. april 1968	35
13. Falconbridge Nikkelverk A/S. Konesesjon på kraftleie. Kgl. res. 24. mai 1968	40
14. A/S Alnor Aluminium Norway. Konesesjon på ytterligere kraftleie fra A/S Rjukanfos. Kgl. res. 24. mai 1968. Jfr. bind 1964 nr. 29	50
15. A/S Vittingfos. Erverv av bruksrett til vannfall. Kgl. res. 31. mai 1968	64
16. Fолldal Verk A/S. Konesesjon på kraftleie. Kgl. res. 7. juni 1968	67
17. Elektrokemisk A/S, Oslo. Konesesjon på ytterligere kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk til drift av Fiskaa Verk. Kgl. res. 14. juni 1968. Jfr. bind 1963 nr. 22	70
18. Troms fylkes kraftforsyning. Regulering og overføring av Guolasjåkka i Kåfjord kommune m. v. Kgl. res. 14. juni 1968	75
19. A/S Christiania Portland Cementfabrik. Konesesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 26. juni 1968. Jfr. nr. 2 foran	84
20. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Regulering av Bangsjøene m. v. Kgl. res. 5. juli 1968	85
21. Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering. Overføring av Votna og Lya til Nes kraftverk m. v. Kgl. res. 5. juli 1968. Jfr. bind 1962 nr. 32	91
22. Trondheim Elektrisitetsverk. Tillatelse til ekspropriasjon m. v. for utbygging av Gresslifoss Kraftverk gitt ved kgl. res. av 17. juni 1966. Planendring. Industridepartementets samtykke av 24. juli 1968. Jfr. bind. 1966 nr. 21	99
23. Trondheim Elektrisitetsverk. Regulering og overføring av Lødølja. Kgl. res. 26. juli 1968 ..	100
24. Glommens og Laagens Brukseierforening. Tillatelse til ytterligere regulering av Aursjøen i Skjåk m. v. meddelt ved kgl. res. av 30. april 1965. Planendring. Kgl. res. av 9. august 1968. Jfr. bind 1962 nr. 27 og 1965 nr. 31	104
25. Det Norske Nitridaktieselskap. Konesesjon på kraftleie fra Aust-Agder Kraftverk til smelteverket i Eydehavn. Kgl. res. 9. august 1968	110
26. Christiania Spigerverk. Ytterligere kraftleie til bedriften i Nydalen i Oslo. Kgl. res. 23. august 1968	117
27. Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for ytterligere statsregulering av Bjerka-Plura m. v. Kgl. res. 23. august 1968. Jfr. bind 1962 nr. 59	121

	Side
28. Trondheim Elektrisitetsverk. Tillatelse til regulering av Nea-Nesjø dam. Kgl. res. 23 .august 1968. Jfr. nr. 32 nedenfor	126
29. Sundsbarm Kraftverk. Reguleringsstillatelse for Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Daleåi (Oftevassdraget). Kgl. res. 5. juli 1963. Planendring. Industridepartementets samtykke 5. september 1968. Jfr. bind 1963 nr. 24	132
30. A/S Ranheim Papirfabrikk. Kongsesjon på kraftleie. Kgl. res. 6. september 1968	132
31. Kristiansands Jernstøperi A/S. Kongsesjon på ytterligere kraftleie. Gitt av Industridepartementet 7. september 1968	135
32. Trondheim Elektrisitetsverk. Tillatelse til regulering av Nea-Nesjø dam, meddelt ved kgl. res. av 23. august 1968. Endring av vilkårenes post 15. Kgl. res. 13. september 1968. Jfr. nr. 28 foran	136
33. Oslo Lysverker. Tillatelse til regulering av Holselva og Votna m. v., stadfestet ved kgl. res. 4. juni 1948. Opphevelse av vilkårenes post 14. Kgl. res. 4. oktober 1968. Jfr. bind 1948 nr. 20 ..	138
34. A/S Arendal Smelteverk. Kongsesjon på kraftleie fra Aust-Agder Kraftverk til smelteverket i Eydehavn. Kgl. res. 11. okt. 1968. Jfr. nr. 37 nedenfor	139
35. A/S Heistad Fabrikker. Kongsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 14. november 1968	146
36. Østfold fylke. Kongsesjon gitt ved kgl. res. av 7. oktober 1966 på reguleringer og overføringer i Lærdalsvassdraget. Fristforlengelse. Industridepartementets brev av 15. november 1968. Jfr. bind 1966 nr. 40	147
37. A/S Arendal Smelteverk. Kongsesjon på leie av inntil 7 500 kW tilfeldig kraft fra A/S Arendals Fossekompani til smelteverket i Eydehavn. Regjeringens res. 21. november 1968. Jfr. nr. 34 foran	148
38. L/L Firdakraft. Fornyelse av tillatelse til regulering og overføring i Øksendalsvassdraget i Bremanger kommune. Kgl. res. 6. desember 1968. Jfr. bind 1967 nr. 23	152
39. Bortfall av reguleringskongsesjon av 23. februar 1940 for Hemne komm. Elektrisitetsverk. Industridepartementets brev av 10. desember 1968. Jfr. bind 1940 nr. 7	153
40. Rena Kartonfabrik A/S. Kongsesjon på leie av spillkraft til drift av elektrokjel. Kgl. res. 13. desember 1968	153
41. A/S Norsk Aluminium Company. Utbygging og regulering av Dalevassdraget (kongsesjon av 25. september 1936). Ytterligere fristforlengelse. Industridepartementets brev av 17. desember 1968. Jfr. bind 1967 nr. 25	156
42. A/S Saundefaldene. Innføring av Breikvamselva og Raundalsbekken på driftstunnelen for Sondenå kraftverk (kongsesjon av 10. november 1961). Fristforlengelse. Industridepartementets brev av 18. desember 1968. Jfr. bind 1961 nr. 51	156

1. Foreningen til Bægnavassdragets Regulering.

(Fristforlengelse vedrørende regulering av Aurdalsfjord.)

Industridepartementets brev 15. januar 1968.

Reguleringsforeningens søknad av 11. mai 1967.

I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 § 12 pkt. 1 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon 28. juni 1946 bestemmer departementet: Den frist for fullføring som er fastsatt i vilkårenes post 5 i konsesjon gitt ved kongelig resolusjon 25. april 1958 forlenges med 5 år til 5. november 1972.

2. A/S Christiania Portland Cementfabrik.

(Konsesjon på kraftleie for drift av Slemmestad Cementfabrikk, Norsk Eternitfabrikk og Norsk Fiberglassfabrikk i Slemmestad i Røyken.)

Kgl. res. av 19. januar 1968.

A/S Christiania Portland Cementfabrik fikk ved kongelig resolusjon av 5. mai 1961 konsesjon på leie av inntil 9 500 kW fra A/S Kykkelsrud — inklusive 2 000 kW Tokkekraft — for drift av Slemmestad Cementfabrik og Norsk Eternitfabrik, begge i Slemmestad. Konsesjonen er tidsbegrenset til 1. januar 1970 — «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1961 s. 56 flg.

A/S Christiania Portland Cementfabrik søkte i brev av 13. februar 1967 om konsesjon på leie av i alt 25 000 kW — inklusive 2 000 kW Tokkekraft — fra Buskerud Kraftverker for drift av Slemmestad Cementfabrik, Norsk Eternit Fabrik og Norsk Fiberglassfabrikk, alle i Slemmestad. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 19. september 1967 gitt følgende uttalelse i anledning av denne søknaden:

«Med brev av 13. februar 1967 fra A/S Christiania Portland Cementfabrik har hovedstyret mottatt selskapets søknad av samme dag til Industridepartementet om konsesjon på leie av i alt inntil 25 000 kW — hvorav

2 000 kW Tokke-kraft — fra Buskerud Kraftverker til drift av selskapets 3 bedrifter i Slemmestad i Røyken herred, nemlig Slemmestad Cementfabrik, Slemmestad Fiberglassfabrikk og Norsk Eternit Fabrik.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss herved å søke om konsesjon for kjøp av:

2 MW Tokkekraft
og inntil 23 MW annen kraft

i alt inntil 25 MW elektrisk kraft alt for levering fra/gjennom Buskerud Kraftverker.

Kraften skal benyttes til våre 3 bedrifter i Slemmestad: Slemmestad Cementfabrik, Slemmestad Fiberglassfabrikk og Norsk Eternit Fabrik.

I de siste år har vår cementproduksjon stadig steget, og vi planlegger fortsatt å øke produksjonen. Under installasjon har vi nå en stor roterovn. Vårt behov for elektrisk kraft vil stige betydelig i tiden fremover.

Fra tidligere har vi konsesjon for inntil 9 500 kW fra A/S Kykkelsrud, herav 2 000 kW i forbindelse med tegning av andeler i Tokkelånet. Konsesjonen for Tokkekraften gjelder til 30. juni 1966, for den øvrige kraft for den tid leieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1970.

Vår nåværende kraftkontrakt med A/S Kykkelsrud utløper 15. oktober d. å. Imidlertid vil vi allerede fra ca. 15. august trenge mer kraft enn det A/S Kykkelsrud maksimalt kan overføre til oss gjennom sin nåværende linje til Slemmestad. Det kan derfor bli aktuelt, en tid fremover fra august måned, å få både noe kraft fra Buskerud Kraftverker og noe fra A/S Kykkelsrud. Ny kraftledning frem til Slemmestad for Buskerud Kraftverker er under oppførelse.

Endelig kontrakt med Buskerud Kraftverker er ennå ikke i orden, men der er praktisk talt enighet om å slutte en kontrakt ifølge det utkast vi har fått. Til Deres foreløpige orientering vedlegger vi en kopi herav.

Som bilag følger:

Erklæring fra vårt styre i anledning «ervervsloven» av 14. desember 1917.

Vi bekrefter at vårt styre utelukkende består av norske statsborgere.

Av selskapets aksjekapital på kr. 19 479 000 er aksjer for et samlet pålydende kr. 485 000 på utenlandske hender.»

Søknaden har herfra vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte.

Røyken kommunestyre har i møte 19. april 1967 enstemmig vedtatt å anbefale følgende forslag fra Røyken Elverks styre og formannskapet:

«Søknaden gjelder 2 MW Tokkekraft og inntil 23 MW annen kraft for levering fra/gjennom Buskerud Kraftverker.

Kraften skal benyttes til Slemmestad Cementfabrikk, Slemmestad Fiberglassfabrikk og Norsk Eternit Fabrikk. Fra tidligere har bedriften konsesjon på inntil 9,5 MW fra A/S Kykkelsrud, denne kontrakten utløper 15. oktober d.å., mens bedriften allerede fra ca. 15. august på grunn av produksjonsøkning vil trenge mer kraft. Elverkets styre anbefaler konsesjon, på betingelse av at Røyken Elverk får samme erstatning som elverkene f.eks. Kongsberg og Ringerike får i lignende forhold.»

Fylkesmannen i Buskerud har i brev hit 5. april 1967 uttalt:

«Søknaden fra A/S Christiania Portland Cementfabrik datert 13. februar 1967 om konsesjon på leie av kraft fra Buskerud Kraftverker har vært forelagt Røyken kommunestyre til uttalelse i samsvar med direktoratets brev. En utskrift av kommunestyrets møtebok med vedlegg følger vedlagt sammen med sakens dokumenter. Som det ses av utskriften har Røyken kommunestyre enstemmig anbefalt søknaden på betingelse av at Røyken Elverk får slik erstatning som f.eks. elverkene i Kongsberg og Ringerike får i liknende forhold.

Saken har vært forelagt Buskerud Kraftverker med spørsmål om hvilke erstatninger det dreier seg om, samt med samtidig anmodning om å uttale seg angående den betingelse som Røyken kommunestyre har satt for sin anbefaling av søknaden. Det opplyses fra Buskerud Kraftverker at på Ringerike betaler Skjærdalsbruket et tillegg til det kommunale elverk som tilsvarende 10 pst. på Buskerud Kraftverkers regninger til Skjærdalsbruket. Kraftforbruket er her 0,907 MW, og for tiden er godtgjørelsen kr. 0,388 pr. overført MWh.

For øvrig har Buskerud Kraftverker uttalt følgende:

«Styret finner på nuværende tidspunkt ikke å kunne avgi noen uttalelse da tilsvarende spørsmål er under forhandling mellom Kongsberg Våpenfabrikk og Kongsberg komm. Elverk.»

Fylkesmannen viser til foranstående og finner det for sitt vedkommende vanskelig å avgi uttalelse til søknaden på bakgrunn av den uttalelse som foreligger fra Røyken kommunestyre, idet en ikke har noen oversikt over den praksis som måtte foreligge.

Bortsett fra det spørsmålet har fylkesmannen intet å bemerke til søknaden om konsesjon på leie av kraft fra Buskerud Kraftverker.»

Røyken kommunestyres vedtak av 19. april 1967 ble i brev herfra av 9. august 1967 forelagt Christiania Portland Cementfabrik, som i svarbrev av 17. august 1967 har meddelt:

«Vi viser til Deres brev av 9. d. m. hvorav vi forstår at konsesjonssøknaden om ny 60 kV tilførselslinje til bedriften er anbefalt av Røyken Kommunestyre uten forbehold.

Når det gjelder søknaden om konsesjon på leie av kraft fra Buskerud Kraftverker, er det imidlertid i innstillingen fra Røyken Elverks

styre, samt fra Røyken Formannskap, tatt det forbehold at «Røyken Elverk får samme erstatning som elverkene på f.eks. Kongsberg og Ringerike får i liknende forhold».

I denne forbindelse refereres i Deres brev til en uttalelse fra Buskerud Kraftverker, innhentet av Fylkesmannen, hvor det heter «at Ringerike betaler Skjærdalsbruket et tillegg til det kommunale elektrisitetsverk som tilsvarende 10 pst. på Buskerud Kraftverkers regninger til Skjærdalsbruket».

Vi kjenner ikke forholdet mellom Ringerike Elverk og Skjærdalsbruket, om det har bestått en tidligere direkte forbindelse mellom bruket og Elverket i en av de nå sammenlåtte kommuner, eller om det i dag foregår noen ytelse fra Elverkets side f.eks. i form av overføringsnett. Kraftforbruket ved Skjærdalsbruket er også såpass beskjedent at sammenligningen med C. P. C. for øvrig ikke synes relevant.

Vi er imidlertid kjent med at det i lengre tid har vært ført forhandlinger mellom Kongsberg Våpenfabrikk og Kongsberg Elverk om Elverkets krav om avgift for kraft som leveres fabrikk fra fylke og stat. Dette krav er avvist av Våpenfabrikken og saken er visstnok til behandling i Fylkesadministrasjonen.

Forholdet på Kongsberg er at det der opprinnelig var en direkte levering av elektrisk kraft av Elverket til Våpenfabrikken (i tillegg til fabrikkens egen kraftstasjon). Ved økende kraftbehov ble imidlertid den nødvendige tilleggsenergi levert direkte fra fylkets nett, men i Kongsberg Elverks regi. Det som nå skjer er at Våpenfabrikken vil kjøpe kraften direkte fra fylket og koble ut det kommunale Elverk som et unødvendig mellomledd.

For C. P. C. er forholdet at Røyken Elverk aldri har levert kraft til fabrikk (bortsett fra til boliger) og heller ikke har kommet med forslag om dette. Vi kan derfor ikke se noen grunn til at vi avgiftsmessig skal stå i noen dårligere stilling enn Kongsberg Våpenfabrikk vis-à-vis det kommunale Elverk, og finner å måtte avvise kravet om en avgift til Røyken Elverk.

Vi vil for øvrig gjerne ha Deres uttalelse om, og i tilfelle etter hvilken paragraf, det er lovhjemmel for et avgiftskrav som nevnt når det fra det kommunale Elverks side overhode ikke gis noen ytelse.

Våre kraftutgifter vil dreie seg om 3—4 mill. kroner pr. år.

Vi vil i denne forbindelse bemerke at hvis Røyken Elverk skal ha en godtgjørelse for den kraft som leveres til oss, synes vi det ville være rimelig om denne godtgjørelse ble erlagt av Buskerud Kraftverker som en kompensasjon for at Røyken Elverk har veket plass som kraftleverandør til fordel for Buskerud Kraftverker. Dette forhold bør derfor etter vår mening bli en sak mellom de nevnte parter og ikke virke fordyrende på kraftleveransen til oss.

Da det nå er forholdsvis kort tid til at vi må ha kraft fra Buskerud Kraftverker, tillater vi oss å foreslå at Røyken kommune godkjenner at det blir gitt en midlertidig konsesjon for kraftleie.

Når det gjelder vår nåværende konsesjon av 5. mai 1961, bekrefter vi at denne skal

bortfalle når ny konsesjon på leie av kraft fra Buskerud Kraftverker blir gitt.»

Ved Industridepartementets brev av 10. juni 1954 er A/S Christiania Portland Cementfabrik gitt tillatelse til å leie inntil 1 200 kW fra Våle kommunale elektrisitetsverk på de vanlige betingelser, herunder med vilkår om helt norsk styre og om en årlig avgift til staten på kr. 1 pr. kW. Avgiften er betalt til og med for driftsåret 1966—67. For 1966—67 var avgiften kr. 298. Konsesjonen er tidsbegrenset til 1. juli 1967 og selskapet er i brev herfra av 20. februar 1967 gjort oppmerksom på at det blir å søke om fornyelse, dersom kraftleieforholdet aktes opprettholdt. Det er ennå ikke mottatt slik søknad her.

A/S Christiania Portland Cementfabrik er videre ved kongelig resolusjon av 5. mai 1961 gitt tillatelse til å leie inntil 9 500 kW fra A/S Kykkelsrud, inklusive 2 000 kW Tokkekraft.

For så vidt angår leien av de 2 000 kW som er tildelt selskapet i forbindelse med tegning av andeler i Tokke-lånet gjelder tillatelsen til 30. juni 1996. For øvrig gjelder tillatelsen for den tid leieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1970.

Tillatelsen er gitt med vilkår om helt norsk styre og om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW for den kraftleie som har funnet sted etter 1. januar 1960. Avgiften er betalt til og med for året 1966. For 1966 var den kr. 13 518.

Som nevnt foran har selskapet i sitt brev av 17. august 1967 bekreftet at konsesjonen av 5. mai 1961 skal bortfalle ved meddelelse av ny konsesjon på leie av kraft fra Buskerud Kraftverker som det nå søkes konsesjon på. Det er imidlertid opplyst i søknaden at gjeldende kraftleiekontrakt med A/S Kykkelsrud utløper 15. oktober 1967. Da selskapet allerede fra ca. 15. august vil trenge mer kraft enn det A/S Kykkelsrud maksimalt kan overføre til selskapet gjennom nåværende ledning til Slemmestad, er det opplyst å kunne bli aktuelt en tid fremover fra august måned å få noe kraft både fra A/S Kykkelsrud og fra Buskerud Kraftverker.

Det er med søknaden fremlagt utkast til kraftleiekontrakt med Buskerud Kraftverker. Utkastet lar imidlertid stå åpent kraftleveringens omfang og varighet.

Selskapet v/ overingeniør Nissen har imidlertid antydnet underhånden, at kontraktskvantumet antagelig vil bli på ca. 18 MW og at det således foreløpig skulle være tilstrekkelig med en konsesjon på inntil 20 MW. Først i 1970—72 regner selskapet med et ytterligere

kraftbehov i forbindelse med planlagt produksjonsutvidelse. Selskapet vil da i tilfelle komme tilbake til spørsmålet om en tilleggskonsesjon for det ytterligere kraftkvantum det måtte få behov for.

For leveringen skal etter § 4 i utkastet betales den pris som fylkestinget til enhver tid bestemmer, for tiden:

Effektavgift: kr. 85 pr. kW/år og energiavgift:
fra og med 16. mai til og med 15. oktober:
1 øre/kWh og
fra og med 16. oktober til og med 15. mai:
2 øre/kWh.

Fylkestinget skal uavhengig av oppsigelsesfristen kunne justere kraftprisen. Melding om at prisen vil bli hevet skal sendes kjøperen minst 6 måneder i forveien.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot det nye leieforhold og vil etter dette for sitt vedkommende rå til at A/S Christiania Portland Cementfabrik gis tillatelse til å leie inntil 20 000 kW — inklusive 2 000 kW Tokkekraft — fra Buskerud Kraftverker til drift av selskapets 3 bedrifter i Slemmestad: Slemmestad Cementfabrik, Slemmestad Fiberglassfabrikk og Norsk Eternit Fabrikk.

For så vidt angår de 2 000 kW Tokkekraft forutsettes tillatelsen gjelde til 30. juni 1996.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til utgangen av 1977.

Tillatelsen anbefales meddelt med vilkår om helt norsk styre og om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}$.

Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner foreslås sløffet etter vanlig praksis, idet Buskerud Kraftverker som fylkesverk skal stå som leverandør.

Røyken El.verks styre har som nevnt anbefalt konsesjon gitt på betingelse av at Elverket får samme erstatning som elverkene i f.eks. Kongsberg og Ringerike får i liknende forhold. Om dette har fylkesmannen i brevet av 5. august 1967 meddelt, at på Ringerike betaler Skjærdalsbruket et tillegg til det kommunale elverk som tilsvarer 10 pst. på Buskerud Kraftverkers regninger til Skjærdalsbruket. Hovedstyret skal her bemerke at A/S Skjærdalens Brug ved kongelig resolusjon av 29. april 1959 er gitt tillatelse til å leie inntil 3 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke. Konsesjonen er gitt på vanlige betingelser og således uten vilkår om avgift til det kommunale elverk.

For så vidt angår Kongsberg er i fylkes-

mannens brev opplyst at Buskerud Kraftverker har meddelt at dets styre på nåværende tidspunkt ikke finner å kunne avgi noen uttalelse da tilsvarende spørsmål som for Skjærdalsbruket er under behandling mellom Kongsberg Våpenfabrik og Kongsberg kommunale elverk. Her skal Hovedstyret bemerke at Kongsberg Våpenfabrik imidlertid ikke er ansett konsesjonspliktig etter kap. IV i ervervsloven av 14. desember 1917. Spørsmål om å pålegge avgift til det kommunale elverk som konsesjonsvilkår vil således her ikke oppstå.

Overensstemmende med praksis er Hovedstyret etter dette av den mening, at det ikke bør bli å pålegge noe særskilt vilkår om avgift til Røyken kommunale elverk som betinget av elverket.

For øvrig kan vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Da kraftleiekontrakten mellom A/S Christiania Portland Cementfabrik og A/S Kykkelsrud som nevnt gjelder til 15. oktober 1967 og da det fra ca. 15. august og en tid fremover vil bli behov for noe kraft fra både Kykkelsrud og Buskerud Kraftverker, vil Hovedstyret foreslå at selskapets konsesjon av 5. mai 1961 på leie av kraft fra A/S Kykkelsrud blir gjeldende til 15. oktober 1967.

En går ut fra at A/S Christiania Portland Cementfabrik av departementet blir bedt innsende den nye kontrakten med Buskerud Kraftverker så snart den er undertegnet av partene.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 18./19. september 1967.»

Departementet skal bemerke:

A/S Christiania Portland Cementfabrik har i brev av 13. februar 1967 til departementet gitt erklæring i samsvar med lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 24, annet ledd.

Etter det foreliggende vil departementet i tilslutning til Hovedstyret rå til at A/S Christiania Portland Cementfabrik for drift av Slemmestad Cementfabrik, Slemmestad Fiberglassfabrikk og Norsk Eternit Fabrik gis konsesjon på leie av inntil 20 000 kW — inklusive 2 000 kW Tokke-kraft — fra Buskerud Kraftverker på vilkår i det vesentlige som foreslått av Hovedstyret.

Konsesjonen foreslås således for så vidt angår de 2 000 kW Tokkekraft tidsbegrenset til 30. juni 1996, og for den øvrige kraft til 1. januar 1978, jfr. det nedenfor foreslåtte vilkår om konsesjonstid.

Videre foreslås bl. a. vilkår om årlig avgift — kr. 1,50 pr. kW — til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes bortsett fra kraft til romoppvarming og til fremstilling av damp, jfr. pkt. 7 i utkastet til vilkår.

Departementet foreslår følgende vilkår for konsesjonen:

1. *Konsesjonstid.*

For så vidt angår leien av de 2 000 kW som er tildelt konsesjonæren i forbindelse med tegning av andeler i Tokke-lånet gjelder tillatelsen til 30. juni 1996.

For øvrig gjelder tillatelsen for den tid leieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1978.

2. *Styre.*

Selskapet skal ha sitt sete her i riket, og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettsløse mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettsløse mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra

regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — bortsett fra kraft til romoppvarming og til fremstilling av damp — erlegges til staten en årlig avgift på kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{kWh}{8760} = kW$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften betales fra det tidspunkt kraftleveringen tar til.

De nærmere bestemmelser om avgiftens

beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelse som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Selskapets gjeldende konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 5. mai 1961 på kraftleie fra A/S Kykkelsrud forutsettes å bortfalle i og med meddelelsen av den foreslåtte konsesjon.

Selskapets kraftleiekontrakt med Buskerud Kraftverker om kraftleien forutsettes tilstillet departementet så snart den foreligger.

Krafttuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har i forbindelse med denne saken ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt selskapet vil trenge røykskadekonsesjon etter lov om rettsshøve mellom granar av 16. juni 1961, jfr. lovens § 19 flg. og forskrifter gitt i medhold av loven.

Når det gjelder kravet fra Røyken kommunestyre om at Christiania Portland Cementfabrik skal betale en avgift til Røyken Elektrisitetsverk, antar departementet overensstemmende med praksis og i tilslutning til Hovedstyret at det ikke bør pålegges noe særskilt vilkår om avgift.

Industridepartementet

tilråar:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Christiania Portland Cementfabrik for drift av Slemmestad Cementfabrik, Norsk Eternit Fabrikk og Norsk Fiberglassfabrikk i Slemmestad i Røyken kommune å leie inntil 20 000 kW — inklusive 2 000 kW Tokkekraft — fra Buskerud Kraftverker på vilkår og under forutsetninger som foreslått i Industridepartementets tilråding av 19. januar 1968.

3. Elektrokemisk A/S.

(Konsesjon på kraftleie fra Skiensfjordens komm. Kraftselskap for drift av smelteverk i Porsgrunn.)

Kgl. res. av 19. januar 1968.

Porsgrunn Elektrometallurgiske Aksjeselskap (PEA) fikk ved kongelig resolusjon av 25. oktober 1957 konsesjon på leie av i alt inntil 25 000 kW fra Skiensfjordens komm. Kraftselskap (SKK) til drift av selskapets smelteverk i Porsgrunn, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1957 side 244 flg. Konsesjonen har utløpstid 1. juli 1970.

PEA søkte 25. januar 1965 om konsesjon på leie av inntil 45 000 kW fra SKK til avløsning av ovennevnte kraftleiekonsesjon.

Etter avtale med Røykskaderådet ble imidlertid saken stillet i bero inntil videre, idet spørsmålet om røykskadekonsesjon var under behandling.

I brev av 13. mai 1966 søkte Elektrokemisk A/S om konsesjon på erverv av samtlige aksjer i PEA.

I brev av 25. mai s. å. uttalte departementet at under forutsetning av at Elektrokemisk A/S fikk truffet avtaler om kjøp av samtlige aksjer i PEA, ville departementet meddele selskapet den nødvendige konsesjon etter § 36 i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917.

Elektrokemisk A/S meddelte departementet i brev av 27. februar 1967 at selskapet hadde inngått avtaler om kjøp av samtlige aksjer i PEA.

Under henvisning til PEA's foran nevnte søknad om kraftleiekonsesjon anmoder Elektrokemisk A/S i brev av 9. mars 1967 om å få meddelt konsesjon på leie av 45 000 kW fra SKK til seg i stedet for PEA, som på ekstraordinær generalforsamling 28. desember 1966 ble besluttet oppløst.

Konsesjon på aksjeervert forutsettes meddelt Elektrokemisk A/S av departementet, hvis spørsmålet om kraftleiekonsesjon blir avgjort i samsvar med nærværende tilråding.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 19. september 1967 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av de nevnte konsesjonssøknader:

«Elektrokemisk A/S.

1. Søknad om tillatelse til erverv av aksjer i Porsgrunn Elektrometallurgiske A/S (PEA).
2. Søknad om konsesjon på leie av inntil 45 000 kW fra Skiensfjordens kommunale Kraftselskap (SKK).

Med Industridepartementets brev av 24. april 1967 — jnr. 968/67 IDV — har Hoved-

styret mottatt til uttalelse fortrolig søknad av 13. mai 1966 fra Elektrokemisk om konsesjon på kjøp av samtlige aksjer i PEA og søknad av 9. mars 1967 om konsesjon på leie av inntil 45 000 kW fra SKK til drift ved PEA.

Søknaden av 13. mai 1966 er sålydende:

«Elektrokemisk har i den senere tid forhandlet med de nuværende aksjonærer i ovennevnte bedrift om kjøp av samtlige aksjer.

PEA ble som kjent i sin tid stiftet av det sveitsiske selskap METEOR S. A. I 1920 overtok Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap aksjemajoriteten, og aksjene eies nu av kraftselskapet med 55 pst., METEOR S. A. eier ca. 40 pst., Den norske Creditbank 5 pst., dessuten har 2 nordmenn 1 aksje hver.

Vår interesse i å erverve PEA ligger først og fremst i at vi kan se dets produksjon av ferrosilisium i sammenheng med vårt nye smelteverk i Salten, liksom vi selvfølgelig gjerne vil komme inn på andre legeringer i tillegg til ferrosilisium, silisium-metall og siliko-kalsium. Ved forskjellige rasjonaliseringsiltak på PEA regner vi også med å kunne redusere røkutslippet meget sterkt, hvilket i høy grad er av interesse for distriktet som er sterkt misfornøyd med forholdene som de er i dag.

Efter lengre tids forhandlinger har det nu lykket for oss å finne frem til et avtaleutkast med Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap, som er godkjent av vårt styre og representantskap og av SKK's styre, men ikke av dette selskaps representantskap, og heller ikke av de respektive kommunale myndigheter, hvilket er årsaken til at vi ber om at saken foreløpig behandles fortrolig.

Likeså har vi fra METEOR S. A. fått en opsjon som utløper 21. ds. på erverv av deres ca. 40 pst. av aksjekapitalen som på å få adgang til dette selskaps kjennskap til legeringsmarkedet verden over, samt på å få benytte oss av dets erfaringer når det gjelder marketing, og hva dermed henger sammen.

PEA A/S har en konsesjonsppliktig kraftleiekontrakt med Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap. Kraftleiekontrakten utløper 1. juli d. å., og det forhandles for tiden om en ny kontrakt.

Efter den alminnelige konsesjonslovs § 36 kreves konsesjon for erverv av aksjer når erververen derved blir innehaver av mer enn 35 pst. av samtlige aksjer, såfremt selskapet innehar konsesjonsppliktige rettigheter. Vi tillater oss å søke om konsesjon på den omhandlede aksjeervertelse.

Da vi gjerne vil ha konsesjonsspørsmålet bragt i orden før de endelige avtaler bringes i orden, tillater vi oss å be om en snarlig behandling av saken.»

I brev av 27. februar 1967 til departementet har Elektrokemisk under henvisning til søknaden av 13. mai 1966 meddelt:

«Vi har nå ervert alle aksjene i selskapet og kan i den anledning opplyse:

1. Ved avtale av 29. juni — 6. juli 1966 mellom Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap (S. K. K.) og Elektrokemisk A/S forpliktet S. K. K. seg til å overdra sine aksjer i PEA til Elektrokemisk A/S. Kjøpesummen for aksjene — i alt 1 100 — ble satt

- til kr. 1 650 000. Halvdelen av aksjene ble overført den 15. august 1966 og de resterende den 27. desember 1966.
2. Den norske Creditbanks aksjer i selskapet — i alt 100 — ble tiltransportert Elektrokemisk A/S den 27. november 1966. Kjøpesummen for aksjene utgjorde kr. 319 726.
 3. De aksjer det sveitsiske selskap Meteor S. A. hadde i PEA — i alt 798 — ble ved avtale av 12. — 18. mai 1966 overdratt til Elektrokemisk A/S for en kjøpesum stor kr. 2 250 000.»

Søknaden av 9. mars 1967 lyder slik:

«Under henvisning til ansøking av 25. februar 1965 fra Porsgrunn Elektrometallurgiske A/S (PEA) om konsesjon på leie av inntil 45 000 kW fra Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap (SKK) kan vi opplyse at det er inngått ny kraftleieavtale mellom PEA og SKK. Avtalen er gjort gjeldende fra 1. juli 1966 og trer i stedet for den tidligere kontrakt datert 18.—22. januar 1965. Kraftkvantumet utgjør 45 000 kW (timemiddel).

Vårt selskap, Elektrokemisk A/S, har i 1966 inngått avtale om overtagelse av samtlige aksjer i PEA. I den forbindelse er det også inngått avtale med SKK, den tidligere hovedaksjonær, om rett for Elektrokemisk A/S til å tre inn i kraftleieavtalen med PEA hvis det ble besluttet å oppløse selskapet.

På ekstraordinær generalforsamling den 28. desember 1966 i PEA er det besluttet å oppløse selskapet. Driften av selskapet vil skje for Elektrokemisk A/S' regning fra 1. januar 1967. Virksomheten fortsetter for øvrig uforandret under navnet Elektrokemisk A/S, Porsgrunn Elektrometallurgiske (PEA).

Da vårt selskap nå faktisk vil tre inn som avtager av kraften fra SKK, tillater vi oss å be om at konsesjon blir meddelt til Elektrokemisk A/S i stedet for PEA.

Vi kan for øvrig opplyse at det i forbindelse med bygging av ny smelteovn ved verket i Porsgrunn er søkt konsesjon etter nabolovens § 19 (røykskadekonsesjon). I konsesjonsansøkingen er det nærmere redegjort for verkets drift og til departementets orientering vedlegger vi en gjenpart av ansøkingen.

Vi står gjerne til tjeneste med ytterligere opplysninger som måtte være ønskelig i forbindelse med Deres behandling av saken.»

Den nevnte søknad til Røykskaderådet av 13. desember 1966 inneholder nærmere opplysninger om smelteverkets drift og lyder:

«Under henvisning til § 1, pkt. 2 e, i Forskrifter gitt ved kongelig resolusjon av 22. desember 1961 i henhold til naboloven av 16. juni 1961, tillater vi oss herved å søke om konsesjon etter nabolovens § 19 for bygging og igangsetting av en ny lukket smelteovn for manganlegeringer ved Porsgrunn Elektrometallurgiske A/S (PEA).

Vårt selskap, Elektrokemisk A/S, har i 1966 inngått avtaler som medfører overtagelse av samtlige aksjer i Porsgrunn Elektrometallurgiske A/S fra 1. januar 1967. PEA vil imidlertid bli oppløst i 1967 og smelteverket vil deretter bli eiet og drevet av Elektrokemisk A/S.

Den nye ovn (nedenfor betegnet som ovn 10) som er av samme type som ovn 9 ved

samme bedrift, vil bli installert i et nytt ovns-hus som skal bygges på PEA's fabrikkområde, Rolighetsveien 11—15 i Porsgrunn, (se vedlagte kartskisse som viser det nye anleggs plassering i forhold til det eksisterende anlegg).

Den nye ovn får en transformator kapasitet på 39 000 kVA og vil kunne kjøres med en belastning av 25 000—30 000 kW, avhengig av hvilke legeringer som produseres. Ovnen vil bli lukket og styrt med gassrenseanlegg og slamgjenvinningsanlegg etter de mest avanserte metoder. Hvilken type av renseanlegg som blir valgt, er ikke endelig bestemt, men det vil enten bli Svenska Fläktfabrikens Venturianlegg eller et finsk venturianlegg av fabrikat Warkhaus. Det førstnevnte anlegg har i over 2 år vært anvendt ved en av bedriftens eksisterende ovner (ovn 9), og vi henviser her til konsesjonssaken for ovn 9. Det er gjort gode erfaringer med dette anlegg som gir en støvmengde av maks. 0,05 gram/m³ i utgående gass, en verdi man også kan regne med for den nye ovn. For så vidt gjelder det finske anlegg, er det oppbygget etter samme renseprinsipp som det svenske. Forskjellen består i det vesentlige i at mekaniske vifter for gasstransporten er erstattet med strålepumper. Det er således ingen roterende deler i kontakt med gassen, hvorved anlegget blir mer robust og driftssikkert. Et Warkhausanlegg har vært under prøvedrift på PEA's ovn nr. 7 siden siste vår. Samme renseeffekt er oppnådd som for Svenska Fläktfabrikens Venturianlegg.

Den nye ovn vil få et skorsteinsarrangement som PEA's ovn nr. 9, men med toppen av skorsteinen på ca. kote 40 mot kote 36 for ovn 9.

For den nye ovns vedkommende er gassmengden som skal passere gassrenseanlegget beregnet til ca. 6 500 Nm³/t, og med et støvinnhold av ca. 100—150 gram/m³. Etter rensingen antas, som nevnt, støvinnholdet i gassen å være redusert til ca. 0,05 gram/Nm³. Gassen vil videre inneholde ca. 75 pst. CO, som i skorteinsutløpet brennes til CO₂. Gassen vil opprinnelig også inneholde en del H₂ og CH₄. Den vaskede gass vil ha en temperatur på ca. 20° C, men etter avbrenningen vil den oppnå en temperatur som en vanlig gassflamme (ca. 2 000° C).

I forbindelse med renseanlegget vil det bli bygget et slamgjenvinningsanlegg med vakuumsfilter som vil hindre at slammet fra renseanlegget forurenser elven og fjorden.

Bedriften har i dag følgende ovner i drift:
Ovn 2: Ca. 5 000 kW — åpen trefaseovn av eldre type — med 50 m høy skorstein. Produksjon for tiden silicomangan.

Ovn 6: Ca. 6 000 kW — åpen trefaseovn — med 50 m høy skorstein. Produksjon for tiden 45 pst. ferrosilicium.

Ovn 7: Ca. 7 500 kW — lukket manganovn — med gassrenseanlegg (Buffalo Scrubber), bygget 1953. Produksjon silicomangan. Til avsløsning av den på det nærmeste utslitte Buffalo Scrubber installeres, etter en lengre tids prøvedrift, for tiden på denne ovn et nytt gasserenseanlegg av det nevnte finske fabrikat Warkhaus.

Ovn 8: Ca. 8 000 kW — åpen trefaseovn — med 50 m høy skorstein. Produksjon for

tiden 75 pst. ferrosilisium, Vil bli omlagt til silicomangan fra 1. januar 1967.
Ovn 9: Ca. 9 500 kW — lukket manganovn — med gassrensseanlegg og slamgjenvinningsanlegg bygget 1964. Produksjon ferromangan.

Ovn 2 drives i henhold til Røykskaderådets midlertidige dispensasjon av 5. november 1965. Dispensasjonen omfatter også ovn 3, men denne ovn er for tiden ute av drift.

Ovn 7 (lukket ovn med gassrensing)	7 500 kW
Ovn 9 (lukket ovn med gassrensing)	9 500 kW
Ovn 10 (lukket ovn med gassrensing)	28 000 kW

Total 45 000 kW

Dette er det kraftkvantum som i de nærmeste år fremover maksimalt vil kunne stilles til bedriftens disposisjon, og det er også denne kraftmengde det er søkt konsesjon for.

Det regnes med at alle de åpne ovnene vil være ute av normal drift når den nye ovn er innkjørt. Støvutslippet ved den nåværende drift er i henhold til Herøyautvalgets rapport av oktober 1965 vedrørende luftforurensninger i Porsgrunn—Skienstridistriktet ca. 15,5 tonn pr. døgn. Etter avtale mellom Elektrokemisk og Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap vil PEA, når ovn 10 er kommet i drift, omlegge sin produksjon slik at støvutslippet gradvis reduseres til maksimalt 5 tonn støv pr. døgn. Denne omlegging skal være gjennomført i løpet av 1969.

Normalt vil utslippet bli betydelig mindre enn 5 tonn støv pr. døgn når omleggingen av driften er gjennomført. Da det under spesielle forhold kan bli nødvendig midlertidig å ta i bruk en eller flere av de åpne ovner, kan vi imidlertid ikke garantere et lavere utslipp enn den nevnte støvmengde.

Den nye ovn vil øke produksjonen ved bedriften med ca. 40 000 tonn til ca. 80 000 tonn manganlegeringer, fordelt på ca. 40 000 tonn ferromangan og ca. 40 000 tonn silicomangan. Etter dagens priser vil verdien av 80 000 tonn manganlegeringer gjennomsnittlig utgjøre kr. 70 000 000 i brutto salgsinntekt.

Det er eller vil bli søkt om følgende konsesjoner:

1. Kraftleiekonsesjon.

Så vidt vi har forstått vil Røykskaderådet og Industridepartementet samordne vilkårene for konsesjon etter naboloven og den alminnelige konsesjonslov, kapittel 4, IV.

2. Vi undersøker for tiden om det er nødvendig å søke om tillatelse til utslipp i Porsgrunnelven etter vassdragslovens §§ 48 og 49.»

Søknad om konsesjon på leie av de inntil 45 000 kW ble som kjent opprinnelig innsendt av PEA i brev av 25. januar 1965 til Industridepartementet. Søknaden lød:

«Vår nåværende kraftleiekonsesjon datert 25. oktober 1957 på inntil 25 000 kW løper inntil 1. juli 1970.

Da forholdene ved bedriften for øvrig vil være Røykskaderådet vel kjent etter diverse befaringer og etter foreliggende korrespondanse og utredninger i forbindelse med konsesjonsaken for ovn 9, hvortil henvises, antar vi at det ikke vil være påkrevet å gi noen mer inngående redegjørelse for anlegget og dets omgivelser.

Når den nye ovn er ferdig, forutsetningsvis 1. juli 1968, og innkjørt, vil den normale drift omfatte følgende aggregater:

Vår bedrift får som tidligere hele sin krafttilførsel fra Skiensfjordens kommunale kraftselskap. Til avløsning av de kontrakter som dekker ovennevnte konsesjon har vi opprettet en ny kontrakt med Kraftselskapet for levering av 40 000 kW primærkraft, datert 18. og 22. januar 1965.

Under henvisning til denne kontrakt søker vi om konsesjon på leie av inntil 45 000 kW fra Skiensfjordens kommunale kraftselskap.

Vårt økte kraftforbruk skyldes at vi har utvidet vår produksjon ved overgang til større ovnsenheter og ved igangsetting av en ny ovn i desember 1964.»

Denne søknad ble behandlet av Hovedstyret i møter 18. november og 16. desember 1965. En kom da til at det burde innhentes uttalelse fra departementets Industridivisjon om lokaliseringsspørsmålet m. v. I Hovedstyrets brev av 3. januar 1966 til departementet ble minnet om at Hovedstyret tidligere hadde uttalt at det er meget betenkt på videre utbygging av særlig kraftkrevende industri i Skien—Porsgrunn-området og at videre utbygging av slik industri i Sør-Norge fortrinnsvis bør legges til Vestlandet, hvor kraftgrunnlaget er vesentlig bedre. Det ble også pekt på at det her gjelder en produksjon som skaper betydelige luftforurensninger. Det ble i Hovedstyrets brev til departementet videre pekt på at utvidelsen ved PEA allerede har funnet sted for et kraftforbruk inntil 300 GWh pr. år, og at det — så vidt Hovedstyret kan skjønne — ville være vanskelig å nekte kraftleiekonsesjon for dette kraftkvantum.

Ved brev av 25. januar 1966 gjorde departementet Røykskaderådet kjent med Hovedstyrets uttalelse og ved brev av 23. mars samme år meddelte man PEA at departementet og Røykskaderådet var blitt enige om at sakene vedrørende kraftleiekonsesjon og røykskadekonsesjon måtte vurderes i sammenheng og at avgjørelsene ville bli søkt samordnet.

Etterat Elkem har innsendt sin søknad av 13. desember 1966 som nevnt, har Røykskade-

rådet meddelt departementet at saken fra dets synspunkt er kommet i en helt ny stilling, idet PEA nå skal flytte den mest røyk-skadelige del av produksjonen ut fra Porsgrunn. Rådet mener at det ikke lenger skulle være tilstrekkelig grunn til at departementet avventer Røykskaderådets endelige vurdering før kraftleiekonsesjonen avgjøres. Departementet har underrettet Hovedstyret om dette i brev av 24. april 1967. I brev hit av 16. mai 1967 har Elkem meddelt at Røykskaderådet ved brev av 12. mai d.å. har meddelt konsesjon på den nye smelteovn ved bedriften.

Overensstemmende med Hovedstyrets standpunkt i nevnte brev til departementet av 3. januar 1966 ble saken av departementet forelagt departementets Industriavdeling, som i brev av 8. mars 1966 til departementets Vassdragsavdeling har uttalt under henvisning til vedlagt notat av 12. februar samme år, at den omsøkte konsesjon anbefales innvilget og at bedriften samtidig meddeles at konsesjoner på ytterligere kraftleie for produksjon av ferrolegeringer — i Skien—Porsgrunnsdistriktet ikke kan påregnes gitt.

Saken har av departementets Vassdragsavdeling også være forelagt departementets Utredningsavdeling, som i ekspedisjon av 7. mars 1966 bl. a. har uttalt at det sysselsmessig sett i dag ikke synes å være noen grunn til å nekte bedriften ytterligere kraft og at det tillegg i kraftkvantum det kan bli tale om heller ikke er av en slik størrelse at det på det grunnlag bør gis avslag. Som alternativ til en konsesjonsnektelse peker Utredningsavdelingen på muligheten for å regulere de bestående bedrifters etterspørsel etter kraft ved hjelp av prispolitikken.

Departementets Industriavdeling har 21. mai 1966 til departementets Vassdragsavdeling gitt en ytterligere uttalelse, der det pekes på at Elektrokemisks plan om overtakelse av PEA, som innebærer en overføring av ferrosilisiumproduksjonen fra PEA til Salten verk så snart den første ovn der er ferdig, ligger helt på linje med Industriavdelingens syn på denne sak. Videre pekes på at utviklingen i ferrolegeringsindustrien går i retning av store ovenheter, og øket produksjon ved de enkelte firmaer, for å fordele de faste omkostninger på et størst mulig produksjonskvantum. Uttalelsen konkluderer med å anbefale at den omsøkte konsesjon blir gitt.

Saken har herfra vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte.

Porsgrunn bystyre har fattet enstemmig vedtak om at det ikke har noe å bemerke til at konsesjon blir gitt.

Fylkesmannen i Telemark har i påtegning hit av 29. juni 1967 meddelt, at han for sitt vedkommende ikke har noe å bemerke til søknaden.

Hva saken for øvrig angår skal bemerkes:

Ved kongelig resolusjon av 25. oktober 1957 ble PEA meddelt konsesjon på leie av inntil 25 000 kW (herav inntil 16 400 kW primakraft og resten spillkraft) fra SKK. Tillatelsen var meddelt for den tid PEA måtte leie det nevnte kvantum fra kraftselskapet i samsvar med primakraftkontraktene av henholdsvis 5. og 15. juli 1952 og 13. november 1954 samt spillkraftkontrakten av 5. og 15. juli 1952 mellom partene, dog ikke lenger enn til 1. juli 1970. Konsesjonen er gitt med vilkår om at selskapets styre til enhver tid for minst $\frac{2}{3}$ skal bestå av norske statsborgere og om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW.

For øvrig er konsesjonen gitt på vanlige betingelser, herunder med vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner. Avgiften til staten er betalt til og med for året 1966. For 1966 var den kr. 47 805.

De nevnte kontrakter ble avløst av en ny kontrakt av 18. og 22. januar 1965 mellom partene. Denne kontrakt gikk ut på at SKK skulle levere inntil 40 000 kW primakraft til PEA. Videre var bestemt at SKK skulle formidle nødvendig suppleringskraft fra Samkjøringen i den utstrekning leveringen av de inntil 40 000 kW ikke måtte tilfredsstille PEA's behov. Det var ikke angitt noe bestemt kraftkvantum, men PEA søkte om kjent om at tillatelsen måtte bli gjort gjeldende for inntil 45 000 kW.

Den 29. juni og 6. juli 1966 ble inngått kontrakt mellom Elektrokemisk, SKK og PEA, hvoretter Elektrokemisk forplikter seg til finansielt og teknisk å bistå PEA slik at bedriften får realisert byggingen av en ny lukket manganovn av størrelse 39 000 kVA (ca. 30 000 kW). Utbyggingen skal være gjennomført senest innen utløpet av 1969.

Elektrokemisk forplikter seg videre til ifølge kontrakten å erverve de aksjer i PEA som er på sveitsiske hender, og regner ellers med å erverve de aksjer som er på andre norske hender enn SKK's.

SKK overdrar til Elektrokemisk en halvdel av SKK's aksjer i PEA ved kontraktens undertegnelse. Så snart den videre utbygging av PEA som nevnt er bragt i orden, forutsetningsvis innen utløpet av 1966, skal SKK overlate Elektrokemisk den resterende del av SKK's aksjer.

Når den nevnte nye ovn er kommet i drift, vil PEA omlegge sin produksjon slik at støvutslippet gradvis reduseres til maksimalt 5

tonn støv pr. døgn, mot nå 15 tonn. Denne omlegging skal være gjennomført i løpet av 1969. Det skal ved denne omlegging tas rimelig hensyn til den arbeidsstyrke ved PEA som blir overflødig.

Ny kraftleiekontrakt for PEA skal tre i kraft samtidig som aksjeoverdragelsen fra SKK til Elektrokemisk i helhet finner sted, dog senest 1. juli 1966. Hvis Elektrokemisk etter aksjeoverdragelsen foretar oppløsning av PEA, skal Elkem tre inn i den nevnte kraftleiekontrakt. Kjøpesummen for de nevnte aksjer fra SKK utgjør kr. 1 650 000.

Den 29. juni og 14. juli 1966 ble inngått ny kraftleiekontrakt mellom SKK og PEA, som trer i stedet for kontrakten av 18. og 22. januar 1965 og skal gjelde fra 1. juli 1966.

Etter denne kontrakt forplikter SKK seg til å stille til disposisjon for PEA 32 MW (timemiddel) eller 250 mill. kWh pr. år. PEA forplikter seg til pr. driftsår å betale for minst $\frac{3}{4}$ av det nevnte energikvantum, selv om uttaket ikke har vært så stort vedkommende år. PEA's behov for suppleringskraft vil SKK dekke av egen krafttilgang når dette er mulig. Er SKK's krafttilgang utilstrekkelig, vil SKK påta seg nødvendig formidling av annen kraft for dekning av PEA's behov til så gunstige betingelser som mulig.

Etter kontraktens § 2 vil PEA ved videre utbygging av bedriften få et ytterligere kraftbehov. SKK vil av egen krafttilgang først kunne dekke dette økede kraftbehov etter at man har fått realisert utbygging av Sundsbarm Kraftverk eller annen ny kraftverksutbygging i tillegg til utbyggingen av Sira—Kvina, første og annet byggetrinn. Hvis PEA's videre utbygging av bedriften blir gjennomført tidligere enn slik egen kraftutbygging blir realisert, skal SKK etter kontrakten søke å få dekket PEA's kraftbehov ved midlertidig kontrahering av kraft. Så snart PEA's videre utbygging er gjennomført og en av de nevnte forutsetninger for øket kraftlevering fra SKK er oppfylt, skal kontraktens effektkvantum økes til 45 MW (timemiddel) og en årlig energilevering på 350 mill. kWh.

Til delvis dekning av SKK's utgifter for den omfattende utbygging som er påkrevet i forbindelse med fremføringen av kraft til ny ovn, skal PEA yte kr. 1 815 000.

Kraften skal leveres i Roligheten transformatorstasjon som trefaset vekselstrøm med ca. 50 perioder pr. sek. og med en spenning av ca. 10 kV. Målingen skal foregå samme sted, hvor SKK setter opp kWh-målere samt registrerende MW- og MVAR-meter.

For kraftlevering av SKK's egen krafttilgang, dog for all kraftlevering innen grensen

av kontraktsmessig kvantum i henhold til kontraktens § 2, punkt 1 og 2, skal PEA betale 2,4 øre/kWh. Hvis SKK i henhold til § 2, punkt 2, må dekke PEA's ytterligere kraftbehov ved midlertidig kontrahering av kraft, skal PEA betale den merpris SKK betaler for denne kraft uover 2,4 øre/kWh ÷ 8 pst., levert i Knardalstrand koplingsanlegg. For kraft utover de nevnte fastsatte kraftkvanta, som er formidlet fra Samkjøringen, skal PEA betale de utgifter SKK har med å skaffe kraften til veie og med tillegg av 0,15 øre/kWh i formidlingsavgift. Den fastsatte pris skal gjelde for hovedkvantumets vedkommende uforandret til 1. juli 1971. Prisen skal deretter kunne være gjenstand for regulering.

Kontrakten kan ikke overdras til andre enn Elektrokemisk i forbindelse med en eventuell oppløsning av PEA.

Kontrakten skal gjelde i 50 år, dog ikke ut over konsesjonstiden.

I departementets nevnte brev hit av 24. april 1967 er opplyst at departementet i brev av 25. mai 1966 meddelte Elektrokemisk at dette selskap ville kunne gjøre regning med å få konsesjon på aksjekjøpet, men tok samtidig forbehold om at intet derved ville være foregrepet med hensyn til spørsmålet om PEA's ytterligere leie av elektrisk kraft.

Videre er i departementets brev opplyst at PEA på ekstraordinær generalforsamling 28. desember 1966 er besluttet oppløst og at driften skal foregå for Elektrokemisks regning fra 1. januar 1967. I overensstemmelse hermed har Elektrokemisk bedt om at den nye kraftleiekonsesjon må bli gitt til dette selskap.

Hovedstyret vil etter dette rå til at Elektrokemisk A/S gis konsesjon på erverv av samtlige aksjer i Porsgrunn Elektrometallurgiske A/S som søkt om.

Videre vil Hovedstyret rå til at Elektrokemisk A/S gis tillatelse til å leie inntil 45 000 kW (timemiddel) fra Skiensfjordens kommunale kraftselskap.

På grunnlag av tidligere uttalelse vedrørende den videre utbygging av særlig kraftkrevende industri i Sør-Norge vil Hovedstyret rå til at det meddeles Elektrokemisk A/S, at selskapet ikke kan påregne å bli innvilget konsesjon på ytterligere leie av kraft til drift av PEA utover de 45 000 kW.

Konsesjonen på leie av kraft foreslås meddelt for den tid kraftleie-kontrakten med Skiensfjordens kommunale kraftselskap av 29. juni/14. juli 1966 måtte gjelde, dog ikke ut over 50 år regnet fra 14. juli 1966.

Videre vil Hovedstyret foreslå at det som tidligere fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som

gjennomsnittlig nyttes beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$. Avgiften som i tilfelle forfaller til betaling ved hvert års utgang, foreslås oppkrevet fra og med 1967.

Hensett til den eventuelt lange konsesjonstid foreslås inntatt i avgiftsvilkåret forbehold om at avgiftssatsen kan tas opp til ny vurdering etter 20 år fra konsesjonsdatum.

For øvrig vil en rå til at kraftleie-tillatelsen blir gitt på vanlige betingelser, herunder med vilkår om at selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Vilkåret om 10 pst. kraftavståelse til kommuner antas å utgå etter vanlig praksis, da bedriften er beliggende i Porsgrunn by og hører til Skiensfjordens kommunale kraftselskaps forsyningsområde.

For øvrig vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Behandlet i hovedstyremøte den 18./19. september 1967.»

Departementet skal bemerke:

Styret for Elektrokemisk A/S har i samsvar med ervervslovens § 24, annet ledd fremlagt foreskrevet erklæring datert 9. mars 1967.

Departementet har ikke noe å bemerke til Elektrokemisk A/S' plan om overtakelse av PEA's smelteverk, som bl. a. innebærer en overføring av ferrosilisiumproduksjonen fra Porsgrunn til Elektrokemisk A/S' nye ferrosilisiumverk i Salten.

I forbindelse med den planlagte overtagelse av smelteverket i Porsgrunn trer Elektrokemisk A/S inn som avtager av kraften fra SKK i henhold til kraftleiekontrakt av 29. juni/14. juli 1966 mellom kraftselskapet og PEA.

Etter kontrakten som gjelder i 50 år fra 1. juli 1966, blir Elektrokemisk A/S bl. a. forpliktet til å yte et bidrag på kr. 1 815 000 til SKK som delvis dekning av utgiftene til overføringsanlegg som er nødvendig for å skaffe kraften frem til verket. Om kraftpris m. v. vises til det som Hovedstyret har anført i sitt brev.

En ny, lukket manganovn, som er planlagt satt i drift i 1968 eller 1969, vil øke kapasiteten ved smelteverket fra 40 000 tonn til 80 000 tonn manganlegeringer pr. år. For drift av ovnen har Røykskaderådet den 12. mai 1967 gitt røykskadekonsesjon på visse vilkår.

Departementet mener i likhet med Hovedstyret at Elektrokemisk A/S bør sikres den nødvendige kraft til den planlagte utvidelse av smelteverket i Porsgrunn, og vil i tilslutning til Hovedstyret rå til at Elektrokemisk

A/S gis den omsøkte konsesjon på leie av inntil 45 000 kW (350 mill. kWh pr. år) så lenge kraftleiekontrakten av 29. juni/14. juli 1966 med SKK måtte bestå, dog ikke utover 50 år regnet fra 1. juli 1966.

Departementet vil foreslå at konsesjonen blir gitt på stort sett vanlige vilkår og i det vesentlige i samsvar med Hovedstyrets forslag. Det foreslås bl. a. en årlig avgift på kr. 1,50 pr. kW til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, jfr. pkt. 7 i utkastet nedenfor til vilkår.

Hensett til den lange konsesjonstid som foreslås, vil departementet foreslå at avgiftsvilkåret gis et tillegg om at avgiftssatsen skal kunne tas opp til revisjon etter 20 år fra konsesjonens datum, jfr. annet ledd i pkt. 7 i utkastet.

Da det f. t. ikke er hjemmel for en slik revisjon etter gjeldende lovbestemmelser er spørsmålet forelagt Elektrokemisk A/S, som i brev av 14. desember 1967 har godtatt de her foreslåtte vilkår.

Under henvisning til ovennevnte vil departementet foreslå konsesjonen gitt på følgende vilkår:

1. Konsesjonstid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 29. juni/14. juli 1966 mellom partene måtte bestå, dog ikke utover 50 år regnet fra 1. juli 1966.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Industridepartementet kan dispensere fra denne bestemmelse for mindre aksjeposters vedkommende, dog ikke utover to tiendedeler av aksjekapitalen.

Selskapets vedtekter såvel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr.

døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til

fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW.}$$

Etter 20 år fra konsesjonens datum kan konsesjonsmyndighetene ta fastsettelsen av avgiften opp til ny prøvelse.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra det tidspunkt kraftleveringen tok til.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Kraftuttaket forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Elektrokemisk A/S for drift av smelteverk i Porsgrunn å leie inntil 45 000 kW (350 mill. kWh pr. år) fra Skiensfjordens komm. Kraftselskap på vilkår og under forutsetning som foreslått i Industridepartementets tilråding av 19. januar 1968.

4. Utbygging av Stongfjordvassdraget.

(Ervervs- og bruksrettskonsesjon av 18. juni 1965. Fristforlengelse.)

Industridepartementets brev av 6. februar 1968 til siviling. Odd Gisle Helle.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2, pkt. 3 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 28. juni 1946, forlenges den i vilkårenes pkt. 4 i ovennevnte konsesjon fastsatte frist for igangsettelse av utbyggingsarbeidene til 18. juni 1969.

Fristen for fullføring settes til 18. juni 1974.

5. A/S Statlandbruket.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 10. februar 1968.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Statlandbruket konsesjon på å leie inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, jfr. søknad av 17. september 1964 til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet og dermed fremlagte bilag.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1970.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Begrensning i tillatt erverv av norsk bartrevirke pr. år m. v.

Selskapet skal ikke erverve mer enn 30 000 fm³ norsk bartrevirke pr. år. Med norsk bartrevirke forstås alle kategorier rundvirke av bartre, heri inkludert virke fra egne skoger.

Selskapet kan etter innhentet samtykke fra Industridepartementet erverve norsk virke utover det fastsatte kvantum når det ikke kan anvises kjøpere til visse tømmerpartier.

Leieforedling må ikke finne sted.

4. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

5. Søksmål etter lov om retts høve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelse av ovennevnte lov.

6. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Departementet kan dispensere fra denne bestemmelse.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges til staten fra og med året 1965 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760}$.

Avgiften forfatter til betaling pr. 31. desember hvert år. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. Kontroll.

Selskapet skal gi de opplysninger og må underkaste seg den kontroll med overholdelsen av konsesjonen og av de oppstilte betingelser som departementet til enhver tid finner nødvendig.

Utgifter hermed kan kreves dekket av konsesjonæren.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av konsesjonsvilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 1 000 — kroner ettusen — pr. dag. Fortsatte og/eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2, 3 og 9 samt overskridelse av den maksimale effekt og energi konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

6. A/S Ringnes Bryggeri.

(Konsesjon på ytterligere kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 5. mars 1968.

Deres søknad av 22. august 1967 til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV, § 23 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Ringnes Bryggeri konsesjon på leie av ytterligere inntil 400 kW primakraft i tillegg til de ved kongelig resolusjon av 24. januar 1964 gitte 1 200 kW primakraft fra Oslo Lysverker.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1973.

2. Selskapets styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Saksmaal etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll).

Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen

$$\frac{kWh}{8760} = kW.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra det tidspunkt da kraftuttaket oversteg 1 200 kW primakraft.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

7. Tokke-Vinjevassdraget m. v.

(Planendring og tilleggsregulering for statsregulering.)

Kgl. res. av 5. april 1968.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 6. februar 1968 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i planendring og tilleggsregulering for statsregulering av Tokke-Vinjevassdraget m. v. i samsvar med Industridepartementets tilråding av 2. juni 1967 og med de endringer som følger av denne innstilling.»

Vedtaket samsvarer med Innst. S. nr. 88 for 1967—68, jfr. St. prp. nr. 132 for 1966—67.

De endringer som er nevnt i stortingsvedtaket angår krav fra Tokke kommune om skogsbilveger. I innstillingen uttaler komitéen:

«Komitéen har merket seg at departementet mener at både kravet om vegbygging og de andre krav bør henvises til tiltaks-skjønn.

Komitéen har etter nøye vurdering av hele saken kommet til at de krav som er stillet av Tokke kommunestyre om bygging av nærmere angitte skogsbilveger av kl. III bør imøtekommes. Komitéen forutsetter at dette blir tatt med som et tillegg til de allerede gjeldende reguleringsbestemmelser.

De veganlegg det gjelder er:

1. Veg fra Lofthus (filtertaket) til Hovundåi med bru.
2. Veg fra Kilerova til grensen mellom Edvart Vadder og Lars Seltveit.

De øvrige krav som er stillet bør henvises til tiltaksskjønnet.»

De ved kongelig resolusjon av 26. juni 1964 fastsatte reguleringsbestemmelser gjøres gjeldende for tilleggsreguleringen med de tillegg som følger av Stortingets vedtak.

Reguleringsbestemmelsenes post 6 om veger vil etter dette få følgende tillegg:

«Reguleringsanleggenes eier plikter å la bygge følgende skogsbilveier av kl. III:

1. Vei fra Lofthus (filtertaket) til Hovundåi med bru.
2. Vei fra Kilerova til grensen mellom Edvart Vadder og Lars Seltveit.»

Stortinget har lagt til grunn følgende manøvreringsreglement for statsregulering av Tokke-Vinjevassdraget m. v:

«1.

Reguleringsgrenser og overføringer:

- a) Vesle Kjelayatn.
H.R.vst. (høyeste regul.vasst.) kote 918,5
L.R.vst. (laveste regul.vasst.) kote 916,5
Reguleringshøyden er 2,0 m tilsvarende 1,5 m demning og 0,5 m senking.
- b) Poddevatn.
H.R.vst. kote 1140,0
L.R.vst. kote 1126,0
Reguleringshøyden er 14,0 m tilsvarende 4,0 m demning og 10,0 m senking. I vestre del av vatnet blir senkingen kun 5,0 m. Ved maksimal flom kan vasstanden stige 0,8 m over H.R.vst.
- c) Botnedalsvatn.
H.R.vst. kote 740,0
L.R.vst. kote 705,0
Reguleringshøyden er 35,0 m tilsvarende 30,5 m demning og 4,5 m senking. Ved maksimal flom kan vasstanden stige 1,3 m over H.R.vst.
- d) Børtevatn.
H.R.vst. kote 445,6
L.R.vst. kote 427,3
Reguleringshøyden er 18,3 m tilsvarende 6,6 m demning og 11,7 m senking. Ved maksimal flom kan vasstanden stige 1,3 m over H.R.vst.
- e) Inntak av bekker på Tokke 4's tilløpstunneler og dermed overføring til Førsvatn. 7 bekker med et samlet nedbørfelt på 29,9 km² tas inn på tilløpstunnelen og overføres til Førsvatn.
- f) Overføring av Strandstøylsdalsvatn m. v. Nautebergåi og Flåttåi føres inn i Strandstøylsdalsvatn. Sammen med vatnets eget felt utgjør dette i alt et nedbørfelt på 54,9 km² som overføres til Botnedalsvatn.
- g) Overføring av Botnedalsvatn.
Et samlet felt på i alt 133,7 km² fordelt med 78,8 km² på Botnedalsvatns eget felt samt 54,9 km² overført felt fra Strand-

støylsdalsvatn, overføres via kraftanlegget Tokke 5 til Børtevatn.

- h) Inntak av bekk fra Bessevatn.
Bekkens felt på 17,5 km² tas inn på tilløpstunnelen til kraftanlegget Tokke 6.
- i) Overføring av Øyffjells- og Lårdalselvi til Tokke 1.

Et felt på 29,5 km² i Øyffjellselvi samt et felt på 54,7 km² i Lårdalsåi, i alt 84,2 km², overføres til Tokke 1. Oftevatn kan ikke tappes under kote 556,75. I tiden 14. april—24. juni og 14. september—14. oktober kan vatnet demmes til kote 557,50. Utenom nevnte perioder skal avløpet fra vatnet så vidt mulig tilsvare avløpet gjennom den nævrende fløtningsdam når denne er åpen.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløting i vassdraget nødvendige vatn dersom ikke framføringen av tømmeret ordnes på annen måte overensstemmende med overenskomst eller skjønn.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flommen i vassdragene nedenfor magasinene så vidt mulig ikke økes.

I fyllingsperioden skal om nødvendig så mye av tilløpet til Botnedalsvatn som overføringsorganenes kapasitet gjør mulig, nyttes sammen med Børtevatns eget tilløp til å fylle Børtevatn inntil ca. kote 443,6 pr. 1. juli. For øvrig kan vasslippingen foregå etter behovet i statens kraftverk.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som tilsettes av Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller liknende og at dammer og luker til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander.»

Departementet vil anbefale at post 6 gis et tillegg som nevnt foran når det gjelder tilleggsreguleringen. Videre vil departementet tilrå at det fastsettes nytt manøvreringsreglement som gjeldende inntil videre.

Det forutsettes som vanlig at departementet kan samtykke i mindre planendringer og foreta de korreksjoner i manøvreringsreglementet som følger av disse.

Industridepartementet

tilrår:

1. Planen for statsregulering av Tokke-Vinjevassdraget endres i samsvar med Industridepartementets tilråding av 5. april 1968.
2. Reguleringsbestemmelser fastsatt ved kongelig resolusjon av 26. juni 1964 gjøres gjeldende for tilleggsregulering i vassdraget med det tillegg til post 6 som er tatt inn i ovennevnte tilråding.
3. Det fastsettes nytt manøvreringsreglement

for regulering av Tokke-Vinjevassdraget i samsvar med utkast i ovennevnte tilråding som gjeldende inntil videre.

8. Elektrokemisk A/S.

(Tillatelse til forhøyelse av aksjekapitalen.)

Industridepartementets brev av 19. april 1968.

Deres brev av 2. april 1968.

I medhold av § 36 i ervervsloven av 14. desember 1917 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 19. desember 1958 tillates Elektrokemisk A/S å forhøye aksjekapitalen med kr. 10 725 000, fordelt på 214 500 aksjer à kr. 50, fra kr. 55 625 000 til kr. 64 350 000.

Adgang til å tegne nye aksjer i selskapet vil være underkastet de bestemmelser som følger av konsesjonslovgivningen og bestemmelser fastsatt i medhold av denne.

9. A/S Ila og Lilleby Smelteverker.

(Konsesjon på leie av inntil 40 MW/200 GWh pr. år fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk til drift av Holla Smelteverk i Hemne.)

Kronprinsregentens resolusjon av 26. april 1968.

A/S Ila og Lilleby Smelteverker har i brev av 14. mai 1965 søkt om konsesjon på kraftleie fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk for drift av Holla Smelteverk i Hemne kommune.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen har i brev av 18. oktober 1965 gitt følgende uttalelse til departementet i saken:

«Med Industridepartementets ekspedisjon av 10. juni 1965 — 1448/65 IDV — har Hovedstyret mottatt til uttalelse søknad av 14. mai 1965 fra A/S Ila og Lilleby Smelteverker om konsesjon på leie av inntil 40 MW eller ca. 185 GWh pr. år fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk for drift av Holla Smelteverk i Hemne herred.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss herved i tillegg til de andre kraftleiekonsesjoner vi har i henhold til § 23 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 (nr. 16) å søke om konsesjon på leie av elektrisk kraft fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk i henhold til inngått kraftleiekontrakt med Sør-Trøndelag fylke v/ Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk av mars 1965.

Når det gjelder utbyggingen av Sjøvassdraget i Sør-Trøndelag, ble dette prosjekt tatt opp sammen med forhandlingene om at vi skulle bygge et nytt smelteverk i Hemne kommune.

I de videre forhandlinger ble man enig om: Hemne kommune skulle få et lån på 2,5

mill. kroner av Industridepartementet til bygging av kai ved Holla som grunnlagsinvestering. Kaien skulle stilles til disposisjon for Smelteverket.

Hemne kommune skulle stille gratis tomt til disposisjon for Smelteverket.

Sør-Trøndelag fylke skulle som sin del av grunnlagsinvesteringen bygge ut Sjøvassdraget for å skaffe kraft til bedriften og levere denne til selvkostende i 40 år.

Vi skulle da bygge et smelteverk for en smelteovnskapasitet på 20 MW og et normalt forbruk på ca. 160 GWh pr. år.

Etter at disse avtaler var i orden, og Smelteverket fikk de nødvendige lånetilsagn, ble arbeidet både med kaiutbyggingen og utbyggingen av Smelteverket satt i gang, og den første ovnen på 10 MW ble satt i drift 5. april 1964. Det har nå lyktes oss å få øket avsetning, og er ovn nr. 2 på 10 MW satt i drift i mai i år.

Samtidig som utbyggingen av Smelteverket ble satt i gang, tok Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk opp prosjektet med utbygging av Sjøvassdraget. Konsesjon på denne utbygging ble vedtatt av Stortinget, og regulerings-tillatelse for Sjøanlegget gitt ved kongelig resolusjon av 8. mai 1964.

Anleggsarbeidene planlegges satt igang i sommer, og vi regner med at kraften kan leveres fra begynnelsen av 1968.

Kraftavtalen er bygget på det prinsipp man var enig om ved beslutningen om å bygge anlegget, nemlig at Sør-Trøndelag fylke skulle stille kraften fra Sjø til disposisjon for Smelteverket i 40 år til selvkostende.

Vi vedlegger kopi av Kraftleieavtalen med Sør-Trøndelag fylke v/ Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk datert 26. og 29. mars 1965.

Vi søker derfor om konsesjon på kraftleie av 40 MW eller ca. 185 GWh pr. år fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk i 40 år fra den tid Sjø Kraftanlegg kommer i drift.

Vårt selskaps aksjer eies alle av norske borgere, og det er bare norske statsborgere som, i henhold til vedtektenes § 4, kan være styremedlemmer. Styremedlemmer for tiden er direktør Birger Solberg og siv.ingeniør Erik Solberg, begge bosatt i Trondheim.

Vi tør også anmode om at det av hensyn til vår konkurransevne blir satt meget lempelige betingelser for konsesjon.

Vi går ut fra at vilkårene vil bli forelagt oss før de endelig avgjøres.»

Søknaden med bilag har herfra vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte.

Hemne herredstyre har i møte den 7. juli 1965 etter innstilling fra formannskapet enstemmig vedtatt å anbefale at søknaden blir innvilget.

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk har i påtegning av 7. august 1965 til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag uttalt:

«Den foreliggende søknad om konsesjon på kraftleie fra A/S Ila og Lilleby Smelteverker som eier av Holla Smelteverk er knyttet til industriutbygging i Hemne kommune med reisning av sistnevnte smeltebedrift og ut-

bygging av Sjø Kraftverk. Kraften fra Sjø skal uavkortet leveres til og betales etter selvkost av Holla Smelteverk over en 40 års periode. Den installerte ytelse i kraftverket vil bli på ca. 40 000 kW med en midlere årlig produksjon på ca. 180 GWh. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at kraftverket ved en tilleggs-overføring vil kunne produsere ca. 200 GWh pr. år og det vil trolig være riktig at bedriften gis konsesjon på et forbruk inntil denne størrelse.

Vi har for øvrig ingen merknad til søknaden og anbefaler at konsesjon blir meddelt bedriften snarest.»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i brev hit av 9. august 1965 uttalt:

«Fylkesmannen vil også anbefale at konsesjon blir gitt og slutter seg til uttalelse av 7. ds. fra Sør-Trøndelag El.verk. Det vises til denne.»

På foranledning herfra har A/S Ila og Lilleby Smelteverker i brev hit av 17. juni 1965 gitt slike tilleggsopplysninger:

«Vi søkte i sin tid om konsesjon på leie av inntil 25 000 kW fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk, og fikk denne konsesjon innvilget 9. juni 1961.

Denne konsesjon var nødvendig idet Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk begynte å levere kraft til oss fra Svartelva Kraftanlegg i henhold til kontrakt, og samtidig leverte Statskraftverkene kraft til Lilleby Smelteverk med avregning gjennom Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Da Statskraftverkene selv overtok den direkte avregningen med oss, ble spørsmålet om konsesjon på denne levering tatt opp av Dem, og vi sendte konsesjonssøknad på uttak av statskraft til Lilleby Smelteverk og Holla Smelteverk datert 28. november 1963.

Planene er nå i orden for Sør-Trøndelag Elektrisitetsverks utbygging av Sjø Kraftanlegg, og vår konsesjonssøknad av 14. mai 1965 gjelder den kraftlevering til Holla Smelteverk som var forutsatt i planene for dette anlegg som ble godkjent av Stortinget.

Vårt kraftforbruk ved full drift og nåværende utbygging av anleggene er, Lilleby Smelteverk 185 mill. kWh pr. år, Holla Smelteverk 160 mill. kWh pr. år, tilsammen 345 mill. kWh pr. år.

Statskraftverkene har i skrivelse av 13. april 1965 tilbudt en samlet fast kraftlevering fra 1. desember 1963 på 240 mill. kWh pr. år, og en momentan belastning på 33 000 kW.

Våre planer var å utvide ferrolegeringsproduksjonen således at vi for denne produksjon ved Lilleby Smelteverk og Holla Smelteverk tilsammen kunne anvende ca. 420 mill. kWh pr. år, dvs. det fra Statskraftverkene tilbudte kvantum og kraftleveringen fra Sjø Kraftanlegg.

Vi har imidlertid nå for Industridepartementet fremlagt planer for utvidelse av Holla Smelteverk med annen produksjon som vil i første byggetrinn ha et kraftbehov på 150 mill. kWh pr. år.

Forutsatt at disse planer blir godkjent og

bygget, vil det totale kraftbehov bli ca. 500 mill. kWh pr. år.

Med en kraftleiekonsesjon på 240 mill. kWh fra Statskraftverkene og 180 mill. kWh fra Sjø Kraftanlegg, trenger vi da ytterligere en kraftmengde på ca. 80 mill. kWh pr. år. Det er jo mulig at vi kan få dette kraftkvantum fra Statskraftverkene, men da Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk arbeider med andre utbyggingplaner enn Sjø Kraftanlegg, vil det også være mulig at vi kan få denne kraft derfra.

Vi anser det derfor å være en fordel om vi, inntil kraftleveringsforholdene er mer avklart, kan beholde den konsesjon vi nå har på kjøp av kraft fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Når det gjelder konsesjon på kraftleien fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk på Sjø Kraftanlegg's levering, tør vi be om at denne konsesjon blir behandlet så snart som mulig. Anleggsarbeidene med Sjø Kraftanlegg settes nå igang, og da vi skal delta i finansieringen av dette anlegg, er det helt nødvendig for oss å få den formelle kraftleiekonsesjon i orden for å kunne ordne denne finansiering.»

Ved kongelig resolusjon av 9. juni 1961 er A/S Ila og Lilleby Smelteverker gitt tillatelse til å leie inntil 25 000 kW fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk med tidsbegrensning til 1. januar 1970. Konsesjonen er meddelt på vanlige betingelser, herunder med vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes. Avgiften er betalt til og med for året 1964. For 1964 var den kr. 36 727,50.

Selskapet har i sitt brev hit av 17. juni 1965 gitt uttrykk for at det vil anse det som en fordel om selskapet kan beholde konsesjonen av 9. juni 1961 inntil kraftleieforholdene er mer avklart.

Med departementets ekspedisjon av 3. desember 1963 — 3231/63 IDV — har Hovedstyret mottatt til uttalelse søknad av 28. november 1963 fra A/S Ila og Lilleby Smelteverker om konsesjon på leie av inntil 45 000 kW og ca. 210 mill. kWh pr. år fra Statskraftverkene for drift av Lilleby Smelteverk i Trondheim og det nye Holla Smelteverk i Hemne. Søknaden ble behandlet i hovedstyremøte den 20. august 1965 og uttalelse i det høve ble oversendt departementet i brev av samme dato.

Som nevnt i Hovedstyrets uttalelse av 20. august 1965 var det i forbindelse med planleggingen av Holla Smelteverk forutsatt at bedriften skulle skaffes kraft fra Sjøvassdraget, hvis utbygging nå er under planlegging av Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk. Jfr. St. prp. nr. 140 for 1962—63 om tillatelse for Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk til å foreta regulering av Sjøvatn og Vatslivatn i Sjøvassdraget m. v. Det er av selskapet regnet med at kraft derfra kan leveres fra begynnelsen av 1968. Den foreliggende søknad av 14. mai

1965 fra A/S Ila og Lilleby Smelteverker gjelder dette kraftleieforhold. Jfr. for øvrig Hovedstyrets nevnte brev av 20. august 1965.

I henhold til den foreliggende kraftleiekontrakt av 26./29. mars 1965 mellom partene har Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk forpliktet seg til fra det tidspunkt Sjøa-vassdraget er utbygd og driftsklart å levere fra kraftverket til A/S Ila og Lilleby Smelteverker hele den produksjon som Sjøa Kraftverk kan levere med den forutsatte utbygging og den effektive vanntilgang. Kontrakten nevner at det er av vesentlig betydning for selskapet å få levert minst 160 GWh årlig. Dersom selskapet ikke uttar hele kraftproduksjonen til bruk ved Holla Smelteverk, skal verket ha rett til å disponere den overskytende del mot å redusere selskapets kraftleie med et forholdsmessig beløp i relasjon til kraftverkets produksjon i vedkommende driftsår og til en kraftpris beregnet som angitt i kontraktens § 7. Hvis selskapet skulle være interessert i å anvende den eventuelle overskuddskraft ved Lilleby Smelteverker er verket villig til om mulig å arrangere dette via Statskraftverkernes anlegg mot godtgjørelse av omkostningene.

Selskapet skal ha rett til å anvende kraften til ethvert formål som ikke sjenerer driften for Sjøa Kraftverk. Kraften skal imidlertid fortrinnsvis nyttes for industribehov ved Holla Smelteverk.

Den leverte kraft skal måles ved 22 kV samleskinne i trafostasjonen på Holla.

Kraftverket som er beregnet å ville koste ca. 58 mill. kroner er forutsatt finansiert ved at selskapet skaffer til veie ca. 6 mill. kroner som kraftanleggets egenkapital, mens restbeløpet, ca. 52 mill. kroner skaffes til veie ved lån mot pant i kraftverket. Avtalen mellom partene forutsetter at selskapets ytelse skal finansiere utbygging og drift av kraftverket.

Kraftleien fastsettes til et beløp som gir verket dekning for alle kapital- og driftsutgifter i kontraktperioden (kontraktens § 7).

Kontrakten skal gjelde for et tidsrom av 40 år fra kraftverket settes i drift. Deretter skal begge parter stå fritt, men dersom det er nødvendig for lønnsomheten for Holla Smelteverks ferrolegeringsproduksjon skal bedriften være fortrinnsberettiget til fortsatt å leie kraften fra Sjøa Kraftverk for en nærmere fastlagt periode til en pris som stiller bedriften konkurransemessig likt i forhold til tilsvarende bedrifter på Sør- og Østlandet. Forutsetningen er imidlertid at kraftleien minst skal dekke kraftens selvkostende for verket.

Saken har av Elektrisitetsdirektoratet vært

forelagt Administrasjonsdirektoratet til uttalelse for så vidt angår spørsmålet om den foreliggende kraftleiekontrakt av 23./29. mars 1965 mellom partene kan sies å komme inn under ervervslovens bestemmelser i kap. I om vannfall eller kap. IV om kraftleie. Administrasjonsdirektoratet har i det høve i et notat av 24. november 1964 til Elektrisitetsdirektoratet kommet frem til følgende konklusjon:

«alt i alt antar en her at ikke avtalen fjerner seg så meget fra et vanlig kraftleieforhold at det blir ervervslovens kap. I som kommer til anvendelse.

Kraftleiekonsesjon må med andre ord kunne gis.»

Det vil ses at Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk i nevnte påtegning av 7. august 1965 til Fylkesmannen har uttalt, at den installerte ytelse i kraftverket vil bli på ca. 40 000 kW med en midlere årlig produksjon på ca. 180 GWh. Verket gjør imidlertid oppmerksom på at kraftverket ved en tillegsoverføring vil kunne produsere ca. 200 GWh pr. år og uttaler at det trolig vil være riktig at bedriften gis konsesjon på et forbruk inntil denne størrelse.

Hovedstyret vil etter dette rå til at A/S Ila og Lilleby Smelteverker gis tillatelse til å leie inntil 40 MW/200 GWh pr. år fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk. Det forutsettes at kraften fortrinnsvis skal nyttes til drift av Holla Smelteverk i Hemne som søkt om.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid kraftleiekontrakten av 26./29. mars 1965 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 40 år regnet fra det tidspunkt Sjøa Kraftverk settes i drift.

En vil foreslå at det etter vanlig praksis fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes med kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$.

Avgiften som forfaller til betaling ved hvert års utgang blir i tilfelle å oppkreve fra det tidspunkt kraftleveringen tar til, forutsetningsvis i begynnelsen av 1968.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige betingelser, således nå uten vilkår om norske tjenestemenn og arbeidere. Vilkår om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner går en likeledes ut fra blir å sløyfe, idet kraftleverandøren i dette tilfelle er et fylkeskommunalt verk.

Det vises for øvrig til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Behandlet i hovedstyremøte den 14. oktober 1965.

Sakens dokumenter vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

Reisningen av smelteverket for ferrolegeringer på Holla i Hemne kommune er basert på utbygging av Søavassdraget som kraftkilde.

Planene for Smelteverket har vært forelagt Stortinget gjennom forslaget om en bevilgning på 2,5 mill. kroner som lån til Hemne kommune til bygging av kai for bedriften, jfr. St. prp. nr. 1 for 1961—62 kap. 983, Hemne kommune, Budsjett-innst. S. nr. 70 a for s. å. og Stortingets vedtak av 24. november 1961.

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk fikk ved kongelig resolusjon av 8. mai 1964 tillatelse til å foreta reguleringer i Søavassdraget m. v. for utbygging av vassdraget med sikte på levering av kraft til A/S Ila og Lilleby Smelteverkers bedrift i Hemne kommune, jfr. St. prp. nr. 140 for 1962—63, Innst. S. nr. 131 for 1963—64, Stortingets vedtak av 17. mars 1964 og «Meddelte vassdragskonsesjoner 1964» side 97 flg.

Smelteverket i Hemne ble satt i drift i 1964. Den forutsatte kraftlevering fra Sjø Kraftverk skal påbegynnes når kraftverket er ferdig utbygd og satt i drift, forutsetningsvis i 1968.

A/S Ila og Lilleby Smelteverker søkte, som nevnt foran, i brev av 14. mai 1965 om konsesjon på leie av kraften fra Sjø kraftverk i henhold til en fremlagt kontrakt av 26./29. mars 1965 mellom selskapet og Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Det har senere vært ført forhandlinger om visse endringer i kontrakten og med brev av 18. januar 1968 fra h.r.adv. Kaare J. Tapper på vegne av selskapet har departementet motatt en tilleggsavtale av 11. november 1967 til ovennevnte hovedkontrakt.

Kommunaldepartementet har i brev av 5. april 1968 til fylkesmannen i Sør-Trøndelag uttalt at det ikke har hatt noe å bemerke til tilleggsavtalen.

Kontrakten av 26./29. mars 1965 med tilleggsavtale av 11. november 1967 gjelder i 40 år fra det tidspunkt Sjø kraftverk settes i drift.

Det er Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk som etter kontrakten skal bygge ut, eie og drive Sjø kraftverk.

Etter kontraktens § 2 er Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk fra det tidspunkt da Sjø kraftverk er utbygd og driftsklart, forpliktet til å levere selskapet hele den produksjon som Sjø Kraftverk kan levere med den forutsatte utbygging og effektive vanntilgang..

I henhold til kontraktens § 3 skal kraften fortrinnsvis nyttes til industribehov ved Holla Smelteverk.

Selskapet skal betale en pris for kraften som foruten å gi dekning for kapital- og driftsutgifter også skal gi fylkesverket en

godtkjørelse pr. år på kr. 0,50 pr. MWh energi produsert og levert fra Sjø kraftverk.

Departementet vil etter det foreliggende og i tilslutning til Hovedstyret rå til at A/S Ila og Lilleby Smelteverk for drift av Holla Smelteverk i Hemne gis den omsøkte konsesjon på leie av inntil 40 MW/200 GWh pr. år fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk for den tid kraftleiekontrakten av 26./29. mars 1965 med tilleggsavtale av 11. november 1967 mellom partene står ved makt, dog ikke utover 40 år regnet fra det tidspunkt da Sjø kraftverk settes i drift.

Departementet vil videre med Hovedstyret foreslå oppstilt vilkår om årlig avgift på kr. 1,50 pr. kW til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes.

For øvrig vil departementet foreslå oppstilt vilkår i samsvar med det som stort sett er vanlig ved lignende konsesjoner.

Departementet er enig med Hovedstyret i at det ikke tas med vilkår om kraftavståelse til kommuner.

Hovedstyret har ikke foreslått vilkår om legehjelp, boligforhold og naturvern. Departementet er, slik som forholdene ligger an, enig i dette og peker bl. a. på at fabrikk-anlegget allerede er utført. Når det gjelder det vanlige vilkår om erstatning for utgifter til vedlikehold av offentlige veier, bruer og kaier, er disse spørsmål delvis løst ved avtale med Hemne kommune i forbindelse med kommunens kaianlegg. Da det imidlertid gjelder en langvarig konsesjon, og vilkåret etter loven «bør» tas inn, har departementet foreslått at dette blir gjort, jfr. post 7.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 26./29. mars 1965 med tilleggsavtale av 11. november 1967 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 40 år regnet fra det tidspunkt da Sjø kraftverk settes i drift.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter lov om rettsbove mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. Norske varer.

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, elektriske maskiner og utstyr, skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at det blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om

norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Veger, bruer og kaier.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet og ved transporten til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft som leies i henhold til nærværende konsesjon.

I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

Avgiften blir å betale fra det tidspunkt da kraftleveringen tar til.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det

offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, 2. ledd, i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Departementet har i forbindelse med nærværende sak ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt A/S Ila og Lilleby Smelteverker vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961 og forskrifter fastsatt i medhold av loven.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Det kan nevnes at A/S Ila og Lilleby Smelteverker i brev av 28. november 1963 søkte om konsesjon på leie av 45 000 kW (ca. 310 mill. kWh/år) fra statskraftverkene for drift av selskapets virksomheter i Trondheim og Holla. Hvis kraftleiekontrakten blir vedtatt av Stortinget, vil konsesjonssaken bli fremmet.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Ila og Lilleby Smelteverker å leie inntil 40 MW/200 GWh pr. år fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk til drift av Holla Smelteverk i Hemne kommune.

Tillatelsen gis på de vilkår som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 26. april 1968.

10. M. Peterson & Søn A/S.

(Konsesjon på kraftleie til drift av papirfabrikk i Moss.)

Kronprinsregentens res. av 26. april 1968.

I anledning av en søknad av 21. november 1967 fra M. Peterson & Søn A/S om fornyet konsesjon på kraftleie fra A/S Kykkelsrud til drift av papirfabrikk i Moss har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesen i brev av 5. mars 1968 gitt følgende uttalelse til departementet:

«1. Innledning.

I henhold til departementets brev av 18. januar 1960 er M. Peterson & Søn A/S (M. Peterson) gitt tillatelse til å leie inntil 3 312 kW (4 500 HK) fra A/S Kykkelsrud. Ved kongelig resolusjon av 5. mai 1961 er selskapet gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 8 500

kW primakraft samt inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Kykkelsrud. Selskapet er således gitt konsesjon på leie av i alt inntil 11 812 kW primakraft og inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Kykkelsrud. Begge konsesjoner er tidsbegrenset til 31. desember 1967.

2. M. Petersons søknad.

I brev hit av 21. og 28. november 1967 har M. Peterson søkt om fornyet konsesjon på leie av i alt inntil 18 000 kW garantert kraft (primakraft), og ytterligere inntil 1 000 kW ikke-garantert kraft samt inntil 12 000 kW spillkraft til dampfremstilling fra A/S Kykkelsrud på basis av nedenfor nevnte kontrakter.

Søknaden av 21. november 1967 lyder slik:

«Vi tillater oss å søke om tillatelse til å leie elektrisk energi fra A/S Kykkelsrud.

Vedlagt følger 2 kopier av hver av følgende kontrakter:

1. Kontrakt av 26. oktober 1962 om levering av 10 500 kW elektr. Gyldig til 30. juni 1972.
2. Kontrakt av 29. november 1962 om levering av inntil 12 000 kW spillkraft. Gyldig til 30. juni 1972.
3. Tilleggskontrakt av 4. juli 1967 om økning av kraftlevering fra 10 500 kW (kontrakt 1) til 18 000 kW og med tillegg av 1 000 kW etter behov. Gyldig til 30. juni 1972.

Dessuten medfølger 2 bilag med M. Peterson & Søn's vedtekter og erklæring fra vårt styre. I nevnte erklæring henvises til søknad til Industridepartementet, men av Deres brev datert 4. juli 1967 noterer vi oss at søknaden denne gang ønskes direkte til Deres hovedstyre, hvorfor henvendelse hermed i stedet går til Dem.

For øvrig viser vi til vårt brev av 27. juli 1967 til Elektrisitetsdirektoratet (referanse som nevnt ovenfor).»

I brev hit av 28. november 1967 har selskapet gitt følgende tilleggsopplysninger:

«Vi har mottatt Deres brev av 27. ds. og skal få meddele:

Vi søker om konsesjon på 6 188 kW + eventuelt ekstra 1 000 kW ifølge tilleggskontrakt av 4. juli 1967.

Videre søker vi om forlengelse av konsesjon av 18. januar 1960 på 3 312 kW og konsesjon av 5. desember 1961 på 8 500 kW prima og 12 000 kW spillkraft. Disse to konsesjoner utløper som De nevner 31. desember d.å. I vår søknad ble disse konsesjoner slått sammen til en konsesjon på 18 000 kW + eventuelt 1 000 kW primakraft og 12 000 kW spillkraft, da vi mente det var greiere å slå disse sammen til en.

I vårt brev av 27. juli 1967 (Deres ref. j.nr. 2575E-67 FS/KK) meddeler vi at den søkte kraftmengde 6 188 kW skal gå til drift av den nye papirmaskin som ble igangsatt her den 15. desember 1965. Vi kan gjøre oppmerksom på at vår produksjon ved idriftsettelse av den nye papirmaskin er øket fra 57 000 tonn papir til ca. 90 000 tonn i år og vi regner med å komme bort imot 100 000 tonn senere.

Vi søker også om forlengelse av vår spillkraftkontrakt på 12 000 kW (ikke 1 200 kW som ved en beklagelig misforståelse sto i vårt brev av 27. juli i år og gjentatt i Deres brev av 27. ds.). Denne konsesjon løper også ut 31. desember d. å.»

Det i søknaden nevnte brev av 27. juli 1967 til Elektrisitetsdirektoratet har denne ordlyd:

«For ca. 1½ år siden ble en ny papirmaskin satt i drift her ved bedriften. I den anledning fikk vi et midlertidig tilsagn om leie av kraft til drift av denne maskin.

Sist vinter 4. januar 1967 fikk vi fra Kykkelsrud kontrakt på 5 200 kW ny kraft. Det var en forutsetning at denne kontrakt skulle økes til 7 500 kW når Kykkelsrud kunne disponere mer kraft.

4. juli d. å. har vi fått kontraktutkast på ny tilleggskontrakt fra A/S Kykkelsrud. Ifølge dette nye kontraktutkast til vårt totale kraftkvantum fra 1. juli 1967 og fram til 30. juni 1972 bli på 18 000 kW og med adgang til etter behov å ta ut ytterligere 1 000 kW tilfeldig ledig kraft.

Så snart ferietiden er over, skal vi oversende Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen søknad bilagt med avtrykk av kraftleieavtalen med A/S Kykkelsrud.

Vårt behov for spillkraft er uendret siden 1961 da vi fikk tillatelse på 12 000 kW spillkraft.»

3. Kontrakter mellom M. Peterson og A/S Kykkelsrud om kraftlevering.

a) Kontrakt av 26. oktober 1962 (hovedkontrakt).

I henhold til denne kontrakt har A/S Kykkelsrud påtatt seg å levere til M. Peterson inntil 10 500 kW fra egne og fremmede anlegg. Brukstiden skal ikke overstige 3 600 timer i tiden 1. november—30. april. I det nevnte kvantum er inkludert 1 000 kW fra Tokke I i forbindelse med selskapets tegnede andeler i Tokke-lånet.

A/S Kykkelsrud skal etter kontrakten så vidt mulig søke å dekke selskapets behov utover det avtalte kvantum ved levering av kraft fra egne eller fremmede kraftanlegg. Vilkårene for slik tilleggslevering blir å avtale nærmere når leveringen måtte bli aktuell.

Kraften leveres som trefaset vekselstrøm med ca. 50 perioder pr. sekund og 5 kV spenning ± 5 pst. og tilføres over bestående 50 kV ledning fra Nettet og en 50 kV jordkabel til transformatorstasjon ved selskapets anlegg. Den måles i selskapets mottakerstasjon ved 5 kV spenning ved hjelp av måleutstyr som registrerer den uttatte aktive og reaktive energi samt det gjennomsnittlige forbruk av aktiv og reaktiv effekt i 60 minutters perioder.

Aktiv effekt og energi betales med 2,6 øre/kWh for alt energiuttak, dog minst kr. 130 pr. kW/år. For forbruk av reaktiv effekt over det etter kontrakten tillatte (jfr. kontraktens § 6) betales kr. 12 pr. kW/år. Under-

forbruk godtgjøres selskapet med kr. 6 pr. kWh/år. kWh-prisen på 2,6 øre er senere forhøyet til 2,98 øre, jfr. nedenfor under post c. Kontraktens § 11 inneholder nærmere bestemmelser om reduksjon i kraftleveringen på grunn av vannmangel m. v. og § 20 inneholder bestemmelser om prisregulering.

Kontraktåret (driftsåret) løper fra 1. juli til 30. juni.

Kontrakten gjelder fra 1. juli 1962 og er gjensidig bindende til 30. juni 1972.

b) Spillkraftkontrakt av 29. november 1962.

Kontrakten gir A/S Kykkelsrud rett til å levere inntil 12 000 kW til M. Petersons elektrokjel. Levering finner bare sted i den utstrekning det passer A/S Kykkelsrud å levere kraften. M. Peterson har på sin side plikt til å utta den kraft — dog minimum 3 000 kW — A/S Kykkelsrud stiller til disposisjon i henhold til kontrakten og som bedriften kan nyttiggjøre seg i sin elektrokjel. Kraften kan bare anvendes til produksjon av damp i elektrokjelen. Leveringssted og spenning er som etter kontrakten av 26. oktober 1962. Kraftleveringen måles i mottakerstasjonen hvor A/S Kykkelsrud setter opp kWh-måler, eventuelt med maksimalviser, for måling av kWh-forbruket og kontroll av effektforbruket.

For den leverte energi betales en kWh-pris basert på prisen for fyringsolje.

Kontrakten har samme varighet som kontrakten av 26. oktober 1962, nemlig til 30. juni 1972.

c) Tillegg av 4. juli 1967 til hovedkontrakten.

Ifølge tillegg av 4. juli 1967 til hovedkontrakten av 26. oktober 1962 skal A/S Kykkelsrud fra 1. juli 1967 levere til M. Peterson 18 000 kW garantert kraft (primakraft) fra egne og fremmede anlegg. Dette kvantum består av de 10 500 kW garantert kraft etter hovedkontrakten og 7 500 kW ny garantert kraft. I tillegg hertil skal leveres etter behov inntil 1 000 kW tilfeldig ledig kraft (ikke-garantert kraft) av egen eller fremmed produksjon.

Fra 1. juli 1967 betales 2,98 øre pr. kWh for de 18 000 kW garantert kraft, dog med minst kr. 130 pr. kW/år. De 1 000 kW ikke-garantert kraft betales etter samme tariff, dog med et tillegg på 30 pst. til dekning av overføringstap m. v. for ikke-garantert kraft som A/S Kykkelsrud måtte overføre fra Samkjøringen eller andre leverandører.

For øvrig vises til de vedlagte tre kontraktskopier.

4. Avgitte uttalelser i anledning søknaden.

Søknaden fra M. Peterson har herfra vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte. Således har

Moss Lysverker i påtegning av 12. desember 1967 til finansrådmannen anbefalt at konsesjon gis.

Finansrådmannen i Moss har i brev av 12. desember 1967 til formannskapet uttalt:

«Fylkesmannen i Østfold oversender ved påtegning av 12. desember 1967 søknad fra M. Peterson & Søn A/S om konsesjon på leie av i alt inntil 18 000 kW primakraft + inntil 1 000 kW tilfeldig ledig kraft og inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Kykkelsrud.

Bedriftens kontrakter med A/S Kykkelsrud om levering av disse kraftmengder løper til 30. juni 1972.

Den søkte tillatelse skal erstatte tidligere konsesjoner for leie av 11 812 kW primakraft og 17 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund. Disse konsesjoner løper ut 31. desember 1967.

Når det gjelder primakraften søkes det altså om konsesjon på 6 188 kW + eventuelt ekstra 1 000 kW mer enn den tidligere konsesjon. Den økede kraftmengde skal gå til drift av den nye papirmaskin, som ble satt i drift 15. desember 1965.

I samsvar med § 24 i lov av 14. desember 1917 om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom har Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen bedt om at det innhentes uttalelse fra Moss kommunestyre. Da det ikke skal avholdes noe møte i kommunestyret før konsesjonen løper ut, må jeg foreslå at formannskapet behandler saken i henhold til kommunelovens § 22.

Jeg tillater meg å foreslå følgende vedtak:

Moss formannskap anbefaler at M. Peterson & Søn A/S meddeles konsesjon for leie av inntil 18 000 kW primakraft + inntil 1 000 kW tilfeldig ledig kraft samt inntil 12 000 kW spillkraft av A/S Kykkelsrud i samsvar med bedriftens søknader av 21. november og 28. november 1967.

Vedtaket gjøres i medhold av kommunelovens § 22 og blir å forelegge bystyret som melding.»

Moss formannskap har i møte 12. desember 1967 enstemmig bifalt finansrådmannens forslag.

Fylkesmannen i Østfold har i brev hit av 5. januar d. å. meddelt at han ikke har noe å bemerke og anbefaler søknaden innvilget.

Søknaden har dessuten vært forelagt

departementets Industriavdeling, som i ekspedisjon av 2. februar d. å. — jnr. ID. 257/68 I. — til departementets Vassdragsavdeling har meddelt at den vil anbefale at de omsøkte konsesjoner blir innvilget.

5. Tidligere gitte kraftleiekonsesjoner til M. Peterson.

a) Konsesjon av 18. januar 1960.

I henhold til departementets brev av 18. januar 1960 ble M. Peterson gitt tillatelse til å leie inntil 3 312 kW (4 500 kW) fra A/S Kykkelsrud. Tillatelsen gjaldt så lenge kraftleiekontrakt av 17. september 1958 mellom

partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 31. desember 1967. Tillatelsen var gitt med vilkår om at selskapets styre skulle ha sitt sete her i riket og til enhver tid bare bestå av norske statsborgere. Selskapets kapital skulle til enhver tid være på norske hender. For øvrig var tillatelsen gitt på de vanlige betingelser, herunder med vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner. Vilkår om en årlig avgift ble imidlertid sløyfet. I Hovedstyrets brev av 9. september 1959 til departementet i forbindelse med søknaden den gang, uttales om avgiftsspørsmålet:

«En har vært i tvil om hvorvidt det i den søkte konsesjon på fornyet leie av primakraft ikke nå bør pålegges avgift i betraktning av at kraftprisen etter forholdene er rimelig. Imidlertid skjer kraftleveringen fortsatt i medhold av «Mossekontrakten» hvoretter avgift av kraftleveringen blir å erlegge til Moss kommune.

En er da blitt stående ved ikke å stille forslag til vilkår om avgift. Mossekontrakten utløper for øvrig 31. desember 1967 og således samtidig med den nye kraftleiekontrakt. (Jfr. for øvrig Hovedstyrets uttalelse i brev 14. desember 1939 til det daværende Arbeidsdepartement.)»

For øvrig var anført at «Mossekontrakten» var en kontrakt av 30. oktober 1914 mellom Moss kommune og A/S Glommens Træsliberi, hvoretter Glommen var forpliktet til å levere 8 000 hk til storindustri innen Moss.

b) Konsesjon av 5. mai 1961.

Ved kongelig resolusjon av 5. mai 1961 ble M. Peterson gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 8 500 kW primakraft samt inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Kykkelsrud. Konsesjonen som var tidsbegrenset til 31. desember 1967, var gitt med de samme betingelser som tillatelsen av 18. januar 1960, dog med tilføyelse av vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig ble nyttet. Avgift er — overensstemmende med vilkåret — betalt til og med 1967. For 1967 var den kr. 18 442,50.

6. Resyné og Hovedstyrets bemerkninger.

Som nevnt gjelder M. Petersons søknad av 21. november 1967 jfr. tilleggsbrevet av 28. november s. å., i alt inntil 18 000 kW primakraft og ytterligere inntil 1 000 kW ikkegarantert kraft samt inntil 12 000 kW spillkraft til selskapets elektrokjel, på basis av kontrakter av henholdsvis 26. oktober 1962, jfr. tilleggskontrakten av 4. juli 1967 og spillkraftkontrakten av 29. november 1962. Samtlige kontrakter gjelder til 30. juni 1972.

Den nå omsøkte tillatelse skal avløse selskapets tidligere konsesjoner av henholdsvis 18. januar 1960 og 5. mai 1961 på leie av tilsammen 11 812 kW primakraft og inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Kykkelsrud.

Dette betyr således en øking av primakraftkvantumet på 6 188 kW (18 000 kW ÷ 11 812 kW). Hertil kommer en øking av ikke-garantert kraft på inntil 1 000 kW. For så vidt angår spillkraftkvantumet vil det ikke skje noen forandring, idet dette fortsatt vil være 12 000 kW.

Selskapet har som referert foran i punkt 2, meddelt at den omsøkte kraftmengde skal gå til drift av ny papirmaskin som ble igangsatt 15. desember 1965. Papirproduksjonen er der ved økt fra 57 000 tonn til ca. 90 000 tonn i 1967 og selskapet regner med å komme opp i en produksjon på henimot 100 000 tonn.

Departementets Industriavdeling har som nevnt foran i punkt 4, anbefalt at konsesjon gis og anfører i sin uttalelse at selskapets behov for mer kraft er begrunnet i den nye papirmaskin, som M. Peterson for øvrig skal ha fått midlertidig tilsagn om kraft til drift av. Industriavdelingen har i sin uttalelse av 2. februar d. å. ikke fremsatt forslag til konsesjonsvilkår.

Hovedstyret har etter dette ikke noe å innvende mot det nye kraftleieforholdet og vil rå til at M. Peterson gis tillatelse til å leie de nevnte kraftkvanta selskapet har søkt om, på basis av de fremlagte kontrakter.

Da disse kontrakter gjelder til 30. juni 1972, vil Hovedstyret foreslå at konsesjon gis samme tidsbegrensning. For så vidt angår de 1 000 kW fra Tokke 1, forutsettes konsesjonen imidlertid å gjelde til 30. juni 1996.

Hovedstyret vil videre foreslå at konsesjon gis med samme vilkår som de nå utløpte konsesjoner med de endringer i standardvilkårene som senere har funnet sted.

Likeledes vil Hovedstyret anbefale at det ifølge vanlig praksis tas inn i konsesjonen vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}$,

utenom spillkraft til dampfremstilling. Da «Mossekontrakten» som nevnt foran i punkt 5 gjaldt til 31. desember 1967 og således er utløpt, går Hovedstyret ut fra at avgiften blir å beregne av all levert kraft (inklusive de 1 000 kW ikke-garantert kraft etter tilleggskontrakten av 4. juli 1967) utenom de 12 000 kW spillkraft til dampfremstilling.

7. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret rår etter dette til at M. Peterson & Søn A/S gis tillatelse til å leie fra A/S Kykkelsrud 18 000 kW primakraft og ytterligere inntil 1 000 kW ikke-garantert kraft, jfr. hovedkontrakten av 26. oktober 1962 med tilleggskontrakt av 4. juli 1967, samt inntil 12 000 kW spillkraft til selskapets elektro-

kjel, jfr. kontrakt av 29. november 1962, til drift av selskapets anlegg i Moss.

For så vidt angår de 1 000 kW Tokke-kraft forutsettes tillatelsen å gjelde til 30. juni 1996.

For øvrig foreslås tillatelsen tidsbegrenset til 30. juni 1972.

Tillatelsen anbefales gitt med vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}$, utenom spillkraft til dampfremstilling.

Tillatelsen foreslås for øvrig gitt med samme vilkår som for selskapets tidligere konsesjoner av 18. januar 1960 og 5. mai 1961 med de endringer som senere er foretatt i standardvilkårene.

For øvrig vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Behandlet i hovedstyremøte den 4. mars 1968.

Sakens dokumenter vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

Det foreligger erklæring av 26. oktober 1967 fra styret i M. Peterson & Søn A/S etter bestemmelsen i ervervslovens § 24, annet ledd.

Angående de nevnte tidligere konsesjoner for M. Peterson & Søn A/S på kraftleie fra A/S Kykkelsrud, gitt av Industridepartementet den 18. januar 1960 og ved kongelig resolusjon av 5. mai 1961 viser en til Hovedstyrets redegjørelse foran og til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for henholdsvis 1960 s. 16 og 1961 s. 48. Begge disse konsesjoner utløp den 31. desember 1967. De omfattet leie av tilsammen inntil 11 812 kW primakraft og inntil 12 000 kW spillkraft. Konsesjonen av 18. januar 1960 er gitt uten vilkår om avgift.

Fabrikken i Moss har fått økt behov for kraft i forbindelse med anskaffelsen av en ny stor papirmaskin.

Departementet har ikke noe å bemerke til produksjonsutvidelsen, og vil etter det foreliggende i tilslutning til Hovedstyret rå til at M. Peterson & Søn A/S gis den omsøkte konsesjon på å leie fra A/S Kykkelsrud inntil 18 000 kW primakraft — inklusive 1 000 kW Tokkekraft — samt inntil 1 000 kW tilfeldig ledig kraft og inntil 12 000 kW spillkraft til drift av elektrokjel i samsvar med de inngåtte kraftleiekontrakter og på vilkår bl. a. om tidsbegrensning til 30. juni 1996 for Tokkekraftens vedkommende og for øvrig til 30. juni 1972.

Departementet vil for øvrig foreslå oppstilt konsesjonsvilkår i det vesentlige som foreslått av Hovedstyret, bl. a. om norsk styre og kapital og om årlig avgift kr. 1,50 pr. kW til staten fra og med året 1968 av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — unntatt spillkraft til fremstilling av damp.

Departementet forutsetter dessuten at M.

Peterson & Søn A/S skal være forpliktet til i den utstrekning det ikke allerede er gjort, å betale en avgift på kr. 1,50 pr. kW til staten for den primakraft som måtte være tatt ut i årene 1966 og 1967 utover de i alt 11 812 kW primakraft som omfattes av selskapets tidligere kraftleiekonsesjoner.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

1. Leietid.

For så vidt angår leien av de 1 000 kW Tokkekraft gjelder tillatelsen til 30. juni 1966.

For øvrig gjelder tillatelsen for den tid kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 30. juni 1972.

2. Styre og kapital.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets kapital skal til enhver tid være på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske

produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft — utenom spillkraft til dampfremstilling — som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten fra og med året 1968 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens be-
regning og erleggelse fastsettes av vedkom-
mende departement.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av
den leide kraft til de kommuner som Kongen
bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme
vilkår som etter leiekontrakten gjelder for
selskapet og kan forlanges tatt ut etter be-
stemmelse av departementet enten i kraft-
stasjonen eller fra fjernledningen eller fra
ledningsnett, hva enten dette tilhører sel-
skapet eller eieren av vassfallet.

Hvis departementet finner at denne pris er
vesentlig høyere enn om den var beregnet
overensstemmende med reglene i ervervs-
loven av 14. desember 1917 § 2, post 12,
tredje ledd, første, annet og tredje punktum,
skal prisen beregnes etter disse regler.
Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende
departement.

Volder uttaket av kraften økede utgifter,
bæres disse av den som tar ut kraften. Av-
brytelse eller innskrenkning av leveringen som
ikke skyldes vis major, streik eller lockout
må ikke skje uten samtykke av departemen-
tet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av
1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års var-
sel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere
forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de be-
stemmelser som Industridepartementet måtte
treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene
blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det
offentlige av selskapet etter nærmere bestem-
melse av Industridepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de
vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller
overskridelse av den maksimale effekt kon-
sesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen
bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14.
desember 1917.»

Departementet har ikke tatt noe stand-
punkt til spørsmålet om hvorvidt M. Peterson
& Søn A/S vil trenge røykskadekonsesjon,
jfr. lov om rettshøve mellom grannar av 16.
juni 1961 og forskrifter gitt i medhold av
loven.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver
tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember
1917 kap. IV tillates M. Peterson & Søn A/S
til drift av papirfabrikk i Moss å leie fra A/S
Kykkelsrud inntil 18 000 kW primakraft —
inklusive 1 000 kW Tokkekraft — og inntil
1 000 kW tilfeldig ledig kraft samt inntil
12 000 kW spillkraft til drift av elektrokjel,
på vilkår og under forutsetning som foreslått
i Industridepartementets tilråding av 26. april
1968.

11. A/S Bjørkaasen Gruber.

(Fornyelse av tillatelse til regulering av
Børsvann m. v.)

Kronprinsregentens res. av 26. april 1968.

A/S Bjørkaasen Gruber fikk ved kongelig
resolusjon av 12. juni 1914 tillatelse til erverv
av vannrettigheter i Børsvassdraget og til
regulering av Børsvann, jfr. «Meddelte vass-
dragskonsesjoner» for 1914 side 201 flg.

Manøvreringsreglement for Børsvann ble
utferdiget ved kongelig resolusjon av 21.
januar 1916 i overensstemmelse med forslag
fra Vassdragsdirektøren.

Hovedstyret for Vassdrags- og
Elektrisitetstvesenet har i brev av
29. januar 1968 gitt følgende uttalelse til de-
partementet i anledning av en søknad av 28.
april 1967 fra Bjørkaasen Gruber om fastset-
telse av nytt manøvreringsreglement:

«Med departementets påtegning 19. mai
1967, jnr. ID 1257/67 V har man mottatt til
uttalelse følgende brev av 28. april s. å. fra
A/S Bjørkaasen Gruber:

«Vi viser til vedlagte kopi av rapport fra
NVE, Vassdragsdirektoratet, vedrørende in-
speksjon den 11. september 1966 av regule-
ringsdam ved Børsvann, A/S Bjørkaasen Gru-
ber, Ballangen. Rapporten er oversendt oss i
brev av 30. september 1966.

Av rapporten framgår at damanlegget viser
tydelige tegn på langt fremskreden forvitring
og det antas at det bare er spørsmål om få
år før det blir nødvendig å erstatte det gamle
damanlegg med et nytt. Det påpekes i rappor-
ten at det snarest bør utarbeides planer for
en ny dam, hvor en anbefaler at en bør over-
veie om flomluker kan sløyfes. Vannflaten er
¹/₇ av nedslagsfeltet og dette gir god flom-
dempning. En sløyfing av flomlukene vil imid-
lertid kreve en endring av manøvreringsregle-
mentet utstett ved kongelig resolusjon av 21.
januar 1916.

På grunnlag av ovenstående har vi latt si-
vilingeniør K. Ravlo, Narvik, utarbeide en
plan for bygging av ny dam, idet en antar at
en reparasjon av den gamle demning ikke vil
ha varig verdi. Vi viser her til vedlagte kopi
av «kart over Børsvandsfossen» etter Ing.

Kincks Vandbygningskontor tegn. nr. 1174, Kristiania juni 1915. Sivilingeniør Ravlo foreslår å benytte den laveste del av den gamle overløpsdam i en lengde av 23 m. På denne del av dammen kan ikke påvises ytre forvirring og dessuten har over halvparten av den, mindre enn en meters høyde. Det forutsettes videre at den forsterkes ved å plassere store stenblokker bak demningen. Den nye dam foreslås bygget i en lengde av 18,5 m og med overløpskrone 50 cm høyere enn den gamle del og uten flomluker. Dette fordi en mener at et overløp på 23 meters lengde normalt vil være tilstrekkelig sikring mot flomstigning i Børsvann.

Bjørkaasen kraftverk er etterat driften ved A/S Bjørkaasen Gruber er nedlagt kommet inn på samkjøringsnettet for Nordre Nordland og Troms fylker. Kraftverket vil etter dette bli disponert på en helt annen måte enn tidligere da kraftproduksjonen kun gikk til eget forbruk i Bjørkaasenområdet. En er nå interessert i å utnytte alt tilsig til kraftproduksjonen, og vil derfor alltid ligge med en sikkerhetsmargin på demningen for å unngå vann- tap.

Tidligere var det ikke til å unngå at en i de gode vannår tildels måtte tappe betydeligere vannmengder, fordi vannforbruket ved kraftverket ikke kunne bli større enn hva behovet ved A/S Bjørkaasen Gruber tilsa. Siden samkjøringsforbindelsen ble opprettet permanent høsten 1965, har en kun hatt ubetydelig overløp i 6 dager i slutten av november 1965. Dette ville også ha vært unngått hvis ikke kraftverket hadde vært stoppet i ca. 4 måneder sommeren og høsten 1965 for modernisering.

Videre opplyses at Samkjøringen Nord-Norge ønsker av praktiske grunner å samle alt overløp til et vassdrag, og da helst til Barduvassdraget, fordi en da har den beste kontroll med tapt vann og også fordi Altevann normalt er det sikreste magasin. Fordelingen av overløp, vanntap, blir da en avregnings- sak.

Ut fra disse betraktninger er det grunn til å anta at overløp i Børsvann vil forekomme svært sjelden og bare i ekstreme flomsituasjoner. Etter vår mening vil det dessuten for oppsitterne nedenfor Børsvannfoss være en fordel, dersom flomvann kan unngås. De få oppsitterne som ennå er igjen ved Børsvann, vil etter vår mening ikke påføres ulemper ved kortvarige flomstigninger i Børsvann.

Flomsituasjoner hvor en kan få overløp vil være til stede ved store høstflommer hvor en ut fra ønsket om størst mulig vinterproduksjon, vil ligge med høyst mulig vannstand fra vårflommen. Vi vil derfor nedenfor foreta en vurdering av flomstigningen ved en tenkt høstflom.

Det antas at en ut fra ønsket om størst mulig vinterproduksjon og samtidig å unngå vanntap, vil ligge med minimum 50 cm margin på full dam foran høstflommen. Hvis en går ut fra 90 mm som største nedbørsmengde i løpet av et døgn, (se Nedbør i Norge 1895—1943, I, stasjon nr. 728 og 729, Hestnes og Kvanmo) og ikke regner med noen dempning i tilløpet, vil vannstanden i Børsvann stige med ca. 65 cm (nedslagsfelt 80,65 km² og Børsvann 11,25 km²). Dvs. en vil da få et overløp på ca. 15 cm på den gamle del av dem-

ningen under ovennevnte forutsetninger, som tilsvarer en vannmengde på ca. 2,7 m³/sek. (etter prof. Hveding Vassbygging side 177). Ved topproduksjon på kraftverket, ca. 3,9 MW ved fullt magasin, vil vassforbruket være ca. 5,5 m³/sek. og overløpet vil være under kontroll igjen i løpet av ca. 3 døgn.

På grunnlag av ovennevnte opplysninger tillater vi oss å søke om at manøvreringsreglementet utstett ved Kongelig resolusjon av 21. januar 1916 blir endret slik at det kan tillates bygget en overløpsdemning i Børsvann, Ballangen kommune, uten flomluker som ovenfor antydte. Endelige planer for bygning av ny demning vil bli sendt Vassdragsdirektoratet for godkjenning, så snart svar fra Dem foreligger.»

Søknaden har vært forelagt Ballangen kommune og har vært kunngjort i avisene Fremover og Ofotens Tidende, begge Narvik, og i Lofotposten, Svolvær.

Ballangen kommunestyre gjorde 17. juli 1967 følgende vedtak etter at formannskapet hadde trukket tilbake sin innstilling:

«Kommunestyret finner at det er av stor viktighet for å avverge en større katastrofe ved dambrudd at dammen ved Børsvannfossen blir utbedret snarest. Den foreslåtte damtype vil gi det største sikkerhetsmessige alternativ, og også medvirke til å lage de minste ulemper i nedenforliggende vassdrag. De tidligere vannutslippinger gjennom flomlukene har ført til oversvømmelser her. Kommunestyret er oppmerksom på at reguleringen av magasinet i Børsvann heretter kan holdes mer under kontroll enn tidligere da Bjørkaasen Kraftstasjon leverer kraftproduksjonen inn på samkjøringsnettet. Av den grunn kan flomluker være overflødige.

Imidlertid blir også overløpet ved den nye dammen redusert. I tilfelle en uventet nedbørflom ved fulle magasiner skulle inntreffe, må en regne med en stigning av Børsvann over den gjeldende reguleringshøyde. Kommunestyret vil ikke gjøre innvendinger mot at manøvreringsreglementet blir endret slik at det kan passe for det nye forhold, men en peker på at grunneierne ved Børsvann og langs vassdraget holdes skadesløs for enhver skade som eventuelt måtte oppstå på grunn av reguleringen, og en tar forbehold om dette slik at det kommer med i den nye resolusjonen for manøvreringsreglementet.»

L u d v. S ø r h u s, Ballangen, har 24. juli 1967 innsendt protest «fra samtlige ved Børsvannet og andre berørte». Protestskrivet, som er datert 1. s. m. og undertegnet av i alt 25 personer, lyder:

«Vi undertegnede grunneiere ved Børsvannet i Ballangen kommune er blitt kjent med at A/S Bjørkaasen Gruber har søkt om å få høine vannstanden i Børsvannet med 50 cm, og at reguleringslukene skal støpes igjen. Vi mener at de tidligere konsesjonsbestemmelser for Børsvannet ikke er blitt overholdt av konsesjonsinnehaveren i og med at den høieste

tillatte vannstand, etter vår mening, er ca. 50 cm under det høieste punkt av demningen, men hittil har ikke lukene blitt åpnet i demningen før vannet rant over demningen. Skal det nu gies tillatelse til yderligere høining av demningen med 50 cm, vil vannstanden bli ca. 1 meter høiere enn den opprinnelige høieste tillatte vannstand.

Vi har tidligere hatt store ulemper med den høie vannstand, og skal nu vannstanden yderligere høines, vil jo ulempene og skadene bli enda større. Vi mener videre at A/S Bjørkåsen Gruber ikke har overholdt konsesjonsbestemmelsene på flere områder, bl. a. med opparbeidelse og vedlikehold av veg fra landingsstedet i nedre ende av vannet og videreføring av vegen ned til Bjørkåsen. Det samme er tilfelle med vegen langs Børsvannet og til Stokkedalen og vegen Nesset—Langås, langs Grunnvannet.

Hvis Børsvannet blir høinet yderligere 50 cm blir store jordområder satt under vann og ved nedtapping av vannet vil det skje store utrasninger, som har vært tilfelle tidligere, og dermed vanskeliggjøre og kanskje helt ødelegge den tidligere veg som går fra Hestneset og til Stokkedalen. Videre vil antakelig flere hytter delvis bli satt under vann, som er oppført omkring vannet og som tidligere har stått så langt fra vannet at de var sikker, selv ved den hittil høieste vannstand.

Vi ber Vassdragsvesenet være oppmerksom på disse påpekte ting ved en eventuell behandling av A/S Bjørkåsen Grubers søknad om høining av vannstanden i Børsumvannet.»

A/S Bjørkaasen Gruber, som har fått seg forelagt såvel kommunestyrevedtaket som protestskrivet, har i brev av 30. oktober 1967 anført:

«Protestskrivet må også være undertegnet av andre enn oppsitterne ved Børsvann, disse andre må da være oppsittere ved Forsaavassdraget.

1. Det framgår av vår søknad av 24. april 1967 til Industridepartementet, Vassdragsavdelingen, at vår søknad gjelder endring av manøvreringsreglementet gitt ved kongelig resolusjon av 21. januar 1916. Vi viser her til pkt. 2 hvor det heter:

«Overløpet skal til enhver tid stå helt åpent. Vannet i bassenget må ikke stige høyere enn overløpets krone, uten at flomlukene er åpnet.»

Så vidt vi kan forstå oppsitternes protestskriv og Ballangen formannskaps innstilling til vedtak, har alle misforstått vår søknad idet alle tror at søknaden gjelder utvidelse av reguleringsgrensene. Oppsitternes øvrige uttalelser om at konsesjonsinnehaveren ikke har overholdt de tillatte reguleringsgrenser og videre unnlatt å bygge de i konsesjonen pålagte veger og broer vil en jo når som helst kunne påvise ikke er tilfelle.

Ved en tillatt for stor nedtapping våren 1951 p. g. a. katastrofalt lave nedbørsmengder i 1950, ble det forvoldt noen skade på en del eiendommer ved Børsvannet. P. g. a. kravenes

uforholdsmessighet førte dette til en langvarig rettssak, som til slutt ble avsluttet med lavere erstatningssummer enn det som opprinnelig ble tilbudt oppsitterne. Siden har det så vidt vites ikke vært noen tilfeller hvor vi har satt oss ut over reglementet.

2. Vi gjør videre oppmerksom på at i NVE's rapport fra inspeksjonen av reguleringsdam den 11. september 1966, foreslår NVE at en bør overveie hvor vidt flomluke kan sløyfes i den nye demning. Dette er også bakgrunnen for vår søknad om endring av manøvreringsreglementet. I Ballangen kommunestyres endelige vedtak av 17. juli 1967 påpekes også at den foreslåtte damtype vil gi det største sikkerhetsmessige alternativ, og også medvirke til å lage minst ulemper i det nedenforliggende vassdrag. Det er derfor uforståelig for oss at noen skal kunne forlange erstatning for utbedring av demningen så lenge det tjener alle til beste.

Vi henviser for øvrig til vår søknad av 28. april 1967 hvorav gjenpart ble sendt Dem, samt til konsesjonsbetingelser ved kongelig resolusjon av 12. juni 1914 og manøvreringsreglement ved kongelig resolusjon av 21. januar 1916.»

Hovedstyret vil bemerke:

A/S Bjørkaasen Gruber fikk ved kongelig resolusjon 12. juni 1914 tillatelse til erverv av vassrettigheter i Børsvassdraget og til regulering av Børsvatn. Tillatelsene er gitt for et tidsrom av 60 år. Alle innretninger vedrørende såvel reguleringen som utbyggingen vil således i 1974 tilfalle staten uten vederlag.

Reguleringshøyden i Børsvatn er 5,0 m, nemlig 3,4 m senking under alminnelig lavvassstand og — ifølge søknaden av 1913 — oppdemming til «sædvanlig flomhøide cote 62,2». Ved utløpet av vatnet er bygget en massiv betongdam med et fast overløp på øvre reguleringsgrense. Overløpets lengde er ca. 45 m. Dammen er dessuten forsynt med to tappeluker med bunnterskel ca. 4 meter under HRV og med fri åpning $H \times B = 2,30 \text{ m} \times 1,75 \text{ m}$. Av manøvreringsreglementet, fastsatt ved kongelig resolusjon 21. januar 1916, framgår bl. a. at vasstanden ikke må overstige HRV uten at flomlukene er åpnet.

Dammens tilstand er etter hvert blitt dårlig, og fra Vassdragsvesenets side ble det derfor høsten 1966 bedt om at det måtte bli foretatt en samlet vurdering av forholdene og utarbeidet planer for de nødvendige utbedringsarbeidene.

Etter dette har A/S Bjørkaasen Gruber lagt fram en plan som innebærer ombygging og forkorting av dammen ved at damaksen, som tidligere delvis var parallell med strømretningen, nå dreies slik at den får den vanlige retning normalt mot strømmen. Planen

medfører at de nåværende flomlukene bortfaller og at den nevnte overløpslengde på 45 m ved HRV blir redusert til ca. 23 m. Som delvis erstatning er tenkt anordnet et overløp av ca. 18 meters lengde 0,5 m over HRV.

Det er uten videre klart at dammens flomavledningskapasitet etter ombyggingen vil bli vesentlig mindre enn tidligere. Fra konsesjonærens side er det imidlertid vist til at kraftverket etter at samkjøringsforbindelse ble etablert i 1965 er sikret bedre avtak av produksjonen til enhver tid enn før, og at dette gjør det mulig å beherske flommene bedre. (Som kjent fikk selskapet ved kongelig resolusjon 27. november 1964 dispensasjon fra post I, 2 i sin ervervs- og reguleringstillatelse. Nevnte post begrenset utnyttelsen av vasskraften til i det vesentlige bare å gjelde drift av gruvene.) Konsesjonæren har også antydning at det ut fra driftsmessige hensyn kan være ønskelig å holde magasinet minst 50 cm nedtappet for å unngå tap av vatn, spesielt i høstflommer.

Hovedstyret finner at de nevnte forhold vil være av betydning under vanlige flommer og antar at vasstanden i slike tilfelle bare i beskjeden grad vil overstige HRV, som i henhold til den opprinnelige søknaden tilsvarende midlere flomvasstand under naturlige forhold. Noe annerledes vil det imidlertid stille seg når man betrakter den såkalt maksimalt påregnelige flom. Under en slik flom vil et eventuelt dempningsmagasin neppe være av særlig verdi, ettersom det meget vel kan bli fylt før den virkelige store tilløpsflommen setter inn. Man har her hatt for øye at vassforbruket i kraftstasjonen, som er eneste avløp fra vatnet når vasstanden er lavere enn HRV, maksimalt kan bli 5,5 m³/sek. som bare tilsvare ca. 150 pst. av Børsvatns gjennomsnittlige avløp. Ved maksimal påregnelig flom vil vasstanden derfor stige noe høyere over HRV enn ved eksisterende dam og reglement, nemlig ca. 1,0 m mot nå ca. 0,65 m. På den annen side vil ombygging av dammen innebære at Børsvatnets naturlige reguleringsevne blir opprettholdt i langt høyere grad enn nå, noe som vil bety en vesentlig reduksjon av avløpsflommene. Maksimal avløpsflom vil etter beregninger Hovedstyret har latt foreta, bli senket fra ca. 90 m³/sek. til ca. 55 m³/sek. For mindre flommer vil reduksjonen relativt sett bli enda større, idet det gjeldende reglements kategoriske bestemmelse om helt åpne flomluker når vasstanden når HRV, i praksis har medført at selvreguleringen helt har bortfalt. Det har nemlig vist seg at flomlukenes kapasitet har vært så stor at alt tilløp har kunnet avledes, og vasstanden har ifølge de løpende vasstandsobservasjonene ikke oversteget HRV

en eneste gang siden reguleringen ble tatt i bruk.

Etter Hovedstyrets syn vil reduksjonen av avløpsflommen innebære såvidt store fordeler i vassdraget nedenfor Børsvatnet at disse overstiger mulige skader og ulemper ved en noe høyere vasstand i reguleringsmagasinet. Man vil derfor, overensstemmende med Ballangen kommunestyres uttalelse, tilrå at reguleringsdammen tillates bygget uten flomluker og for øvrig i alt vesentlig som foran anført.

Utkast til nytt manøvreringsreglement følger vedlagt. Sammenlignet med gjeldende reglement er det to endringer av betydning: Bestemmelsen om flomlukene er sløyfet, og et avsnitt om flomdempningsmagasin er tatt inn. Det slås her fast at den øverste halvmeteren av reguleringshøyden utelukkende skal nyttes for flomdemping, og at vasstanden derfor skal søkes brakt ned til kote 61,7 så snart som mulig etter flom. Da de hydrologiske observasjonene i vassdraget har vist at flommer kan inntreffe helt ut i februar måned, vil det ikke være av praktisk verdi å tidsbegrense flomdempningsbestemmelsen.

Endring av manøvreringsreglementet i henhold til ovenstående vil medføre endring av de skjønnsforutsetninger som i sin tid ble oppstilt. Hovedstyret vil tilrå at den tidligere konsesjon blir fornyet i nødvendig utstrekning.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i Hovedstyremøte 22. januar 1968.»

Hovedstyrets utkast til nytt manøvreringsreglement er sålydende:

	«1.		Reg.høyde m
	Reg.grenser Øvre	Nedre	
Børsvatn	62,2	57,2	5,0

Magasinvolumet mellom kotene 62,2 og 61,7 skal tjene som flomdemping. Vasstanden skal derfor søkes nedtappet til kote 61,7 så snart som mulig etter flom.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vasstandsmerker som Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen godkjenner.

2.

Det skal påses at flomløpet ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand.

3.

Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring ikke forøkes til skade for andres rettigheter.

4.

Mulig tvist angående forståelsen av reglementet avgjøres av vedkommende departement.

5.

Endringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen, etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet viser til Hovedstyrets vurdering av saken, som departementet i det vesentlige slutter seg til.

Man vil anbefale manøvreringsreglement fastsatt overensstemmende med Hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre. Det tidligere fastsatte reglement vil da falle bort.

Departementet er enig med Hovedstyret i at endringene i manøvreringsreglementet vil kunne medføre endringer i de skjønnsforutsetninger som i sin tid ble oppstillet. Det kan derfor bli tale om å holde et nytt skjønn dersom man ikke kommer til minnelig overenskomst med de respektive grunneiere.

I henhold til reguleringslovens § 16 punkt 6 må skjønn påstevnes innen ett år fra resolusjonens avgivelse. For å muliggjøre at et eventuelt skjønn kan holdes, må konsesjonen fornyes. Man vil derfor i samsvar med Hovedstyret tilrå at tillatelsen til regulering blir fornyet på uforandrede vilkår, således med uforandret konsesjonstid.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til selskapets anmodning om forlengelse av reguleringen og leie av kraftverket etter konsesjonstidens utløp.

Industridepartementet

tilrår:

Tillatelse for A/S Bjørkaasen Gruber til å regulere Børsvatn i Ballangen, gitt ved kongelig resolusjon av 12. juni 1914, fornyes på uendrede vilkår, jfr. vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 § 16 punkt 6.

Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Børsvatn som gjeldende inntil videre overensstemmende med det forslag som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 26. april 1968.

12. Mosjøen Aluminiumsverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co.

(Tillatelse til å leie fast inntil 187,5 MW/1 500 GWh pr. år og inntil 12,5 MW/100 GWh pr. år som tilfeldig kraft fra Statskraftverkene.)

Kronprinsregentens res. av 26. april 1968.

I brev av 30. august 1965 har Mosjøen Aluminiumsverk, Elektrokemisk Aluminium

A/S & Co., søkt om konsesjon på leie av kraft fra Statskraftverkene i tillegg til de 80 000 kWh/640 mill. kWh pr. år som selskapet ved kongelig resolusjon av 22. februar 1963 er gitt tillatelse til å leie fra Røssåga kraftverk.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har i brev av 18. desember 1965 avgitt slik uttalelse i saken:

«I brev av 30. august 1965 til hovedstyret har Mosjøen Aluminiumverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co. søkt om konsesjon på leie av ytterligere inntil 860 mill. kWh/år og ytterligere inntil 100 mill. kWh/år som tilfeldig (ikke garantert) kraft fra Statskraftverkene i tillegg til de 80 000 kWh/640 mill. kWh/år selskapet ved kongelig resolusjon av 22. februar 1963 er gitt tillatelse til å leie fra Røssåga kraftverk.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss herved å søke om tillatelse — i den utstrekning sådan ikke tidligere er meddelt — til å leie elektrisk energi fra Statskraftverkene i det omfang og på de vilkår som er fastsatt i kontraktutkast godkjent av Stortinget ved beslutning av 14. juni 1965, jfr. St. prp. nr. 117 for 1964—65 og Innst. S. nr. 285 for 1964—65.

Kontraktutkastet omfatter både de av Stortinget tidligere godkjente kraftleveringer på tilsammen 940 mill. kWh/år og et ytterligere kvantum primakraft på 560 mill. kWh/år, altså tilsammen 1 500 mill. kWh/år. Hertil kommer eventuell levering av tilfeldig (ikke garantert) kraft med inntil 100 mill. kWh/år.

Herav er Mosjøen Aluminiumverk ved kongelig resolusjon av 22. februar 1963 gitt tillatelse til å leie inntil 80 000 kWh/640 mill. kWh pr. år, som omfatter hovedkvantum på 400 mill kWh hittil basert på kontrakt av 9. august 1956, og tilleggskvantum 1 på 240 mill. kWh hittil basert på tilleggskontrakt av 9. juli 1959.

Når det gjelder nærmere opplysninger om aluminiumverket i Mosjøen og anvendelsen av den omsøkte energi, viser vi til Elektrokemisks ansøking av 12. oktober 1955 om leie av inntil 50 000 kW fra Røssåga kraftverk (vedr. hovedkontrakten med staten av 9. august 1956). Videre viser vi til de ytterligere opplysninger som ble gitt under behandlingen av konsesjonsansøkingen i forbindelse med hovedkontrakten.»

Søknaden har herfra vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte.

Vefsn herredstyre har i møte den 12. november 1965 etter innstilling fra formannskapet enstemmig vedtatt å anbefale søknaden.

Fylkesmannen i Nordland har i påtegning hit av 25. november 1965 meddelt, at han ikke har noe å bemerke til saken.

Hovedstyret skal bemerke:

Ifølge det foreliggende kontraktutkast mellom partene er Statskraftverkene forpliktet til å stille til disposisjon for Mosal 940 mill. kWh/år fra 1. januar 1965 og ytterligere 560 mill. kWh/år, eller i alt 1500 mill. kWh/år fra idriftsettelsen av 2. aggregat i Rana, forutsetningsvis 1. desember 1968.

Mosal er forpliktet til fra de samme tidspunkter pr. driftsår å betale for minst $\frac{3}{4}$ av de nevnte energikvanta selv om selskapet i vedkommende år ikke har tatt ut så meget.

Kontraktutkastet omfatter både de av Stortinget tidligere godkjente kraftleveringer på tilsammen 940 mill. kWh/år og et ytterligere kvantum primakraft på 560 mill. kWh/år, nemlig:

- «1. Hovedkvantum på 400 mill. kWh, som hittil er basert på kontrakt av 9. august 1956, jfr. St. prp. nr. 5 og Innst. S. nr. 55 for 1956 og Stortingets vedtak av 20. mars 1956. Kraftprisen skal som før være 1,2 øre pr. kWh + 17 pst. tillegg for opptransformering og overføring. Prisen er undergitt indeksregulering, første gang 1. juli 1965 og senere hvert 10. år. Reguleringen baseres på endringer i kraftprisen for alminnelig forsyning, dog med $\frac{6}{10}$ av den prosentvise endring i den offisielle norske engrosprisindeks som maksimum.
2. Tilleggskvantum 1 på 240 mill. kWh, som hittil er basert på tilleggskontrakt av 9. juli 1959, jfr. St. prp. nr. 36 og Innst. S. nr. 82 for 1959 og Stortingets vedtak 20. mai 1959. Kraftprisen skal her fortsatt være 1,7 øre pr. kWh + 17 pst. tillegg for opptransformering og overføring. Denne prisen er fast inntil hovedkvantumets basispris ved ovennevnte indeksregulering måtte komme opp i samme nivå.
3. Tilleggskvantum 2 på 110 mill. kWh, som hittil har vært basert på en ikke undertegnede tilleggskontrakt, men som er godkjent av Stortinget, jfr. St. prp. nr. 79 og Innst. S. nr. 196 for 1960—61 og Stortingets vedtak 3. juni 1961. Kraftprisen skal som før være 1,8 øre pr. kWh + 17 pst. Etter det nye kontraktutkast er det uttrykkelig fastslått at kraftprisen ikke skal være undergitt indeksregulering før hovedkvantumets basispris ved indeksregulering måtte komme over 1,8 øre pr. kWh. Hovedstyret og departementet har i proposisjonen presisert at denne «fastprisforutsetning» også opprinnelig var ment å gjelde dette tilleggskvantum, men at det på grunn av en inkurie i proposisjonen har oppstått noen uklarhet om Stortingets standpunkt slik at tilleggskontrakten ikke er undertegnede.
4. Tilleggskvantum 3 på 190 mill. kWh, jfr. de under pkt. 3 nevnte stortingsdokumenter. Kraftprisen er i dag 2,2 øre pr. kWh levert høyspent i Mosjøen transformatorstasjon. Prisen er ikke gjenstand for indeksregulering. Dette kraftkvantum,

som statskraftverkene i dag mottar fra Helgeland Kraftlag for viderelevering til Mosal, gjelder for 20 år (til 1983). Etter det nå foreliggende kontraktutkast er partene imidlertid blitt enige om samme varighet som for hovedkvantumet og for de andre tilleggskvanta, nemlig frem til utløpet av år 2007. Kraftprisen skal være 1,8 øre pr. kWh + 17 pst. og undergis separat indeksregulering på samme måte som det siste tilleggskvantum på 560 mill. kWh. Indeksreguleringen skal etter utkastet være overensstemmende med de bestemmelser «som Stortinget ventes å vedta for slike leveranser våren 1965».

5. Det nå aktuelle tilleggskvantum 4 på 560 mill. kWh med en kraftpris på 1,8 øre + 17 pst. og med den inreksregulering som nevnt under pkt. 4 ovenfor.»

Kraften skal leveres ved Mosjøen transformatorstasjon som trefaset vekselstrøm med ca. 50 perioder pr. sekund og med en spenning av ca. 128 kV. Måling skal skje samme sted, der Statskraftverkene setter opp kWh-måler.

Driftsåret regnes fra og med 1. juli til og med 30. juni.

Kontraktens varighet skal være 50 år regnet fra leveringens begynnelse til 31. desember 2007.

Jfr. for øvrig St. prp. nr. 117 for 1964—65 og Innst. S. nr. 285 for 1964—65.

Av de tilsammen 187 500 kW (timemiddel)/1500 mill. kWh + 100 mill. kWh tilfeldig (ikke garantert) kraft kontraktutkastet omfatter, er Mosal som nevnt ved kongelig resolusjon av 22. februar 1963 gitt tillatelse til å leie inntil 80 000 kW/640 mill. kWh/år fra Røssåga kraftverk med tidsbegrensning til 22. februar 2013. Tillatelsen er gitt med vilkår om en årlig avgift av kr. 1 pr. kW til kommuner og en årlig avgift av kr. 1 pr. kW til staten beregnet av den kraft hvorav det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie. Avgiften er betalt til og med for driftsåret 1964—65. For driftsåret 1964—65 var den kr. 129 966,67 til kommuner og kr. 129 966,67 til staten.

Tillatelsen inneholder videre vilkår om styre m. v., produksjon m. v., vilkår om legehjelp og sykehus, om husrom, tomter m. v., om veier, broer og kaier samt om sikringsfond og forsorgsfond. For øvrig er konsesjonen meddelt på vanlige betingelser, dog uten vilkår om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner.

Hovedstyret går etter dette da ut fra, at Mosjøen Aluminiumsverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co. blir å meddele tillatelse til å leie kraft fra Statskraftverkene overensstemmende med selskapets søknad og Stortingets vedtak.

Siden det vil bli inngått ny kontrakt om-

fattende det hele kvantum selskapet skal leie fra Statskraftverkene, nemlig som nevnt inntil 187 500 kW (timemiddel)/1 500 mill. kWh/år + inntil 100 mill. kWh/år tilfeldig (ikke garantert) kraft, vil en foreslå at selskapet gis en konsesjon som omfatter disse kvanta. Det forutsettes da, at selskapets tidligere konsesjon av 22. februar 1963 på leie av inntil 80 000 kW/640 mill. kWh/år fra Røssåga kraftverk dermed bortfaller.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid den ennå ikke undertegnede kraftleiekontrakt måtte stå ved makt, dvs. til 31. desember 2007.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme betingelser som konsesjonen av 22. februar 1963, herunder med vilkår om en årlig avgift av kr. 1 pr. kW til kommuner og en årlig avgift av kr. 1 pr. kW til staten av de første 80 000 kW. For den øvrige kraft vil en imidlertid foreslå at avgiften settes til kr. 2 pr. kW og da i sin helhet til staten. Avgiften blir å beregne av den kraft hvorav det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie. De inntil 100 mill. kWh/år tilfeldig (ikke garantert) kraft foreslås ikke å bli å avgiftsberegne i samsvar med vanlig praksis. Avgiften som er betalt til og med for driftsåret 1964—65 forutsettes å bli å oppkreve fra og med driftsåret 1965—66.

Behandlet i hovedstyremøte den 16. desember 1965.»

Departementet skal bemerke:

Selskapet har fremlagt erklæring fra styret i samsvar med ervervslovens § 24, annet ledd. Stortinget har den 14. juni 1965 gjort vedtak om samtykke til kraftlevering fra Statskraftverkene til selskapet, jfr. St. prp. nr. 117 for 1964—65 og Innst. S. nr. 285 for 1964—65. I samsvar med Stortingets vedtak er kraftleiekontrakt inngått 1. mars 1968.

Kontrakten omfatter leie av det totale kvantum selskapet skal leie fra Statskraftverkene, inntil 187 500 kW/1 500 mill. kWh pr. år. Dessuten omfatter kontrakten 12 500 kW/100 mill. kWh pr. år tilfeldig (ikke garantert) kraft. Departementet vil foreslå at selskapet gir en konsesjon som omfatter disse kvanta. Den ved kongelig resolusjon av 22. februar 1963 gitte kraftleiekonsesjon vil således falle bort.

Departementet foreslår i tilslutning til hovedstyret at konsesjonen i det vesentlige blir gitt på de samme vilkår som nevnte kraftleiekonsesjon.

Konsesjonen bør gjelde så lenge kraftleieforholdet står ved makt — 31. desember 2007.

Post 5 i vilkårene om norske varer er ut-

formet i samsvar med någjeldende praksis. I post 6 foreslås en årlig avgift av kr. 1 pr. kW til kommuner og en årlig avgift av kr. 1 pr. kW til staten av de første 80 000 kW. For den øvrige kraft foreslås avgiften satt til kr. 2 pr. kW til staten. For den tilfeldige kraft vil departementet i tilslutning til hovedstyret foreslå at det ikke blir beregnet avgift.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår:

1. *Konsesjonstid.*

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet står ved makt, dog ikke lenger enn til 31. desember 2007.

2. *Styre.*

Så vel Elektrokemisk Aluminium A/S & Co. som Norsk Alcoa A/S skal være selvstendige norske aksjeselskaper med sete i Norge. Begge selskapers styre skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

Begge selskapers vedtekter, samt kompaniselskapsavtalen mellom dem, skal være undergitt departementets godkjennelse.

Overdragelse av aksjer i noen av selskapene skal ikke kunne finne sted uten departementets godkjennelse.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar.*

Bruker konsesjonæren energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelse av ovennevnte lov.

Konsesjonæren plikter å gjennomføre de tiltak som er teknisk og økonomisk forsvarlig for å forebygge at skadelig røyk og gasser unnviket fra industrianleggene. Renseanlegg må være installert.

De tiltak som på denne måte blir truffet, fritar ikke konsesjonæren for erstatningsplikt for skade som allikevel måtte oppstå.

5. *Norske varer.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Avgift.*

Av den kraft hvorav det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie, erlegges en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW til kommuner, og en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW til staten av de første 80 000 kW beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}$

For den øvrige kraft erlegges en avgift av kr. 2 — to kroner — pr. kW til staten. Avgiften blir å betale fra kraftleveringens begynnelse. For tilfeldig kraft, inntil 100 mill. kWh pr. år erlegges ikke avgift.

Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

7. *Legehjelp og sykehus.*

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe de ved fabrikkanlegget beskjeftigede arbeidere og funksjonærer og disses familier, den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Når omstendighetene tilsier det, kan pålegg som nevnt i foregående to ledd, gis også for inntil 5 år etter at anleggsarbeidet er fullført.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

9. *Husrom, tomter m. v.*

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe de av selskapet beskjeftigede arbeidere og funksjonærer sunt og tilstrekkelig husrom og tomter

til bygging av egne hjem, veier, vann, kloakk og elektrisk lysanlegg samt grunn til forsamlingslokale med leseværelse m. v., til lokaler for kooperativ eller annen handelsvirksomhet og liknende — alt etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av adbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsigelsesreglene i nevnte paragraf.

I tilfelle av salg av hus eller tomter skal konsesjonæren sørge for å innta i hjemmelsbrevet bestemmelse om at det fremtidig ikke skal kunne beregnes større husleie enn at den dekker forrentning av kapitalen, utgifter til vedlikehold, skatter, avgifter og tilsyn samt passende amortisasjon.

Tilsvarende regler skal gjelde hvis bygsel eller tomteleie benyttes istedenfor salg. I tilfelle av tvist om leiens størrelse, fastsettes denne av husleienemnda hvis sådan finnes, men ellers av fylkesmannen.

Konsesjonæren plikter å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan for den bymessige bebyggelse på stedet som er eller påregnes å bli en følge av konsesjonærens virksomhet og innsende denne til vedkommende departement gjennom de stedlige myndigheter. Ved regulerings fastsettelse kan departementet forlange avstått av konsesjonærens eiendom uten vederlag grunn til offentlige veier og gater — både i og utenfor det regulerte strøk — samt grunn til oppførelse av bygninger til skole, kirke, post, telegraf, tollbod, rettslokale og fengsel.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Kongen avstå til vedkommende kommune etter innkjøpspris med tillegg av renter og øvrige utgifter, konsesjonæren tilhørende ubebygde grunn som han ikke har eller antas å få bruk for til sin bedrift og som anses skikket til bebyggelse eller andre kommunale formål utenfor dem som er betinget i foregående ledd. Såfremt det ikke oppnås enighet om overdragelssummen, skal den fastsettes ved skjønn på grunnlag av foranstående bestemmelse.

Kommunen kan ikke uten tillatelse av Kongen selge noen del av den således ervervede grunn.

10. Veier, broer og kaier.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt med anleggsarbeidet og ved transporten til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft som leies i henhold til nærværende konsesjon. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

11. Kontroll.

Konsesjonæren plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir overholdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

12. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 11, eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Departementet har i forbindelse med nærværende sak ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om selskapet vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. lov om rettshøve mellom granar av 16. juni 1961 og forskrifter fastsatt i medhold av loven.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Mosjøen Aluminiumsverk, Elektrokemisk Aluminium A/S & Co. å leie inntil 187,5 MW/1 500 GWh pr. år og inntil 12,5 MW/100 GWh pr. år tilfeldig (ikke garantert) kraft fra Statskraftverkene. Tillatelsen gis på vilkår som foreslått i Industridepartementets tilråding av 26. april 1968.

13. Falconbridge Nikkelverk A/S.

(Konsesjon på leie av ytterligere inntil
14 MW/87,5 GWh pr. driftsår fra
Kristiansands Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 24. mai 1968.

Falconbridge Nikkelverk A/S har — senest i brev av 13. desember 1967 til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen — søkt om konsesjon på ytterligere kraftleie for utvidelse av produksjonen ved sin bedrift i Kristiansand.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har gitt følgende uttalelse i brev av 6. mars 1968 til departementet:

«Falconbridge Nikkelverk A/S (Falconbridge) søknad av 13. desember 1967 om konsesjon på leie av ytterligere kraft fra Kristiansand Elektrisitetsverk.

1. Innledning.

Med ekspedisjoner av 7. og 9. desember 1966 fra Industridepartementet mottok Hovedstyret til uttalelse to søknader av henholdsvis 28. og 29. november 1966 fra Falconbridge om konsesjon på leie av ytterligere inntil 10 000 kW hvorav inntil 2 000 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk (KEV) og inntil 8 000 kW fra Det Norske Nitridaktieselskap (DNN) i forbindelse med Falconbridge's planer om utvidelse av sin produksjon i Kristiansand.

De to nevnte søknader er senere erstattet av ny søknad fra Falconbridge, datert 13. desember f. å. med tilleggsbrev av 8. januar d. å. hvoretter det kvantum som nå søkes konsesjon for — i alt inntil 14 MW begrenset til 87,5 GWh pr. driftsår — er forutsatt å skulle leveres av KEV i helhet.

2. Falconbridge's søknader av 28. og 29. november 1966.

Søknaden av 28. november 1966, som inneholdt en nærmere redegjørelse for Falconbridge's produksjonsplaner, hadde følgende ordlyd:

«Vi tillater oss å henvise til vårt brev til departementet av 4. mars 1965 hvor vi gjorde rede for planer for utvidelse av vår produksjon av nikkel og kobber, og hvor vi ber om å få en forsikring fra departementet om at det ville bli gitt støtte til et sådant prosjekt. Vi var også meget glade for som svar på denne henvendelse å motta departementets imøt kommende brev av 5. april 1965.

Disse planer har i mellomtiden konkretisert seg, og vi er nu i full gang med et utvidelsesprogram som vil øke vår kapasitet for produksjon av nikkel med ca. 10 000 tonn pr. år (opp til ca. 45 000 tonn pr. år) og vår kobberproduksjon med ca. 14 000 tonn (opp til ca. 30 000 tonn pr. år). Den samlede investering til gjennomføring av dette program er

ca. 95 mill. kroner, og disse beløp er bevilget av vårt kanadiske moderselskap, og vil bli overført oss regelmessig etter hvert som utgiftene påløper. Vi kommer således heller ikke denne gang til å behøve lån eller kreditter her i landet. Vi regner med at nyanleggene i det vesentlige vil være ferdig i løpet av 1967. Produksjonsøkningen vil gi ca. 100 nye arbeidsplasser ved bedriften.

Disse utvidelser vil medføre at vårt kraftforbruk vil øke fra 32 000 kW til ca. 42 000 kW. Denne økning vil skje gradvis i løpet av de første 5 måneder av 1968. Under våre innledende forhandlinger med Kristiansand kommune angående disse utvidelser ble det stilt oss i utsikt at den økede kraftmengde skulle kunne leveres av Kristiansand Elektrisitetsverk, på samme måte som den øvrige kraft vi utnytter. Imidlertid har Kristiansand Elektrisitetsverk hittil bare kunnet tilby oss en økning på 2 000 kW, og dette er bragt i orden ved at vår kontrakt med verket av 10. juni 1965/22. september 1965 er øket fra 2 000 til 4 000 kW. Dette vil bringe vår totale fastkontraherte kraftmengde opp til 34 000 kW. Angående de resterende 8 000 kW har verket ved brev av 17. august 1966 meddelt oss at de har vanskeligheter med å levere denne kraft, og deres henvendelse til statskraftverkene om hjelp til dette har også fått negativt svar. Deres henvendelse til Vest-Agder Elektrisitetsverk om hjelp derfra har heller ikke ført til et for oss tilfredsstillende resultat, for det første fordi kraft fra Sira—Kvina anlegget vil komme for sent til å dekke vårt behov, og for det annet fordi overføringen av sådan kraft gjennom Kristiansand Elektrisitetsverk til våre anlegg byr på visse tekniske vanskeligheter.

Vårt byggeprogram er nu imidlertid så langt fremskredet at det ikke kan stoppes eller utsettes, og det er også korrelert med tilsvarende stort utvidelsesprogram ved vårt selskaps gruber og smelteverk i Canada. Vi har derfor måttet se oss om etter en løsning på kraftforsyningen fra annet hold enn fra de lokale kraftstasjoner tilhørende Kristiansand Elektrisitetsverk, og i denne forbindelse er vi kommet frem til et program som vi gjerne vil få approbert av departementet. Som bekjent ventes A/S Tyssefaldenes utbygging av Tysso II å være avsluttet omkring årsskiftet, og den fulle installasjon skulle være driftsklar våren 1967. Fra dette tidspunkt vil Det Norske Nitridaktieselskap få til disposisjon sin andel av den økede kraftproduksjon, og de vil for de nærmeste år fremover få en ledig kraftmengde, som i alle fall til å begynne med, vil dreie seg om ca. 400 mill. kWh. Vi er blitt enige med Det Norske Nitridaktieselskap at vi kan få kjøpe vår manglende kraft av dem. Men for å forenkle overføringsproblemene fra Skjeggedal til Kristiansand, har vi også vært i kontakt med Norsk Hydro som trenger tilskuddskraft til Alnors nye verk på Karmøya — utover det som foreløpig kan leveres fra Røldal—Suldal. Norsk Hydro har erklært seg interessert i å overta hele den ledige kraftmengde fra DNN for overførsel til Karmøya, og kan til gjengjeld stille til disposisjon av sin kraftkontrakt med Interessentskapet Øvre Otra den kraftmengde som vi er interessert i å få, og også den kraftmengde som DNN ønsker å få overført til bedriftene i Eydehavn. En slik kraftutveksling vil bety en betydelig forenk-

ling, og vil også spare store overføringstap som ellers ville kommet inn i bildet. De nødvendige avtaler mellom DNN, Norsk Hydro og oss er i prinsippet klarlagt, men vi forutsetter at avtalen må approberes av departementet og Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, likeledes som vi også er avhengig av å få konsesjon for kjøpet av disse 8 000 kW årskraft av DNN.

Av det som er anført ovenfor, fremgår at det er meget viktig for oss så raskt som mulig å få garanti for at nødvendig kraft til våre nyanlegg kan sikres, og vi vil derfor gjerne ha departementets forsikring om at den her spesifiserte kraftutveksling kan approberes og at vi kan bli meddelt konsesjon på vår nye kraftkontrakt med Det Norske Nitridaktieselskap. Ved siden av dette søker vi også om konsesjon på utvidelsen av vår kontrakt av 10. juni 1965/22. september 1965 med Kristiansand Elektrisitetsverk fra 2 000 til 4 000 kW. (Kopi av kontrakten med påtegning om denne utvidelse vil bli sendt Dem en av de nærmeste dager.)

Vi vil være takknemlig for å få departementets snarlige svar på denne henvendelse.»

Søknaden av 29. november s. å. lød slik:

«Under henvisning til vårt brev av 28. ds. oversender vi kopi av kontrakt med Kristiansand Elektrisitetsverk datert 10. juni 1965/22. september 1965, med påtegning av 29. november 1966/21. september 1966, og søker her ved om konsesjon på utvidelse av denne kontrakt fra 2 000 til 4 000 kW. Bystyret i Kristiansand har i møte av 21. september d. å. godkjent denne utvidelse.»

Industridepartementets Industriavdeling har i notat av 12. desember 1966 til departementets Vassdragsavdeling uttalt seg om de to søknadene av 28. og 29. november 1966. Notatet konkluderer med at de to søkte kraftleiekonsesjoner på henholdsvis 2 000 kW fra KEV og 8 000 kW fra DNN bør godkjennes og at de avtaler som er inngått mellom DNN, Norsk Hydro og Falconbridge i den forbindelse bør godkjennes samtidig.

Ved brev herfra av 14. desember 1966 til fylkesmannen i Vest-Agder ble søknadene av 28. og 29. november s. å. forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte. Følgende uttalelser er innkommet:

Kristiansand Elektrisitetsverk i påtegning av 22. desember 1966 til finansrådmannen:

«Vi har ingen bemerkninger til den foreliggende konsesjonssøknad fra Falconbridge Nikkelverk A/S.

Når det gjelder eventuell leie av inntil 8 000 kW fra Det Norske Nitridaksjeselskap, kan opplyses at forhandlingene herom har skjedd i forståelse med oss, og vi har også på anmodning bekreftet at vi vil medvirke til eventuell overføring av kraften i den utstrek-

ning det blir aktuelt over overføringslinjer som vi eier eller er medeier i.

Vi vil foreslå at konsesjonssøknaden anbefales.»

Finansrådmannen i Kristiansand har 27. desember 1966 foretatt følgende innstilling overfor formannskapet:

«Falconbridge Nikkelverk A/S har søkt Industridepartementet om konsesjon på leie av inntil 8 000 kW fra Det Norske Nitridaksjeselskap i henhold til avtale om kraftutveksling mellom dette selskap, Norsk Hydro og Falconbridge Nikkelverk A/S og på leie av inntil 2 000 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk.

Bystyret godkjente den 21. september 1966 (sak nr. 98/1966) avtalen mellom Falconbridge Nikkelverk og Kristiansand Elektrisitetsverk.

Saken er forelagt Kristiansand Elektrisitetsverk til uttalelse, som tilrår konsesjonssøknaden. Det opplyses at forhandlingene mellom Falconbridge Nikkelverk A/S og Det Norske Nitridaksjeselskap har skjedd i forståelse med Kristiansand Elektrisitetsverk og at Kristiansand Elektrisitetsverk vil medvirke til eventuell overføring av kraften i den utstrekning det blir aktuelt over overføringslinjer som elektrisitetsverket eier eller er medeier i.

Nærmere opplysninger om hva kraften skal brukes til vil fremgå av konsesjonssøknaden.

Jeg har ikke noe å bemerke til søknaden og foreslår at formannskapet legger saken frem for bystyret med innstilling om å treffe slikt

vedtak:

Kristiansand bystyre har ikke noe å bemerke til søknad fra Falconbridge Nikkelverk A/S om konsesjon på leie av 8 000 kW fra Det Norske Nitridaksjeselskap og leie av 2 000 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk.»

Kristiansand bystyre vedtok enstemmig i møte 1. februar 1967 etter forslag fra formannskapet finansrådmannens innstilling.

Vest-Agder Elektrisitetsverk gjorde i styremøte 24. februar 1967 dette vedtak:

«Slik forholdene ligger an teknisk sett har Vest-Agder Elektrisitetsverk ikke noe å innvende mot at det gis konsesjon på den omsøkte kraftmengde.»

Fylkesmannen i Vest-Agder meddelte i påtegning av 3. mars 1967:

«En viser til de foreliggende uttalelser, og melder at det heller ikke fra fylkesmannens side er noe å innvende mot at søknaden blir innvilget.»

Søknadene av 28. og 29. november 1966 ble av Elektrisitetsdirektoratet også forelagt Statskraftverkene, som i brev av 8. februar 1967 uttalte:

«Vi har ingen bemerkninger å gjøre til konsesjonen for leie av 2 MW fra Kristiansand Elektrisitetsverk.

For så vidt overføring av kraft fra Tysso II til Østlandet/Sørlandet, så gjorde Det Norske Nitridaksjeselskap henvendelse til Industri-departementet i brev av 16. februar 1966, og departementet ba i brev av 14. mars 1966 NVE om å gjennomføre de nødvendige forhandlinger. Disse forhandlinger har hittil ikke resultert i noen avtale. Vår tanke i denne forbindelse var å foreslå overfor hovedstyret at vi kunne overta til regulær pris hele det ledige kvantum fra Tysso II, tildels det nødvendige (ca. halvparten) til de aktuelle bedrifter på Østlandet/Sørlandet, og fordele resten etter en helhetsvurdering.

Vi er kjent med at det har vært kontakt mellom Det Norske Nitrid A/S og Hydro med henblikk på Hydros overtakelse av kraft fra Tysso II for anvendelse på Vestlandet, og Hydros levering fra anlegg på Østlandet til bl. a. Falconbridge. Dette vil i og for seg passe inn i Hydros kraftbalanse fordi dette selskap fra 1. januar 1968 vil ha et betydelig underskudd i forbindelse med Karmøy, mens det fra 1. juli 1969 vil ha et visst overskudd på Østlandet.

Vi finner å ville peke på at en slik anledning fører til at Hydro i praksis vil besørge en del av reguleringen mellom områdene, en rolle som var tiltenkt Statskraftverkene, og samtidig fører den til at Hydro unngår overføringskostninger. Når Hydro har bedre forutsetninger for å oppnå avtale om kjøp fra Tysso II, skyldes det at selskapet har anledning til å overby oss. Hele utvekslingen er for øvrig muliggjort gjennom vår linjebygging til Tysso.

Etter vårt skjønn vil også den eventuelle levering Tysso/Hydro være avhengig av kraftleiekonsesjon. Konsesjonen til Falconbridge bør derfor etter vår mening ikke meddeles før hele saken er avklart, og vi må be om at de forskjellige sider ved denne sak underkastes en samlet grundig vurdering.»

Statskraftverkene uttalte i forbindelse med hovedstyremøtet 22. mai 1967 i notat av 20. mai 1967 for øvrig:

«Det Norske Nitridaktieselskap (DNN) kontaktet på et tidlig tidspunkt Statskraftverkene i forbindelse med den kraft selskapet ville få ledig fra Tysso II. Statskraftverkene ga et tilbud på overføring av kraften til selskapets fabrikk i Eydehavn. Statskraftverkene sa seg også villig til å kjøpe den ledige kraft. Prisen ble antydnet å skulle tilsvare grunnlaget for statskraftprisberegningen, nemlig 1,8 øre/kWh ved generatorspenning pluss 5 pst. for opptransformering til 275 kV, minus noe for den risiko og det bryderi som følger med et slikt kjøp. Resultatet ble ca. 1,7 øre/kWh levert 275 kV Tysso. Statskraftverkene sa seg villig til, i den utstrekning hovedstyret var enig og konsesjon ble gitt, å selge kraft til ordinær statskraftpris til f. eks. Falconbridge Nikkelverk A/S. Det ble dog forlangt at kraften skulle stilles til disposisjon med fem års oppsigelsestid.

DNN fant ikke Statskraftverkernes tilbud akseptabelt idet selskapet mente å måtte ha ca. 2,3 øre/kWh om de skulle klare å dekke den

tilsvarende andel av renter og avdrag på lån til kraftverket samt driftsutgifter fullt ut ved kraftsalget. Avdragstid på lånene er så vidt vites 15 år. Med andre ord mente DNN at kraftprisen måtte være så høy at selskapet etter 15 år satt med kraftverket gratis. Statskraftverkernes krav om 5 års oppsigelsestid var også uakseptabel den gang.

Omtrent samtidig som forhandlingene med DNN pågikk, kom Det Norske Zinkkompani A/S (DNZ) til Statskraftverkene for å undersøke muligheten for statskraft til utvidelse av produksjonen i Odda. Det var nærliggende å vise DNZ til DNN idet de begge er medeiere i Tysso II. DNZ måtte imidlertid ha sikkerhet for levering på lang sikt, hvilket DNN ikke kunne gi.

DNN prøvde andre utveger for salg av kraften til gunstigere priser enn det Statskraftverkene kunne tilby. Ved det foreslåtte arrangement med Hydro har man oppnådd at Hydro øker sin krafttilgang til Alnor og å spare overføringsavgiften. Vi kan si at DNN får bedre pris på bekostning av de linje-eiere, vesentlig Statskraftverkene, hvis linjer gjør det mulig å inngå de foreslåtte avtaler.

I Innst. S. nr. 185 for 1962—63 har Skog-, vassdrags- og industrikomiteéns flertall i sin innstilling om vilkårene for levering av elektrisk energi fra Statskraftverkene bl. a. bemerket følgende:

«I samsvar med de retningslinjer Stortinget har trukket opp skal Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen på så vidt mulig forretningsmessig grunnlag, bygge ut og selge kraft engros og bygge og drive viktige deler av stamlinjenettet.

Staten v/Vassdrags- og elektrisitetsvesenet skal etter komitéflertallets mening være en regulerende faktor innen landets elektrisitetsforsyning, medvirke til prisutjevning innen landets alminnelige kraftforsyning og hjelpe til med å løse interessekonflikter mellom kraftprodusenter og/eller kraftavtakere.

Vassdrags- og elektrisitetsvesenet bør hjelpe til med oppstartning av — eventuelt også i samarbeid med vedkommende myndigheter kunne påvirke stedsvalget for — ny industri, bl. a. ved å foreta utbygging av større kraftverksprosjekter som andre har vanskelig for å kunne finansiere, ved i en viss utstrekning å søke å holde kraft disponibel for nye industrielle kraftbehov, som det vil ta for lang tid å få dekket ved ny utbygging, og ved å selge kraft til industri på rimelige vilkår.

Vassdrags- og elektrisitetsvesenet bør videre foreta kraftutveksling mellom landsdelene, yte tilskuddskraft i unormale tørrår og videre forestå kraftutveksling med andre land for best mulig å sikre avsetning for overskudd og dekning av underskudd av kraft i det enkelte år.»

1. Statskraftverkene har intet å bemerke til at det gis konsesjon på levering av 8 000 kW av Hydros Brokkekraft til Falconbridge Nikkelverk A/S om Norsk Hydro dokumenterer et reelt overskudd i Østlandsområdet i sin kraftproduksjon i et bestemmende år. Hydro har i de senere år hatt et stort underskudd i Østlandsområdet som

er blitt dekket inn som tilfeldig kraft gjennom Samkjøringen. Det nye oljeforgassingsanlegget på Herøya (nr. 2) antas å rette opp dette forhold.

2. Det er ikke i overensstemmelse med gjeldende regler om Hydro baserer ovennevnte leveranse på videreleveranse av tilfeldig kraft fra Samkjøringen.
3. Hydro kan ikke uten departementets tilatelse overføre dette kvantum fra Vestlandet, jfr. Hydros konsesjonsvilkår for benyttelse av kraften fra Røldal—Suldal. Denne kraft kan ikke overføres til Østlandet om det er behov for den på Vestlandet.
4. Skal Falconbridge skaffes kraft fra Tysso II er dette for så vidt en kurant sak, men det må selvfølgelig betales overføringsavgifter og tap for abonnementet. Salget bør i tilfelle skje fra DNN til Falconbridge eventuelt gjennom Statskraftverkene. Statskraftverkene har etter anmodning fra Departementet gitt tilbud på kraftoverføring.
5. Et bytte av forsyningsområder som foreslått i denne sak i den hensikt å unndra seg overføringsavgifter og samtidig oppnå en øket levering til Alnor vil Statskraftverkene bestemt fraråde. Et forslag om noe lignende innen Østlandsområdet ville neppe blitt anbefalt godkjent av det midlertidige overføringsråd.
6. Med den kraftknapphet som ventes i de nærmeste år finner Statskraftverkene det meget betenkelig om kraftoverskuddet fra Tysso II tillates levert til Alnor til fortrengsel for sterke behov for mer kraft til annen industri og til den alminnelige el.forsyning.»

Søknadene av 28. og 29. november 1966 ble behandlet i hovedstyremøte 22. mai 1967, men avgjørelsen ble utsatt. Falconbridge ble imidlertid av Hovedstyret tilskrevet slik:

«Deres ansøking datert 28. november 1966 om konsesjon på leie av 8 MW smeltekraft ble behandlet i Hovedstyrets møte 22. d. m., men avgjørelsen ble utsatt. Hovedstyret er imidlertid oppmerksom på at det er nødvendig for Dem å ha et viss tilsagn om at kraft vil bli skaffet og Hovedstyret vil derfor uttale at det for sin del vil legge forholdene til rette slik at en kraftleieavtale skal kunne sluttes. Det kan imidlertid ikke i øyeblikket sies med hvem dette bør skje.

Saken ventes å være avklart i forholdsvis nær fremtid.»

3. Falconbridge's søknad av 13. desember 1967 og tilleggsbrev av 8. januar 1968.

Som nevnt er de to tidligere søknader av 28. og 29. november 1966 erstattet av ny søknad fra Falconbridge, datert 13. desember 1967 med tilleggsbrev av 8. januar 1968. I følge dette er det ytterligere kvantum det nå søkes konsesjon for — i alt inntil 14 MW, begrenset til 87,5 GWh pr. driftsår — forutsatt å skulle leveres av KEV i helhet, og ikke som tidligere forutsatt 2 000 kW fra KEV og

8 000 kW fra DNN. Søknaden av 13. desember 1967 har følgende ordlyd:

«Vi henviser til dagens telefonsamtale med Deres konsulent Skagen vedrørende vår tidligere søknad av 29. april i år om kjøp av 70 GWh elektrisk energi, og til Deres svar av 30. mai i år vedr. denne sak. Ordningen er nu blitt slik at vi har sluttet avtale med Kristiansand Elektrisitetsverk om denne leveranse, og Kristiansand Elektrisitetsverk har igjen sluttet avtale med A/S Rjukanfos som avstår tilsvarende kvantum kraft fra deres nåværende leveranse fra Brokke kraftverk.

Vi vedlegger kopier av de to kontrakter, men gjør oppmerksom på at selv om der er enighet mellom partene om kontraktens innhold og utforming, så er disse ennå ikke undertegnet da de først må approberes av Kristiansand Bystyre. Vi har imidlertid all grunn til å tro at denne approbasjon vil bli gitt.

Vi ville sette pris på å motta Deres meddelelse om at konsesjonsforholdet er i orden, slik at vi med sikkerhet kan regne med å få kraft til våre nyanlegg som nu står ferdig.»

Tilleggsbrevet av 8. januar 1968 har denne ordlyd:

«De kraftmengder vi har kontrahert fra Kristiansand Elektrisitetsverk som vi nå søker om konsesjon på, er:

1. 2 000 kW årskraft (ca. 17 500 000 kWh) etter kontrakt av 21. september og 29. november 1966, gjeldende til 1. juli 1983.
2. 70 mill. kWh elektrisk energi pr. år, maksimalt effektuttak 12 000 kW, etter kontrakt av 18. desember—23. desember 1967, gjeldende til 1. juli 1973.

Dette utgjør i alt 87,5 mill. kWh elektrisk energi pr. år med et maksimalt effektuttak på 14 000 kW.

I vårt brev av 28. november 1966 til Industridepartementet nevnes 2 000 kW + 8 000 kW årskraft. Disse kraftmengder var av oss forutsatt uttatt 8 760 timer pr. år.

Forholdene hos kraftprodusentene gjorde det mulig for dem å tilby oss kraften med større fleksibilitet i levering og uttak, hvilket vi gjerne aksepterte. Det kvantum elektrisk energi som er kontrahert er imidlertid det samme som forutsatt høsten 1966.»

4. Kontrakt mellom Falconbridge og Kristiansand Elektrisitetsverk (KEV) om levering av kraft.

Ifølge den foreliggende kontrakt av 23. desember 1967 mellom Falconbridge og KEV skal elektrisitetsverket være forpliktet til fra 1. juli 1968 å levere til Falconbridge inntil 12 MW begrenset til 70 GWh pr. driftsår, utover de 30 500 kW som er omhandlet i kontrakter av 28. april 1953, 1. mars og 7. mai 1956, 17. og 31. desember 1959 og kontrakt av 10. juni og 22. september 1965, med påtegning av 29. november og 21. september 1966. Uttaket skal fordeles jevnt på sommer- og vintertid om ikke annet særskilt blir avtalt. Sommertiden skal regnes 1. mai—31. oktober og vintertiden 1. november—30. april.

Leveringsplikten er imidlertid gjort betinget av at det mellom KEV og A/S Rjukanfos blir inngått avtale om en tilsvarende kraftlevering fra A/S Rjukanfos til KEV, og skal gjelde i den utstrekning denne levering fra A/S Rjukanfos er effektiv.

Falconbridge skal betale for den kraft som KEV skal levere etter denne kontrakt, uansett om kraften uttas eller ikke. Prisen skal være 2,5 øre/kWh, som skal være fast til og med 1970. Deretter skal KEV være berettiget til å regulere prisen opp med inntil 0,1 øre/kWh for resten av kontraktstiden. Prisregulering skal bare være aktuelt hvis A/S Rjukanfos benytter seg av sin rett til å regulere prisen på sin kontraktsmessige levering til KEV, og i tilfelle i samme forhold. Om kontrakten mellom KEV og A/S Rjukanfos se pkt. 5.

Kraften skal leveres som vanlig primakraft og levering skal skje til Falconbridge's bestående apparatanlegg i Rosindalen som trefaset vekselstrøm med en spenning på normalt 50 kV.

Ifølge kontrakten skal Falconbridge ha rett til å anvende kraften fra KEV til eget bruk i selskapets bedrift i Kolsdalen. Falconbridge kan ikke uten KEV's samtykke overdra til andre den kraft bedriften selv trenger, bortsett fra til selskap (datterselskap) som er direkte forbundet med Falconbridge.

Kontrakten inneholder i § 6 nærmere bestemmelse om kontroll- og måleutstyr.

Falconbridge skal være forpliktet til ikke å kjøpe kraft fra andre, eller selv å produsere kraft til fortrensel for de kraftmengder KEV skal levere i henhold til denne og tidligere kontrakter.

Kontrakten skal i tilfelle gjelde i 5 år fra leveringsens begynnelse 1. juli 1968. Dersom forholdene skulle ligge til rette for en forlengelse av kontrakten utover 1. juli 1973, er det forutsatt at drøftinger herom skal tas opp senest ett år før kontraktens utløp.

Som referert var kontrakten på det tidspunkt søknaden ble sendt inn ikke undertegnet av partene, idet den først skulle forelegges Kristiansand bystyre. Kontrakten er senere undertegnet av partene og approbert av bystyret i møte 13. desember 1967.

5. *Kontrakt mellom A/S Rjukanfos og Kristiansand Elektrisitetsverk (KEV) om levering av kraft.*

Som nevnt foran er kraftleveringen fra KEV til Falconbridge gjort betinget av at det mellom KEV og A/S Rjukanfos blir inngått avtale om en tilsvarende kraftlevering fra A/S Rjukanfos til KEV. Slik kontrakt er inngått, datert 18. desember 1967, og ifølge den

skal A/S Rjukanfos være forpliktet til fra 1. juli 1968 å stille til disposisjon for KEV og KEV til å motta 12 MW (maksimal time-middel) og 70 GWh pr. driftsår. Energien skal uttas jevnt fordelt på sommer- og vintertiden om ikke annet blir avtalt mellom partene.

Kraften skal avstås av A/S Rjukanfos's løpende uttak fra I/S Øvre Otra i henhold til kontrakt av 1. september 1960. Om denne kontrakt se pkt. 6. KEV får derved kjøpt tilbake kraft av sin egen andel i I/S Øvre Otra som ifølge nevnte kontrakt blir stilt til disposisjon for A/S Rjukanfos ved Knardalstrand koblingsstasjon med en spenning på ca. 120 kV.

Kraftleveringen referert Knardalstrand skal beregnes av Brokke kraftverk på grunnlag av måleravlesninger i Brokke og meldinger fra KEV og A/S Rjukanfos om kraftfordelingen.

For kraften skal KEV betale 2,3 øre/kWh, som skal være fast til og med 1970. Deretter skal A/S Rjukanfos være berettiget til å oppregulere prisen med inntil 0,1 øre/kWh for resten av kontraktstiden.

KEV skal kunne anvende den kraft som uttas i et hvilket som helst øyemed.

Kontrakten mellom KEV og A/S Rjukanfos skal i tilfelle gjelde i 5 år fra leveringsens begynnelse 1. juli 1968, med en viss mulighet for forlengelse utover denne tid.

6. *A/S Rjukanfos's kontrakt med I/S Øvre Otra om kraftlevering.*

Kontrakten mellom A/S Rjukanfos og KEV forutsetter som nevnt i pkt. 5, at kraften som skal leveres til KEV skal avstås av A/S Rjukanfos's løpende uttak fra I/S Øvre Otra i henhold til kontrakt av 1. september 1960. Om dette skal anføres:

Ved kongelig resolusjon av 25. januar 1963 er A/S Rjukanfos gitt konsesjon på å leie fra I/S Øvre Otra den andel av kraften fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn, som er hjemlet i kontrakt av 18. juni—1. september 1960 mellom partene om kraftlevering m. v., jfr. tilleggskontrakt av 29. desember 1961—28. august 1962. Konsesjonen gjelder for den tid hovedkontrakten, jfr. tilleggskontrakten mellom partene står ved makt, dog ikke utover 50 år fra den tid kraftverket sattes i drift. Konsesjonen gjelder bare for de kraftmengder som er hjemlet i de nevnte kontrakter fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn.

I betingelsene for konsesjonen til A/S Rjukanfos er i post 3 inntatt det vanlige vilkår om «overdragelse av energi», som lyder:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen

del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.»

Ifølge hovedkontrakten mellom Øvre Otra og A/S Rjukanfos består interessentskapet av Aust-Agder fylke v/ Aust-Agder Kraftverk (AKK), Kristiansand kommune v/ Kristiansand Elektrisitetsverk (KEV) og Vestfold Kraftselskap (VK). Disse er deleiere i utbyggingen av Brokke kraftverks 1. byggetrinn med 31,05 pst. på AKK, 37,90 pst. på KEV og 31,05 pst. på VK.

I henhold til hovedkontraktens § 2 har Øvre Otra påtatt seg å levere fra Brokke til Rjukanfos 35,45 pst. av hvert års mulige vinterproduksjon og 63,3 pst. av hvert års mulige sommerproduksjon. Den midlere teoretiske årsproduksjon fra 1. byggetrinn er ifølge kontrakten beregnet å bli 1,055 mill. kWh, herav faller 490 mill. kWh på vinterhalvåret og 565 mill. kWh på sommerhalvåret, referert mottakerstedet. Vinterenergien skal normalt kunne tas ut med en maksimaleffekt på 58 MW og sommerenergien med maksimalt 105 MW. Hvis Øvre Otra finner det ønskelig, skal Rjukanfos ta ut energi med effekt opptil henholdsvis 70 MW og 120 MW, hvis dette kan skje uten tap av vann i Rjukanfos's egne stasjoner.

Rjukanfos har ifølge kontraktens § 16 rett til å videreselge kraften fra Brokke og kan helt eller delvis overdra kontrakt med rettigheter og forpliktelser til andre. Hvis overdragelse ikke skjer til andre selskaper i Hydrokonsernet, eller sammen med produksjonsanlegg som er avhengig av tilsvarende krafttilførsel, har Øvre OTRAS interessenter fortrinnsrett til overtakelse på samme vilkår som kan oppnås fra tredjemann. Jfr. imidlertid det som er anført ovenfor om vilkåret i A/S Rjukanfos's konsesjon, om overdragelse av energi.

7. Tidligere gitte kraftleiekonsesjoner til Falconbridge.

- 7.0. Ved kongelig resolusjon av 23. oktober 1958 er Falconbridge gitt tillatelse til å leie inntil 5 000 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjelder så lenge kontrakt av 28. april 1953 står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1975.
- 7.1. Ved kongelig resolusjon av 7. februar 1953 er Falconbridge gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 3 500 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk samt inntil 3 500 kW fra Vest-Agder Elektrisitets-

verk. Tillatelsen til å leie de ytterligere 3 500 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk i henhold til kraftleiekontrakt av 1. mars 1956 gjelder så lenge kontrakten står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1975.

Tillatelsen til å leie de 3 500 kW fra Vest-Agder Elektrisitetsverk i henhold til kontrakt av 27. februar 1956 gjelder så lenge kontrakten står ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1972.

- 7.2. Ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960 er Falconbridge gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 18 000 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakt av 12./17. desember 1959 med Kristiansand Elektrisitetsverk om leie av inntil 18 000 kW står ved makt, dog ikke utover 1. juli 1983. Det er i hver av konsesjonene pålagt en årlig avgift til staten og kommuner med kr. 1 pr. kW til hver.
- 7.3. I henhold til departementets brev av 31. august 1966 til Falconbridge er selskapet endelig gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 2 000 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk. Konsesjonen gjelder så lenge kraftleiekontrakt av 10. juni/22. september 1965 måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1983. Konsesjonen er gitt med vilkår om at styrets flertall, herunder formannen, skal være norske statsborgere og om en årlig avgift til staten av kr. 2 pr. kW. For øvrig er konsesjonen gitt på vanlige betingelser om overdragelse av energi, om søksmål etter granneloven av 16. juni 1961, norsk arbeid og materiell, trygd, kontroll og om overtredelse av konsesjonsvilkårene.
- 7.4. Falconbridge har således konsesjoner på å leie i alt inntil 28 500 kW fra KEV, hvorav konsesjon på 8 500 kW er tidsbegrenset til 1. juli 1975 og konsesjon på 20 000 kW tidsbegrenset til 1. juli 1983.
- Fra Vest-Agder Elektrisitetsverk har Falconbridge konsesjon på å leie i alt inntil 3 500 kW tidsbegrenset til 30. juni 1972.

8. Hovedstyrets bemerkninger.

Som nevnt gjelder Falconbridge's søknad av 13. desember 1967, jfr. tilleggsbrevet av 8. januar 1968, leie av ytterligere inntil 14 MW, begrenset til 87,5 GWh pr. driftsår fra KEV. I den foreliggende kontrakt av 23. desember 1967 mellom partene er den maksimale effekt begrenset til ytterligere 12 MW/70 GWh pr. driftsår fra 1. juli d.å. utover de 30,5 MW

selskapet har kontrakt om fra før med KEV. I de 30,5 MW er inkludert de 2 MW nevnt i de to tidligere søknader av 28. og 29. november 1966, jfr. påtegning av 29. november/21. september 1966 på kontrakt av 10. juni/22. september 1965. Etter dette vil den samlede kontraktsmessige effekt utgjøre 42,5 MW (30,5+12). Av dette har Falconbridge ifølge gitte konsesjoner tillatelse til å leie inntil 28,5 MW, slik at selskapet nå vil ha behov for konsesjon på leie av ytterligere inntil 14 MW (42,5÷28,5).

Kontrakten av 23. desember 1967 om de ytterligere 12 MW/70GWh pr. driftsår skal gjelde i 5 år fra leveringens begynnelse, dvs. til 1. juli 1973. Dersom forholdene skulle ligge til rette for en forlengelse av kontrakten, er forutsatt at drøftelser om dette tas opp senest ett år før avtalens utløp.

De øvrige 2 MW skal leveres på samme betingelser som fastsatt i kontrakten av 10. juni/22. september 1965 og er således tidsbegrenset til 1. juli 1983. Kontrakten skal deretter kunne sies opp med ett års gjensidig varsel. Jfr. påtegningen av 29. november/21. september 1966 på kontrakten av 1965.

Leveringen av 12 MW/70 GWh pr. driftsår er gjort betinget av at det mellom KEV og A/S Rjukanfos blir inngått avtale om levering av et tilsvarende kvantum fra Rjukanfos til KEV, også for en 5-års periode til 1. juli 1973. Slik kontrakt er inngått og forutsetter at kraften skal avstås av Rjukanfos' uttak fra Øvre Otra etter kontrakten av 1. september 1960. Ifølge denne kontrakt har Rjukanfos rett til å videreselge kraften fra Brokke. Hvis overdragelse imidlertid skjer til andre enn selskaper innen Hydrokonsernet, har Øvre OTRAS interessenter fortrinnsvis rett til overtakelse på samme vilkår som kan oppnås av tredjemann. KEV er som nevnt deleier i utbyggingen av Brokke 1 med 37,90 pst. I betingelsene for konsesjonen av 25. januar 1963 til A/S Rjukanfos på leie av Brokkekraften er inntatt det vanlige vilkår om overdragelse av energi til andre, som referert. Det er her ikke gjort unntak for overdragelse til Øvre Otra's interessenter. Hovedstyret antar således, at det vil være nødvendig med samtykke fra departementet til leveringen fra Rjukanfos til KEV av de 12 MW.

I forbindelse hermed har Norsk Hydro i brev hit av 5. februar d.å. bekreftet at A/S Rjukanfos vil være i stand til å inngå kontrakt med KEV om denne levering uten for tiden å måtte inngå nye kraftleiekontrakter eller foreta suppleringskjøp fra Samkjøringen. Brevet er i sin helhet sålydende:

«I besvarelse av Deres brev av 25. f. m. be-

krefter vi at A/S Rjukanfos på basis av den kraft Selskapet disponerer fra egne kilder og fra fastkraftkontrakter på Østlandet, er i stand til å inngå ovennevnte kontrakt med Kristiansand Elektrisitetsverk uten for tiden å inngå nye kraftleiekontrakter eller foreta suppleringskjøp fra Samkjøringen.

Vi kan dog ikke på det nuværende tidspunkt forplikte oss til ikke å inngå nye kraftleieavtaler eller kjøp av kraft da Selskapets kraftbehov jo kan endre seg i tiden framover, men sådanne kraftleiekontrakter vil jo i sin tid bli gjenstand for egen konsesjon.

Som medlem av Samkjøringen går vi dog ut fra at vår ovennevnte bekreftelse ikke er til hinder for at vi som hittil kan foreta utveksling av kraft med Samkjøringen, det være seg kjøp eller salg av tilfeldig kraft eller lagring, for på denne måte å utnytte våre ressurser best mulig.»

Falconbridge og Alnor har begge behov for mer kraft de nærmeste årene enn deres kraftleverandører, henholdsvis KEV og A/S Rjukanfos (Norsk Hydro) kan levere uten større krafttilgang enn det de nå disponerer. DNN vil i en del år fremover ha overskudd på kraft i Tyssedal, men et stigende underskudd i Eydehavn fra 1968 av. Dessuten er A/S Arendal Smelteverk, Eydehavn, interessert i å kjøpe mer kraft fra Aust-Agder Kraftverk. KEV og Aust-Agder kraftverk er sammen med Vestfold Kraftselskap medeiere i I/S Øvre Otra som bygger ut Brokke Kraftanlegg. Rjukanfos har ved kontrakt rett til å kjøpe 445 GWh i et bestemmende år fra Brokke 1.

Samtidig med inngåelse av avtale om salg av Brokke-kraft til KEV for viderelevering til Falconbridge, har Rjukanfos inngått avtale for en 5-års periode om kjøp av 42 MW/250 GWh pr. år fra DNN, med rett for Rjukanfos til å utta ytterligere inntil 250 GWh pr. år om DNN måtte ha ledig kraft. Det kan reises et prinsipielt spørsmål om det er konsesjonsmessig korrekt at Rjukanfos gis anledning til salg av kraft et sted og samtidig kjøp av kraft et annet sted. Imidlertid dreier det seg som nevnt ved avståelsen av Brokke-kraften til KEV om overdragelse til en av interessentene i I/S Øvre Otra som kontraktsmessig er fortrinnsberettiget til slik eventuell kraftovertakelse. Det synes derfor, slik forholdene ligger an, ikke å foreligge tilstrekkelig grunn for konsesjonsmyndighetene til å nekte Rjukanfos' salg til KEV av et mindre kraftkvantum for en kortere tid.

Av det som er anført fremgår at Falconbridge's planer er å øke kapasiteten for produksjon av nikkell med ca. 10 000 tonn pr. år til ca. 45 000 tonn pr. år og kobber med ca. 14 000 tonn pr. år til ca. 30 000 pr. år. Ny-anleggene vil i det vesentlige være ferdig i

løpet av 1967 og vil gi ca. 100 nye arbeidsplasser ved bedriften.

Den samlede investering på ca. 95 mill. kroner til gjennomføring av dette program er opplyst å ville bli bevilget av det kanadiske moderselskap. Det vil ikke bli nødvendig med innenlandske lån eller kreditter.

I brev av 5. april 1965 til Falconbridge har departementet inntatt et positivt standpunkt til planen om produksjonsutvidelse i Kristiansand. Det ble i nevnte brev fra departementet bl. a. meddelt selskapet, «at innvilgning av byggeløyve for de nødvendige bygningsarbeider ikke vil støte på vanskeligheter». Jfr. for øvrig Industriavdelingens notat av 12. desember 1966.

På basis av det standpunkt myndighetene således har tatt til selve produksjonsutvidelsen i Kristiansand og til kraftleveringen i den forbindelse, går hovedstyret ut fra at Falconbridge vil måtte bli å meddele konsesjon på den ytterligere kraft selskapet måtte ha behov for.

9. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at Falconbridge Nikkelverk A/S gis konsesjon på leie av ytterligere inntil 14 MW, begrenset til 87,5 GWh pr. driftsår i tillegg til de inntil 28,5 MW selskapet fra før har tillatelse til å leie fra Kristiansand Elektrisitetsverk.

For så vidt angår de 12 MW/70 GWh pr. driftsår i henhold til kontrakten av 23. desember 1967 foreslås konsesjonen gitt for den tid kontrakten måtte gjelde, dog ikke utover 1. juli 1975.

For de øvrige 2 MW/17,5 GWh pr. driftsår foreslås konsesjonen gitt for den tid kraftleiekontrakten av 10. juni/22. september 1965, jfr. påtegningen av 29. november/21. september 1966, måtte gjelde, dog ikke lenger enn til 1. juli 1983. Konsesjonen vil derved få samme utløpstid som den tidligere gitte konsesjon av 31. august 1966 til Falconbridge på leie av 2 000 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk.

For øvrig foreslås konsesjonen gitt på de samme vilkår som konsesjonen av 31. august 1966, herunder vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 2 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes. Jfr. ellers vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Hovedstyret vil likeledes anbefale at det gis samtykke til at A/S Rjukanfos inngår kontrakt med Kristiansand Elektrisitetsverk om levering av inntil 12 MW/70 GWh pr. driftsår av dets Brokke-kraft til elektrisitetsverket, overensstemmende med den fremlagte kontraktkopi. Kontrakten som senere er undertegnet av partene og datert 18. desember

1967, er approbert av Kristiansand bystyre i møte 13. september 1967.

En forutsetning for slikt samtykke bør imidlertid være at leveringen til KEV ikke gjør det nødvendig for A/S Rjukanfos for tiden å inngå nye kraftleiekontrakter eller å foreta suppleringskjøp fra Samkjøringen, og det foreslås i tilfelle tatt uttrykkelig forbehold herom. Jfr. det foran i punkt 8 refererte brev av 5. februar d. å. fra Norsk Hydro.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 4. mars 1968.»

Departementet skal bemerke:

Falconbridge Nikkelverk A/S, (Falconbridge) er et norsk aksjeselskap med sete i Norge. Det kanadiske selskap Falconbridge Nickel Mines, Toronto, Canada, innehar samtlige aksjer.

Falconbridge har som det fremgår av hovedstyrets brev punkt 7, flere konsesjoner på kraftleie til sin bedrift for fremstilling av metaller i Kristiansand — jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for henholdsvis 1953 s. 102, 1958 s. 16, 1960 s. 80 og 1966 s. 164. Konsesjonene omfatter leie av tilsammen inntil 28 500 kW fra Kristiansands Elektrisitetsverk (KEV) og inntil 3 500 kW fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Hovedstyret har foreslått at omhandlede kraftleiekonsesjon blir gitt på samme vilkår som konsesjonen gitt av Industridepartementet 31. august 1966.

Denne omfatter leie av ytterligere inntil 2 000 kW fra KEV i henhold til kraftleiekontrakt av 10. juni/22. september 1965 mellom partene og er gitt på vilkår om blant annet konsesjonstid til 1. juli 1983 og årlig avgift på kr. 2 pr. kW til staten. Videre er de vilkår som er fastsatt i punkt 2—5 i Industridepartementets brev av 26. januar 1966 angående eiendomskonsesjon til Falconbridge etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 20, forutsatt å gjelde tilsvarende for kraftleiekonsesjonen.

De nevnte vilkår fastsatt i punkt 2—5 i eiendomskonsesjonen er sålydende:

- «1. Falconbridge Nikkelverk A/S og dets styre skal ha sitt sete i Norge. Styrets flertall, herunder formannen, skal være norske statsborgere.
2. Inntil 100 pst. av selskapets aksjer kan være på utenlandske hender.
3. Overdragelse av aksjer i selskapet er konsesjonspliktig etter bestemmelsene i §§ 36 og 37 i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Også i tilfelle som måtte falle utenfor rammen av disse bestemmelser må selskapet ha godkjenning fra departementet for overdragelse av aksjer til rettssubjekter som ikke er å anse som norske etter be-

stemmelsene i § 19 i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

4. Uten særskilt tillatelse fra departementet kan selskapets virksomhet bare omfatte raffinering av nikkel, koppar og kobolt og andre metaller som følger som naturlige sideprodukter ved denne virksomhet.
5. Selskapet skal drives etter sunne forretningsmessige prinsipper. Dets forbindelse med de utenlandske aksjonærer og selskaper de har interesser i skal være basert på reelle priser og forretningsvilkår.»

Departementet vil etter det foreliggende og i tilslutning til hovedstyret rå til at Falconbridge gis den omsøkte konsesjon på leie fra KEV av ytterligere inntil 2 MW/17,5 GWh pr. driftsår i henhold til tilleggskontrakt av 21. september/29. november 1966 til kontrakt av 10. juni/22. september 1965 samt ytterligere 12 MW/70 GWh pr. driftsår i henhold til kraftleiekontrakt av 23. desember 1967. Sistnevnte forpliktelse for KEV er betinget av at A/S Rjukanfos kan levere et tilsvarende kraftkvantum til KEV.

Som det fremgår foreligger det kontrakt av 18. desember 1967 mellom A/S Rjukanfos og KEV om leie av inntil 12 MW/70 GWh pr. driftsår fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn av den kraft A/S Rjukanfos ved kongelig resolusjon av 25. januar 1963 har fått konsesjon på å leie fra I/S Øvre Otra. Kontrakten ble approbert av Kristiansand bystyre 13. desember 1967 og gjelder i fem år regnet fra 1. juli 1968, dvs. til 1. juli 1973.

KEV er en av interessentene i I/S Øvre Otra, og har som sådan fortrinnsrett til å overta kraften, dersom A/S Rjukanfos ønsker å benytte seg av sin rett etter kraftleiekontrakten med I/S Øvre Otra til å videregjelte kraften, jfr. § 16 i kraftleiekontrakt av 18. juni/1. september 1960 mellom I/S Øvre Otra og A/S Rjukanfos om leie av kraft fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn — jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1963 s. 29.

Til omhandlede overdragelse av kraft fra A/S Rjukanfos til KEV vil det dessuten trenge samtykke av Industridepartementet i henhold til punkt 3 i vilkårene for den ved kongelig resolusjon av 25. januar 1963 gitte kraftleiekonsesjon til A/S Rjukanfos og dersom Falconbridge gis den foreslåtte konsesjon på leie av inntil 12 MW/70 GWh pr. år vil departementet samtykke i at A/S Rjukanfos for et tidsrom av fem år frem til 1. juli 1973 overdrar omhandlede kraftkvantum. Samtykket vil bli tilknyttet den av hovedstyret foreslåtte forutsetning om at kraftoverdragelsen ikke vil gjøre det nødvendig for A/S Rjukanfos for tiden å inngå nye kraftleiekontrakter eller å foreta suppleringskjøp fra Samkjørin-

gen, jfr. Norsk Hydro's foran siterte brev av 5. februar 1968 til Vassdragsvesenet.

Departementet vil foreslå at konsesjonen for så vidt angår leien av de inntil 12 MW/70 GWh pr. driftsår blir gitt for den tid kraftleiekontrakten av 23. desember 1967 med KEV står ved makt, inntil 1. juli 1973.

Departementet vil videre med hovedstyret foreslå konsesjonen gitt på vilkår om blant annet årlig avgift på kr. 2 pr. kW til staten. For øvrig foreslås stort sett vanlige vilkår, bortsett fra at vilkår om kraftavståelse til kommuner ikke tas med.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

1. Leietid.

For så vidt angår leien av de 12 MW/70 GWh pr. driftsår i henhold til kraftleiekontrakt av 23. desember 1967 mellom partene gjelder konsesjonen så lenge kraftleiekontrakten måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1973.

For de øvrige 2 MW/17,5 GWh pr. driftsår i henhold til kraftleiekontrakt av 10. juni/22. september 1965 med tilleggskontrakt av 29. november/21. september 1966, gjelder konsesjonen så lenge dette kraftleieforhold består, dog ikke lenger enn til 1. juli 1983.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket. Styrets flertall, herunder formannen, skal være norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraf-

tens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilagge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stort monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som

utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 2 pr.

kW, beregnet etter formelen:
$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra de tidspunkter kraftleveringene i henhold til de respektive kontrakter om leie av inntil 2 MW og inntil 12 MW tok til.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Departementet vil videre foreslå oppstilt som en forutsetning for konsesjonen at de vilkår som er fastsatt i postene 2—5 i Industridepartementets brev av 26. januar 1966 angående konsesjon til Falconbridge Nikkelverk A/S etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 20 skal gjelde tilsvarende for denne kraftleiekonsesjon.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt Falconbridge Nikkelverk A/S vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. i denne forbindelse lov av 16. juni 1961 om retts høve mellom grannar og forskrifter fastsatt i medhold av loven.

Kraftuttakene vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Falconbridge Nikkelverk A/S å leie ytterligere inntil 14 MW/87,5 GWh pr. driftsår fra Kristiansands Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gis på vilkår og under forutsetninger som foreslått i Industridepartementets tilråding av 24. mai 1968.

14. A/S Alnor Aluminium Norway.

(Konsesjon på leie av ytterligere inntil 110 MW og 520 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos.)

Kgl. res. av 24. mai 1968.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 6. mars 1968 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 30. juni 1967 fra A/S Alnor Aluminium Norway (Alnor) om konsesjon på utvidet kraftleie fra A/S Rjukanfos til selskapets bedrift på Karmøy i Rogaland fylke:

«1. Alnors søknad.

I brev til departementet av 30. juni f. å. har Alnor i forbindelse med selskapets planlagte produksjonsutvidelse på Karmøy søkt om konsesjon på leie av i alt inntil 1 800 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos. I dette kvantum er inkludert de inntil 180 MW og 1 120 GWh eventuelt 1 280 GWh pr. driftsår selskapet har tillatelse til å leie i henhold til konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 7. august 1964 og på basis av kontrakt datert 7. mai 1963 med A/S Rjukanfos. De 1 120 GWh er etter kontrakten garantert kraft og differansen mellom de 1 280 GWh og 1 120 GWh, dvs. 160 GWh er ikke-garantert kraft. Søknaden gjelder således en økning av kraftkvantumet i forhold til konsesjonen av 1964 på i alt inntil 110 MW begrenset til 520 GWh pr. driftsår. Kopi av søknaden ble sendt Hovedstyret direkte.

I henhold til departementets brev av 6. juli f. å. — jnr. 1854/67 IDV — er Hovedstyret bedt uttale seg om søknaden. Til orientering var vedlagt brev av 30. juni f. å. med bilag fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskap (Hydro) til departementet i forbindelse med søknaden.

Søknaden har følgende ordlyd:

«Vi viser til det ærede departements brev av 18. november 1964 til Norsk Hydro, hvorved ble oversendt tillatelse for vårt selskap til på nærmere vilkår å leie inntil 180 MW og 1 120 GWh eventuelt 1 280 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos. Vi tillater oss med dette å søke konsesjon på leie av et utvidet kvantum på inntil 1 800 GWh pr. driftsår fra samme selskap.

Allerede før tillatelsen av 1964 ble meddelt, var det på det rene at vårt aluminiumsverk ville bli utbygget for en større kapasitet enn den som var forutsatt i vår konsesjonssøknad

(60 000 tonn pr. år). Det ble imidlertid bedt om at konsesjon ble meddelt på grunnlag av de opprinnelig oppgitte data, idet ny konsesjonssøknad måtte bli å sende inn når behovet for ytterligere kraft var brakt på det rene.

Som departementet vil være kjent med fra behandlingen av andre saker i forbindelse med vårt anlegg, er det byggetrinn som nå er under montering, dimensjonert for en råaluminiumproduksjon på ca. 77 000 tonn pr. år. Det ventes at den faktisk oppnåelige produksjon vil komme til å ligge noe høyere (ca. 80 000 tonn pr. år). Det er dessuten fremdeles vår hensikt å utvide kapasiteten ytterligere så snart forholdene tilsier dette. Kapasitet for viderefordlingsanleggene vil foreløpig ligge på ca. 43 000 tonn pr. år slik som tidligere meddelt.

Byggeprogrammet er noe endret fra det som opprinnelig ble planlagt, idet vi akter å sette i gang elektrolyseanleggene for produksjon av råaluminium først. Oppstarting vil finne sted i to trinn i løpet av 2. halvår 1967, slik at det er regnet med å komme opp i full kapasitet ved årsskiftet 1967/68. Viderefordlingsanleggene for valsing, pressing og trådtrekking vil bli driftsklare i slutten av innværende år og i løpet av de tre-fire første måneder av 1968.

De samlede investeringer ekskl. driftskapital vil bli ca. 680 mill. kroner, hvorav ca. 107 mill. kroner er skaffet til veie som aksjekapital. Aksjekapitalen er som kjent fordelt med 51 pst. hos Norsk Hydro og 49 pst. hos Harvey Aluminium (Inc.), California.

Den nødvendige elektriske kraft til drift av aluminiumsverket er forutsatt levert eller formidlet av Norsk Hydros datterselskap A/S Rjukanfos i overensstemmelse med vedlagte kraftleiekontrakt, som er en omarbeidet utgave av den kontrakt som ble sendt inn med konsesjonssøknaden av 27. august 1963.

Som det fremgår, er kraftvolumet begrenset til 1 800 GWh pr. driftsår, og det maksimale uttak er begrenset til 290 MW. Vi har således med sikte på forventede utvidelser sikret oss kraft noe i overkant av det vi regner vil gå med ved de utbygninger som nå er under utførelse. Kraftleveransen vil fortrinnsvis foregå fra Røldal—Suldal Kraftverk, hvor Norsk Hydro i tillegg til sin egenandel på 1 120 GWh pr. år vil benytte seg av sin adgang etter samarbeidsavtalen med staten til suksessivt å ta ut også statens andel. I de første fire-fem år vil det kontraktsmessige uttak fra Røldal—Suldal ikke være tilstrekkelig til å tilfredsstille vårt antatte behov, og Norsk Hydro vil i denne periode søke å skaffe kraft fra andre kilder, eventuelt fra egne anlegg på Østlandet. Vi er kjent med at Hydro i denne forbindelse er i ferd med å inngå kontrakt med Det Norske Nitridaktieselskap om tidsbegrenset leie av opptil 500 GWh fra Tyssø II.

Kontrakten stipulerer en basispris på 2,4 øre pr. kWh levert Karmøy med en spenning på ca. 285 kV.

Som vedlegg følger fortegnelse over sammensetningen av vårt styre samt erklæring fra styret i henhold til konsesjonslovens § 24. Vi legger også ved kopi av selskapets någjeldende vedtekter.»

Brevet av 30. juni f. å. fra Hydro lyder slik:

«I forbindelse med den av A/S Alnor Alu-

minium Norway innsendte søknad datert 30. juni 1967 om tillatelse til leie av kraft fra A/S Rjukanfos oversendes til orientering utkast til kraftleieavtale mellom Det Norske Nitridaktieselskap og A/S Rjukanfos.

Som det fremgår, gjelder kontrakten et kvantum på 250 GWh pr. driftsår med adgang for A/S Rjukanfos til å ta ut ytterligere 250 GWh pr. driftsår hvis slikt tilleggskvantum er tilgjengelig. Kontrakten er tidsbegrenset til 5 år og dekker med andre ord tidsrommet inntil vår adgang til å leie hele statens andel av Røldal—Suldal-produksjonen inntreffer.

Det er således tale om et forholdsvis kortvarig kraftleieforhold, og vi anser det mest hensiktsmessig både for Alnor og for vårt selskap at samtlige leveranser til Alnor koordineres gjennom vårt selskap, som jo også disponerer kraftoverføringsanlegget fra Sauda til Alnors fabrikk på Karmøy.

Kontrakten inneholder også bestemmelse om en viss fortrinnsrett til leie av ledig kraft etter 1972, men dette blir i tilfelle gjenstand for særskilt avtale.»

2. Samarbeidsavtalen mellom NVE og Hydro om utbygging av Røldal—Suldal kraftverk og om kraftlevering.

Hydros industrireising på Karmøy må sees i sammenheng med utbyggingen av Røldal—Suldal-vassdraget. Da selskapet ikke maktet å finansiere både full utbygging av kraftkilden og industrireisingen ble staten bedt om å delta i kraftutbyggingen. Det ble av myndighetene ansett for å være av stor betydning om kraftkilden kunne bygges ut så snart som mulig for å skaffe dekning for aktuelle kraftbehov. Først og fremst gjaldt dette Hydros egne industriplaner, som ble antatt å ville få stor betydning for Karmøy-distriktet og for landets industriutvikling og landets økonomi i sin alminnelighet. Dernest gjaldt det de planer som forelå om reising av aluminiumsfabrikken på Husnes, hvor staten måtte skaffe kraft. Den 10. desember 1962 samtykket Stortinget i at staten ved NVE inngikk den i søknaden nevnte samarbeidskontrakt av 15. februar 1963 med Hydro om utbygging av Røldal—Suldal i det vesentlige i samsvar med departementets tilråning av 9. november 1962. I følge denne kontrakt har partene dannet et aksjeselskap med formål å bygge ut og drive kraftanlegg i Røldal—Suldal-vassdraget. Hver av partene deltar med 50 pst. av aksjekapitalen som er på 20 mill. kroner. De fallrettigheter m. v. som Hydro på forhånd hadde ervervet for formålet ble overdratt til det nye aksje-

selskap til selvkost. Hver av partene disponerer halvparten av hvert enkelt av reguleringsmagasinene og av overføringsanleggenes kapasitet, og er berettiget til å utta halvparten av den effekt og energi som vert enkelt av selskapets anlegg kan produsere. Med 5 års varsel kan Hydro kreve å få utta inntil 250 GWh pr. år av den del av kraften som tilhører NVE. Tidligst ett år etter at et slikt krav er fremsatt kan Hydro med samme varsel kreve å få utta ytterligere 250 GWh pr. år og med 7 års varsel kan Hydro kreve å få utta hele NVE's andel av kraften. Hydro kan dog ikke kreve at kraftleveransene skal begynne før 1. januar 1970, og kravet må være fremsatt senest ved utløpet av 1970. Kraften leveres på de vilkår som gjelder etter de kontrakter om kraftlevering til storindustri som NVE inngår på det tidspunkt da kravet fremsattes.

Når Stortinget har fattet vedtak om utbygging av Ulla/Førre, kan Hydro med 2 års frist kreve hel eller delvis innløsning av NVE's aksjer. NVE kan kreve at Hydro innen samme frist tar standpunkt til om og eventuelt i hvilken utstrekning det vil gjøre bruk av innløsningsretten. NVE kan imidlertid ikke fremsette slikt krav før det er gjennomført utbygging i Røldal—Suldal for en gjennomsnittlig årsproduksjon på minst 1 950 GWh. Hvis Hydro ikke har tatt standpunkt innen fristens utløp, faller innløsningsretten bort. Nærmere bestemmelser om innløsningsbeløp og betaling m. v. er inntatt i kontrakten. Jfr. St. prp. nr. 1. Tillegg nr. 2 for 1962—63 og tillegg til budsjett-innst. S. nr. 129 for samme år.

Som meddelt departementet ved Hovedstyrets brev av 10. oktober 1966 — RS/SS har Norsk Hydro i brev av 30. desember 1964 fremsatt krav om å få utta inntil 250 GWh/år fra 1. januar 1970. Med brev av 15. desember 1965 fremsatte selskapet krav om å utta ytterligere 250 GWh/år fra 1. januar 1971. I samme brev ble fremsatt krav om å få utta resten av statens andel fra 1. januar 1973.

3. Kontrakt mellom Rjukanfos og Alnor om levering av kraft.

I følge den foreliggende kontrakt av 20. april f. å. er Rjukanfos forpliktet til å stille til disposisjon for Alnor følgende minimumskvanta kraft:

Fra oppstartning til 31. desember 1969	1 120 GWh pr. driftsår
1. januar 1970—31. desember 1970	1 400 GWh pr. driftsår
1. januar 1971 til kontraktstidens utløp	1 620 GWh pr. driftsår

Alnor kan imidlertid kreve at Rjukanfos øker kraftleveransen når som helst etter 1.

januar 1973 i ett eller flere trinn opp til minimumskvantum — dog ikke over 1 800 GWh

pr. driftsår — som Alnor måtte oppgi med 6 måneders varsel. Alnor skal også kunne anmode Rjukanfos om å øke kraftleveransen utover de minimumskvanta som er nevnt foran, slik at Alnor settes i stand til å oppnå en produksjon på 76 600 tonn aluminium pr. år samt til å drive de tilhørende videreforedlingsanlegg med full kapasitetsutnyttelse, og Rjukanfos skal gjøre sitt beste for å levere den nødvendige kraft enten fra egne anlegg eller fra andre leverandører. Slik tilleggskraft som måtte være disponibel for Alnor fra Røldal—Suldal kraftanlegg eller fra Rjukanfos's egne kraftanlegg, skal leveres til den pris som er angitt nedenfor. Slik tilleggskraft som måtte være disponibel for Alnor fra andre kilder enn Røldal—Suldal eller Rjukanfos's egne anlegg, skal leveres til en pris som tilsvarende det Rjukanfos selv må betale for kraften levert Sauda med et tillegg på 0,3 øre pr. kWh for overføring av kraften fra Sauda til Karmøy. Det er forutsatt at Rjukanfos skal varsle Alnor før levering av tilleggskraft tar til med angivelse av den pris som må betales for den. Alnor kan innen 30 dager deretter tilbakekalle sin anmodning om slik tilleggskraft med den begrunnelse at prisen ikke ansees økonomisk.

Alnor er forpliktet til å betale for den energi som uttas, dog minst for $\frac{3}{4}$ av de minimumskvanta som er angitt foran eller av slikt større kvantum som Rjukanfos måtte påta seg å levere på Alnors anmodning.

Basert på det minimumskvantum som skal leveres til å begynne med (1 120 GWh), skal Alnors maksimale uttak ikke overstige 180 MW. Maksimumsuttaget skal øke proporsjonalt etter som de leverte kraftmengder øker utover 1 120 GWh.

Leveringen og betalingen er forutsatt å skulle ta til så snart begge parters anlegg gjør dette teknisk mulig, og økes så suksessivt opp til det angitte kvantum.

Kraften skal leveres ved Karmøy som trefaset vekselstrøm med en spenning på ca. 285 kV. Leveringen skal måles på sekundærsiden i Karmøy transformatorstasjon, hvor Alnor skal sette opp kWh-måler med 1 times registreringsperiode samt registrerende MW-MVAr meter.

For kraftleveringen skal Alnor betale 2,4 øre pr. kWh levert 275 kV terminalen. Der som kraftprisen for alminnelig forbruk levert av staten og som ble fastsatt av Stortinget i 1963, blir forandret på ny før nevnte dato, skal kraftprisen etter denne kontrakt reguleres opp eller ned i forhold til den endring som har funnet sted fra 1963 til 1972. Reguleringen foretas med virkning fra 1. juli 1972. Prisen skal dog ikke i noe tilfelle være høyere

enn den pris som fremkommer ved en prosentvis regulering opp eller ned med $\frac{6}{10}$ av den prosentvise endring i den offisielle norske engrosprisindeks. Tilsvarende regulering skal deretter foretas hvert 5. år i kontraktperioden i overensstemmelse med fremtidige endringer i kraftprisen for alminnelig forbruk resp. engrosprisindeksen.

Driftsåret skal regnes fra og med 1. juli til og med 30 juni.

Alnor skal kunne anvende i sitt industrianlegg den energi som uttas i et hvilket som helst øyemed som ikke sjenerer driften av Rjukanfos' elektriske anlegg. Uten samtykke fra Rjukanfos kan Alnor ikke overdra til andre den energi det ikke selv behøver.

Kontrakten skal gjelde i 40 år fra kraftleveringens begynnelse, dog senest fra 1. juli 1967. Den skal dog opphøre senest ved utløpet av kraftleiekonsesjon.

For øvrig kan vises til selve kontrakten som vedligger.

4. *Kontrakt mellom Det Norske Nitridaktieselskap (DNN) og Rjukanfos om levering av elektrisk energi.*

Den kraftmengde søknaden gjelder er som angitt foran begrenset til 1 800 GWh pr. driftsår og det maksimale uttak er begrenset til 290 MW. Kraftleveringen vil fortrinnsvis foregå fra Røldal—Suldal kraftanlegg, hvor Hydro i tillegg til sin egen andel på 1 120 GWh pr. år vil benytte adgangen etter samarbeidsavtalen med staten av 15. februar 1963 til suksessivt å ta ut også statens andel. I de første 4—5 år vil det kontraktmessige uttak fra Røldal—Suldal imidlertid ikke være tilstrekkelig til å tilfredsstille det kraftbehov som Alnor nå oppgir å ha. Hydro vil derfor i den periode søke å skaffe kraft fra andre kilder, og akter i den forbindelse å inngå kontrakt med DNN, idet dette selskap ved utbyggingen av Tysso II vil få til disposisjon sin andel av den økede kraftproduksjon. Dette betyr at DNN for de nærmeste år vil få til disposisjon et ledig kraftkvantum på 400—500 GWh pr. år.

I følge det foreliggende kontraktutkast skal DNN forplikte seg til fra 1. januar 1968 å stille til disposisjon for Rjukanfos og Rjukanfos til å motta 42 MW eller 250 GWh pr. driftsår. Kraften skal uttas jevnt fordelt på sommer- og vintertid om ikke annet er særskilt avtalt mellom partene. I den utstrekning DNN ikke vil trenge kraften til eget behov eller til innfrielse av andre kontraktsforpliktelser, skal Rjukanfos ha rett til i tillegg til nevnte kraftuttak å ta ut fra DNN ytterligere inntil 250 GWh pr. år på samme betingelser som for grunnkvantumet.

Kraften skal leveres ved Sauda koblingsstasjon med en spenning på ca. 290 kV. Det skal påhvile DNN å treffe avtaler med de resp. linjeeiere om overføring av kraften fra Tyssefaldene til Sauda. Kraften skal måles i Sauda koblingsstasjon, hvor NVE har satt opp måleutstyr for aktiv og reaktiv effekt og energi.

For kraftleveringen skal Rjukanfos betale 2,3 øre pr. kWh. Denne pris skal være fast til og med 1970, hvorefter DNN er berettiget til å oppregulere prisen for resten av kontraktstiden med samme tillegg som eventuelt blir gjort gjeldende i A/S Tyssefaldenes kraftpris til DNN, dog begrenset oppad til 0,1 øre/kWh.

I følge kontraktutkastet skal kontrakten være tidsbegrenset til 5 år, regnet fra leveringens begynnelse 1. januar 1968. Dersom forholdene skulle ligge til rette for en forlengelse av kontrakten utover 1. januar 1973, forutsettes drøftelser om dette tatt opp senest ett år før avtalens utløp og Rjukanfos har i så fall forkjøpsrett til 250 GWh/år i den utstrekning DNN ikke har behov for denne kraft.

5. Tidligere gitt kraftleiekonsesjon til Alnor.

Ved kongelig resolusjon av 7. august 1964 er Alnor gitt tillatelse til å leie inntil 180 MW og 1 120 GWh eventuelt 1 280 GWh pr. driftsår fra Rjukanfos, på basis av kontrakt datert 7. mai 1963. De 1 120 GWh er etter kontrakten garantert kraft og differansen mellom de 1 280 GWh og 1 120 GWh, dvs. 160 GWh er ikke-garantert kraft.

Konsesjonen gjelder for den tid kraftleiekontrakten mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 40 år fra kraftleveringens begynnelse, senest 1. juli 1967. Etter konsesjonsvilkårenes post 2 skal Alnor være et selvstendig norsk aksjeselskap med sete i Norge. Styrets flertall, herunder formann, skal til enhver tid være norske statsborgere og bosatt i Norge. Selskapets vedtekter er undergitt departementets godkjennelse. Av selskapets aksjekapital skal minst 51 pst. til enhver tid være på norske hender. Overdragelse av aksjer kan ikke finne sted uten departementets samtykke.

Selskapet må etter post 4 i konsesjonsvilkårene ikke uten departementets samtykke drive annen virksomhet enn produksjon og salg av aluminium og aluminiumsprodukter, samt hva dermed står i forbindelse.

Produksjons- og salgsvirksomheten skal ledes fra Norge etter sunne forretningsmessige prinsipper. Selskapets forretningsforbindelse med Harvey Aluminium Inc., Torrance, Cali-

fornia og selskaper dette har interesser i, skal være basert på reelle priser og de for de norske selskaper gunstigst mulige forretningsvilkår.

Salg av produktene må ikke i noe tilfelle uten samtykke av Industridepartementet finne sted til priser som ligger under de til enhver tid gjeldende og oppnåelige priser på verdensmarkedet.

Selskapet må for øvrig ikke uten samtykke av departementet inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av priser her i riket på elektrisk kraft eller på de produkter som frembringes ved hjelp av den elektriske kraft.

Etter vilkårenes post 9 skal selskapet betale en årlig avgift til staten av kr. 2 pr. kW beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} \text{ av den kraft}$$

som det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie. Det er til og med driftsåret 1966/67 ikke betalt avgift i henhold til dette vilkår, idet kraftleveringen først tok til i 1967.

Selskapet er pliktig til å avstå inntil 5 pst. av den leide kraft til de kommuner, herunder fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Konsesjonen inneholder også betingelser om legehjelp og sykehus, om husrom og tomter m. v. samt om veier, broer og kaier. I følge vilkårenes post 14 påhviler det selskapet i den utstrekning dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående, ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

For øvrig er konsesjonen gitt på vanlige vilkår vedrørende overdragelse av energi, søksmål etter lov om rettshøve til granner, norsk arbeid og materiell, trygd, kontroll og om overtredelse av konsesjonsvilkårene.

6. Avgitte uttalelser i anledning søknaden.

Departementets Industriavdeling har avgitt uttalelse til departementets Vassdragsavdeling. Uttalelsen som er datert 18. juli f. å. har følgende ordlyd:

«I brev av 6. juli 1967 ber Vassdragsavdelingen om uttalelse fra Industriavdelingen in anledning nevnte søknad om utvidet konsesjon for A/S Alnor til å leie inntil 1 800 GWh pr. driftsår. Det er tidligere gitt konsesjon for 1 120 GWh eventuelt 1 280 GWh. Økningen, 680 GWh eventuelt 520 GWh skal

midlertidig skaffes delvis fra Det Norske Nitridaktieselskap ifølge et samtidig foreliggende utkast til kontrakt mellom dette selskap og A/S Rjukanfos. Den førnevnte konsesjon til A/S Alnor på leie av eventuelt inntil 1 280 GWh pr. driftsår ble gitt den 7. august 1964.

Det har lenge vært klart at anlegget i Håvik på Karmøy ville bli bygget for en større råaluminiumsproduksjon enn den opprinnelig planlagte på 60 000 tonn. Det er antydnet en kapasitet på 80 000 tonn pr. år. Forutsatt samme videre foredlingsgrad som tidligere vil denne økning representere en økning i kraftforbruket på ca. 450 GWh pr. driftsår.

Industriavdelingen anbefaler innvilget den omsøkte utvidelse av konsesjon på kraftleie for A/S Alnor og har ingen forslag til spesielle konsesjonsvilkår ut over de vanlige.»

Den foreliggende søknad fra Alnor har herfra dessuten vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte. Således har:

R å d m a n n e n i K a r m ø y k o m m u n e i innstilling av 11. august f.å. til formannskapet bl. a. uttalt:

«Søknaden har vært oversendt teknisk sjef som i brev av 31. juli 1967 bl. a. anfører:

«A/S Alnor søker om konsesjon på leie av et utvidet kvantum på inntil 1 800 GWh (1 800 milliarder Wattimer = 1 800 mill. kWh) fra A/S Rjukanfos. Tidligere er innvilget leie for 1 120 GWh. Maksimal uttak vil bli begrenset til 290 MW (290 mill. W = 290 000 kW) mot tidligere 180 MW.

Teknisk sjef finner at en vurdering av disponering av produksjonen av elektrisk energi i Norge må vurderes ut fra regionale — eventuelt nasjonale synspunkter — da den enkelte kommune i denne sammenheng ikke kan vurdere dette spørsmålet. Spesielt når det gjelder storindustrien — vil kraftforbruket bli av slike dimensjoner — at spørsmålet om konsesjon må vurderes i større målestokk.

For den foreliggende søknad er det av interesse for Karmøy kommune at A/S Alnor gis konsesjon for leie på kraft slik at produksjonen og videre foredling av aluminium kan nå de mål bedriften har satt for produksjonskapasiteten.»

Teknisk sjef innstiller på at søknaden imøtekommes.

Rådmannen skal bemerke:

I brev av 19. januar 1966 fra Kommunaldepartementet til fylkesmann i Rogaland er anført:

«A/S Alnor Aluminium fikk ved kongelig resolusjon av 7. august 1964 konsesjon på kraftleie fra A/S Rjukanfos. Etter konsesjonsvilkårenes post 12 er konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av departementet forpliktet til bl. a. å skaffe bedriftens arbeidstakere «sunt og tilstrekkelig husrom og tomter til bygging av egne hjem ved vegger, vann, kloakk etc.». Videre må konsesjonæren «bekoste utarbeidet utkast til

reguleringsplan for den bymessige bebyggelse på stedet som er eller påregnes å bli en følge av konsesjonærens virksomhet osv.». Vurderingen av hvor vidt det skal gis pålegg til konsesjonæren etter disse regler er tillagt dette departement. Konsesjonæren opplyser at anlegget ved full drift ventes å sysselsette ca. 900 personer. Utover dette har departementet ikke opplysninger som kan gi grunnlag for et standpunkt. En tør be opplyst om konsesjonæren har kontakt med kommunen om løsning av boligspørsmålet, og ber for øvrig om slik uttalelse som saken gir anledning til.»

For så vidt angår punkt 12 i konsesjonsbetingelsene anfører teknisk sjef i brev av 18. februar 1966 bl. a.:

«Kommunens tekniske etat har flere ganger vært i forbindelse med personalsjef Antoniussen ved Alnor vedr. boligspørsmålet til de ansatte ved bedriften, og Alnor har som kjent også overtatt 9 tomter på kommunens felt «Østremneset» til bygging av boliger. Vi har videre tilbudt Alnor byggetomter på «Vorråfeltet», men disse var ikke bedriften interessert i.

Bedriftens eget syn på bolig- og tomtespørsmålet fremgår klart av bedriftens brev til herr ordføreren, datert 22. november 1965.

Bedriften nevner i dette brev — 3. avsnitt, side 2 — at de fikk i stand en avtale med Haubo, Haugesund Boligbyggelag, om disponering av 16 leiligheter i blokk i Haugesund fra mars d.å. og ytterligere 5 fra juni/juli.

De hevder at det ikke ville være mulig på samme rimelige vilkår å skaffe tilsvarende antall leiligheter så raskt annet sted i distriktet.

Ved konferanser med bedriften fremheves jevnt at hvis det ikke er mulig for bedriften å skaffe ferdige hus eller byggeklaare tomter i Karmøy kommune, må bedriften forsøke å finne tilsvarende løsning i andre kommuner (Haugesund).»

Teknisk sjef anfører videre:

«Særlig på grunn av kommunens økonomiske stilling, må en derfor regne med at en ikke makter å skaffe tilstrekkelig tilgang på byggemodne tomter. Det er derfor meget ønskelig at A/S Alnor vil engasjere seg sterkere på dette område — i henhold til konsesjonsbetingelsenes post 12.»

Rådmannen skal bemerke:

Som foran anført i pkt. 12 i konsesjonsbetingelsene er konsesjonæren pålagt nærmere angitte forpliktelser, spesielt når det gjelder boligspørsmålene for de i bedriften ansatte tjenestemenn.

Kommunen har hittil hatt byggemodne tomter å tilby de som måtte være interessert i å bygge selv, men situasjonen nå er den at det kun er noen få disponible tomter igjen.

Derimot har kommunen ervervet tomtearealer av en ganske stor størrelsesorden hvorav et av områdene ligger relativt nær industriområdet. Kommunens tekniske etat har — med den bemanning etaten har — ikke maklet å utarbeide planer for tomtearealene. Dette

har igjen den konsekvens at tomtesøkerne må vente til der eventuelt blir byggemodne tomter klare eventuelt henvises til nabokommuner.

Til orientering kan nevnes at det i dag er ansatt ca. 700 tjenestemenn ved A/S Alnor hvorav så å si samtlige er fra Karmøy og omkringliggende distrikt.

Til videre orientering nevnes at tidsrommet 1. januar 1965 til 31. juli 1967 er innbyggertallet i kommunen øket med 2 308 hvorav en meget stor del er bosatt i områdene rundt industriområdet. Innbyggerantalet er nå 25 601.

Med den eksplosive utvikling som foregår i kommunen, sier det seg selv at kommunens tekniske etat ikke makter å følge opp på alle felter og der hvor svikten er størst merkbar, er — som foran anført — på boligsektoren.

Det ville derfor vært ønskelig om A/S Alnor — i henhold til pkt. 12 i konsesjonsbetingelsene av 7. august 1964 — kunne yte kommunen teknisk assistanse spesielt innen boligsektoren og for øvrig på veg-, vann- og kloakksektoren.

For øvrig har ikke rådmannen noe mer å tilføye utover det som anført av teknisk sjef.

Rådmannen tilrår derfor formannskapet å innby kommunestyret til å fatte følgende

vedtak:

Karmøy kommune har ikke noe å bemerke til at søknad av 30. juni 1967 fra A/S Alnor Aluminium Norway om tillatelse til å leie ytterligere kraft av A/S Rjukanfos imøtekommes.

Dog ville det vært ønskelig om A/S Alnor Aluminium Norway i henhold til konsesjonsbetingelsene av 7. august 1964 ble pålagt å yte Karmøy kommune bidrag til teknisk assistanse alternativt teknisk assistanse spesielt for så vidt gjelder planlegging og regulering.»

Karmøy herredsstyre har i møte 18. oktober f.å. enstemmig gjort følgende vedtak:

«Karmøy kommune har ikke noe å bemerke til at søknad av 30. juni 1967 fra A/S Alnor Aluminium Norway om tillatelse til å leie ytterligere kraft av A/S Rjukanfos imøtekommes.»

Elektrisitet skonsulent en i Rogaland har i påtegning av 7. november f.å. til fylkesmannen anbefalt at konsesjon blir innvilget.

Fylkesmannen i Rogaland har i påtegning hit av 10. november f.å. meddelt at han tiltrer elektrisitet skonsulentens anbefaling.

Statskraftverkene har i brev av 8. februar 1967 til Elektrisitetsdirektoratet bl. a. uttalt (uttaleten gjaldt samtidig søknad om kraftleiekonsesjon fra Falconbridge):

«For så vidt overføring av kraft fra Tyssø II til Østlandet/Sørlandet, så gjorde Det Norske Nitridaktieselskap henvendelse til Industridepartementet i brev av 16. februar 1966, og departementet ba i brev av 14. mars 1966

NVE om å gjennomføre de nødvendige forhandlinger. Disse forhandlinger har hittil ikke resultert i noen avtale. Vår tanke i denne forbindelse var å foreslå overfor hovedstyret at vi kunne overta til regulær pris hele det ledige kvantum fra Tyssø II, tildele det nødvendige (ca. halvparten) til de aktuelle bedrifter på Østlandet/Sørlandet, og fordele resten etter en helhetsvurdering.

Vi er kjent med at det har vært kontakt mellom Det Norske Nitrid A/S og Hydro med henblikk på Hydros overtakelse av kraft fra Tyssø II for anvendelse på Vestlandet, og Hydros levering fra anlegg på Østlandet til bl. a. Falconbridge. Dette vil i og for seg passe inn i Hydros kraftbalanse fordi dette selskap fra 1. januar 1968 vil ha et betydelig underskudd i forbindelse med Karmøy, mens det fra ca. 1. juli 1969 vil ha et visst overskudd på Østlandet.

Vi finner å ville peke på at en slik anledning fører til at Hydro i praksis vil besørge en del av reguleringen mellom områdene, en rolle som var tiltenkt Statskraftverkene, og samtidig fører den til at Hydro unngår overføringsomkostninger. Når Hydro har bedre forutsetninger for å oppnå avtale om kjøp fra Tyssø II, skyldes det at selskapet har anledning til å overby oss. Hele utvekslingen er for øvrig muliggjort gjennom vår linjebygging til Tyssø.

Etter vårt skjønn vil også den eventuelle levering Tyssø/Hydro være avhengig av kraftleiekonsesjon. Konsesjonen til Falconbridge bør derfor etter vår mening ikke meddeles før hele saken er avklart, og vi må be om at de forskjellige sider ved denne sak underkastes en samlet grundig vurdering.»

I notat av 20. mai 1967 har Statskraftverkene for øvrig uttalt:

«Det Norske Nitridaktieselskap (DNN) kontaktet på et tidlig tidspunkt Statskraftverkene i forbindelse med den kraft selskapet ville få ledig fra Tyssø II. Statskraftverkene ga et tilbud på overføring av kraften til selskapets fabrikk i Eydehavn. Statskraftverkene sa seg også villig til å kjøpe den ledige kraft. Prisen ble antydnet å skulle tilsvare grunnlaget for statskraftprisberegningen, nemlig 1,8 øre/kWh ved generatorspenning pluss 5 pst. for opptransformering til 275 kV, minus noe for den risiko og det bryderi som følger med et slikt kjøp. Resultatet ble ca. 1,7 øre/kWh levert 275 kV Tyssø. Statskraftverkene sa seg villig til, i den utstrekning hovedstyret var enig og konsesjon ble gitt, å selge kraft til ordinær statskraftpris til f. eks. Falconbridge Nikkelverk A/S. Det ble dog forlangt at kraften skulle stilles til disposisjon med fem års oppsigelsestid.

DNN fant ikke Statskraftverkene tilbud akseptabelt idet selskapet mente å måtte ha ca. 2,3 øre/kWh om de skulle klare å dekke den tilsvarende andel av renter og avdrag på lån til kraftverker samt driftsutgifter fullt ut ved kraftsalget. Avdragstid på lånene er så vidt vites 15 år. Med andre ord mente DNN at kraftprisen måtte være så høy at selskapet etter 15 år satt med kraftverket gratis. Statskraftverkene krav om 5 års oppsigelsestid var også uakseptabel den gang.

Omtrent samtidig som forhandlingene med DNN pågikk, kom Det Norske Zinkkompani A/S (DNZ) til Statskraftverkene for å undersøke muligheten for statskraft til utvidelse av produksjonen i Odda. Det var nærliggende å vise DNZ til DNN idet de begge er medeiere i Tysso II. DNZ måtte imidlertid ha sikkerhet for levering på lang sikt, hvilket DNN ikke kunne gi.

DNN prøvde andre utveger for salg av kraften til gunstigere priser enn de Statskraftverkene kunne tilby. Ved det foreslåtte arrangement med Hydro har man oppnådd at Hydro øker sin krafttilgang til Alnor og å spare overføringsavgiften. Vi kan si at DNN får bedre pris på bekostning av de linjeiere, vesentlig Statskraftverkene, hvis linjer gjør det mulig å inngå de foreslåtte avtaler.

I Innst. S. nr. 185 for 1962—63 har skog-, vassdrags- og industrikomiteéns flertall i sin innstilling om vilkårene for levering av elektrisk energi fra Statskraftverkene bl. a. bemerket følgende:

«I samsvar med de retningslinjer Stortinget har trukket opp skal Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen på så vidt mulig forretningsmessig grunnlag, bygge ut og selge kraft engros og bygge og drive viktige deler av stamlinjenettet.

Staten v/ Vassdrags- og elektrisitetsvesenet skal etter komiteflertallets mening være en regulerende faktor innen landets elektrisitetsforsyning, medvirke til prisutjevning innen landets alminnelige kraftforsyning og hjelpe til med å løse interessekonflikter mellom kraftprodusenter og/eller kraftavtakere.

Vassdrags- og elektrisitetsvesenet bør hjelpe til med oppstartning av — eventuelt også i samarbeid med vedkommende myndigheter kunne påvirke stedsvalget for — ny industri, bl. a. ved å foreta utbygging av større kraftverksprosjekter som andre har vanskelig for å kunne finansiere, ved i en viss utstrekning å søke å holde kraft disponibel for nye industrielle kraftbehov, som det vil ta for lang tid å få dekket ved ny utbygging, og ved å selge kraft til industri på rimelige vilkår.

Vassdrags- og elektrisitetsvesenet bør videre foreta kraftutveksling mellom landsdelene, yte tilskuddskraft i unormale tørrår og videre forestå kraftutveksling med andre land for best mulig å sikre avsetning for overskudd og dekning av underskudd av kraft i det enkelte år.»

1. Statskraftverkene har intet å bemerke til at det gis konsesjon på levering av 8 000 kW av Hydros Brokkekraft til Falconbridge Nikkelverk A/S om Norsk Hydro dokumenterer et reelt overskudd i Østlandsområdet i sin kraftproduksjon i et bestemmende år. Hydro har i de senere år hatt et stort underskudd i Østlandsområdet som er blitt dekket inn som tilfeldig

- kraft gjennom Samkjøringen. Det nye oljeforgassingsanlegget på Herøya (nr. 2) antas å rette opp dette forhold.
2. Det er ikke i overensstemmelse med gjeldende regler om Hydro basserer ovennevnte leveranse på videreleveranse av tilfeldig kraft fra Samkjøringen.
3. Hydro kan ikke uten departementets tillatelse overføre dette kvantum fra Vestlandet, jfr. Hydros konsesjonsvilkår for benyttelse av kraften fra Røldal—Suldal. Denne kraft kan ikke overføres til Østlandet om det er behov for den på Vestlandet.
4. Skal Falconbridge skaffes kraft fra Tysso II er dette for så vidt en kurant sak, men det må selvfølgelig betales overføringsavgifter og tap for abonnementet. Salget bør i tilfelle skje fra DNN til Falconbridge eventuelt gjennom Statskraftverkene. Statskraftverkene har etter anmodning fra Departementet gitt tilbud på kraftoverføring.
5. Et bytte av forsyningsområder som foreslått i denne sak i den hensikt å unndra seg overføringsavgifter og samtidig oppnå en øket levering til Alnor vil Statskraftverkene bestemt fraråde. Et forslag om noe lignende innen Østlandsområdet ville neppe blitt anbefalt godkjent av det midlertidige overføringsråd.
6. Med den kraftknapphet som ventes i de nærmeste år finner Statskraftverkene det meget betenkelig om kraftoverskuddet fra Tysso II tillates levert til Alnor til fortrengsel for sterke behov for mere kraft til annen industri og til den alminnelige elforsyning.»

7. Hovedstyrets bemerkninger.

Alnors søknad gjelder som anført leie av i alt inntil 1 800 GWh pr. driftsår og 290 MW (maksimal effekt). I dette kvantum er da inkludert de inntil 180 MW og 1 120 GWh eventuelt 1 280 GWh pr. driftsår, som Alnor har tillatelse til å leie ifølge konsesjonen av 7. august 1964 og på basis av kontrakt av 7. mai 1963 med Rjukanfos. De 1 120 GWh er etter kontrakten garantert kraft og differansen mellom de 1 280 GWh og 1 120 GWh, dvs. 160 GWh er ikke-garantert kraft. Dette betyr en øking av kraftkvantumet i forhold til konsesjonen av 1964 på i alt inntil 520 GWh pr. driftsår og 110 MW.

Mellom Rjukanfos og Alnor er det som referert under pkt. 3 foran, inngått kontrakt av 20. april 1967 om levering av elektrisk kraft på basis av samarbeidsavtalen mellom NVE og Hydro om utbygging av Røldal-Suldal kraftverk og om kraftlevering. Ifølge kontrakten er Rjukanfos forpliktet til å stille til disposisjon for Alnor følgende minimumskvanta:

Fra oppstartning til 31. desember 1969	1 120 GWh pr. driftsår
1. januar 1970—31. desember 1970	1 400 GWh pr. driftsår
1. januar 1971 til kontraktens utløp	1 620 GWh pr. driftsår

Etter 1. januar 1973 kan Alnor dessuten kreve at Rjukanfos øker kraftleveransen i ett eller flere trinn — dog ikke utover 1 800 GWh pr. driftsår.

Rjukanfos' forpliktelse til å levere de angitte kraftkvanta utover 1 120 GWh garantert kraft og 160 GWh ikke-garantert kraft, tilsammen

1 280 GWh pr. år er betinget av at Alnor får kraftleiekonsesjon på det økede kvantum.

I henhold til avtalen mellom NVE og Hydro om utbyggingen av Røldal-Suldal kraftverk og om kraftlevering har imidlertid Hydro rett til å utta følgende kvanta ved medianårs produksjon:

Fra oppstartning til 31. desember 1969	1 120 GWh pr. driftsår
1. januar 1970—31. desember 1970	1 370 GWh pr. driftsår
1. januar 1971—31. desember 1972	1 620 GWh pr. driftsår
Fra 1. januar 1973	2 240 GWh pr. driftsår

Det kontraktmessig fastsatte leveringskvantum fra Rjukanfos til Alnor er således 30 GWh pr. år høyere pr. 1. januar 1970 enn det avtalen mellom NVE og Hydro gir Hydro disposisjonsrett over, selv om det regnes med produksjonen i et medianår.

I brev hit av 27. november f. å. har Alnor meddelt at selskapets behov for de inntil 1 800 GWh pr. driftsår delvis vil gjøre seg gjeldende tidligere enn opprinnelig antatt, nemlig tidlig i 1968.

Av brevet refereres følgende:

«Vi opplyste i søknaden at vår produksjon antagelig ville nå opp i ca. 80 000 tonn aluminium pr. år med det utstyr som nå er under innkjøring. Dette ville bety at kraftbehovet, når man inkluderer forbruket til videreforedlings- og hjelpeanlegg, blir på ca. 1 560 GWh pr. år. På denne bakgrunn meddelte vi at vi regnet med at de 1 800 GWh som vår kraftleiekontrakt med A/S Rjukanfos omfatter, var noe i overkant av det øyeblikkelige behov.

Det viser seg imidlertid allerede nå at disse tall må revideres. Den ene ovnsrekke som har vært i produksjon et par måneder, har nå en produksjon som (forutsatt tilsvarende forhold for ovnsrekke nr. 2) vil tilsvare en årsproduksjon på ca. 82 000 tonn.

Dertil viser det seg at vi ikke har oppnådd fullt ut tilfredsstillende temperaturforhold i smelteovnene, og våre elektrolyseeksperter har sterkt anbefalt at vi av denne grunn foretar en forholdsvis betydelig økning av strømstyrken. En slik økning av strømstyrken vil for det første innebære mer tilfredsstillende driftsforhold, men det betyr selvsagt også at man samtidig oppnår høyere aluminiumsproduksjon, praktisk talt uten ytterligere investeringer. Det er således antatt at en høyere strømstyrke vil innebære en årsproduksjon på ca. 90 000 tonn uten andre investeringer enn det som er nødvendig for å øke likeretterkapasiteten.

Vårt kraftbehov vil dermed øke til 1 750—1 800 GWh pr. år og denne økning vil delvis gjøre seg gjeldende allerede tidlig i 1968. Fra Norsk Hydro har vi fått opplyst at selskapet regner med å kunne skaffe tilstrekkelig kraft til å dekke vårt behov i henhold til den inn-gåtte kraftleieavtale.

Hvis det skulle være ønskelig med ytterligere opplysninger, står vi selvsagt til tjeneste med dette. For øvrig har vi forstått det

slik at vi vil bli underrettet dersom det mot formodning skulle dukke opp noen problemer under behandlingen av vår konsesjonssøknad.»

Kraften er forutsatt levert fra Røldal-Suldal, hvor Hydro/Rjukanfos i forbindelse med kraftleveringen til Alnor vil benytte seg av sin rett etter samarbeidsavtalen av 15. februar 1963 med staten til etter hvert å ta ut også statens andel av Røldal-Suldal-kraften, i tillegg til sin egenandel på 1 120 GWh. Utbyggingen av Røldal-Suldal skjedde som nevnt nettopp med sikte på å skaffe kraft til industri på Vestlandet, i første rekke anleggene på Karmøy og Husnes. I post 34 i konsesjon av 21. desember 1962 på erverv og regulering av Røldal-Suldal-vassdraget er således bestemt, at uten departementets samtykke kan den del av kraftproduksjonen som ikke disponeres av staten bare nyttes i industriell produksjon på Vestlandet.

De reviderte behovstall og den endrede tids-termin Alnor nå opererer med, innebærer imidlertid at det kraftkvantum Rjukanfos vil disponere fra Røldal-Suldal ikke vil være tilstrekkelig til å dekke Alnors ønsker om ytterligere krafttilgang fullt ut. For å kunne imøtekomme det behov Alnor oppgir å ville få, dersom selskapet blir innvilget konsesjon på ytterligere kraftleie med en raskere opptrapping enn den Røldal-Suldal-avtalen forutsetter, har Rjukanfos i overensstemmelse med sine kontraktmessige forpliktelser overfor Alnor, søkt å sikre seg krafttilgang på annet hold ved avtale med DNN. I henhold til avtalen er DNN forpliktet til å levere inntil 42 MW maksimal effekt og 250 GWh pr. år med rett for Rjukanfos til å utta ytterligere 250 GWh pr. år i den utstrekning DNN ikke selv trenger kraften. Ifølge det foreliggende kontraktutkast er denne avtale foreløpig forutsatt å skulle gjelde i inntil 5 år fra 1. januar 1968.

Dersom det blir gitt samtykke til overdragelse av all garantert kraft fra DNN, skulle således Rjukanfos være i stand til å stille til disposisjon for Alnor inntil følgende kvanta garantert kraft:

1. januar 1968 til 31. desember 1969	1 370 GWh
1. januar 1970 til 31. desember 1970	1 620 GWh
1. januar 1971 til 31. desember 1972	1 870 GWh
1. januar 1973 og til kontraktutløp	1 800 GWh

Ved kongelig resolusjon av 6. mars 1964 er DNN gitt tillatelse til å leie 97 665 kW fra A/S Tyssefaldene, med rett til å utta ytterligere energi inntil et samlet kvantum av 147 200 kW. Konsesjonen som er tidsbegrenset til 31. desember 2006 inneholder vanlig vilkår om overdragelse av energi med en særtilføyelse i 3. ledd, og lyder:

«Den leiede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang, etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement, svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW-døgn.

Denne bestemmelse skal dog ikke hindre salg av energi over samkjøringsnett til kraftkjøpsberettiget tredjemann eller hindre kjøp av suppleringsenergi over samkjøringsnett overensstemmende med gjeldende bestemmelser for samkjøring.»

Tilføyelsen i 3. ledd er for øvrig i overensstemmelse med § 8 i utkast til rammeavtalen i forbindelse med overdragelse til staten av A/S Tyssefaldenes vannfall m. v., og om bortleie av rettigheter m. v. til samme selskap, jfr. St. prp. nr. 130 for 1961—62. Den nevnte § 8 lyder i helhet:

«Selskapet skal søke de nødvendige konsesjoner og tillatelsen som forutsettes å bli behandlet og avgjort på foreskrevet måte. Selskapet forutsettes å få reguleringskonsesjoner for et tidsrom inntil 31. desember 2006 på vilkår som er vanlige på det tidspunkt konsesjonene blir gitt.

Det Norske Nitridaktieselskap, Det Norske Zinkkompani og Odda Smelteverk forutsettes gitt konsesjoner på leie av kraften fra gamle og nye anlegg på vanlige vilkår.

Det forutsettes at konsesjonene ikke skal inneholde bestemmelser som hindrer salg av kraft over samkjøringsnett til kraftkjøpsberettiget tredjemann eller som hindrer kjøp av suppleringskraft over samkjøringsnett i samsvar med gjeldende bestemmelser for samkjøring.

De forpliktelser som hviler på selskapet etter de någjeldende konsesjonsvilkår vedrørende de overdratte anlegg m. v. fortsetter å hvile på selskapet til 3. oktober 1984. For de nye kraftanleggene forutsettes fastsatt vilkår som svarer til en vanlig bruksrettskonsesjon.»

Etter dette synes DNN å måtte ha departementets samtykke til en eventuell overdragelse av kraft til A/S Rjukanfos.

I brev til departementet av 11. januar 1968 har DNN søkt om konsesjon på leie av ytterligere inntil 140 GWh pr. år, begrenset til

23,3 MW fra Aust-Agder Kraftverk i tiden 1. juli 1969 til 1. juli 1973 i samsvar med kontrakt av 19. oktober 1967. Kraften skal anvendes til fremstilling av aluminium ved selskapets fabrikk i Eydehavn. Som grunn for søknaden er opplyst at A/S Arendal Fossekompani har meddelt DNN, at det må redusere leveransen av tilleggskraft til Eydehavn. Samtidig regner DNN med økt kraftbehov som følge av stigende produksjon. Søknaden fra DNN er oversendt hovedstyret til uttalelse med departementets ekspedisjon av 18. januar 1968 — 80/68 IDV.

Med hensyn til avtalen med Rjukanfos har DNN i brev til NVE av 30. januar 1968 gitt følgende tilleggsopplysninger:

«De 500 GWh pr. år som vi i henhold til kontrakt har solgt til A/S Rjukanfos, er primarkraft på vår hånd, kun med det begrensede forbehold som ligger i den gjensidige fortrinnsrett til kjøp mellom Odda-bedriftene innbyrdes. Etter innhentede uttalelser fra Odda Smelteverk vil deres merbehov maksimum være 20 GWh, og Det Norske Zinkkompani regner ikke med å benytte seg av sin rett i de nærmeste år. Sett fra A/S Rjukanfos' side er derfor all den kontraherte kraft primarkraft, men oppdelt i 250 GWh for en 5-års periode og opsjon på ytterligere 250 GWh for ett år ad gangen.»

Ifølge det foreliggende utkast til kontrakt mellom DNN og Rjukanfos skal Rjukanfos ha rett og plikt til å utta 250 GWh pr. år som garantert kraft, og rett til ytterligere inntil 250 GWh pr. år som ikke-garantert kraft, som kan uttas i den utstrekning DNN ikke selv har behov for kraften.

Det kvantum ikke-garantert kraft Rjukanfos skal ha rett men ikke plikt til å utta fra DNN i henhold til kontraktutkastet bør derfor være 230 GWh fram til 1. juli 1969 og 90 GWh i den resterende kontraktperiode fram til 1. januar 1973. Ved en slik korreksjon vil kontrakten også være helt i samsvar med de regler som blir praktisert for omsetning av tilfeldig kraft innen samkjøringsorganisasjonene.

Vedrørende Alnors ønsker om en raskere opptrapping av kraftuttaket enn forutsatt i Røldal-Suldal-avtalen vil Hovedstyret bemerke:

Det synes meget betenkelig at en kraftkrevende industri baserer seg på utbygging av produksjonsanleggene i et raskere tempo enn forutsatt i de planer som lån til grunn ved fastsettelsen av de kraftkvanta som var

forutsatt levert til vedkommende industri, uten på forhånd å ha skaffet seg tilsagn om at konsesjon for øket kraftlevering på et tidligere tidspunkt kan påregnes. Konsesjonsmyndigheten vil på denne måten komme under press, og en fullstendig vurdering av de kraftpolitiske sider ved en forsert kraftlevering vil bli vanskeliggjort. Med de store problem som foreligger med hensyn til mulighetene for finansiering av de kraftverksprosjekter som er forutsatt å skulle dekke økningen av behovet for elektrisk kraft de nærmeste år fremover, og den derav følgende usikkerhet med hensyn til påregnelig krafttilgang, synes det å være riktig å holde mulighetene åpne for et elastisk strømsalg til kraftkrevende storindustri.

Industridepartementets Industriavdeling har avgitt sin uttalelse i saken som referert foran. Uttalelsen konkluderer med å anbefale utvidelse av den omsøkte konsesjon på kraftleie. Industriavdelingen har for øvrig ingen forslag til spesielle konsesjonsvilkår utover de vanlige. Det må imidlertid påpekes at det i uttalelsen sies at det allerede lenge hadde vært klart at anlegget på Karmøya ville bli bygget ut for en større råaluminiumproduksjon enn opprinnelig planlagt, nemlig 80 000 tonn mot forutsatt 60 000 tonn, og at dette representerer et merkraftforbruk på 450 GWh.

Alnor har for øvrig i sin konsesjonssøknad også uttalt at det allerede før 1964 var på det rene at Alnor Aluminiumsverk ville bli utbygget for en større kapasitet enn forutsatt i selskapets konsesjonssøknad av 27. august 1963, 60 000 tonn råaluminium pr. år. I søknaden var således anført at alle planer var lagt opp med sikte på en videre utvidelse av produksjonen til 120 000 tonn råaluminium pr. år med en tilsvarende økning av bearbeidelsesverket. Spørsmålet om hvordan merkraftforbruket til den allerede iverksatte økede utbygging skal dekkes opp kan ikke sees tidligere å ha vært tatt opp til vurdering ut fra kraftpolitiske hensyn.

Hovedstyret antar at det vil være riktig å begrense Alnors uttak av garantert kraft i forhold til det omsøkte kvantum under hensyntaken til de usikre forhold hva fremtidig krafttilgang angår, men at det under disse forutsetninger vil være forsvarlig å meddele konsesjon på hele det omsøkte kvantum fra det nåværende tidspunkt, når konsesjonsforutsetningen oppstilles slik at den ikke-garanterte kraft kan trekkes tilbake ved inntrødende behov for dette. Ut fra den oversikt over krafttilgang som foreligger i dag for perioder frem til 1970—71 antar hovedstyret at det også vil være forsvarlig å øke Alnors uttak av garantert kraft i perioden 1.

januar 1968 til 1. januar 1971 med 250 GWh pr. år i forhold til det opprinnelige forutsatte kvantum etter Røldal-Suldalavtalen, men at uttaket etter dette tidspunkt begrenses til det avtalemessig fastsatte.

Ved eventuell meddelelse av samtykke for DNN til overdragelse av «Tyssekraft» til Rjukanfos for viderelevering til Alnor antar hovedstyret at analoge begrensninger må gjøres gjeldende i overdragelsestillatelsen, samtidig som det må tas hensyn til DNN's eventuelle behov for utnyttelse av «Tyssekraft», og til en eventuell levering fra DNN til Odda Smelteverk.

Samtidig med inngåelse av avtale om kjøp av kraft fra DNN på Vestlandet har Rjukanfos inngått avtale med Kristiansand Elektrisitetsverk (KEV) om avståelse av 70 GWh av sin andel av Brokkekraften for viderelevering til Falconbridge. På forespørsel har Rjukanfos i brev av 5. februar bekreftet at selskapet kan avgi denne kraft på Østlandet uten å inngå nye kraftleiekontrakter eller å basere leveringen på kjøp av tilfeldig kraft fra samkjøringsorganisasjonen. Det kan reises et prinsipielt spørsmål om det er konsesjonsmessig korrekt at Rjukanfos gis anledning til kjøp av kraft et sted og samtidig salg av kraft et annet. Imidlertid dreier det seg ved avståelsen av Brokkekraft til KEV om en overdragelse til en av interessentene i I/S Øvre Otra som etter kontraktsvilkårene er fortrinnsberettiget til slik eventuell kraftovertakelse. Det synes derfor slik forholdene ligger an ikke å foreligge grunn til å reise innvendinger mot Rjukanfos' kjøp av kraft fra DNN i relasjon til salg av et mindre kraftkvantum til KEV.

8. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at A/S Alnor gis tillatelse til å leie ytterligere inntil 110 MW begrenset til 520 GWh pr. driftsår i forbindelse med selskapets planlagte produksjonsutvidelse på Karmøy, i tillegg til de inntil 180 MW og 1 280 GWh pr. driftsår selskapet ved kongelig resolusjon av 7. august 1964 har tillatelse til å leie fra A/S Rjukanfos.

For å sikre muligheten for den best mulige utnyttelse av kraften i tilfelle av knapphet, vil hovedstyret foreslå at det tas inn i konsesjonen forbehold om at Alnor i tillegg til de tidligere 1 120 GWh garantert kraft pr. driftsår ikke skal kunne ta ut som garantert kraft mer enn inntil

- a. 250 GWh (1 370 GWh ÷ 1 120 GWh) pr. driftsår i tiden frem til 1. januar 1970 og
- b. 500 GWh (1 620 GWh ÷ 1 120 GWh) pr.

- driftsår fra 1. januar 1970 til 1. januar 1973 og
- c. 680 GWh (1 800 GWh ÷ 1 120 GWh) pr. driftsår fra 1. januar 1973 til konsesjonens utløp.

Når kraftknapphet eller andre forhold gjør det nødvendig skal departementet med 2 måneders varsel kunne bestemme at uttaket av ikke-garantert kraft helt eller delvis må opphøre.

Tillatelsen forutsettes for øvrig gitt med samme tidsbegrensning og betingelser som konsesjonen av 7. august 1964, jfr. foran under punkt 5. Konsesjonsavgift — kr. 2 pr. kW — blir å erlegge av hele det uttatte kraftkvantum inklusive den ikke-garanterte kraft.

Som ledd i kraftleveringen fra Rjukanfos til Alnor finner hovedstyret etter forholdene også å kunne anbefale, at kontrakt mellom DNN og Rjukanfos, jfr. det fremlagte utkast, godkjennes for en 5-års periode, ikke utover 1. januar 1973, dog slik at av det samlede kvantum på 500 GWh pr. driftsår etter kontraktsutkastet, blir det g a r a n t e r t e kraftkvantum på 250 GWh pr. driftsår å tidsbegrense til 1. januar 1971 slik at etter den tid blir det hele kvantum på 500 GWh pr. driftsår å betrakte som ikke-garantert kraft i den utstrekning DNN ikke selv har behov for kraften etter 1. januar.

Hovedstyret vil foreslå at det som vilkår for departementets samtykke til inngåelse av slik kontrakt mellom DNN og Rjukanfos, blir forutsatt at DNN i kontraktstiden etter departementets nærmere bestemmelse om nødvendig skal stille til disposisjon for den alminnelige kraftforsyning, eventuelt annen industri, den del av den ikke-garanterte kraft som DNN ikke selv måtte trenge til eget behov eller til dekning av merbehov ved Odda Smelteverk.

Jfr. for øvrig vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Behandlet i hovedstyret den 4. mars 1968.»

Departementet skal bemerke:

Alnor er et selvstendig norsk aksjeselskap, der aksjekapitalen innehas med 51 pst. av Norsk Hydro og med 49 pst. av det amerikanske selskap Harvey Aluminium Inc.

For drift av sin nye aluminiumsbedrift på Karmøy fikk Alnor ved kongelig resolusjon av 7. august 1964 konsesjon på leie av inntil 180 MW og 1 120 GWh, eventuelt 1 280 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos. Konsesjonen gjelder i 40 år fra leveringens begynnelse, senest 1. juli 1967 og omfatter leie av den andel (halvparten) av kraften fra Røldal-Suldalanleggene som A/S Rjukanfos selv dis-

ponerer etter samarbeidsavtalen av 15. februar 1963 mellom staten og Norsk Hydro på vegne av datterselskapet A/S Rjukanfos om utnyttning av kraftkildene i Røldal-Suldalvassdragene og om kraftlevering, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1964 s. 152 flg.

Ang. samarbeidsavtalen med staten vises til St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 2 for 1962—63, Tillegg til Budsjett-innst. S. nr. 129 for s. å. og til Stortingets vedtak av 10. desember 1962.

Etter nevnte samarbeidsavtale skal partene hver disponere halvparten av kraften fra Røldal-Suldalanleggene, dog således at Hydro etter nærmere fastsatte frister kan kreve å få ta ut statens andel av kraften.

Hydro har benyttet seg av sin rett og i brev av 30. desember 1964 fremsatt krav om å få utta inntil 250 GWh pr. år fra 1. januar 1970. Med brev av 15. desember 1965 er det reist krav om å få utta ytterligere 250 GWh pr. år fra 1. januar 1971 og resten av statens andel fra 1. januar 1973.

Den foreliggende konsesjonsøknad fra Alnor dreier seg om viderelevering til A/S Alnor av de nevnte kraftkvanta.

I forbindelse med planer om å øke produksjonen av råaluminium fra 60 000 tonn pr. år som opprinnelig forutsatt til ca. 80—90 000 tonn pr. år søker A/S Alnor nå om konsesjon på leie av i alt inntil 1 800 GWh pr. år og 290 MW fra A/S Rjukanfos, heri innbefattet de 180 MW og 1 280 GWh pr. år som omfattes av selskapets kraftleiekonsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 7. august 1964. Av de 1 280 GWh pr. år er de 1 120 GWh pr. år garantert kraft.

For å kunne dekke Alnors kraftbehov i tidsrommet frem til det tidspunkt da A/S Rjukanfos kan disponere hele statens andel av Røldal-Suldalproduksjonen ønsker A/S Rjukanfos å leie kraft fra Det Norske Nitridaktieselskap (DNN). Utkast til avtale herom foreligger med brev av 30. juni 1967 fra Hydro.

Denne avtale skal gjelde i inntil 5 år fra 1. januar 1968 og leveringen er begrenset til 84 MW og 500 GWh pr. år, hvorav 250 GWh pr. år er garantert kraft. Kraften omfattes av den ved kongelig resolusjon av 6. mars 1964 gitte konsesjonen for DNN på å leie inntil 97 665 kW fra A/S Tyssefaldene med rett til å utta ytterligere energi inntil et samlet kvantum av 147 200 kW.

I henhold til pkt. 3 i vilkårene for nevnte konsesjon av 6. mars 1964 er overdragelse av kraft fra DNN til A/S Rjukanfos avhengig av departementets samtykke.

Departementet vil etter det foreliggende og i tilslutning til hovedstyret, rå til at Alnor for utvidelse av produksjonen ved sin bedrift på Karmøy gis konsesjon på leie av ytterligere

inntil 110 MW og 520 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos. Konsesjonen foreslås gitt for den tid kraftleiekontrakten av 20. april 1967 mellom partene står ved makt, dog ikke utover 40 år regnet fra 1. juli 1967, slik at konsesjonen får samme tidsbegrensning som selskapets kraftleiekonsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 7. august 1964 for leie av 180 MW og 1 120 eventuelt 1 280 GWh. pr. år.

Departementet viser til det hovedstyret har anført om kraftsituasjonen, og vil i tilslutning hertil foreslå tatt med konsesjonsvilkår om at adgangen til å utta garantert kraft utover de 1 120 GWh pr. driftsår som omfattes av kraftleiekonsesjon av 7. august 1964, skal være begrenset, og om at konsesjonen for så vidt angår den ikke-garanterte kraft, skal kunne trekkes tilbake helt eller delvis etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet, dersom kraftknapphet eller andre forhold måtte gjøre det nødvendig.

Departementet vil videre med hovedstyret foreslå tatt med vilkår om årlig avgift til staten etter samme sats — kr. 2 årlig pr. kW — som i konsesjonen av 7. august 1964 av den kraft som det i henhold til kraftleiekontrakten mellom partene skal betales leie for (inklusive den ikke-garanterte kraft).

For øvrig vil departementet med hovedstyret foreslå konsesjonen gitt på stort sett samme vilkår som kraftleiekonsesjonen gitt ved kongelig resolusjon av 7. august 1964.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

1. Begrensning i kraftuttaket m. v.

Uttaket av garantert kraft i tillegg til de tidligere inntil 1 120 GWh pr. driftsår, jfr. konsesjon 7. august 1964, skal være begrenset til:

- a. 250 GWh (1 370 GWh ÷ 1 120 GWh) pr. driftsår i tiden frem til 1. januar 1970.
- b. 500 GWh (1 620 GWh ÷ 1 120 GWh) pr. driftsår fra 1. januar 1970 til 1. januar 1973.
- c. 680 GWh (1 800 GWh ÷ 1 120 GWh) pr. driftsår fra 1. januar 1973 til konsesjonens utløp.

Når kraftknapphet eller andre forhold gjør det nødvendig skal vedkommende departement med 2 — to — måneders varsel kunne bestemme at uttaket av den ikke-garanterte kraft helt eller delvis skal opphøre.

2. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 20. april 1967 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 40 år regnet fra 1. juli 1967.

3. Styre m. v.

A/S Alnor skal være et selvstendig norsk aksjeselskap med sete i Norge.

Styrets flertall, formannen innbefattet, skal til enhver tid bestå av norske statsborgere bosatt i Norge.

Selskapets vedtekter skal være undergitt departementets godkjenning.

4. Kapital.

Av selskapets aksjekapital skal minst 51 pst. til enhver tid være på norske hender.

Overdragelse av aksjer i selskapet skal ikke finne sted uten departementets godkjenning.

5. Produksjon m. v.

Selskapet må ikke uten departementets samtykke drive annen virksomhet enn produksjon og salg av aluminium og aluminiumsprodukter, samt hva dermed står i forbindelse.

Produksjons- og salgsvirksomheten skal ledes fra Norge etter sunne forretningsmessige prinsipper. Selskapets forretningsforbindelse med Harvey Aluminium Inc., Torrance, California og selskaper dette har interesser i, skal være basert på reelle priser og de for de norske selskaper gunstigst mulige forretningsvilkår.

Salg av produktene må ikke i noe tilfelle uten samtykke av Industridepartementet finne sted til priser som ligger under de til enhver tid gjeldende og oppnåelige priser på verdensmarkedet.

Selskapet må for øvrig ikke uten samtykke av departementet inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av priser her i riket på elektrisk kraft eller på de produkter som frambringes ved hjelp av den elektriske kraft.

6. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

7. Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

Omkostninger ved den kontroll som Røykskaderådet finner nødvendig for å føre tilsyn med tiltak mot og skadevirkninger av fluorholdige forbindelser, dekkes av konsesjonæren.

8. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når

departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

9. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

10. Avgift.

Av den kraft som det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie for (inklusive den ikke-garanterte kraft) erlegges en årlig avgift av kr. 2 til staten pr. kWh beregnet etter formelen:

kWh
8 760.

Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

11. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 5 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjerntledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Hvis departementet finner at denne pris er vesentlig høyere enn om den var beregnet overensstemmende med reglene i ervervsloven av 14. desember 1917 § 2, post 12, tredje ledd, første, annet og tredje punktum, skal prisen beregnes etter disse regler. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

12. Legehjelp og sykehus.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den

måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe de ved fabrikkkanlegget beskjeftigede arbeidere den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

13. *Husrom, tomter m. v.*

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelig vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe de ved fabrikkkanlegget samt ved driften beskjeftigede arbeidere og funksjonærer sunt og tilstrekkelig husrom og tomter til bygging av egne hjem med veger, vann, kloakk og elektrisk lysanlegg samt grunn til forsamlingslokale med leseværelse m. v., til lokale for kooperativ eller annen handelsvirksomhet og lignende — alt etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeidere fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsigelsesreglene i nevnte paragraf.

I tilfelle av salg av hus eller tomter skal konsesjonæren sørge for å innta i hjemmelsbrevet bestemmelse om at der fremtidig ikke skal kunne beregnes større husleie enn at den dekker forrentning av kapitalen, utgifter til vedlikehold, skatter, avgifter og tilsyn samt passende amortisasjon.

Tilsvarende regler skal gjelde hvis bygsel eller tomteleie benyttes istedenfor salg. I tilfelle av tvist om leiens størrelse fastsettes denne av husleienemnda hvis sådan finnes, men ellers av fylkesmannen.

Konsesjonæren plikter å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan for den bymessige bebyggelse på stedet som er eller påregnes å bli en følge av konsesjonærens virksomhet og innsende denne til vedkommende departement gjennom de stedlige myndigheter. Ved regulerings fastsettelse kan departementet forlange avstått av konsesjonærens eiendom uten vederlag grunn til offentlige veger og gater — både i og utenfor det regulerte strøk — samt grunn til oppførelse av bygninger til skole, kirke, post, telegraf, tollbod, rettslokale og fengsel.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Kongen avstå til vedkommende kom-

mune etter innkjøpspris med tillegg av renter og øvrige utgifter, konsesjonæren tilhørende ubebygd grunn som han ikke har eller antas å få bruk for til sin bedrift og som ansees skikket til bebyggelse eller andre kommunale formål utenfor den som er betinget i foregående ledd. Såfremt det ikke oppnås enighet om overdragelsessummen, skal den fastsettes ved skjønn på grunnlag av foranstående bestemmelse.

Kommunen kan ikke uten tillatelse av Kongen selge noen del av den således ervervede grunn.

14. *Veger, bruer og kaier.*

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet og ved transporten til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft som leies i henhold til nærværende konsesjon.

I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget, og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

15. *Beskyttelse av naturforekomster m. v.*

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående, ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter, blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd, sendes med en gang og arbeidet stanses.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

16. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

17. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner to tusen — pr. dag. Gjentatte eller fortsatte overtredelser av vilkårene kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, 2. ledd, i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

Dersom Alnor gis den foreslåtte konsesjon på ytterligere kraftleie fra A/S Rjukanfos, har departementet ikke noe å bemerke til at A/S Rjukanfos leier fra DNN de nevnte inntil 84 MW og 500 GWh pr. driftsår for viderelevering til Alnor i 5-års perioden 1. januar 1968—1. januar 1973. Det forutsettes imidlertid at uttaket av de 250 GWh pr. driftsår garantert kraft bare skal gjelde for perioden frem til 1. januar 1971. Fra dette tidspunkt vil således hele kraftkvantumet på 500 GWh pr. driftsår være ikke-garantert kraft som bare skal kunne uttas dersom DNN ikke selv trenger kraften.

Departementet antar at A/S Rjukanfos ikke vil trenge kraftleiekonsesjon for slik kraftoverdragelse.

I tilslutning til hovedstyret vil i tilfelle samtykket til kraftoverdragelse dessuten bli gitt på betingelse av at DNN etter departementets nærmere bestemmelse om nødvendig skal stille til disposisjon for den alminnelige forsyning, eventuelt annen industri, den del av den ikke-garanterte kraft som DNN ikke måtte ha behov for selv eller til dekning av merbehov ved Odda Smelteverk.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt Alnor vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. lov om retts-høve mellom grannar av 16. juni 1961 og forskrifter fastsatt i medhold av loven.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Alnor Aluminium Norway å leie ytterligere inntil 110 MW og 520 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos på vilkår og under forutsetninger som foreslått i Industri-departementets tilråding av 24. mai 1968.

15. *A/S Vittingfoss.*

(Konsesjon på erverv av bruksrett til vannfall.)

Kgl. res. av 31. mai 1968.

I brev av 4. juli 1963 søkte A/S Vittingfoss om fornyet konsesjon på kraftleie fra Tønsberg Elektrisitetsverk for sin trefordelingsbedrift i Ytre Sandsvær.

I brev av 1. mars 1965 ble søknaden modifisert slik at den nu i alt gjelder:

1. 2 000 kW elektrisk kraft til driftsmaskineri,
2. 3 000 kW spillkraft til dampproduksjon,
3. Vannkraft (tilsvarende 1 800 kW) til sliperiets egne turbiner.

I den leiede kraftmengde inngår 500 kW Tokke-kraft i henhold til tegnede andeler i Tokkelånet. Dette kvantum antas ikke å være konsesjonspliktig, og det vil bli holdt utenfor kraftleiekonsesjonen. Kraftmengden bør således under 5 000 kW, og kraftleiekonsesjon forutsettes gitt ved departementsvedtak, jfr. bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959, hvis nærværende tilråding blir bifalt.

Nærværende tilråding gjelder søknaden om bruksrettskonsesjon. I anledning av søknaden har Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen i brev av 22. februar 1968 til departementet uttalt:

«Departementets brev av 28. januar 1965, jnr. 3248/63 — IDV.

I brev av 4. juli 1963 søkte A/S Vittingfoss om fornyet konsesjon på kraftleie fra Tønsberg Elektrisitetsverk for sin treforedlingsbedrift i Ytre Sandsvær. I brev av 1. mars 1965 fra selskapet ble det gitt en del tilleggsopplysninger, og den tidligere søknad ble endret til nå å omfatte:

- 1) 2 000 kW elektrisk kraft til driftsmaskineri.
- 2) 3 000 kW spillkraft til dampproduksjon.
- 3) Vasskraft (tilsvarende 1 800 kW) til sliperiets egne turbiner.

Hovedstyret har avgitt uttalelse om kraftleien i brev av 30. november 1963, jnr. 1823 E — 63 og i brev av 9. mars 1965, jnr. 394 E — 65.

Av sistnevnte brev framgår at Hovedstyret, i samsvar med det som er anført i Departementets ovennevnte brev, ville komme tilbake til spørsmålet om bruksrettskonsesjon for levering av vatn for drift av Vittingfoss's egne turbiner.

Spørsmålet om bruksrettskonsesjon til vassfallet har gjennom fylkesmannen vært forelagt en rekke instanser, bl. a. Kongsberg formannskap, Kongsberg kommunale elektrisitetsverk og Ytre Sandsvær elektrisitetsverk. Fylkesmannen har i brev av 6. desember 1966 i likhet med de øvrige som har uttalt seg, ikke noe å bemerke til søknaden.

H o v e d s t y r e t vil bemerke:

Tønsberg kommune fikk ved kongelig resolusjon 25. februar 1921 ervervs-konsesjon på fallrettighetene i Vittingfoss, og Vittingfoss kraftanlegg eies av Tønsberg kommune.

A/S Vittingfoss's tresliperi er bygget for direkte turbindrif, og i følge kontrakten med Tønsberg Elektrisitetsverk skal selskapet ha rett til å nytte driftsvatn til slipeturbinene, tilsvarende 1 800 kW primakraft.

I brev av 5. mai 1965 har A/S Vittingfoss oppgitt det midlere vassforbruk til 8,5 m³/sek., hvilket tilsvarende ca. 2 300 nat.-hk. Det er da regnet med samme fallhøyde som i kraftverket, nemlig 20,2 m. Hovedstyret mener at det foreligger en avtale om bruksrett til vassfall og anser vilkårene for å kunne gi konsesjon for oppfylt. Man tilrår at A/S Vittingfoss meddeles bruksrettskonsesjon til vassfallet etter ervervslovens kap. I.

Forslag til vilkår for konsesjonen følger vedlagt. Om vilkårene bemerkes:

Konsesjonsavgifter, post 5.

I følge kontrakten plikter Tønsberg Elektrisitetsverk å stille til disposisjon inntil 1 800 kW primakraft levert i form av vatn til slipe-riet. På bakgrunn av denne bestemmelse vil Hovedstyret foreslå at avgiftsgrunnlaget fastsettes til 3 000 nat.-hk. Dette tilsvarende et vassforbruk som ligger under alm. lavvassføring. Lavvassføringen er ikke avgiftsbelagt tidligere.

Videre vil Hovedstyret foreslå at avgifts-satsene fastsettes til kr. 0,50 og kr. 1 pr. nat.-hk til henholdsvis stat og kommuner.

Det bemerkes at det fra distriktets side ikke er framsatt noe krav med hensyn til avgifter.

Konsesjonstid, post 8.

I kontrakten mellom Tønsberg Elektrisitets-

verk og A/S Vittingfoss, datert 16. mars 1967, er det tatt inn følgende bestemmelse:

«Kontrakten gjelder til 31. desember 1967 og videre ett år ad gangen hvis den ikke blir oppsagt av en av partene med 6 måneders varsel. Oppsigelse skal skje i rekommandert brev.»

Hovedstyret foreslår at bruksrettskonsesjonen gis for den tid leieforholdet står ved lag, dog begrenset til 50 år fra konsesjonens datum.

Slik som forholdene ligger an, har ikke Hovedstyret funnet grunn til å foreslå vilkår om kraftavståelse. For øvrig er det ved utformingen av de foreslåtte vilkår tatt hensyn til at det her dreier seg om et bestående anlegg.

Behandlet i møte 20. februar 1968.»

Hovedstyrets forslag til vilkår lyder:

«1.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets andeler skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker og selskaper.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

Konsesjonæren skal ved drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søk-

nad om dispensasjon må på forhånd sendes departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsordningen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien.

Mulkten tilfaller statskassen.

3.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

4.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til statens konsesjonsavgiftsfond på kr. 0,50 pr. nat.-hk og til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer, på kr. 1 pr. nat.-hk, beregnet etter en kraftmengde på 3 000 nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, kan inndrives ved utpanting.

5.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgiftene etter post 4 og kontroll med vassforbruket, skal for så vidt det ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Anleggene skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

7.

Bruksrettskonsesjonen gis for den tid leieforholdet mellom A/S Vittingfoss og Tønsberg Elektrisitetsverk varer, dog ikke utover 50 år fra konsesjonens datum. Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

8.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav

følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

9.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

10.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte betingelser.

11.

Overtredelse av foranstående poster 1 og 10, kan i gjentakelsestilfelle, medføre tap av konsesjonen.

12.

Konsesjonen skal for konsesjonærens regning tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende.»

Departementet skal bemerke:

Den industrielle virksomhet ved A/S Vittingfoss omfatter papirfabrikk med tilhørende tresliperi, hvis produksjon i sin helhet foredles i papirfabrikken. Ved siden av dette drives et mindre sagbruk og et høvleri.

Sliperiets driftsmaskiner har turbiner som eneste drivkraft for slipeapparatene. Vannet brukes direkte i slipeapparatene og A/S Vittingfoss har inngått en kontrakt med Tønsberg Elektrisitetsverk om benyttelse av driftsvann tilsvarende 1 800 kW.

Departementet er enig med Hovedstyret i at det foreligger en kontrakt om erverv av bruksrett til vannfall.

Spørsmålet om bruksrettskonsesjon er forelagt Kongsberg formannskap, Kongsberg kommunale elektrisitetsverk og Ytre Sandsvær elektrisitetsverk. Disse har ingen bemerkninger til søknaden og fylkesmannen i Buskerud slutter seg til dette.

De fallrettigheter det dreier seg om er i Vittingfoss, og Tønsberg kommune fikk ervervskonsesjon ved kongelig resolusjon 25. februar 1921.

Søkeren oppgir det midlere vannforbruk til

8,5 m³/sek., hvilket tilsvarer 2 300 nat.-hk dersom man regner med samme fallhøyde som for kraftverket, 20,2 m.

Kontrakten mellom A/S Vittingfoss og Tønsberg Elektrisitetsverk hjemler adgang til å benytte driftsvann tilsvarende 1 800 kW primakraft, og avgiftsgrunnlaget settes til 3 000 nat.-hk.

Konsesjonen foreslås stort sett gitt på vanlige vilkår. Omstendighetene er dog noe spesielle, da fallrettighetene ikke skal brukes til en elektrisk kraft, men anvendes direkte i et bestående anlegg. Av denne grunn er det ikke inntatt vilkår om kraftavståelse.

For øvrig er det foreslått satt vilkår om konsesjonsavgifter i post 5, nemlig kr. 0,50 til stat og kr. 1 til kommuner pr. nat.-hk. Det kan nevnes at det fra distriktets side ikke er reist krav om avgifter.

Som i lignende saker er konsesjonstiden foreslått fastsatt til den tid leieforholdet står ved lag, dog ikke over 50 år.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kapittel I tillates A/S Vittingfoss å erverve bruksrett til vannfall tilsvarende 1 800 kW av Tønsberg kommunes fallrettigheter i Vittingfossen til drivkraft for bedriften tresliperi.

Konsesjonen gis på vilkår inntatt i Industridepartementets tilråding av 31. mai 1968.

16. Folldal Verk A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 6 000 kW primakraft fra A/S Eidefoss.)

Kgl. res. av 7. juni 1968.

Folldal Verk A/S har den 7. november 1966 søkt om konsesjon på leie av inntil 6 000 kW primakraft fra A/S Eidefoss.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 27. februar 1968 til departementet avgitt slik uttalelse i saken:

«Fra Folldal Verk A/S har en mottatt sålydende søknad av 7. november 1966:

«Folldal Verk A/S og A/S Borregaard Industries Limited søker hermed om konsesjon for leie av inntil 6 000 kW primakraft fra A/S Eidefoss, fra 1. mai 1968.

Vedlagt følger 5 kopier av kraftkontrakten med A/S Eidefoss.

Vi hører gjerne fra Dem igjen med det første.»

Videre har en etter anmodning mottatt diverse opplysninger fra selskapet i brev av 8. mars 1967 som lyder:

«Vi refererer til ovennevnte søknad, samt til Deres brev av 15. november 1966, og oversender vedlagt en erklæring fra Styret i Folldal Verk A/S om at det ikke foreligger noen avtale, siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til vårt selskaps bestyrelse. Konsesjonen skal kun gis til Folldal Verk A/S.

Med hensyn til kraftens anvendelse kan vi opplyse at den skal benyttes ved vårt nye gruveanlegg, Tverrfjellet på Hjerkin. Forekomsten har vært undersøkt siden 1957, og vi har i dag kjennskap til en malmreserve på ca. 8 mill. tonn, med betydelige muligheter for nye funn mot dypet. Anlegget er nu under utbygging, og vi regner med at det vil stå produksjonsklar 1. august 1968 med en årlig brytning på 400 000 tonn råmalm. I løpet av få år regner vi med at brytningen vil komme opp i 600 000 tonn råmalm pr. år. All råmalm blir knust og nedmalt for videre behandling i anrikningsverket, hvor følgende produkter fremstilles: Flotasjonskis, kobberkonsentrat, sinkkonsentrat og magnetit. Flotasjonskisen vil bli sendt med jernbane til A/S Borregaards nye røste- og svovelsyrefabrikk i Sarpsborg. Sinkkonsentratet går til Det Norske Zinkkompani, Odda, og kobberkonsentratet selges til Norddeutsche Affinerie i Hamburg, hvor det blir smeltet og raffinert.

Skulle De ønske ytterligere opplysninger står vi med glede til tjeneste.»

I følge en søknad av 14. desember 1964 fra Folldal Verk A/S om områdekonsesjon for gruveanleggene i Tverrfjellet ved Hjerkin vil den elektriske kraften kunne bli benyttet i fylkene Sør-Trøndelag (Oppdal herred), Hedmark (Folldal herred) og Oppland (Dovre herred) i det de 3 fylker grenser opp til hverandre i dette område.

Dovre kommunestyre behandlet søknaden i møte den 21. desember 1966 og vedtok enstemmig formannskapets innstilling som lyder:

«Dovre kommunestyre rår til at konsesjon blir gjeve.»

Oppland fylkes elektrisitetsverk har i påtegning av 12. januar 1967 rådd til at konsesjonssøknaden innvilges.

Fylkesmannen i Oppland har i påtegning av 16. januar 1967 sluttet seg til uttalelsen fra Oppland fylkes elektrisitetsverk.

Oppdal kommunestyre behandlet søknaden i møte den 20. desember 1966 og fattet følgende enstemmige vedtak:

«Konsesjonssøknaden anbefales.»

Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk har i påtegning av 17. januar 1967 uttalt:

«Vi har ikke noe å bemerke til søknaden.»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i påtegning av 20. januar 1967 uttalt:

«Fylkesmannen har intet spesielt å bemerke og vil anbefale søknaden innvilget.»

Folldal kommunestyre behandlet saken i møte den 14. april 1967 og vedtok enstemmig formannskapets forslag til vedtak som lyder:

«Folldal kommune behandlet i sak nr. 7/66 søknad fra Hedmark Kraftverk om konsesjon for bygging av en ca. 59 km lang 66 kV kraftlinje fra Alvdal til Tverrfjellet ved Hjerkin.

Folldal kommune er fortsatt av den mening at Hedmark Kraftverk burde vært gitt konsesjon på nevnte linje, men da A/S Eidefoss har fått konsesjon på kraftlinje Dombås—Hjerkin finner ikke Folldal kommune å kunne motsette seg at konsesjon blir gitt på leie av kraft fra A/S Eidefoss.»

Fylkesmannen i Hedmark har i brev av 30. mai 1967 uttalt:

«Saken har vært forelagt Folldal kommunestyre til uttalelse, jfr. vedlagte særutskrift av vedtak den 14. april 1967.

Videre har saken vært forelagt fylkets elektrisitetskontor, som den 24. mai 1967 har uttalt:

«Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen har tidligere gitt A/S Eidefoss konsesjon for 60 kV-kraftlinje fra Dombås til Hjerkin for kraftforsyning til Folldal Verks nye grubeanlegg på Hjerkin.

Elektrisitetskontoret har etter dette ingen merknader å gjøre til Folldal Verks søknad om konsesjon for leie av kraft fra A/S Eidefoss.»

Jeg viser til dette, jfr. for øvrig Hedmark fylkes prinsipielle standpunkt i konsesjonsspørsmålet.»

Med søknaden er det vedlagt kontrakt av 4.—9. juli 1966 mellom A/S Eidefoss og Folldal Verk A/S om kraftlevering. Av paragraf 1, punkt 1, fremgår det at A/S Eidefoss er forpliktet til fra 1. mai 1968 å stille til disposisjon for Folldal Verk A/S en kraftmengde oppad begrenset til 6 000 kW. Fra 1. mai 1968 er Folldal Verk A/S forpliktet til å betale for det faktiske effekt- og energiuttak, dog for minimum 4 000 kW fra 1. mai 1968 til 30. april 1969 og for minimum 5 000 kW etter 1. mai 1969.

I henhold til § 2 skal kraften leveres i Tverrfjellet transformatorstasjon ved Hjerkin med ca. 50 perioder pr. sek. og ca. 3,15 kV.

Kraftleveringen i henhold til § 4 skal betales med en effektavgift på kr. 80 pr. kW og

år og en energiavgift på 2 øre pr. kWh i vintertiden fra 16. oktober til 15. mai og en energiavgift på 1,5 øre pr. kWh i sommertiden fra 16. mai til 15. oktober. For tiden 1. mai 1968 til 30. april 1969 skal dog effektavgiften være kr. 85 pr. kW og år.

Av samme paragrafs pkt. 3 fremgår at effekt- og energiprisene er basert på statens kraftpris for ordinær statskraft etter bebudet økning pr. 1. januar 1967. Det fremgår videre at av effektavgiften skal kr. 50 pr. kW og år være utforandret i kontraktstiden, mens den overskytende del og energiavgiften skal justeres i samme forhold som statens kraftpris varierer.

I følge § 11 gjelder kontrakten til 1 mai 1988. Folldal Verk A/S kan dog si opp kontrakten med ett års varsel, første gang med virkning fra 1. mai 1978. Ved kontraktens opphør betaler Folldal Verk A/S til A/S Eidefoss kr. 100 000 for hvert år som gjenstår frem til 1. mai 1988.

Videre nevnes særbestemmelser som er inn tatt i kontraktens § 13. Herav fremgår bl. a. at det i kraftleveringen inngår ca. 5 mill. kWh av den erstatningskraft som Folldal Verk A/S skal ha fra Kraftlaget Opplandskraft ved utbyggingen av Savallen. Denne kraften forutsettes stilt til disposisjon for A/S Eidefoss av Kraftlaget Opplandskraft i Vågåmo transformatorstasjon med 60 kV spenning.

Hovedstyret har for sin del ikke noe å innvende mot kraftleieforholdet og vil rå til at Folldal Verk A/S får konsesjon på leie av inntil 6 000 kW primakraft fra A/S Eidefoss fra 1. mai 1968.

Tillatelsen foreslås meddelt for den tid kraftleieforholdet mellom partene står ved lag, dog ikke lenger enn inntil 1. mai 1988.

Videre vil en foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes beregnet etter formelen kWh: 8 760 timer. Avgiften som i tilfelle forfaller til betaling ved hvert års utgang blir å oppkreve fra og med 1968.

Med hensyn til vilkår om kraftavståelse til kommuner (10 pst.) gjør en oppmerksom på at det i konsesjon av 5. september 1966 til A/S Eidefoss for bygging og drift av 66 kV ledningen fra Dombås til Hjerkin m. m. er inntatt følgende betingelse:

«A/S Eidefoss plikter å levere kraft til Nord-Østerdal Kraftlag — i den utstrekning kraftlaget måtte ønske det og ha behov for det til den alminnelige elektrisitetsforsyning i Hjerkinområdet — på vilkår som ikke er dårligere enn fra Hedmark Kraftverk.»

Denne bestemmelse ble inntatt på grunn av at Nord-Østerdal Kraftlag har bygget kraft-

ledning til Hjerkinnområdet og i dag forestår forsyningen der. Det er imidlertid sannsynlig at A/S Eidefoss, etter at 66 kV ledningen fra Dombås til Hjerkinns er bygget, kommer til å overta denne strømforsyningen. Det er derfor i den foran nevnte konsesjon av 5. september 1966 til A/S Eidefoss også tatt inn følgende betingelse:

«Dersom A/S Eidefoss vil overta den alminnelige forsyning i Hjerkinnområdet er forutsetningen at Nord-Østerdal Kraftlag holdes skadesløs.»

Da A/S Eidefoss således er forpliktet til å levere kraft til Nord-Østerdal Kraftlag til den alminnelige elektrisitetsforsyning i Hjerkinnområdet eller selv skal overta forsyningen, vil en foreslå at vilkår om kraftavståelse til kommuner (10 pst.) blir å sløyfe.

For øvrig viser en til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Dokumentene vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 19. februar 1968.»

Departementet skal bemerke:

I forbindelse med søknaden er fremlagt slik erklæring fra styret i Follidal Verk A/S som foreskrevet i ervervslovens § 24, annet ledd. Kraften skal anvendes ved verkets nye gru-veanlegg i Tverrfjellet på Hjerkinns.

Departementet vil etter det foreliggende og i tilslutning til Hovedstyret rå til at Follidal Verk A/S gis den omsøkte konsesjon på leie av inntil 6 000 kW primakraft fra A/S Eidefoss fra 1. mai 1968 og for den tid kraftleieforholdet mellom partene står ved lag, dog ikke ut over 1. mai 1988.

Departementet vil videre med Hovedstyret foreslå oppstilt vilkår om årlig avgift på kr. 1,50 pr. kW til staten av den kraft som gjennomsnittlig ytes.

Departementet er etter det foreliggende enig med Hovedstyret i at det ikke tas med vilkår om kraftavståelse til kommuner.

For øvrig vil departementet foreslå oppstilt vilkår i samsvar med det som stort sett er vanlig ved liknende konsesjoner. Departementets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

«1. Varighet.

Tillatelsen gjelder så lenge kontrakten av 4.—9. juli 1966 mellom A/S Eidefoss og Follidal Verk A/S om leie av inntil 6 000 kW primakraft står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. mai 1988.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket

og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren

på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stort monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svas deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra og med året 1968.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen

bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Departementet har i forbindelse med nærværende sak ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om Folldal Verk A/S vil trenge røyk-skadekonsesjon, jfr. lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961 og forskrifter fastsatt i medhold av loven.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Folldal Verk A/S å leie inntil 6 000 kW primakraft fra A/S Eidefoss.

Tillatelsen gis på vilkår som foreslått i Industridepartementets tilråding av 7. juni 1968.

17. Elektrokemisk A/S, Oslo.

(Tillatelse til ytterligere kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk til drift av Fiskaa Verk, Kristiansand)

Kgl. res. av 14. juni 1968.

I brev av 29. september 1967 har Elektrokemisk A/S, Oslo, søkt om konsesjon på leie av ytterligere inntil 7 000 kW begrenset til 61 320 000 kWh pr. år primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk til drift av Fiskaa Verk, Kristiansand.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har i brev av 4. april 1968 avgitt slik uttalelse i saken:

«1. Innledning.

Ved kongelig resolusjon av 6. november 1953 er Elektrokemisk A/S gitt tillatelse til å leie inntil 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk (VAE) med tidsbegrensning til 1. oktober 1978. Ved kongelig resolusjon av 21. juni 1963 er selskapet gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 10 500 kW/87 GWh pr. år fra VAE med tidsbegrensning til 30. juni 1994 og inntil 20 000 kW spillkraft fra VAE og Kristiansands Elektrisitetsverk med tidsbegrensning til 1. januar 1972, alt til drift av Fiskaa Verk i Kristiansand.

Tidligere ble Fiskaa Verk, som datterselskap av Elektrokemisk A/S, drevet som eget aksjeselskap. Av praktiske grunner ble imidlertid A/S Fiskaa Verks anlegg overtatt og drevet av Elektrokemisk A/S fra 31. desember 1952.

2. Elektrokemisk A/S' søknad.

Med brev av 6. oktober 1967 fikk NVE over- sendt søknad av 29. september 1967 — stilet til Kongen — om konsesjon på leie av ytterligere inntil 7 000 kW primakraft fra VAE. Som bilag til søknaden fulgte bl. a. kopi av kontrakt av 28. august/4. september 1967 mellom partene. Søknaden er sålydende:

«Ved kongelig resolusjon av 8. desember 1952 fikk A/S Fiskaa Verk konsesjon på leie av 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk. Fra 1953 ble A/S Fiskaa Verk sammensluttet med undertegnede selskap Elektrokemisk A/S, og ved kongelig resolusjon av 6. november 1953 ble konsesjonen overdratt til oss. Konsesjonen gjelder til 1. oktober 1978.

Ved kongelig resolusjon av 21. juni 1963 ble undertegnede selskap meddelt følgende kraftleiekonsesjon for drift av Fiskaa Verk:

1. Leie av inntil 6 000 kW primakraft fra Aust-Agder Kraftverk. Dette kraftleieforhold opphørte 15. oktober 1963.
2. Leie av inntil 10 500 kW primakraft med samtidig begrensning av kraftuttaket til 87 000 000 kWh fra Vest-Agder Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjelder frem til 30. juni 1994.
3. Leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjelder frem til 1. januar 1972.

For å dekke ytterligere behov for kraft på Fiskaa Verk har vi inngått avtale datert 4. september 1967 med Vest-Agder Elektrisitetsverk om leie av 7 000 kW og 61 320 000 kWh pr. år fra 1. januar 1966. Vi tillater oss herved å søke om konsesjon etter konsesjonsloven av 1917 § 23 til leie av nevnte kraftmengde. Kopi av avtalen av 4. september ligger ved.

Vi kan opplyse at vårt selskaps styre har sete i Norge og at samtlige styremedlemmer er norske. Under henvisning til konsesjonsloven av 1917 § 24 vedlegger vi erklæring fra vårt styre om at der ikke foreligger noen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets styre.»

I brev hit av 1. november 1967 har selskapet gitt følgende tilleggsopplysninger:

«Vi viser til Deres brev av 19. oktober d. å. og skal på Deres foresørsel få meddele følgende:

Fiskaa Verk har siden 1959 hatt en utbygget kapasitet i elektrodemassefabrikk og smelteverk tilsvarende ca. 61 000 kW. Til delvis dekning av denne kapasitet er inngått kontrakter med Vest-Agder Elektrisitetsverk om leie av 28 000 kW primakraft. I tillegg har verket leiet ikke ubetydelige mengder spillkraft.

Ved de senere års relativt gode markedsforhold, har verkets kapasitet vært forsøkt utnyttet fullt ut.

Under disse forhold har det vist seg å være utilstrekkelig sikkerhet med bare ca. 46 pst. av kraftbehovet dekket ved primakraftkontrakter.

Den nye kraftmengden på 7 000 kW vil bli anvendt til smelting av ferrolegeringer, og for tiden ferrosilisium. Produksjonen for disse 7 000 kW tilsvarer ca. 9 000 tonn, som blir eksportert til det europeiske marked for en verdi av ca. 5½ mill. kroner.

Vi håper disse opplysninger er tilstrekkelig, men står for øvrig gjerne til tjeneste med videre data om så ønskes.»

3. Kraftleiekontrakten av 28. august/4. september 1967.

Ifølge kontrakten av 28. august/4. september 1967 skal VAE være forpliktet til å levere Elektrokemisk A/S til drift av Fiskaa Verk inntil 7 000 kW/61 320 MWh pr. år fra 1. januar 1966. Fra samme tidspunkt skal Elektrokemisk A/S være forpliktet til å betale for denne kraftmengde uansett om den benyttes eller ikke.

Kraften skal leveres som trefaset vekselstrøm med 50 perioder pr. sekund på 100 kV ledningen ved Fiskaa med en spenning av 95 kV ± 10 pst.

Som sikkerhet for riktig betaling av skyldig kraftleie skal Elektrokemisk A/S når kraftleveringen tar til deponere hos VAE ifølge kontrakten:

- «1. En bankgaranti stor kr. 1 000 000 som ved fornyelser gjøres gjeldende for en periode av 10 år.
2. Skadesløsbrev med sikkerhet i Elektrokemisk A/S's eiendommer i Kristiansand for de første 5 år gjeldende for et beløp av inntil kr. 4 000 000 og for de neste 10 år for inntil kr. 2 000 000.

VAE skal etter anmodning vike prioritert med dette skadesløsbrevet for eventuell nye pantsettelse av Fiskaa's eiendommer innen 60 pst. av offentlig lånetakst.

Fiskaa har rett til når som helst helt eller delvis å erstatte skadesløsbrevet med bankgaranti.»

For kraften skal Elektrokemisk A/S betale kr. 1 533 000 pr. år. Av prisen skal ¾ være fast, mens ¼ skal være gjenstand for regulering etter nærmere regler.

For måling av kraften skal Elektrokemisk A/S anskaffe og vedlikeholde nødvendige måletransformatorer med tilkoblet registrerende instrumenter med 2 penner for samtidig opptegning av den uttatte effekt og reaktive ytelser samt kombinert kWh- og overforbruksmåler.

Ifølge § 11 i kontrakten utløper den den 31. desember 1990, men med rett for Elektrokemisk A/S til å få kontrakten fornyet for et tidsrom av 25 år med 5 års forutgående varsel.

For øvrig vises til den vedlagte kontraktskopi.

4. Avgitte uttalelser i anledning søknaden.

Saken har herfra vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte.

Finansrådmannen i Kristiansand har således i brev 23. november 1967 til formannskapet uttalt:

«Elektrokemisk A/S har søkt om konsesjon på leie av 7 000 kW fra Vest-Agder Elektrisitetsverk til selskapets bedrift Fiskaa Verk.

Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen har — gjennom fylkesmannen — bedt om kommunens uttalelse til søknaden.

Det fremgår av søknaden at det ved kongelig resolusjon 8. desember 1952 ble gitt konsesjon på leie av 19 500 kW primakraft fra VAE fra til 1. oktober 1978, og at det ved kongelig resolusjon 21. juni 1963 ble gitt konsesjon på leie av inntil 10 500 kW primakraft også fra VAE fram til 30. juni 1994, samt leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra VAE og Kristiansand Elektrisitetsverk fram til 1. januar 1972.

For å dekke ytterligere behov for kraft til Fiskaa Verk har selskapet inngått avtale med VAE, datert den 4. september 1967, om leie av 7 000 kW fra 1. januar 1966. jfr. vedlagte leieavtale. Under henvisning til konsesjonsloven av 1917 § 23, søkes det om konsesjon for leie av denne kraften.

Saken er forelagt Kristiansand Elektrisitetsverk til uttalelse. KEV har ingen merknader til søknaden og foreslår at den blir tilrådd innvilget.

Finansrådmannen har heller ikke noe å bemerke til saken og vil foreslå at den blir lagt fram for bystyret med forslag om å gjøre slikt vedtak:

Kristiansand bystyre har ikke noe å merke til søknaden fra Elektrokemisk A/S om leie av 7 000 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og vil tilrå søknaden innvilget.»

Kristiansand bystyre har i møte 13. desember 1967 etter innstilling fra formannskapet enstemmig truffet slikt vedtak:

«Kristiansand bystyre har ikke noe å merke til søknaden fra Elektrokemisk A/S om leie av 7 000 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og vil tilrå søknaden innvilget.»

Fylkesmannen i Vest-Agder har i påtegning hit av 12. januar d.å. under henvisning til Kristiansand bystyres vedtak meddelt, at «en finner å kunne slutte seg til tilrådingen fra bystyret om at søknaden innvilges.»

Saken har dessuten være forelagt

departementets Industriavdeling, som i notat av 20. februar d.å. og brev til departementets Vassdragsavdeling av 22. s.m. konkluderer med å anbefale at den omsøkte konsesjon blir gitt. Jfr. Vassdragsavdelingens brev hit av 28. februar d.å. — jnr. 492/68 IDV.

5. Tidligere gitte kraftleiekonsesjoner til Elektrokemisk A/S.

5.1. Til drift av Fiskaa Verk:

5.1.1. Ved kongelig resolusjon av 6. november 1953 er bestemt:

«I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV overdras følgende konsesjoner meddelt A/S Fiskaa Verk til Elektrokemisk A/S på uforandrede vilkår:

1. Tillatelse av 31. oktober 1935, forlenget 8. februar 1952, til leie av inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.
2. Tillatelse av 8. februar 1952 til leie av inntil 8 700 kW primakraft og etter at denne tillatelse er utløpet inntil 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.»

I henhold til den nevnte kongelige resolusjon av 8. februar 1952 var tillatelsen til å leie de 8 700 kW primakraft tidsbegrenset til 1. oktober 1955 og de 8 300 kW spillkraft til 31. oktober 1954. Tillatelsen til å leie disse kraftkvanta er således nå bortfalt. For så vidt angår tillatelsen til å leie de 19 500 kW primakraft gjelder denne for den tid kraftleiekontrakt av 17. januar 1950 står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. oktober 1978. Tillatelsen er gitt med da vanlige betingelser, herunder med vilkår om helt norsk styre, 10 pst. konsesjonskraft til kommuner og en årlig avgift på kr. 0,75 pr. kW til kommuner og kr. 0,75 pr. kW til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: $\frac{kWh}{8760}$.

Avgiften er betalt til og med for året 1967. For 1967 utgjorde den kr. 14 625 til staten og kr. 14 625 til kommuner.

5.1.2. Ved kongelig resolusjon av 21. juni 1963 er Elektrokemisk A/S videre gitt tillatelse til å leie for drift av Fiskaa Verk inntil:

1. 6 000 kW primakraft fra Aust-Agder kraftverk med tidsbegrensning til 15. oktober 1963. Tillatelsen for så vidt angår denne kraftmengde er således bortfalt.
2. 10 500 kW/87 GWh pr. år fra VAE med tidsbegrensning til 30. juni 1994.
3. 20 000 kW spillkraft fra VAE og Kristiansands Elektrisitetsverk med tidsbegrensning til 1. januar 1972.

Tillatelsen er gitt med vanlige betingelser, dog uten vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner. I post 7 er inntatt vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft (prima- og spillkraft) som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$. Avgiften er betalt til og med for 1967.

- For 1967 utgjorde den kr. 37 930,58.
5. 1. 3. Til drift av Fiskaa Verk har Elektrokemisk A/S således i henhold til gitte konsesjoner tillatelse til å leie i alt inntil 30 000 kW primakraft fra VAE, hvorav 19 500 kW er tidsbegrenset til 1. oktober 1978 og 10 500 kW/87 GWh pr. år til 30. juni 1994. Videre er selskapet gitt tillatelse til å leie inntil 20 000 kW spillkraft fra VAE og Kristiansands Elektrisitetsverk med tidsbegrensning til 1. januar 1972.
5. 2. Øvrige gitte kraftleiekonsesjoner til Elektrokemisk A/S.
5. 2. 1. Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 2. november 1953 på leie av inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk for drift av Skorovas gruber med tidsbegrensning til 1. januar 1983.
5. 2. 2. Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 7. april 1967 på leie av:
- fra Salten Kraftsamband inntil 20 MW/50 GWh i tidsrommet 1. mars—1. juni 1967 og inntil 5 MW i tidsrommet 1. juni 1967—31. desember 1970.
 - fra statskraftverkene inntil 20 MW/150 GWh pr. år i tidsrommet 1. juni 1967—31. desember 1970.
- Kraften skal anvendes til drift av selskapets nye ferrosilisiumverk i Sørfold herred i Nordland fylke.
5. 2. 3. Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 19. januar 1968 på leie av inntil 45 000 kW/350 GWh pr. år fra Skiensfjordens komm. Kraftselskap for drift av smelteverket i Porsgrunn med tidsbegrensning til 1. juli 2016.

6. Hovedstyrets bemerkninger.

Som nevnt gjelder den foreliggende søknad av 29. september 1967 fra Elektrokemisk A/S konsesjon på leie av ytterligere inntil 7 000 kW/61 320 000 kWh pr. år primakraft fra VAE til drift av Fiskaa Verk i Kristiansand i henhold til kontrakt av 28. august/4. september 1967. Kontrakten skal gjelde for tidsrommet

1. januar 1966 til 31. desember 1990, men med rett for selskapet til å få den forlenget for ytterligere 25 år med 5 års forutgående varsel.

De nå omsøkte 7 000 kW kommer i tillegg til de 30 000 kW primakraft og 20 000 kW spillkraft Elektrokemisk A/S har tillatelse til å leie i henhold til konsesjonene av 8. februar 1952 og 21. juni 1963. Den samlede konsesjonsmessige effekt for primakraft vil dermed utgjøre 37 000 kW, tilsvarende ca. 324 GWh pr. år ved full brukstid. Ved Fiskaa Verk er i dag installert kapasitet i produksjonsanlegget for ferrolegeringer og elektrodemasse for ca. 61 000 kW.

For 1967 er produksjonen oppgitt til ca. 30 000 tonn ferrosilisium, som krevet ca. 180 GWh og ca. 7 000 tonn CaSi og Si-met, som krevet ca. 120 GWh. Hertil kom ca. 45 000 tonn elektromasse samt forsøksstasjonen ved Fiskaa Verk, som også krevet betydelig mengde kraft. I 1968 regner selskapet med en produksjonsøkning tilsvarende et kraftforbruk på ca. 50 GWh.

Departementets industriavdeling har som nevnt anbefalt at konsesjon gis som søkt om.

7. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret har etter dette ikke noe å innvende mot det utvidede kraftleieforhold og vil rå til at Elektrokemisk A/S gis tillatelse til å leie ytterligere inntil 7 000 kW begrenset til 61 320 000 kWh pr. år primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk til drift av Fiskaa Verk i Kristiansand, jfr. kontrakt av 28. august/4. september 1967.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid kraftleiekontrakten av 28. august/4. september 1967 måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1994, slik at konsesjonen får samme utløpstid som konsesjonen av 21. juni 1963.

Tillatelsen anbefales gitt med vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

For øvrig foreslås tillatelsen gitt med samme vilkår som konsesjonen av 21. juni 1963, herunder med vilkår om helt norsk styre. Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner forutsettes sløyfet som for konsesjonen av 1963.

Hovedstyret viser for øvrig til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Behandlet i hovedstyremøte den 1. april 1968.»

Departementet skal bemerke:

Selskapet har fremlagt erklæring fra styret i samsvar med ervervslovens § 24, 2. ledd.

De nå omsøkte 7 000 kW primakraft kom-

mer i tillegg til de 30 000 kW primakraft og 20 000 kW spillkraft som Elektrokemisk A/S har tillatelse til å leie i henhold til gjeldende konsesjoner til drift ved Fiskaa Verk. Selskapets planlagte økning av ferrosilisiumproduksjonen anses som fordelaktig.

Departementet vil rå til at konsesjon blir gitt, på vilkår som i det vesentlige er foreslått av hovedstyret. I henhold til § 11 i kraftleiekontrakten gjelder denne til 31. desember 1990. Tillatelsen er foreslått gitt for den tid kraftleiekontrakten står ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1994, slik at konsesjonen får samme utløpstid som for konsesjonen av 21. juni 1963. Post 5 i vilkårene om norske varer er utformet i samsvar med någjeldende praksis. I post 7 foreslås en årlig avgift på kr. 1,50 til staten.

Det er ikke foreslått kraftavståelse til kommuner.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge kontrakten av 28. august/4. september 1967 med Vest-Agder Elektrisitetsverk om leie av inntil 7 000 kW/61 320 000 kWh pr. år primakraft står ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1994.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Soksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norske varer.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske mate-

riell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kWh, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har ikke tatt standpunkt til hvorvidt selskapet vil trenge røykskadekonsesjon.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Elektrokemisk A/S å leie ytterligere inntil 7 000 kW begrenset til 61 320 000 kWh pr. år primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk til drift av Fiskaa Verk, Kristiansand.

Tillatelsen gis på vilkår som foreslått i Industridepartementets tilråding av 14. juni 1968.

18. Troms fylkes kraftforsyning.

(Tillatelse til å foreta regulering og overføring i Guolasjåkka i Kåfjord kommune m. v.)

Kgl. res. av 14. juni 1968.

Ved St. prp. nr. 55 for 1967—68 ble Stortinget i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 2, annet ledd forelagt spørsmålet om

tillatelse for Troms fylkes kraftforsyning til regulering og overføring i Guolasjåkka. I følge meddelelse fra Stortingets president-skap fattet Stortinget i møte 23. april 1968 vedtak i samsvar med Innst. S. nr. 146. Innstillingen er i samsvar med ovennevnte proposisjon, bortsett fra at komitéen hevet den foreslåtte konsesjonsavgift til kommuner fra kr. 1,50 til kr. 2,50 pr. nat.-hk.

Gjennomføringen av de planer som ligger til grunn for konsesjonssaken nødvendiggjør en rekke tillatelser etter vassdragslovens bestemmelser. Av praktiske grunner har man funnet å burde behandle søknad herom i nærværende tilråding.

De av Stortinget vedtatte betingelser for regulering av overføring i Guolasjåkka er sålydende:

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid, dog begrenset til den tid leieforholdet mellom Troms fylkes kraftforsyning og staten står ved lag.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år fra denne konsesjons datum. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10 post 2, siste ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen og overføringene tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse utlegge følgende årlige avgifter:

Til Statens konsesjonsavgiftsfond kr. 0,10 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som regulering og overføring antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved

beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringene innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pante-sikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 19 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes (eller kommuners) alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til ved reguleringsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet måtte finne det mere hensiktsmessig, og ikke

vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille kr. 20 000 til rådighet til allmenndannende virksomhet og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller husleid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for allmennheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget. Ved utstikking av anleggsveger skal de stedlige myndigheter tas med på råd.

Konsesjonæren er forpliktet til å legge om flyttveger og stier der de demmes ned. Spørsmålet om hvilke omlegginger som skal utføres avgjøres i tilfelle av tvist av regulerings-skjønnet.

12.

Konsesjonæren plikter å innbetale til Lappfogden i Troms kr. 15 000 årlig til opphjelpe av reindriften i de reinbeitedistrikter som blir berørt av reguleringen og overføringene. Midlene disponeres av Lappfogden i samsvar med planer som han utarbeider i samråd med formennene for hvert av de berørte reinbeitedistrikter. Planene skal godkjennes av vedkommende departement.

13.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper og innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

14.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske å sette ut i de vassdrag som berøres av reguleringen og overføringene, yngel, settefisk og utvandningsferdige fiskeunger.

Konsesjonæren plikter å bekoste de fiskeriologiske undersøkelser som Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske finner nødvendig.

Konsesjonæren plikter å påse at der ikke foregår fiske i avløpstunnel og kanal fra kraftstasjon.

Konsesjonæren plikter å bygge terskler i de berørte vassdrag, etter nærmere bestemmelse av regulerings-skjønnet.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

16.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenn interesse, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vasslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 2 000 for hver gang etter departementets bestemmelse.

17.

Partier av isen på Guolasjavre som viser seg å bli farlig svekket, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles de svekkede partier med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is eller snøoverflate på mellom 0,5 og 1,0 m.

18.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd, å stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgjøre til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i ved-

kommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

20.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune. Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta

forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

21.

Til skjønn i anledning av reguleringen og overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

22.

Regulerings- og overføringsanleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

23.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringene kan medføre forpliktelser.

Stortinget har lagt til grunn følgende manøvreringsreglement for regulering av Guolasjåkka:

1.

A. Regulering.

Guolasjavre:	
Naturlig vasstand	757,0
Øvre reguleringsgrense	774,0
Nedre reguleringsgrense	754,0
Maks. flom	775,0
Reguleringshøyde	20,0 m

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets nivellement.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

B. Overføringer.

Avløpet fra følgende elver føres inn på driftstunnelen:

a) 2 navnløse elver, henholdsvis 2,0 og 4,5 km

nedenfor inntaket i Guolasjavre, nedbørfelt 3,1 og 3,2 km².

b) Unna-Gåddejåkka, nedbørfelt 10,5 km².

c) Magerelv, nedbørfelt 9,0 km².

d) Ørndalselv (begge løp) } nedbørfelt

e) Indre Bårsojåkka } 25,5 km².

f) Bårsojåkka, nedbørfelt 11,1 km².

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes flomvassføring ikke økes. For øvrig kan vasslippingen foregå etter Guolasjåkka kraftverks behov.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m.v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Fra Troms fylkes kraftforsyning er den 8. mars 1967 innkommet søknad om tillatelse til ekspropriasjon av grunn og rettigheter for utbyggingen av Guolasjåkka kraftverk.

I anledning av søknaden har Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen i brev av 20. desember 1967 til departementet avgitt følgende uttalelse:

«Fra Troms fylkes kraftforsyning er innkommet følgende søknad datert 8. mars 1967 vedrørende ovenstående:

«Det vises til vår søknad av 30. august 1966 og Vassdragsvesenets skriv av 10. september 1966 angående fallrettigheter, nødvendig grunn og rettigheter for bygging av selve kraftverket, herunder kanalisering m. v.

1. Fallrettigheter.

Det vises til vedlagte kopi av vår søknad datert 24. februar 1967 til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen og Direktoratet for statens skoger om leie, mot årlig avgift, av de fallrettigheter som tilhører staten ved nevnte institusjoner. For de øvrige fallrettigheter tilhørende private eiere fra kote ca. 44, kraftverkets avløp og på begge sider i elven til kote 127, Ankerlien, og videre i elvens ene side mellom kote ca. 127 og ca. 167, slik det fremgår av bilag nr. 1 av 30. august 1966 til vår søknad av 30. august 1966 punkt F. Eiendomsforhold, side 8—10, søkes det om ekspropriasjonstillatelse.

Det samme gjelder for de rettigheter som tilhører private eiere i sideelvene (bekkene). Indre Borsojåkka og Borsojåkka som overføres, slik det fremgår av samme punkt side 12.

Det gjøres oppmerksom på at de angitte høyder er omtrentlige, og at det dessuten kan være utelatelser eller misforståelser i angivelse av rettighetskravene.

2. Nødvendig grunn og rettigheter for selve kraftverket, herunder kanalisering m. v.

Det vises til vår søknad av 30. august 1966 og vedlagte supplerende bilag av 6. mars 1967 med spesifikasjon over de grunnrettigheter som søkes ekspropriert, og med angivelse av grunneierne, samt vår tegn. 66-X0027.

Det søkes om tillatelse til:

1. Ervervelse av grunn til full eiendom for tilriggings- og boligområde ca. 49 da udyrket mark og ca. 4 da dyrket mark.
2. Ervervelse av veigrunn til full eiendom fra tilriggings- og boligområdet fram til kraftstasjonsområdet, ca. 3 da dyrket mark og ca. 10 da udyrket og beitemark.
3. Ervervelse av grunn til full eiendom for kraftstasjonsområdet, ca. 41 da utmark.
4. Ervervelse av rett til kanalisering i Kåfjordelva med inntil ca. 1 050 m lengde ved kraftstasjonsområdet. Det er mulig at kanaliseringen kan bli av noe kortere lengde enn det søknaden omfatter.
5. Ervervelse av rett til permanent vannanlegg, inntak i Njuorjujåkka med vannledning fram til og kloakkavløp fra tilriggings- og boligområdet.
6. Ervervelse av rett til uttak av grus- og fyllmasser ved Njuorjujåkka for vei- og andre byggearbeider.
7. Ervervelse av rett til steinuttak syd-øst for kraftstasjonsområdet, eller annet hensiktsmessig sted, til kanalisering (elvedforbygning).
8. Ervervelse av rett til uttak av grus ca. 1 km vest for vegbro over Njuorjujåkka til betong- og veiarbeider etc.
9. Ervervelse av rett til anlegg og drift av permanent taubane mellom riggings- og boligområdet og til plataet ved Marteaalgi (kote ca. 600) for bygging og drift av trykksjakt, ventilkammer, utjammingskammer og driftstunnel.
10. Ervervelse av rett til anlegg og drift av provisorisk taubane fra anleggsvegen nær

Kåfjordelva ca. 5 km syd-øst for vegbro ved Njuorjujåkka og til plataet, kote ca. 725, mellom Ørndalselvene for bygging av driftstunnel til kraftverket.

Tilleggssøknaden med bilag sendes i 6 eksemplarer.

Det foreslås at søknaden legges ut ved Skattvoll skole, Birtavarre, eller Birtavarre poståpneri.

I Vassdragsvesenets nevnte brev av 10. september 1966 ble bedt om egen søknad vedrørende ekspropriasjon som her omhandlet.

Bilag 1 til søknad av 30. august 1966 som det vises til, inneholder en oppstilling av navnene til de eiendomsberettigede med angivelse av gårdsnummer og bruksnummer og antall teiger. Angående fallrettighetene i Guolasjokka viser listen 93 navn. I sideelvene Indre Bårsojåkka og Bårsojåkka danner begge elver for nedre dels vedkommende grense mellom to private bruk.

Ifølge vedlagte kopi av søknad datert 24. februar 1967 vedrørende leie av statens fallrettigheter henhører disse under brukene Ankerlien gnr. 22, bnr. 4 og gnr. 24, bnr. 5, 6, 7, 8 og 9 og Olalund gnr. 25, bnr. 4 og 5. Ovenfor Ankerlien på vestsiden av elven og fra ca. kote 167 på østsiden, tilhører fallrettighetene staten ved Direktoratet for statens skoger helt fram til Guolasjavre på kote 757. Fallrettighetene i de sju sideelvene som skal føres inn på driftstunnelen tilhører for Ørndalselva, nedre dels vedkommende, Vassdragsvesenet, mens resten hører under Direktoratet for statens skoger.

Angående oversikt over rettighetshavere til de grunnarealer som søkes ekspropriert for bygging av kraftverket m. v. samt arealenes størrelse og beskaffenhet siteres det nevnte supplement datert 6. mars 1967 til bilag 1 til søknaden av 30. august 1966:

«Ad F. *Eiendomsforhold*, punkt 3. *Eiendommer som søkes ekspropriert*.

Det vises til vår tegning 66-X0027.

Følgende grunnrettigheter søkes ekspropriert:

Tilriggings- og boligområdet:

Grunn til full eiendom:

Kåfjorddalen 25/3 — Hans J. Hansen, Birtavarre, ca. 11 dekar utmark og ca. 2 dekar udyrket innmark.

Bakkelund 25/28 — Ole P. Hansens og Dagny Hansens barn: Hans O. Hansen, Birtavarre, Dagmar Hansen, Birtavarre, Egil Hansen, Storslett, Bertha Hansen, Storslett, ca. 16,6 dekar utmark.

Solvoll 25/59 — Dagmar Hansen, Birtavarre, ca. 1,1 dekar utmark og ca. 2,5 dekar udyrket innmark.

Berglund 25/56 — Othelie Larsen, Sørkjosen, ca. 12 dekar utmark og ca. 4 dekar dyrket mark.

Molund 25/21 — Oliver Molunds barn: Egil Molund, Birtavarre, Asmund Molund, Jenny Molund, Birtavarre, ca. 4 dekar udyrket innmark.

Veggrunn fra boligfelt til stasjonsområdet:

Grunn til full eiendom:

Molund 25/21 — Oliver Molunds barn, Birtavarre, ca. 1 530 m² dyrket mark.

Grønnvoll 25/10 — Marius Solstad, Birtavarre, ca. 1 350 m² dyrket mark.

Stethus 25/57 — Jens Larsen, Blomli, Birtavarre, ca. 840 m² kulturbeitemark.
 Blomli 25/18 — Edvart Larsen, Blomli, Birtavarre, ca. 855 m² kulturbeitemark.
 Løvli 25/13 — Holger Løvli, Birtavarre, ca. 1 290 m² utmark.
 Erikstad 25/33 — Erik O. Ballovarra, Birtavarre, ca. 510 m² utmark.
 Gyllenborg 25/34 — Ragnar Ballovarra, Birtavarre, ca. 345 m² utmark.
 Holmenes 24/2 — Anton Pedersen, Birtavarre, ca. 5 050 m² utmark.
 Lien 19/46 — Peder G. Hansen, Birtavarre, ca. 500 m² utmark.

Kraftstasjonsområdet:

Grunn til full eiendom:
 Holmenes 24/2 — Anton Pedersen, Birtavarre, ca. 26 dekar utmark.
 Lien 19/46 — Peder G. Hansen, Birtavarre, ca. 15 dekar utmark.

Kanalisering i Kåfjordelva ved kraftstasjonsområdet:

Rettigheter til kanalisering:
 Holmenes 24/2 — Anton Pedersen, Birtavarre, ca. 580 m tosidig.
 Lien 19/46 — Peder G. Hansen, Birtavarre, ca. 143 m tosidig.
 Sletten 19/9 — Hilmar Pedersen, Birtavarre, ca. 78 m tosidig og ca. 55 m ensidig.
 Hammerstad 19/20 — Elida Mikkelsen, Birtavarre, ca. 120 m tosidig.
 Kåfjorddalen 25/3 — Hans J. Hansen, Birtavarre, ca. 10 m ensidig.
 Bergli 25/60 — Egil Hansen, Storslett, ca. 20 m ensidig.
 Molund 25/21 — Oliver Molunds barn, ca. 20 m ensidig.
 Heggeli 25/53 — Ole P. Olsen, Birtavarre, ca. 18 m ensidig.
 Fagneres 25/38 — May-Britt Mikkelsen, Birtavarre, ca. 68 m tosidig.
 Steinnes 25/9 — Erik Steinnes, Birtavarre, ca. 76 m tosidig.
 Mellomjord 25/14 — Julius og Olaf Ballovarra, Birtavarre, ca. 50 m tosidig.

Rett til permanent vannanlegg, inntak i Njuorjujåkka med vannledning fram til og kloakkavløp fra tilriggings- og boligområdet.

Skogholt 23/3 — Ole E. Kilen, Birtavarre.
 Kåfjorddalen 25/3 — Hans J. Hanssen, Birtavarre.
 Molund 25/21 — Oliver Molunds barn: Egil Molund, Birtavarre, Åsmund Molund, Birtavarre, Jenny Molund, Birtavarre.
 Grønnvoll 25/10 — Marius Solstad, Birtavarre.

Rett til uttak av grus- og fyllmasser ved Njuorjujåkka for vei- og andre byggearbeider.

Kåfjorddalen 28/3 — Hans J. Hanssen, Birtavarre.
 Molund 25/21 — Oliver Molunds barn: Egil Molund, Birtavarre, Åsmund Molund, Birtavarre, Jenny Molund, Birtavarre.

Rett til steinuttak syd-øst for kraftstasjonsområdet til kanalisering (elveforbygging) og andre byggearbeider.

Sletten 19/9 — Hilmar Pedersen, Birtavarre.
 Hammerstad 19/20 — Elida Mikkelsen, Birtavarre
 eller på annen hensiktsmessig eiendom.

Rett til uttak av grus til betongarbeide og veibygg etc.

Myrset 21/2 — Birgitte Mikkelsen, Birtavarre.

Grustaket ligger ved fylkesvegen, ca. 1 km vest for vegbro over Njuorjujåkka.

Rett til anlegg og drift av permanent taubane mellom tilriggings- og boligområdet og til plataet ved Marteoalgi kote ca. 600 for bygging og drift av trykksjakt, ventil-kammer, utjammingskammer og driftstunnel.

Taubanen bygges for ca. 4 000 kg nyttelast med 2 taubanebukker i nærheten av øvre taubanestasjon. Horisontallengde ca. 1 700 m. Taubanetraseen vil gå over følgende eiendommer, regnet nedenfra:

Molund 25/21 — Oliver Molunds barn: Egil Molund, Birtavarre, Åsmund Molund, Birtavarre, Jenny Molund, Birtavarre.
 Grønnvoll 25/10 — Marius Solstad, Birtavarre.
 Slettnes 25/57 — Jens Larsen, Blomli, Birtavarre.
 Blomli 25/18 — Edvart Larsen, Blomli, Birtavarre.
 Holmenes 24/2 — Anton Pedersen, Birtavarre.
 Lien 19/46 — Peder G. Hansen, Birtavarre.
 Sletten 19/9 — Hilmar Pedersen, Birtavarre.
 Hammarstad 19/20 — Elida Mikkelsen, Birtavarre.

Rett til anlegg og drift av provisorisk taubane ved anleggsvegen nær Kåfjordelva ca. 5 km syd-øst for vegbro over Njuorjujåkka og til plataet mellom Ørndalselvene, kote ca. 725, for bygging av driftstunnel.

Taubanen bygges for 1 000 kg nyttelast og får 5 taubanebukker over kote 500. Horisontallengde ca. 2 000 m.

Taubanetraseen vil gå over følgende eiendommer, regnet nedenfra:

Løvli 25/13 — Holger Løvli, Birtavarre.
 Fagerhaug 22/14 — Hans K. Jensen, Birtavarre.
 Ringstad 22/20 — Kristian Rask, Birtavarre.
 Brannslett 22/5 — Jens P. Jensen, Birtavarre.
 Haugan 22/15 — Ole Jensen, Birtavarre.
 Bakkeli 22/32 — Einar Jakobsen, Birtavarre.
 Slettmo 22/31 — Kristian Jakobsen, Birtavarre.
 Berglund 22/30 — Oskar Jakobsen, Birtavarre.
 Solvang 22/22 — Peder O. Mikkelsen, Birtavarre.
 Bakketun 22/21 — Halfdan Hansen, Birtavarre.
 Direktoratet for Statens skoger.»»

Søknaden har vært kunngjort på lovbestemt måte og har vært lagt ut til gjennomsyn for interesserte ved Birtavarre poståpneri med frist for innvendinger 10. mai 1967.

Fra Peder Sollund og Ole E.

Kilen er innkommet denne uttalelse datert 5. mai 1967:

«Ifølge kunngjøring i pressen, skal Troms fylkes kraftforsyning søke tillatelse til å ekspropriere private fallrettigheter i Guolasjokka m. v. samt nødvendig grunnrettigheter for bygging av selve kraftverket.

Vi har ikke noe å innvende mot utbyggingen av omhandlede kraftverk. Men vi forbeholder oss full rett til erstatning for ødeleggelser av jordbunnen, skog og andre ulemper, som dette arbeidet måtte forårsake også på våre slåttemarker. Da jordbunnen på stedet er den eneste og en viktig næringsgren.

Under henvisning til foranstående har vi i et tidligere tidspunkt ved skriv av 7. oktober f. å. underrettet Troms fylkes kraftforsyning angående med forbehold om full erstatning. Da vi også er hjemmelsinnehavere til fallrettigheter i Guolasjokka på vestsiden av Guolasvassdraget i dalens sydende.

Vi vil be det ærede Hovedstyret å utarbeide en oppstilling med hensyn til erstatningsspørsmålet, før linjene er fremmet og kraftverksarbeidet avsluttet.»

Hovedstyret vil bemerke:

I brev av 12. mai 1967 til departementet anbefalte Hovedstyret på nærmere angitte vilkår konsesjon gitt til Troms fylkes kraftforsyning på reguleringer og overføringer i Guolasjokka i Kåfjord kommune. Hovedstyret bebudet der en egen sak om ekspropriasjon av private fallrettigheter samt nødvendig grunn og rettigheter for selve kraftverket.

For så vidt angår sideelvene vil man etter Hovedstyrets syn kunne ekspropriere manglende rettigheter der i henhold til en eventuell overføringstillatelse, jfr. reguleringslovens § 16.

For så vidt angår de private falleieres rettigheter i Guolasjokka utgjør de 14,5 pst. av det toltale fall på 713 m. De øvrige fallrettigheter tilsvarende 85,5 pst. er statens, og søknad om leie av dem vil bli behandlet for seg. Særskilt søknad er innsendt.

Hovedstyret anbefaler at vassdragslovens § 148 legges til grunn, idet kraften skal gå til alminnelig forsyning, og man anbefaler ekspropriasjonstillatelse gitt for de manglende fallrettigheter.

Den grunn til kraftstasjonsområdet m. v. som søkes ekspropriert utgjør ca. 90 da betegnet som beitemark, utmark og udyrket mark samt i tillegg ca. 7 da dyrket mark. Ved siden av dette beslaglegges grunn til kanalisering, uttak av grus- og fyllmasser, steinuttak, anlegg av taubaner m. v.

Det er ikke kommet noen innvendinger mot søknaden, og Hovedstyret anbefaler ekspropriasjonstillatelse gitt i medhold av vassdragslovens § 62.

Krav vedrørende detaljer i ekspropriasjonsforretningen må fremmes for skjønnsretten, jfr. herr Sollund og herr Kilens brev av 5. mai d. å.

For så vidt angår vannanlegget fra Njuorjujåkka og kloakkavløp fra tilriggings- og boligområdet skilles dette spørsmål ut fra nærværende sak. Det vil bli undergitt særskilt behandling i egen innstilling til departementet senere.

Hovedstyrets forslag til vilkår for tillatelser etter vassdragsloven til ekspropriasjon av grunn og rettigheter er sålydende:

1.

Utbygging av vassfallet skal være gjennomført innen 7 år fra tillatelsens datum.

I fristen medregnes ikke den tid som det på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte. Blir fristen oversittet, skal det erlegges en bot til statskassen på kr. 200 for hver dag.

2.

Det påhviler anleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang, at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelse av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- såvel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne

post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsleder fornøden meddelelse.

Departementet skal bemerke:

Tillatelse for Troms fylkes kraftforsyning til regulering og overføring i Guolasjåkka er behandlet i Stortingets industrikomiteé i Innst. S. nr. 146 for 1967—68.

Under behandlingen mottok komitéen via departementet brev datert 12. mars 1968 fra høyesterettsadvokat B. Dalan på vegne av reindrifsamene i Troms og Finnmark. I brevet ble det reist krav om at regulanten skulle pålegges oppsetting av reingjerde og vedlikehold av samme.

Komiteéen understreker at samene får lite eller intet av de fordeler som kraftutbyggingen gir distriktet for øvrig, samtidig som skadevirkningene er betydelige. Komiteéen fremholder derfor at det må finnes en forsvarlig ordning slik at reindrifsnæringen ikke blir skadelidende, og den finner det rimelig at det ved oppnevning av skjønnsnemnd blir tatt hensyn til disse interesser.

I samsvar med hva departementet har gitt uttrykk for i proposisjonen, uttaler komitéen at disse spørsmål best kan finne sin løsning under skjønnsrettens behandling.

Komiteéen har videre mottatt brev datert 13. mars 1968 fra Troms fylkes kraftforsyning hvor det bl. a. fremgår at kraftforsyningen ikke er enig i det i proposisjonen fremsatte forslag om at konsesjonæren skal pålegges å betale et årlig beløp av kr. 15 000 til opphjør av reindriften i de distrikter som blir berørt av reguleringene og overføringene.

Komiteéen er imidlertid enig med departementet i at konsesjonæren gis slikt pålegg.

Når det gjelder konsesjonsvilkårene, slutter komitéen seg til proposisjonen, bortsett fra konsesjonsavgiften til kommuner, som er hevet fra kr. 1,50 til kr. 2,50 pr. nat.-hk.

Når det gjelder kraftforsyningens søknad om tillatelser etter vassdragslovens bestemmelser skal departementet bemerke følgende:

Søknaden omfatter tillatelse til ekspropriasjon av private fallrettigheter, nødvendig grunn til selve kraftverket, kanalisering m. v., veigrunn for til kraftstasjonsområdet, rett til uttak av grus- og fyllmasser, samt rett til vann- og kloakkanlegg samt til anlegg og drift av provisorisk og permanent taubane.

Den overveiende del av fallrettighetene tilhører staten ved Vassdragsvesenet og Direktoratet for statens skoger. Troms fylkes kraftforsyning har søkt om leie av disse rettigheter, og som forutsatt av departementet i proposisjonen side 9, er dette spørsmål undergitt særskilt behandling i NVE. De private fallrettigheter utgjør ca. 14,5 pst. av det totale fall på 713 m. Departementet er enig med Hovedstyret i at den private del av de sideelver som er tenkt innført, kan eksproprieres i medhold av vassdragsreguleringslovens § 16 som nødvendige for reguleringsanlegget. For øvrig foreslås vassdragslovens § 148 lagt til grunn.

Når det gjelder nødvendige arealer til kraftstasjon etc., anbefales disse ekspropriert i medhold av vassdragslovens § 62. Det nødvendige areal omfatter etter planen ca. 90 da, herav ca. 7 da dyrket mark. Det er ikke innkommet protester mot søknaden, men private rettighetshavere har reist krav vedrørende selve ekspropriasjonsforretningen. Man antar med Hovedstyret at disse krav må fremmes under skjønnet.

Ekspropriasjon vedrørende vann- og kloakkanlegg forutsettes ikke tatt med i denne tillatelse idet disse spørsmål vil, dersom det er nødvendig, bli behandlet som særskilt sak senere.

Heller ikke søknaden om ekspropriasjon til taubane finner man at det bør tas standpunkt til nå. Man går ut fra at det trengs tillatelse til drift av taubanen. Slik tillatelse behandles ikke av Industridepartementet, og man antar at søknad om ekspropriasjonstillatelse bør behandles i sammenheng med tillatelse til driften.

Nærværende tillatelse forutsettes derfor ikke å gjelde pkt. 5, 9 og 10 i søknaden. For øvrig anbefales tillatelse gitt i det vesentlige i samsvar med søknaden.

Industridepartementet

tilrår:

1. a) I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Troms fylkes kraftforsyning å foreta regulering og overføring i Guolasjåkka i Kåfjord kommune i det vesentlige i samsvar med de fremlagte planer og på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 14. juni 1968.
- b) Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

2. I medhold av §§ 62 og 148 i lov om vassdragene av 15. mars 1940 tillates Troms fylkes kraftforsyning å ekspropriere grunn og rettigheter til bygging av kraftverk m. v., samt ekspropriasjon av manglende private fallrettigheter i Guolasjåkka, alt i det vesentlige i samsvar med søknad og under de forutsetninger og på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 14. juni 1968.

19. A/S Christiania Portland Cementfabrik.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 26. juni 1968.

Deres søknad av 19. februar d. å. — 452/12.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV, § 23 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Christiania Portland Cementfabrik konsesjon på leie av inntil 1 800 kW fra Våle komm. elektrisitetsverk til drift av kalkstensbrudd på Langøen i Våle.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Christiania Portland Cementfabrik måtte leie inntil 1 800 kW fra Våle komm. elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn til 1. januar 1978.

2. Styre.

Selkapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. mentet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder

overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplæringer som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra og med driftsåret 1967—68.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til hvorvidt selskapet vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. lov av 16. juni 1961 om retts-høve mellom grannar og forskrifter fastsatt i medhold av loven.

20. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å foreta regulering av Bangsjøene m. v.)

Kgl. res. av 5. juli 1968.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 12. juni 1968 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk får løyve til å regulera Bangsjøene og føra avlaupet frå Bangsjøene over til Snåsavatnet m. v. i samsvar med tilrådinga frå Industridepartementet dagsett 29. mars 1968 med den endring som følger av denne tilråding.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 249 for 1967—68 som samsvarer med St. prp. nr. 91 for s. å. bortsett fra at det som tillegg til post 14 i konsesjonsvilkårene tas inn en bestemmelse om et fond på kr. 100 000 til opphjelpe av fisket.

De av Stortinget vedtatte betingelser er sålydende:

1.

Konsesjon gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10, post 2, siste ledd.

Dersom vassfall, som ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringene og overføringene eller blir medeiere i anleggene, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfall-eieres andeler i anleggene staten uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte anlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anlegget.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 40. år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i anleggene som måtte tilhøre eiere for hvem konsesjonen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de beviselig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved hjemfall og innløsning være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vasskraften som ved reguleringene og overføringene tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften skal beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med de tidligere gjennomførte reguleringer og overføringer i vassdraget. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringene og overføringene innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svarer 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 21, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tilatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonæ-

rene omkommer ved arbeidsulykke i anleggs-tiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til ved reguleringsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anleggene, eller, hvis departementet måtte finne det mere hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 30 000 til rådighet for almindennende virksomhet og geistlig betjening.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget. Ved utstikking av anleggsveger skal de stedlige myndigheter tas med på råd. Konsesjonæren plikter å legge om veger og stier som demmes ned i den utstrekning skjønnen bestemmer.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

14.

Konsesjonæren plikter å sette ut yngel, settefisk eller utvandringsferdige unger av laks, sjøaure og innlandsfisk etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Dersom departementet finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres av reguleringen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene hertil.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å delta med partsinnskott i eventuelt felles stamlaksbasseng og klekkeri.

Konsesjonæren skal bygge terskler med eventuelle oppgangsveger for fisk etter departementets nærmere bestemmelse og dekke utgiftene til eventuelt skjerpet oppsyn i elva og dens utløp.

Dersom det viser seg at laksen ikke kan gå opp trappen i Aunefoss på grunn av redusert vassføring, skal konsesjonæren erstatte anleggsutgiftene for trappen med et passende beløp fastsatt av departementet.

Før reguleringer og overføringer tas i bruk, plikter konsesjonæren å innbetale kr. 100 000 til et fond til opphjelp av fisket. Fondet styres av vedkommende kommunestyre etter vedtekter som fastsettes av det departement som ferskvannsfiskeriene hører under.

15.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye og/eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken.

Enkelte områder finryddes etter nærmere bestemmelse av regulerings-skjønnen.

Ryddingen skal være utført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

16.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vassslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen på inntil kr. 5 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

17.

De partier av isen på Snåsavatnet som mister sin bæreevne på grunn av reguleringsene eller overføringene, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten, innsirkles det svekkede parti med tau festet til påler som settes fast i isen med passende mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflaten på mellom 0,5 og 1,0 m.

18.

Konsesjonæren plikter å treffe tiltak til bedring av Snåsavatnets avløpsforhold og til avhjelp av is- og slamulemper i Steinkjer hamn for så vidt overføringen gjør det påkrevet, alt etter overenskomst eller etter skjønnsnets bestemmelse.

19.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Anleggenes eier plikter videre etter nærmere bestemmelse av departementet å markere de øvrige reguleringsgrenser for Snåsavatnet med faste og tydelige merker.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringsene og overføringene innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

21.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til dets benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i regulerings- og overføringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvatn som er innvunnet ved reguleringene og overføringene mot en årlig godtgjørelse til anleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 5 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg i forbindelse med denne post. Konsesjonshaveren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

Til skjønn i anledning av reguleringene og overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

25.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

26.

Alle heftelser som hviler på anleggene, faller bort når og i den utstrekning de i henhold til konsesjonen går over til staten.

27.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene eller overføringene kan medføre forpliktelser.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at det gis Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk tillatelse til regulering av Bangsjøene og overføring av Bangsjøenes avløp til Snåsavatnet m. v., herunder rett til å utnytte alt vannet fra Bangsjøene til reguleringsformål, på vilkår som samsvarer med Stortingets vedtak.

Tillatelse til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for utbygging av kraftverket m. v. etter vassdragslovens § 62 forutsettes gitt av departementet i henhold til bemyndigelse meddelt ved kongelig resolusjon av 28. juni 1946.

Man vil rå til at det fastsettes manøvreingsreglement i samsvar med det utkast som er inntatt i proposisjonen.

Utkastet er sålydende:

1.

A. Regulering.

	Nat. som- mervst. kote	Øvre reg.- grense kote	Nedre reg.- grense kote	Reg.høyde m
Ytre Bangsjø	ca. 306,8	315,0	305	10,0
Midtre Bangsjø	» 307,0	215,0		8,0
Østre Bangsjø	» 307,0	315,0		8,0

Det regnes med en høyeste flomvasstand 0,50 m over øvre reguleringsgrense.

Høyden refererer seg til Vassdragsvesenets FM 19 i v.niv. lnr. 277 med høyde 310,705 o. h.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige merker som det offentlige godkjenner.

B. Overføring.

Avløpet fra Bangsjøene — oppgitt nedbørfelt 146 km² — overføres via Bogna Kraftstasjon til Snåsavatnet.

Merkesbakkens øvre del — oppgitt felt 4 km², føres inn i driftstunnelen for Bogna Kraftstasjon.

2.

Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragenes flomvassføring så vidt mulig ikke økes, at vassføringsendringer utjevnes med rimelige overganger, og at øking av flomhøyden i Snåsavatnet så vidt mulig unngås.

Når vasstanden i Snåsavatnet er ved eller over gjeldende reguleringsgrense, skal overføring ikke skje. Sunnfosdammen skal da være helt åpen.

Når vasstanden i Snåsavatnet under vårflommen er nådd opp til maksimum 1,40 på vassmerket, skal Sunnfosdammen åpnes og videre manøvreres slik at flomvasstanden så vidt mulig ikke overskrider 1,55 på merket. I denne periode skal overføring ikke skje.

Nedenfor Byafossen skal holdes en vassføring i elveleiet på minst 5 m³/sek. En del av denne kan eventuelt brukes i mulige fremtidige laksetrappes.

For øvrig kan overføringen foregå etter Bogna Kraftverks behov, og kan etter avtale med dette verk tilpasses nedenforliggende verks behov.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller liknende, og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander, såvel i Bangsjø som i Snåsavatn. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av

protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Det forutsettes at departementet kan samtykke i mindre planendringer, herunder slike endringer i manøvreringsreglementet som er en følge av planendringen.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk å foreta regulering av Bangsjøene og overføring av Bangsjøenes avløp til Snåsavatnet m. v., herunder rett til å rå over alt vannet fra Bangsjøene til reguleringsformål, på de betingelser som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 5. juli 1968.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen og overføringen overensstemmende med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

21. Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering.

(Tillatelse til overføring av Votna og Lya til Nes Kraftverk m. v.)

Kgl. res. av 5. juli 1968.

I brev av 1. juli 1967 har Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering søkt om tillatelse til overføring av elvene Votna og Lya.

I anledning av denne søknad har Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse til departementet:

«Hovedstyret har mottatt følgende brev fra Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering datert 1. juli 1967:

«Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering søkte ved brev av 21. januar 1960 om tillatelse til bl. a. regulering av Ustevassdraget m. v. I søknaden var det redegjort for i hvilke kraftverk reguleringsvannet ville bli brukt, således bl. a. i Nes kraftverk. Det var videre opplyst at det i planene for utbygging av Nes kraftverk var forutsatt inntatt en del side- og bielver, nemlig nedre del av Lya, Votna, Ridøla, Dokkelvi og Rukkedøla.

Søknaden ble forelagt Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen som med en del reservasjoner anbefalte søknaden. Når det spesielt gjaldt Lya og Votna fant hovedstyret dog at hensynet til fisket i disse elver skulle tilsi at de ble unntatt fra overføring.

Industridepartementet sluttet seg til hovedstyret på dette punkt. Saken ble forelagt Stortinget ved St. prp. nr. 40 for 1961—62.

Stortingets skog-, vassdrags- og industrikomité fulgte i hovedtrekkene St. prp. nr. 40, men uttalte spesielt vedrørende Lya og Votna:

«Reguleringsforeningen har i sin søknad om konsesjon også tatt med sidevassdragene Votna og Lya, som regnes å representere tilsammen 58 mill. kWh sommerkraft og 10 mill. kWh vinterkraft. Ansøknungen om å regulere disse to vassdragene er avslått av departementet etter anbefaling av Hovedstyret i det vesentlige begrunnet med skaden på fisket.

Komitéen har undersøkt forholdet og også fått uttalelser fra distriktet som går i retning av at avslaget ikke synes å være tilstrekkelig begrunnet. Utbyggingsprisen for Votna er oppgitt til 0,66 øre pr. kWh. Komitéen finner at fordelene ved å regulere disse to vassdrag overstiger skadevirkningene, og komitéen vil foreslå for Stortinget at det henstilles til departementet at denne konsesjon blir gitt snarest, eventuelt ved kongelig resolusjon. Komitéen går ut fra at konsesjonsvilkårene for Uste-Hallingdalsvassdraget blir gjort gjeldende så langt de passer.»

I forbindelse med at Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen hadde fremlagt forslag om slipping av minst 7 m³/sek. i tiden 1. juni—30. september og resten

av året minst 2,5 m³/sek. uttalte stortingskomitéen at vannføringen i Hallingdalselven vil bli redusert når Votna og Lya tas med i utbyggingen og ga uttrykk for at denne reduksjon må kompenseres med økt vannslipping fra Strandefjord i sommertiden. Komitéen anbefalte at det slippes en noe større minstevannføring enn avløpet fra elvene Votna og Lya skulle tilsi, og foreslo minstevannføringen satt til 10 m³/sek. i sommertiden. Komitéen mente at sommer-slippingen må skje i tidsrommet 16. mai—15. september av hensyn til gyteforholdene for fisken. Stortingskomitéens innstilling er trykt som Innst. S. nr. 257 for 1961—62, og den foran inntatte uttalelse finnes på side 540.

Komitéens forslag til vedtak, som Stortinget enstemmig bifalt, gikk ut på at Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering bl. a. ble tillatt å foreta reguleringer og overføringer i Uste-Hallingdalsvassdraget i det vesentlige overensstemmende med Industridepartementets tilråding med de endringer som fulgte av skog-, vassdrags- og industrikomitéens innstilling.

Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering har på bakgrunn av Stortingets vedtak regnet med å få den nødvendige tillatelse til innføring av elvene Votna og Lya. Når foreningen har ventet med å fremme ny søknad om tillatelse skyldes det at innføringen av disse elvene tempomessig kom i siste rekke og at utbyggingen viste seg å trekke noe mer i langdrag enn ventet. Årsaken til dette er i første rekke av økonomisk art og er bl. a. en følge av tilstramming på lånemarkedet i de senere år. Da Nes kraftverk nå er ferdig og således kan ta imot vannet, bør imidlertid arbeidene med innføring av elvene påbegynnes snarest.

Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering tillater seg hermed å søke om tillatelse til innføring av Votna og Lya i driftstunnelen for Nes kraftverk. Søknaden fremsettes under de samme forutsetninger som fremgikk av vår foran nevnte søknad av 21. januar 1960 om tillatelse til regulering av Ustevassdraget. Vi viser for øvrig til vedlaete P. M. datert 13. juni d. å. som inneholder en teknisk utredning for prosjektet og hvor de opplysninger som var oppgitt i vår opprinnelige søknad er ytterligere utdypet.»

I Departementets tilråding av 20. juli 1962 vedrørende Uste-konsesjonen — oversendt med Departementets brev av 13. oktober 1962 — sies det følgende angående overføring av Votna og Lya:

«Stortingets skog-, vassdrags- og industrikomité har i motsetning til Hovedstyret og Industridepartementet gått inn for at sidevassdragene Votna og Lya blir overført til driftstunnelen for Nes kraftverk. Komitéen har henstillet til Departementet at denne konsesjon blir gitt snarest, eventuelt ved kongelig resolusjon, og komitéen går ut fra at konsesjonsvilkårene for Uste-Hallingdalsvassdraget blir gjort gjeldende så langt de passer. Departementet finner å måtte bøye seg for denne henstilling. Saken vil bli oversendt Vassdragsvesenet til uttalelse med hensyn til hvilke konsesjonsvilkår m. v. som bør gjøres gjeldende. Den av komitéen foreslåtte økte vann-

slipping fra Strandefjorden, som skal kompensere vassføringen fra Votna og Lya, finner Departementet imidlertid å kunne ta med som et vilkår i nærværende regulerings sak. Et annet spørsmål er vassforsyningen til Torpo, idet det i proposisjonen heter at Torpo er sikret vann i og med at Lya holdes utenfor reguleringsplanen. Dette spørsmål er ikke tatt opp av komitéen, og Departementet vil be Hovedstyret se nærmere på det.»

Under henvisning til ovenstående har Hovedstyret i vedlagte utkast oppstillet vilkår for konsesjon på overføring av Votna og Lya til driftstunnelen for Nes kraftverk.

Det framgår av brevet fra Reguleringsfor eningen at overføringen omfatter det samme som i søknaden av 21. januar 1960. Hovedstyret bygger derfor på distriktsuttalelsene i Uste-saken og vil til de foreslåtte vilkår be merke:

Konsesjonstid, post 1.

Overføringstillatelsen foreslås som for hovedkonsesjonen gjort gjeldende i ubegrenset tid. Adgangen til alminnelig revisjon av vilkårene er satt til 50 år fra hovedkonsesjonens datum, nemlig 20. juli 1962, og samme tidspunkt er foreslått som utgangspunkt for tidsbegrensning på 60 år for eventuelle private falleieres deltagelse.

Innløsningsrett, post 2.

Slik rett er foreslått for staten for eventuelle private falleieres andeler i det 40. og 50. år regnet fra 20. juli 1962.

Avgifter, post 3.

Det foreslås gjort gjeldende de samme satter som for hovedkonsesjonen. Det bemerkes at kommunene ennå ikke har fattet formelt vedtak om vassslippingen fra Strandefjord.

Veger m. v., post 11.

Det foreligger krav fra distriktet om at anleggsvegen fra Oppheim til inntaket ved Torsteinslåtta blir koordinert med interessene i Lyadalen. Det er videre krevet veg fra Lya bru og oppover langs nedre del av Lya for å få fram tømmeret som sokner til dette dalføret og som tidligere ble kjørt fram på isen.

Hovedstyret foreslår at det betinges plikt for konsesjonæren til å samarbeide med stedlige myndigheter vedrørende vegstikkingen, men henviser det øvrige vegkrav til nedennevnte tiltaksskjønn.

Tiltaksskjønn, post 12.

Særskilt post om tiltaksskjønn ble oppstillet i hovedkonsesjonen under henvisning til krav vedrørende veger, gjerdehold m. v. De samme problemer gjelder også disse overføringer. Man peker herunder også på pro-

blem med gjerde rundt inntakene for å hindre skader og ulykker.

Terskelbygging m. v., post 14.

Hovedstyret foreslår vilkår som fastslår at vilkår 15 vedrørende det samme i hovedkonsesjonen gjelder for så vidt angår Hallingdalselva nedenfor Votnas samløp med denne.

Fisket, post 15.

Fiskeriinspektørens uttalelse av 11. november 1960 går bl. a. ut på at det i vesentlig grad var fisket i hovedelva som ville lide uforholdsmessig skade ved overføring av Votna og Lya. Overføringen er det dog forutsatt gitt kompensasjon for ved pålegg om øket vassslipping fra Strandefjord og herunder er også tatt hensyn til fisket, jfr. Innst. S. nr. 257 for 1961—62, s. 540.

Etter dette har Hovedstyret foreslått at 1. og 2. ledd av post 17 i reguleringskonsesjonen av 20. juli 1962 gjøres gjeldende også for Votna og Lya.

Vassverk, post 21.

Ål kommune krever at det reserveres tilstrekkelig vatn fra Lya til bygging av vassverk for Ål og Torpo.

Lyas restnedbørfelt nedenfor overføringsstedet utgjør ca. 41 km². Det er atskillig bebyggelse innen feltet, og det er et åpent spørsmål i hvilken utstrekning avløpet fra det vil kunne utnyttes — eller er økonomisk å utnytte — til vassforsyning. Om det blir utnyttet i sin helhet vil det kvantitetsmessig dekke behovet i dag, men med tanke på utvikling i tiden framover og de forhold som er nevnt ovenfor finner Hovedstyret at man bør imøtekomme kravet om å reservere vatn fra Lya til alminnelig vassforsyning for det regulerte strøk i Torpo. Et tilsvarende vilkår er tatt inn i reguleringskonsesjonen for Uste-Nesutbyggingen for så vidt angår det regulerte strøk i Ål.

Man viser for øvrig til Hovedstyrets uttalelse vedrørende dette krav gjengitt i St. prp. nr. 40 for 1961—62, s. 133, 1. spalte.

For så vidt angår Ål kraftverk viser Hovedstyret til gjeldende overenskomst mellom Fellesutbyggingen for Uste-Nes kraftverker og Ål kommune.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte 18.—19. desember 1967.»

Hovedstyrets utkast til vilkår lyder:

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år, regnet fra 20. juli 1962.

Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10, post 2 siste ledd.

Dersom vassfall som ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i overføringen eller blir medeiere i anleggene, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra 20. juli 1962. Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve disse vassfalleieres andeler i anleggene avstått uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 40. år fra 20. juli 1962 skal staten kunne innløse de andeler i overføringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem tillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Anleggenes eier plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som ved overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4,50 pr. nat.-hk, dog slik at hvis kommunene ønsker å øke vannføringen fra Strandefjorden til inntil 12 m³/sek. i sommermånedene, skal avgiften reduseres til kr. 4 pr. nat.-hk, jfr. manøvreringsreglementets post 2, femte ledd, og post 3 i vilkår tilknyttet Oslo Lysverkers tillatelse til utbygging av Nes kraftverk m. v.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen beregnes på grunnlag av den økning av lavvassføringen som overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregning av økningene forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved overføringen innvunne økning av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved overføringen innvunne vasskraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, kontroll med vassforbruket og angående avgivelse av kraft, jfr. post 26, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse av Kongen måtte oversittes erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 1 000.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestilling — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelig forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig hus-

rom etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements tillatelse berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt vedkommende departement finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget. Ved utstikking av veger skal de stedlige myndigheter tas med på råd.

12.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som overføringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

13.

For så vidt angår terskelbygginger m. v. betinget i post 15 i konsesjonen gitt ved kgl. resolusjon 20. juli 1962 til Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering vedrørende reguleringer og overføringer i Uste—Hallingdalsvassdraget m. v., gjelder nevnte vilkår for så vidt angår Hallingdalselva nedenfor Votnas samløp med denne. I tilfelle tvist avgjøres spørsmålet om deltagelsens omfang for øvrig av vedkommende departement.

14.

1. og 2. ledd av post 17 i betingelser for konsesjonen av 20. juli 1962 gjøres gjeldende også for denne konsesjonen.

Konsesjonæren plikter å svare en forholds-

messig andel av det fiskefond som er betinget i nevnte post, og eventuelle tvistespørsmål avgjøres av vedkommende departement.

15.

De neddemte inntaksområder ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye.

Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

16.

Konsesjonæren plikter å ta del i innbetaling til næringsfondet fastsatt i post 20 i konsesjonen gitt ved kgl. resolusjon 20. juli 1962 til Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering angående reguleringer og overføringer i Uste—Hallingdalsvassdraget m. v. Eventuell tvist om deltagerandelen avgjøres av vedkommende departement.

17.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller hvis departementet måtte finne det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring, utvidelse eller utbedring av permanente forsamlingslokaler, f. eks. samfunnshus.

18.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

19.

Anleggenes eier plikter å avgi vann i sådan utstrekning at den alminnelige fløting forulempes så lite som mulig ved overføringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtingen, som ikke på denne måte avhjelpest, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

20.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å avgi det nødvendige vatn fra Lya til alminnelig vassforsyning for det regulerte strøk i Torpo.

21.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesser finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder ved inntakene betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

22.

De vassfalls- og brukseiere, som benytter seg av det ved overføringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgivelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

23.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i overføringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved overføringen, mot en årlig godtgjørelse til anleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

24.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående

ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg i forbindelse med denne post. Konsesjonæren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsen i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

25.

Til skjønn i anledning av overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

26.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

27.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke overføringen kan medføre forpliktelser.

I forbindelse med spørsmålet om fastsettelse av nytt manøvreringsreglement for reguleringen av Uste-Hallingdalsvassdraget avga

Norges vassdrags- og elektrisitetssvesen i brev av 14. juni 1968 følgende uttalelse:

«De med Deres ovennevnte brev mottatte dokumenter returneres vedlagt. Dessuten følger nytt utkast til manøvreringsreglement, der en nå også har tatt inn overføringene, bl. a. av Votna og Lya. For øvrig er utkastet identisk med det tidligere innsendte.

Under henvisning til telefonsamtale med byråsjef J. V. L. Poulsen resymerer vi kort sakens forhistorie (jfr. våre tidligere brev til departementet vedrørende ovenstående, datert henholdsvis 3. november 1964, 8. mars 1966 og 26. april 1968):

Manøvreringsreglement for regulering av Ustevatn m. v. ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 20. juli 1962.

Foranlediget av stortingsdebatten om reguleringsaken ble det ved kongelig resolusjon av 19. oktober s. å. gjort en forandring i reglementets post 2, fjerde ledd. Bl. a. skulle tapping av magasinvatn fra Ustevatn—Sløtfjord innstilles senest 1. mars istedenfor 1. mai.

Ifølge Oslo Lysverkers brev av 10. juli og 4. november 1964 har imidlertid senere nivålement vist at de angitte kotehøyder for følgende vatn og deres reguleringsgrenser er unøyaktige og må korrigeres: Finsevatn, Ørteren, Lægreidvatn, Øvre og Nedre Trestiklan samt Rødungen.

Med hensyn til Finsevatn er for øvrig en endring av reguleringsgrensene godkjent ved Kronprinsregentens resolusjon av 13. november 1964, samtidig som det ble gjort en tilføyelse til reglementets post 2, fjerde ledd.

På foranledning av departementets brev av 3. juni 1965 tok man i Vassdragsvesenets utkast til reglementsending for tydelighets

skyld inn en passus i post 2, fjerde ledd, der det blir sagt at tapping av magasinvatn skal innstilles senest 1. mars også når det gjelder Ørteren, Finsevatn og Nygårdsvatn.

I og med utbyggingen av Ørterenfallet, som ble fullført i 1966, måtte reglementets bestemmelse om lavvassføringen i Ortedalsåni bortfalle sammen med siste ledd i post 2.

Når det gjelder spørsmålet om nytt reglement for Ørteren etter utbyggingen der, så viser dette seg å være unødvendig, da tappingen derfra ikke volder noen vansker for Ustereguleringen.

Forslag til ovennevnte reglementsendinger har vært forelagt Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering, Hol kommune og Foreningen til Ustaosets Vel. Det er ikke kommet innvendinger.

Nå er også Nes kraftverk satt i drift, og overføringstunnelen til Rødungen er så godt som fullført. Følgende passus i ovennevnte forslags post 2, fjerde ledd kan derfor gå ut:

«Inntil overføringstunnelen til Rødungen er ferdig og inntil Nes kraftverk er satt i drift kan magasintapping etter 1. mars skje etter innhentet tillatelse fra Kongen.»

Endelig har vi foreslått forandring av reglementets post 2, tredje avsnitt, som nå har en noe uheldig ordlyd. Da terskelen ved utløpet av Ustedalsfjord nå er bygget, kan avsnittet lyde:

«Det skal slippes vann fra Ustevatn, slik at det til enhver tid opprettholdes en vassføring på minst 0,2 m³/sek. ved utløpet av Ustedalsfjord. Vasspeilet i fjorden skal være minst i høyde med kote 766,25 (topp grunnadam).»

Manøvreringsreglement foreslås fastsatt slik:

1.

I. Reguleringer.

	Sommer- vasstand kote	Øvre kote	Nedre kote	Oppdemn. i m	Senkning i m	Reg.høyde i m
Finsevatn	1 214,7	1 215	1 211,7	0,3	3,0	3,3
Ørteren	1 138	1 147	1 134	9	4	13
Lægreidvatn	1 143,2	1 147		3,8		3,8
Nedre Trestiklan	1 142,1	1 147		4,9		4,9
Øvre Trestiklan	1 146,5	1 147		0,5		0,5
Nygårdsvatn	991	995	984,0	4	7	11
Sløtfjord	984,5	985	970,0	0,5	14,5	15
Ustevatn	984,5	985	967,5	0,5	17,0	17,5
Rødungen	947,9	957,4	943,9	9,5	4	13,5 ¹⁾
Strandefjord	444,4	445,2	444,0	0,8	0,4	1,2

1) Heri inkludert den gjennomførte del av statsregulering i henhold til kongelig resolusjon 11. september 1925.

Kotehøyden er angitt i NGO's høydesystem før 1954.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

II. Overføringer.

Avløpet fra Ustevatn (502 km²) kan, med de begrensninger som framgår av nedenstående pkt. 2, 4. ledd overføres til Rødungen for magasinering. Avløpet fra følgende nedbørfelt overføres til driftstunnelen for Nes kraftverk med unntak av vatn til vassforsyning og vatningsanlegg som måtte bli for langt avgitt i medhold av de til enhver tid gjeldende vassdragskonsesjoner:

- a) Kula 41,5 km².
- b) Ridøla 41,8 km².
- c) Dokkelvi 60,2 km².
- d) Rukkedalselvi 227,5 km².
- e) Kvinda 56,7 km².
- f) Avløp fra 87,0 km² av Lyas felt føres over til Våtna og videre derfra sammen med avløpet fra 144 km² av Våtñas eget felt over ca. kote 455 til driftstunnelen for Nes kraftverk.

2.

Flomlukene i dammen nedenfor Ustevatns utløpsos skal dimensjoneres slik at de tar største påregnelige flom og skal manøvreres slik at flomvasstanden ikke overstiger tidligere flomvasstand over kote 985,7. For de øvrige magasiner tillates følgende flomstigninger over det faste overløp som legges på samme nivå som høyeste regulerte vasstand: Finsevatn + 0,50 m, Ørteren + 0,30 m, Nygårdsvatn + 0,90 m og Rødungen + 0,30 m.

Lukene i tunnelen som forbinder Rødungen med Ustevatn, manøvreres på en slik måte at flomvatn fra Ustevassdraget ikke overføres til Rødungen etter at sistnevnte magasin er fullt.

Det skal slippes vatn fra Ustevatn slik at det til enhver tid opprettholdes en vassføring på minst 0,2 m³/sek. ved utløpet av Ustedalsfjord. Vasspeilet i fjorden skal være minst i høyde med kote 766,25 (topp grunn dam).

Ved manøvreringen skal for øvrig has for øyet at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes. Lågvassføringen i Ustekveikja og i Hallingdalselva nedenfor Nes kraftverk må heller ikke forminskes til skade for andres rettigheter. Magasinet i Ustevatn—Sløtfjord skal så lenge isen er farbar så vidt mulig manøvreres slik at vasstanden ikke stiger mere enn den ville ha steget uten regulering. Tapping av magasinvatn fra Ustevatn—Sløtfjord, Ørteren, Finsevatn og Nygårdsvatn må innstilles senest 1. mars. Tapping av naturlig

tilsig fra Ustevatn—Sløtfjord innstilles senest 1. mai. Jfr. imidlertid denne posts 3. ledd. Overføring til Rødungen kan skje ved vassstander over kote 984,0. Magasinvolumet i Ustevatn—Sløtfjord over kote 984,0 tillates brukt som flomdempningsmagasin i den tid overføringen til Rødungen pågår. Når Rødungen er fylt skal Ustevatn snarest mulig bringes opp til kote 984,5. Tapping under denne vasstand skal ikke skje før 1. oktober. Finsevatn fylles så snart som mulig etter at Ustevatn—Sløtfjord har nådd kote 984,0 og holdes fylt til lågvassperiodens begynnelse.

I tiden 16. september til 15. mai skal det fra Strandfjord gå en vassføring på minst 2,5 m³/sek. Fra dette tidspunkt økes slippingen til minst 10 m³/sek. De berørte kommuner kan imidlertid kreve at vassføringen fra 16. mai til 15. september blir økt med ytterligere inntil 2 m³/sek., jfr. post 3 i konsesjonsvilkårene og post 3 i vilkår tilknyttet Oslo Lysverkers tillatelse til utbygging av Nes kraftverk m. v. Endringer i vassføringen skal skje gradvis over et tidsrom av minst en uke.

For øvrig kan vassslippingen foregå etter behovet for Uste og Nes kraftverker, under hensyntagen til de øvrige interesserte kraftverk i vassdraget.

3.

Det avgis det til den alminnelige fløting i vassdraget nødvendige vatn overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

4.

Til å forestå manøvreringene antas norske statsborgere, som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokterne skal bo, og at de skal ha telefon i sine boliger.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller liknende, og at dammene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over dammenes manøvrering og avleste vasstander samt observeres og noteres, om det forlanges, nedbørmengder, temperaturer, snødybder m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt

for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglement som finnes nødvendig.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke:

Ved kongelig resolusjon av 20. juli 1962 fikk Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering tillatelse til å foreta reguleringer og overføringer i Uste-Hallingdalsvassdragene. Det vises til St. prp. nr. 40 for 1961—62 og Innst. S. nr. 257 for 1961—62. Stortingets vedtak inneholdt bl. a. en henstilling til departementet om snarest mulig å gi konsesjon på overføring av sidevassdragene Votna og Lya. Under henvisning til dette vedtak har foreningen søkt om tillatelse til overføring av Votna og Lya som ledd i utbyggingen av Nes Kraftverk.

Når foreningen har ventet med å fremme ny søknad om tillatelse, opplyses det i søknaden av 1. juli 1967 at det skyldes at innføringen av disse elvene tempomessig kom i siste rekke, og at utbygging viste seg å trekke mer i langdrag enn ventet. Det opplyses videre at da Nes Kraftverk nå er ferdig, og således har kapasitet til å motta vannet, bør arbeidene med innføringen av elvene Votna og Lya påbegynnes.

Etter det som hovedstyret opplyste i forbindelse med den opprinnelige konsesjonssak gir overføringen av Votna og Lya henholdsvis 8 300 nat.-hk og 4 900 nat.-hk.

Når Industridepartementet i forbindelse med reguleringsforeningens søknad av 21. januar 1960 uttalte seg mot overføring av Votna og Lya, var det begrunnet med den skade man antok ville bli påført fisket.

Stortinget har imidlertid foruten å slutte seg til Industrikomitéens innstilling, inntatt det standpunkt at fordelene ved overføring av disse to vassdrag overstiger skadevirkningene.

Stortingskomitéen uttalte at man gikk ut fra at konsesjonsvilkårene for Uste-Hallingdalsvassdragene ville bli gjort gjeldende så langt de måtte passe.

De foreslåtte vilkår er i overensstemmelse med komitéens innstilling.

Under post 3 i vilkårene foreslås en avgift til kommunene på kr. 4,50 pr. nat.-hk, dog slik at avgiften skal reduseres til kr. 4 pr. nat.-hk hvis kommunene ønsker å øke vannføringen i sommermånedene fra Strandefjorden inntil 12 m³/sek.

Når det gjelder post 14 om fisket, vises til hva hovedstyret har uttalt om dette vilkår.

Til post 19 om avgivelse av fløtningsvann bemerkes at det her siktes til fløtning i den del av Hallingdalselva hvor vannføringen blir redusert.

Av teknisk utredning gitt av Oslo Lysverker i brev av 13. juni 1967 fremgår at utbyggingsprisen for Votna kan anslås til 7,5 øre/kWh, mens prisen for Lya antas å bli 24 øre. Disse priser er beregnet på grunnlag av antatte totale utbyggingsomkostninger på 8,4 mill. kroner. Overføringen av Votna antas å gi en årsproduksjon på 48 000 kWh, mens Lyas produksjonsandel anslås til 20 000 kWh. Man forutsetter at departementets bemyndiges til å godkjenne eventuelle mindre planendringer.

Industridepartementet vil foreslå at manøvreringsreglement for reguleringer og overføringer i Uste-Hallingdalsvassdragene fastsettes overensstemmende med det foran siterte forslag. De korreksjoner som er foretatt i forhold til det eldre reglement, har vist seg nødvendige fordi de angitte kotehøyder og reguleringsgrenser for en del av de vann som omfattes av reguleringen, er unøyaktige.

Overføringene av Votna og Lya er innarbeidet i forslaget til nytt reglement.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering å foreta overføring av vassdragene Votna og Lya til Nes Kraftverk på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 5. juli 1968.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for overføringer og reguleringer i Uste-Hallingdalsvassdraget i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

22. Trondheim Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til ekspropriasjon m. v. for utbygging av Gresslifoss Kraftverk gitt ved kongelig resolusjon av 17. juni 1966. Planendring.)

Industridepartementets samtykke av 24. juli 1968.

Søknad av 3. januar 1968.

På grunnlag av uttalelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet om at endring av oppdemningsgrensen for inntaksmagasinet fra kote 288 til 289 ikke vil kunne antas å medføre skader og ulemper for almene interesser ut over det som følger av utvidelse

av det neddemmede område, finner departementet å kunne samtykke i den omsøkte planendring.

Korrigert manøvreringsreglement vedlegges.

Samtykket er gitt på grunnlag av det som er opplyst om at kraftverket er kommet til enighet med de private rettighetshavere som vil bli berørt av planendringen.

23. Trondheim Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til regulering og overføring av Lødølja.)

Kgl. res. av 26. juli 1968.

Ved St. prp. nr. 83 for 1967—68 ble Stortinget i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 2, annet ledd forelagt spørsmålet om tillatelse for Trondheim Elektrisitetsverk om regulering og overføring av Lødølja i Tydal og Meråker kommuner.

I følge meddelelse fra Stortingets presidentskap fattet Stortinget i møte den 6. juni 1968 vedtak i samsvar med Innst. S. nr. 239. Innstillingen er i samsvar med ovennevnte proposisjon bortsett fra at komitéen hevet den foreslåtte konsesjonsavgift til kommuner fra kr. 4 til kr. 4,50 pr. nat.-hk.

De av Stortinget vedtatte betingelser for regulering og overføring av Lødølja er sålydende:

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10, post 2, siste ledd.

Dersom vassfall som ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen eller blir medeiere i anleggene, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve disse vassfall-eieres andeler i anleggene avstått uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anlegget. Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i regulerings-

og overføringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem tillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Anleggenes eier plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved reguleringen og overføringen skal erlegges følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfond i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen, som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan innføres på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17 skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert en-

kelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse av Kongen måtte oversittes erlegges konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 500.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforhold mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anleggene knyttede befolkning, eller hvor det måtte være mer hensiktsmessig og ikke falle vesentlig dyrere, å bidra til permanent forsamlingslokale, alt etter nærmere bestemmelse truffet av vedkommende departement.

Konsesjonæren skal stille kr. 20 000 til rådighet for almindennende virksomhet og til geistlig betjening etter Kirke- og undervisningsdepartementets nærmere bestemmelse.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene. De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trase for de forskjellige anleggsveger.

Konsesjonæren er forpliktet til å omlegge eller bekoste omlegging av eventuelle stier, turistruter eller flyttveger for rein som er i bruk i den utstrekning de blir neddemmet.

13.

Konsesjonæren plikter etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å sette ut yngel og/eller settefisk i de berørte vassdrag og å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i reguleringsområdet, samt om nødvendig å bygge fiskesperre foran tunnelen fra Gammelvollsjøen til Sellisjøen.

14.

Det neddemte areal ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle kart som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

18.

Ved anleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigs-

tilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

19.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

Dersom vassslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 5 000 for hver gang etter departementets bestemmelse.

20.

Det påhviler anleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser

skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelsene i denne post. Anleggenes eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeiorer eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

21.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

22.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

Stortinget har lagt til grunn følgende manøvreringsreglement for regulering av Lødølja.

1.

A. Regulering.

Reg.magasin	Reg.grenser		Reg-høyde m
	Øvre	Nedre	
ved Finkoihøgda . . .	774	763	11

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vasstandsmerker som Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen godkjenner.

B. Overføring.

Avløpet i Lødølja føres ved ca. kote 517 (nedbørfelt ca. 160 km²) over til Gammelvollsjøen og sammen med avløpet fra dennes felt (ca. 40 km²) via Sellisjøen til Nea kraftverks driftstunnel for Tya-aggregatet.

Høydene refererer seg til lokale høydesystemer og vil bli korrigert når nivellement tilknyttet NGO's høyder blir ført fram.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdraget nødvendige vatn overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flomvassføringen i vassdraget så vidt mulig ikke forøkes og at den naturlige lavvassføring mellom reguleringsdammen ved Finkoihøgda og overføringsstedet ikke forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig kan tappingen skje etter Nea kraftverks behov.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstater samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

5.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endring av reglementet kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet vil anbefale at det blir gitt tillatelse til regulering og overføring på de vilkår som er vedtatt av Stortinget og at det blir fastsatt manøvreringsreglement som inntatt foran.

I industrikomiteéns innstilling til Stortinget er bl. a. uttalt:

«Komitéen går ut frå at det blir bygd anleggsveg fram til Finkoihøgda og at dette blir gjort i samråd med vegvesenet og skogoppsynet for å få størst mogeleg nytte av desse utbyggingar i framtida. På dei stader

der elva er brukt til fløting og nå blir tørrlagt må der skaffast kompensasjon enten ved at der vert slept vatn til fløtinga eller der må byggjast turvande vegar som erstatning for at fløtinga fell burt.

Komitéen viser elles til det som er sagt frå Selbu kommunestyre og går ut frå som ein forutsetning at tapping frå Lødølja-reguleringa vert praktisera slik at det ikkje gjer tilhøva i Selbusjøen vanskelegare enn dei er.»

For øvrig har departementet merket seg komitéens bemerkning om at det i skjønnsretten er nødvendig med en sakkyndig for rein-driftsnæringen.

Departementet vil henstille til konsesjonæren om i den utstrekning det er hensiktsmessig å benytte arbeidskraft og maskinelt utstyr fra Tydal kommune.

Det forutsettes at departementet som vanlig er bemyndiget til å godkjenne mindre planendringer og å foreta derav følgende endringer i manøvreringsreglementet.

Industridepartementet

tilrår:

- 1) I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Trondheim Elektrisitetsverk å foreta regulering og overføring av Lødølja i Tydal og Meråker kommuner i det vesentlige i samsvar med de fremlagte planer og på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 26. juli 1968.
- 2) Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen og overføringen i samsvar med det i ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

24. Glommens og Laagens Bruks-eierforening.

(Tillatelse til ytterligere regulering av Aursjøen i Skjåk m. v. meddelt ved kongelig resolusjon 30. april 1965. Planendring.)

Kgl. res. av 9. august 1968.

I brev av 20. juni 1967 har Glommens og Laagens Brukseierforening søkt om tillatelse til å unnlate å overføre vanningsvann fra Skriugrova til Aursjøen.

I anledning av søknaden har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse til departementet:

«Ved departementets brev av 16. januar 1967 fikk Hovedstyret oversendt til uttalelse

følgende brev datert 16. januar 1967 fra advokat Pål Øystein Kvarberg:

«En viser til konferanse med byråsjef Landmark-Paulsen den 9. januar 1967 angående den kongelige resolusjon av 30. april 1965 hvoretter Glommens og Laagens Brukseierforening ble meddelt tillatelse til å demme opp Aursjøen i Skjåk til kote 1097,50 og å overføre Vetl-Utla og Skridugrovi til Aursjøen i samsvar med søknad av 20. april og 23. november 1964 og på betingelser som inntatt i Industridepartementets tilråding av 30. april 1965.

Som kjent er det en rekke eiendommer nede i Nordberg i Skjåk som fra uminnelige tider har tatt vatningsvatn fra Skridugrovi. Vatnet har vært ledet bort fra Skridugrovi gjennom en kanal fra et vassinntak på ca. kote 1200 fram til lia på begge sider av kraftstasjonen Skjåk I ved Kittilstad. I tillegg til vatnet fra Skridugrovi har en tatt inn bekken fra tjern 1215 der denne krysser kanalen slik at også dette vatnet ledes bort fra Aursjøen. Dette kryssingspunkt ligger sør Vasstakhe 1295 (Gradteigkart D 29 aust-Skjåk). I dette distriktet som er et av de mest nedbørfattige i Norge er det en livsbetingelse for jordbruket at en kan benytte kunstig vatning av åker og eng.

For å sikre en jevn vassmengde i Skridugrovi og dermed en jevn vassføring i vatningskanalen har en ved demninger holdt tilbake vårfloem i de tjernene som Skridugrovi kommer fra, nemlig Åflåtjern og Mjølakolotjernene 1314 og 1294.

Eierne av fellesvatningsanlegget er eiendommene: Nordre Lykre, gnr. 118, bnr. 5 — Rasmus Horten. Søndre Lykre, gnr. 118, bnr. 14 — Torbjørn Lund, Nordre Hyrve, gnr. 119, bnr. 1 — Sylfest Hyrve, Søndre Hyrve, gnr. 119 bnr. 2 — Sevald Hyrve, Nordstuen Kittilstad, gnr. 120 bnr. 1 — Nils Heggebotten. Sørstuen Kittilstad, gnr. 120 bnr. 3 — Alfred Forberg, Nedre Jevnheim, gnr. 121 bnr. 1 — Hans Bustad, Øvre Jevnheim, gnr. 121 bnr. 2 — Torstein Jevnheim, Flåten, gnr. 122 bnr. 1 — Hans Dagsgaard, Harsheim, gnr. 123 bnr. 2 — Jo Harsheim. Dessuten har følgende eiendommer hatt rett til å nyttiggjøre seg overflødig vatn:

Skogsett, gnr. 118 bnr. 8 — Anton Jøingsli, Sygard, gnr. 118 bnr. 7 — Kristen Ødegaard og Husom, gnr. 120 bnr. 2 — Johs. Løkken samt Lykre, gnr. 118 bnr. 1 — Andrea Lykre.

Til orientering vedlegges avskrift av skjøte av 13. februar 1838 tinglyst 1. juni 1838 angående vatningsanlegget fra Skridugrovi. Av dette fremgår det at dette fellesvatningsanlegget er meget gammelt og hevdvunnet.

I betingelsene for tillatelsen til ytterligere regulering m. v. av Aursjøen — kongelig resolusjon av 30. april 1965 — nr. 11 første ledd, ble konsesjonæren tilpliktet å sikre vassforsyningen til de vatningsanleggene som mister vatnet som følge av at Skridugrovi overføres til Aursjøen.

Ved skjønn av 11. juni 1965 ved Nord-Gudbrandsdal herredsrett, jfr. rettsboken som foreligger i departementet, ble Glommens og Laagens Brukseierforening tilpliktet å anordne tre vatningsanlegg med inntak fra Ottaelven til erstatning for vatnet i Skridugrovi, nemlig et anlegg øst for Skjåk I kraftstasjon for eien-

dommene Nordstuen Kittilstad, Sørstuen Kittilstad, Nedre Jevnheim, Øvre Jevnheim, Flåten og Harsheim, et anlegg for Nordre og Søndre Hyrve og endelig et anlegg for Nordre Lykre, Søndre Lykre, Lykre, Skogsett, Sygard, Vangen og Furumo, se rettsboken side 28—30. De to siste eiendommer var indirekte avhengige av vatnet i anlegget.

Vatningsanleggene skulle være brukseierforeningens eiendom, og regulanten ble pålagt vedlikeholdsplikt av anleggene med unntak av stoppekraner og hydranter. Brukseierforeningen ble videre pålagt å dekke strømutfgiftene. Fordeling av vatn mellom de berettigede skulle være brukseierforeningen uvedkommende. Jfr. rettsboken side 28.

Skjønnnet er endelig og rettskraftig. Imidlertid ble det i rettsboken for overskjønnet inntatt en presisering av vedlikeholdsplikten m. m., jfr. rettsbok av 26. mars 1966 fra Nord-Gudbrandsdal herredsrett side 3, hvorfra gjengis:

«1. Vanningsanleggene øst for Skjåk I kraftanlegg, anlegget for Hyrve nordre og søndre og anlegget for Lykre m. fl. (underskjønnets tiltaksbeslutning 2, 3 og 4).

Underskjønnsrettens tiltaksbeslutning punkt 2 c (side 28) forstås slik at regulanten skal bære vedlikeholds- og strømutfgifter, mens brukerne av anleggene skal forestå den daglige drift og det daglige etter-syn av anleggene, så som start og stopp av pumper o. l. Regulanten klargjør anleggene før vanningsseongen om våren og tømmer anleggene og sikrer dem mot frost etc. om høsten når vanningen er avsluttet. Videre er det en forutsetning at grunneierne holder sine egne anlegg i forsvarlig stand og at de behandler disse og hovedanlegget med pumper med omsorg og i henhold til den instruks for den daglige drift som senere måtte bli utferdiget. Det er endelig en forutsetning at det for hvert av de tre hovedanlegg oppnevnes en representant for brukerne som regulanten kan henvende seg til angående driften av anlegget, samtidig som regulanten selv vil oppgi hvilken representant grunneierne kan henvende seg til.»

Som det fremgår av mitt brev av 21. juli 1966 til Glommens og Laagens Brukseierforening, Oslo, som departementet ble tilstillet gjenpart av, ble det våren og sommeren 1966 ført forhandlinger mellom brukseierforeningen og de interesserte om en endring i de pålagte tiltak både hva angår bygging og drift. Disse forhandlinger som ble innledet fra brukseierforeningens side, førte ikke fram.

De interesserte i fellesvatningsanlegget fra Skridugrovi har nå vært holdt i uvise med hensyn til anleggets fremtidige drift gjennom flere år, idet det allerede ved de forberedende arbeider og undersøkelser vedrørende Aursjøen var klart at en regulering av Aursjøen måtte ta sikte på å få med hele sjøens nedslagsfelt og ikke utelate en vesentlig del av det. Aursjøens totale nedslagsfelt er av brukseierforeningen i søknaden av 20. april 1964 oppgitt til ca. 103 km² hvorav ca. 16 km² omfattes av Skridugrovi.

De interesserte har derfor i disse årene ikke vedlikeholdt anleggene, demninger ved Åflåtjern 1367 og Mjølakolotjernene 1314 og 1294

samt overføringskanalen med inntaksdam, som tidligere, og det vil nå kreves ekstra investeringer og arbeid for å få anleggene i full hevd igjen. Dette under forutsetning av at Glommens og Laagens Brukseierforening ikke iverksetter overføring av Skridugrovi.

En forstår imidlertid den kongelige resolusjon av 30. april 1965 slik at Glommens og Laagens Brukseierforening ikke uten videre kan foreta en utvelgelse blant de prosjekter tillatelsen gir rett til å foreta og la andre, f. eks. Skridugrovi være urørt. En vil her bemerke at Glommens og Laagens Brukseierforening har gjennomført overføringen av Vetl-Utla samt øket regulerings høyden til kote 1 097,50, overensstemmende med tillatelsen av 30. april 1965. Hva angår Skridugrovi er intet gjort for å gjennomføre tillatelsen. Dette mener en derfor er i strid med den kongelige resolusjon som Glommens og Laagens Brukseierforening hverken har søkt om eller fått tillatelse til å fravike.

Av hensyn til den fremtidige drift og istandsettelse av fellesvatningsanlegget fra Skridugrovi samt av hensyn til eventuelle erstatningskrav etter vassdragsreguleringslovens § 16 nr. 7, tør en derfor be det ærede departement å bringe klarhet i forholdet samt om nødvendig treffe nødvendige tiltak for å få gjennomført tillatelsen av 30. april 1965.»

Advokat Kvarbergs brev ble med Hovedstyrets ekspedisjon av 19. januar 1967 oversendt Glommens og Laagens Brukseierforening, idet man ba om en nærmere redegjørelse.

I brev av 20. juni 1967 har Brukseierforeningen uttalt følgende:

«Første søknad om reguleringstillatelse av Aursjø i Skjåk ble sendt til Industridepartementet av K/L Opplandskraft 6. desember 1960. Den 31. s. m. trådte brukseierforeningen på anmodning fra hovedstyret i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen inn som søker, idet man henviste til Opplandskrafts søknad. Ved kongelig resolusjon av 15. juni 1962 ble brukseierforeningen meddelt tillatelse til regulering av Aursjø.

Man kjente på det tidspunkt ikke til vatningskanalene fra Skriugrova. Brukseierforeningens administrasjon ble først kjent med vatningskanalene etter et møte 6. mai 1963 mellom representanter for Opplandskraft, Skjåk almenning, grunneiere m. fl.

På grunnlag av de opplysninger som kom fram på dette møtet foretok ingeniør Dahl fra Dahls Oppmåling en befaring 11. juli 1963 av Skriugrova og vatningskanalene. Brukseierforeningen mottok en rapport fra ingeniør Dahl datert 27. juli 1963.

Da brukseierforeningen 20. april 1964 måtte søke om utvidet regulering av Aursjø, fant man det riktig å sikre seg mulighet til å føre alt vatningsvann i Aursjøens vestlige felter tilbake til Aursjø.

I søknaden heter det bl. a.:

«Det søkes også om tillatelse til innføring av Vesl-Utla til magasinet i Aursjøen, og til å føre hele vassføringen i Skriugrova til Aursjøen (jfr. vedlagte kartutsnitt, bilag 2).

Vesl-Utla renner ned i Aura like nedenfor utløpet av Aursjøen og kan med enkle midler føres inn i sjøen. I Skriugrova har det vist seg å være et gammelt vanninntak på kote ca. 1 200 med overføringskanal rundt Vasstakhøe til Storgrova, som renner til hoveddalen. I årssiden fordeles det overførte vann mellom rettighetshavere ved kanaler, renner og rør.

I henhold til konsesjonsbetingelsens pkt. 11 for tilatelsen av 15. juni 1962 er konsesjonæren forpliktet til å sikre vannforsyningen til vatningsanleggene, som følge av at vannet fra Aursjøen ledes bort fra Aura elv.

Det forutsettes at plikten til å sikre vann til vatningsanleggene også vil gjelde for den utvidede regulering, men at spørsmålet må søkes løst gjennom avtale eller som tiltak fastsatt av skjønnnet etter sakkyndig utredning av hele spørsmålet.

For å kunne stå friere i valg av rasjonelle foranstaltninger for avgivelse av vatningsvann og for å kunne utnytte de forhåndenværende vannressurser på beste måte, er det hensiktsmessig å ha adgang til å føre Vesl-Utla inn i Aursjømagasinet og til å kreve avstått de gamle vannrettigheter i Storgrova i den grad dette finnes hensiktsmessig.»

Som det fremgår av søknaden var forholdene ved vatningskanalene fra Skriugrova forholdsvis usikre, og brukseierforeningen regnet med å måtte vurdere hensiktsmessigheten av overføring av vatningsvannet til Aursjømagasinet når fyldigere opplysninger forelå, spesielt om omfanget av de vannrettigheter som det her var tale om — og hvilke krav som ville bli stillet i denne anledning. Uten å kjenne omfanget av og omkostningene ved eventuelle tiltak til erstatning for den gamle vassveit, kunne disse vurderinger ikke gi holdbare resultater. Ut fra de opplysninger som ble gitt oss om at flere av rettighetshaværene i det gamle vatningssystem allerede hadde gått til installasjon av elektriske pumper og røropplegg for jordbruksvatning og at vassveitene i fjellet var i dårlig forfatning, måtte vi imidlertid regne med beskjedne utgifter ved overføringen av dette vann til Aursjømagasinet.

I en senere søknad av 23. november 1964, som gjaldt ytterligere utvidelse av reguleringsgrensene, ble andragendet om tilbakeføring av Skriugrova opprettholdt.

Tillatelse til bl. a. å føre hele Skriugrovassføring til Aursjøen ble gitt ved kongelig resolusjon av 30. april 1965.

Ekspropriasjons- og tiltaksskjønn ble deretter fremmet. Skjønnforutsetningenes punkt 1, annet avsnitt, lyder:

«. . . Videre vil Vesl-Utla og Skriugrovassføringer i sin helhet bli ført over til Aursjøen, Vesl-Utla ved graving av kanal og Skriugrova ved stenging av den vatningskanal som nå går herfra.»

Disse forutsetninger er fra brukseierforeningens side ment og forstått derhen at vatningskanalen fra Skriugrova skulle stenges der den gikk ut av Aursjøens naturlige nedbørfelt. Forutsetningene for de nye vatnings-

anlegg i Nordberg skulle etter vår mening være at alle rettigheter til overføring fra Aursjøfeltet ble avstått, og vi er av den oppfatning at dette også ligger til grunn for de vatningssakkyndiges uttalelser til skjønnsretten, idet der ikke er tatt hensyn til gjenværende vannrettigheter.

Underskjønnet ble avhjemlet 11. juni og 7. august 1965 og overskjønnet 26. mars 1966.

På grunn av den knappe tid til reguleringen skulle tas i bruk fra høsten 1965, ble det nødvendig å løse flere ankepunkter i underskjønnet ved forhandlinger. Således ble et fortolkningsspørsmål løst ved at man inntok i overskjønnet en utdyping av drifts- og vedlikeholdspikten for tiltakene. Jfr. vedlagte utskrift av underskjønnet side 28 og overskjønnet side 3.

Ved befaringer sommeren 1966 viste det seg at forholdene var noe annerledes enn forutsatt (jfr. vedlagte kartutsnitt). Kanalene fra Skriugrova er nærmest å sammenligne med grunne grøfter og ligger i så slake fall at bare en liten del av Skriugrovas vassføring kan føres ut av Aursjøs nedbørfelt. Den største del av vassføringen løper naturlig til Aursjø. Under flom kan nok kanalene fra Skriugrova gå fulle, men det er fortsatt den minste del av vassføringen som føres ut av feltet. Videre går en god del av vannet tilbake til Aursjø underveis, dels gjennom grunnen og dels renner en del over de lave kanal-kantene. Vannet føres fram til en bekk som kommer fra et tjern på kote 1215 («tjern 1215»), og slippes ut i denne bekk («bekk 1215»). Et lite stykke lenger nede i bekken tas ut en ny kanal som fører vannet videre forbi det naturlige vannskillet for Aursjøfeltet. Også denne kanal ligger i slakt terreng, og bare en mindre del av vassføringen i «bekk 1215» tas ut. Resten går naturlig til Aursjø. Det offentlige kartmateriale er feilaktig på dette punkt. På gradteigskartet for Skjåk har bekken Storgrova tilsynelatende sitt utspring fra «tjern 1215». Dette er ikke riktig, «bekk 1215» fra dette tjern renner som nevnt naturlig til Aursjø.

Etter at vatningstiltakene for Skriugrova var detaljprosjektert av en engasjert rådgivende ingeniør, og anbud var innhentet, viste det seg at vatningsanleggene ville bli langt dyrere enn man hadde regnet med etter de sakkyndiges overslag.

Da man i 1966 ble klar over dette, og det samtidig var uttrykt tvil om overføringen til Aursjø også kunne gjelde vannet fra «bekk 1215», ble det innledet forhandlinger med rettighetshaverne for å komme fram til en rasjonell ordning som skulle skape et rimeligere forhold mellom innvunne vannmengder og omkostningene. Fra brukseierforeningens side ble det hevdet at hvis disse forhandlinger ikke førte til vesentlig rimeligere løsning av vatningstiltakene og klarhet med hensyn til vannrettighetene, ville overføringen ikke kunne gjennomføres.

Etter at grunneierne hadde vist interesse for saken og bl. a. innvilget utsettelse med beslutning om gjennomføring ut over 1 års fristen etter tiltaksskjønnets avhjemling, ble det utarbeidet to alternative utkast til avtale.

Forslagene som vedlegges gikk ut på at brukseierforeningen skulle betale til rettighetshaverne i vatningskanalen fra Skriugrova

og «bekk 1215» en felles engangserstatning på kr. 200 000 pluss kr. 10 000 pr. år — eller at brukseierforeningen anordnet tiltak som beskrevet i underskjønnet og dertil ytet et årlig tilskudd på kr. 5 000. Ytterligere drifts- og vedlikeholdsutgifter skulle ikke kunne pålegges brukseierforeningen.

Forslagene forutsatte klart at alt vann som naturlig sogner til Aursjøen således også «bekk 1215» skulle føres tilbake til Aursjøen.

De nevnte forslag var fremsatt etter konferanser mellom brukseierforeningens administrasjon og grunneierne advokat, og skulle forelegges grunneierne og brukseierforeningens styre til godkjennelse.

Imidlertid fikk ingen av forslagene enstemmig tilslutning fra de berørte grunneierne, og da ytterligere fristforlengelse ikke ble innvilget, måtte brukseierforeningen — etter sin tidligere erklæring — la saken falle uten å gjennomføre ekspropriasjon av vannrettighetene fra Skriugrova.

Under de foreliggende omstendigheter ville det vært uklart hvilke vannrettigheter man i det hele tatt kunne erverve i henhold til den gitte tillatelse, og da det ikke var forholdsmessighet mellom den kraftmengde som kunne innvinnes og omkostningene med de tiltak som skulle erstatte vatningsvannet fra Skriugrova, mener vi at det siterte forbehold som ble tatt i vår søknad av 20. april 1964 må gi brukseierforeningen adgang til å unnlate å gjennomføre noen forandring i Skriugrovas vassføringsforhold.

Til advokat Ø. Kvarbergs anførsel i brev av 11. juni 1967 om ulemper for rettighetshaverne i de gamle vassveiter, skal vi få bemerke at overgangen til elektriske pumper var begynt før konsesjonen ble gitt og at de lange kanaler fra Skriugrova og andre kilder i fjellet allerede i 1963 bar preg av lang tids sviktende vedlikehold.

For det tilfelle at det skulle finnes å være nødvendig med en formell endring av manøvreringsreglementet, tillater Glommens og Laagens Brukseierforening seg herved å søke om tillatelse til å unnlate å iverksette den ved kongelig resolusjon av 30. april 1965 gitte tillatelse til å overføre vatningsvann fra Skriugrova til Aursjøen.»

Søknaden er forelagt distriktet med følgende resultat:

Advokat Pål Øystein Kvarberg, brev av 22. november 1967:

«Saken har vært drøftet av rettighetshaverne i tiden som er gått og senest i møte den 10. november 1967.

Bakgrunnen for drøftelsene og det nevnte møte var søknad av 20. juni 1967 fra Glommens og Laagens Brukseierforening om planendring. Søknaden er behandlet av Skjåk herredsstyre den 17. august 1967 og av Oppland fylke v/Oppland fylkes elektrisitetsverk den 20. september 1967 og derfra sendt Skjåk formannskap som igjen har anmodet rettighetshaverne om uttalelse. Slik uttalelse ble sendt Skjåk formannskap ved påtegning på dokumentene den 11. november 1967:

«Saken har påny vært drøftet av de interesserte grunneiere. I møte den 10. novem-

ber 1967 i Nordberg kunne en bare konstatere at det var enighet om at Brukseierforeningen blir pålagt å iverksette overføringen av Skridugrovi slik den fikk tillatelse til sammen med den utvidede regulering av Aursjøen m. m. ved den kongelige resolusjon av 30. april 1965, mot å gjennomføre de ved skjønnene pålagte tiltak.»

Rettighetshavernes standpunkt skulle etter dette være klart. Hva angår begrunnelsen for dette viser en til mitt brev av 11. januar 1967 til Industridepartementets vassdragsavdeling. En tør anmode om bifall av rettighetshavernes standpunkt.»

Skjåk kommunestyre, vedtak 17. august 1967:

«Kommunestyret vil oppmode Brukseierforeningen om å søkje ny kontakt med dei interesserte grunneigarar om tilhøvet.»

Oppland fylkes elektrisitetsverk, påtegning 20. september 1967:

«Det fremgår av saksdokumentene at Brukseierforeningen på grunnlag av konferanser med grunneierne advokat har fremlagt forslag til avtale i 2 alternativer. Ingen av forslagene fikk enstemmig tilslutning fra grunneierne. Det synes lite rimelig at Brukseierforeningen kan påta seg større forpliktelser enn de som er tilbudt i disse forslag. Vi antar derfor at det har liten hensikt å følge Skjåk kommunestyres oppfordring om nye forhandlinger. Vi vil i stedet tilrå at de interesserte grunneiere gis anledning til å overveie Brukseierforeningens forslag på nytt med svarfrist. Skulle ingen av de to forslag få enstemmig og bindende tilslutning fra grunneierne, vil vi rå til at Brukseierforeningens søknad av 20. juni 1967 innvilges.»

Fylkesmannen i Oppland, brev av 28. februar 1968:

«Jeg viser til uttalelse av 20. september 1967 fra Oppland fylkes elektrisitetsverk, og i samsvar med elektrisitetsverkets tilråding ble saken foranlediget forelagt grunneierne til ny vurdering. Som det går fram av uttalelsen av 11. november 1967 fra advokat Pål Øystein Kvarberg, fant grunneierne ikke å kunne endre tidligere standpunkt om å kreve at reguleringen av Aursjøen ble gjennomført etter de opprinnelige planer.

Etter dette finner jeg å måtte slutte meg til ovenfor nevnte uttalelse av 20. september 1967 fra Oppland fylkes elektrisitetsverk med anmodning om at søknaden av 20. juni 1967 fra Glommens og Laagens Brukseierforening om planendring blir innvilget.»

Glommens og Laagens Brukseierforening har i brev av 18. mars 1968 uttalt at man ikke har noen bemerkninger til de innkomne uttalelser.

Hovedstyret vil bemerke:

Ved kongelig resolusjon 15. juni 1962 fikk Glommens og Laagens Brukseierforening til-

latelse til regulering — senking — av Aursjøen fra kote 1094,5 til kote 1085,0, jfr. St. prp. nr. 49 for 1961—62 og Innst. S. nr. 129 for 1961—62 og ved kongelig resolusjon 30. april 1965 fikk Brukseierforeningen tillatelse til å demme opp Aursjøen til kote 1097,5 og å overføre Skriugrovi og Vesle-Utla til Aursjøen.

En rekke eiendommer nede i Nordberg i Skjåk har fra gammelt av tatt vatningsvatn fra Skriugrovi. Vatnet har vært ledet bort fra Skriugrovi fra et vassinntak på ca. kote 1200 og ført i kanal ut av Aursjøens nedbørfelt til et punkt i hoveddalens åsside, hvor det er fordelt mellom rettighetshaverne. I tillegg til vatnet fra Skriugrovi har en tatt inn bekken fra tjern 1215 der denne krysser kanalen, slik at også dette vatnet er ledet bort fra Aursjøen.

I konsesjonsvilkårenes post 11 er det tatt inn bestemmelse om at konsesjonæren er forpliktet til å sikre vassforsyningen til de vatningsanleggene som mister vatnet som følge av at Skriugrovi overføres til Aursjøen.

Ved underskjønn avhjemlet 11. juni og 7. august 1965 og overskjønn 26. mars 1966 er Brukseierforeningen pålagt å anordne tre vatningsanlegg med inntak fra Ottaelva til erstatning for vatnet i Skriugrova.

Ifølge utredningen fra Brukseierforeningen viste det seg ved befaringer sommeren 1966 at forholdene var annerledes enn forutsatt, idet kanalene fra Skriugrovi nærmest er å sammenlikne med grunne grofter og ligger i så slake fall at bare en liten del av Skriugrovis vassføring kan føres ut av Aursjøens nedbørfelt. De nye vatningsanleggene vil også bli langt dyrere enn man hadde regnet med etter de sakkyndiges overslag. Omkostningene ved de tiltak som skal erstatte vatningsvatnet fra Skriugrovi står således ikke i noe rimelig forhold til de kraftmengder som kan innvinnes.

Brukseierforeningen søker derfor nå om tillatelse til å unnlate å iverksette den gitte tillatelse til å overføre vatningsvatn fra Skriugrovi til Aursjøen.

Det har vært ført forhandlinger mellom Brukseierforeningen og grunneierne for å finne fram til en rimeligere løsning på vatningstiltakene, for derved å kunne gjennomføre overføringen. Men disse forhandlinger har ikke ført fram.

Grunneierne hevder at Brukseierforeningen bør pålegges å gjennomføre overføringen og de tiltak den er pålagt av skjønnet. Det er videre framholdt at de interesserte i fellesvatningsanlegget fra Skriugrovi er blitt skadelidende ved at anlegget ikke er holdt ved like

på grunn av den uvisse det har vært i flere år med hensyn til anleggets framtidige drift.

Brukseierforeningen hevder på sin side at overgangen til elektriske pumper var begynt før konsesjonen ble gitt og at de lange kanaler fra Skriugrovi og andre kilder i fjellet allerede i 1963 bar preg av lang tids sviktende vedlikehold.

Hovedstyret vil, slik som forholdene ligger an, anbefale at Brukseierforeningens søknad om tillatelse til å unnlate å iverksette overføringen fra Skriugrovi blir imøtekommet.

Med hensyn til grunneierens påstand om at de er blitt skadelidende vises til vassdragsreguleringslovens § 16, post 7, jfr. oreigningslovens § 28.

Behandlet i møte 27. mai 1968.»

Departementet skal bemerke:

Ved kongelig resolusjon av 15. juni 1962 fikk Glommens og Laagens Brukseierforening tillatelse til neddemming av Aursjøen fra kote 1094,5 til kote 1085,0, jfr. St. prp. nr. 49 for 1961—62 og Innst. S. nr. 129 for 1961—62.

Ved kongelig resolusjon av 30. april 1965 fikk Brukseierforeningen tillatelse til senking av Aursjøen til kote 1097,5 og til overføring av Skriugrova og Vesl-Utla til Aursjøen. En rekke eiendommer i Nordberg i Skjåk har fra gammelt av til vanningsformål ledet vann bort fra Skriugrova og ført det i kanal ut av Aursjøens nedbørfelt til et punkt i hoveddallens åsside, hvor det blir fordelt mellom de respektive rettighetshavere.

I henhold til vilkårenes post 11 i tillatelsen av 1965 ble det ved overskjønn avhjemlet 26. mars 1966 pålagt Brukseierforeningen å anordne tre vanningsanlegg med inntak fra Ottaelva. Disse anlegg skal tjene som erstatning for vannet fra Skriugrova.

Glommens og Laagens Brukseierforening anfører at forholdene er noe annerledes enn forutsatt, i det kanalene fra Skriugrova nærmest er å sammenligne med grunne grøfter og ligger i så slake fall at det bare er en liten del av Skriugrovass vannføring som kan føres ut av Aursjøens nedbørfelt. Det viste seg videre etter at anbud var innhentet at de tre vanningsanlegg ville bli langt dyrere enn man hadde antatt etter tidligere overslag av sakkyndige, slik at det ikke var forholdsmessighet mellom de kraftmengder som kunne innvinnes og de antatte omkostninger ved de tiltak som skulle erstatte vanningsvannet fra Skriugrova.

Det ble etter dette, for at man skulle få gjennomført overføringen, ført forhandlinger mellom Brukseierforeningen og grunneierne

for å nå frem til en rimeligere løsning når det gjaldt vanningstiltakene. Det av foreningen fremsatte tilbud ble avslått av grunneierne da man ikke fant det tilfredsstillende. Grunneierne hevder at foreningen bør gjennomføre overføringen og de tiltak som skjønnet har pålagt, mens foreningen på sin side fremholder at den bør fritas for dette og anfører at overgang til elektriske vannpumper var begynt før konsesjon ble gitt i 1965 og at kanalene allerede i 1963 bar preg av sviktende vedlikehold.

Grunneierne hevder at når kanalene i de senere år har vært dårlig vedlikeholdt, skyldes det den uvisshet som den planlagte overføring har medført med hensyn til kanalbyggets framtidige drift. Grunneierne vil derfor bli skadelidende hvis overføring ikke iverksettes overensstemmende med konsesjonen av 1965.

Departementet finner det ikke rimelig at Reguleringsforeningen som konsesjonær skal tvinges til å foreta en overføring som viser seg ikke å bli regningssvarende og anbefaler at planen for den ved ytterligere regulering av Aursjøen m.v. blir endret slik at overføringen av Skriugrova faller bort.

Man forutsetter at departementet er bemyndiget til å foreta den nødvendige endring i manøvreringsreglementet.

Man går ut fra at de berørte rettighetshavere vil bli holdt skadesløse etter reglene i reguleringslovens § 16 pkt. 7 og oreigningslovens § 28.

Når ekspropriasjonen ikke blir gjennomført vil rettighetshaverne etter reguleringslovens § 16 pkt. 7 ha krav på en godtgjørelse svarende til 5 pst. av verdien av de tiltak og erstatninger som skjønnet har pålagt. Verdien fastsettes i mangel av overenskomst ved skjønn.

Etter oreigningslovens § 28 har rettighetshaverne krav på erstatning for skade og ulempe som måtte voldes i anledning av at loven legger visse bånd på deres rådgjøre rett allerede fra det tidspunkt da de fikk anledning til å uttale seg om ekspropriasjonssøknaden. Departementet vil for sin del bemerke at rettighetshaverne i det foreliggende tilfelle måtte kunne gå ut fra at deres vanningsanlegg i nær fremtid ville bli nedlagt og at vedlikehold derfor var mindre påkrevet, og kunne sees som en unødvendig fordyrelse av det påtenkte eiendomsinnrep.

Industridepartementet

tilråar:

Planen for den ved kongelig resolusjon 30. april 1965 tillatte ytterligere regulering av

Aursjøen i Skjåk m.v. endres som angitt i Industridepartementets tilråding av 9. august 1968.

25. Det Norske Nitridaktieselskap.

(Konsesjon på kraftleie fra Aust-Agder Kraftverk til smelteverket i Eydehavn.)

Kgl. res. av 9. august 1968.

I forbindelse med planlagt produksjonsutvidelse ved smelteverket i Eydehavn har Det Norske Nitridaktieselskap (DNN) i brev av 11. januar 1968 søkt om konsesjon på kraftleie fra Aust-Agder Kraftverk for tidsrommet 1. juli 1969 til 1. juli 1973.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen har i brev av 28. mai 1968 gitt følgende uttalelse til departementet:

«Det Norske Nitridaktieselskap (DNN), søknad av 11. januar 1968 om konsesjon på leie av kraft fra Aust-Agder kraftlag (AAK).

1. Innledning.

Som ledd i A/S Rjukanfos' levering av ytterligere inntil 520 GWh pr. driftsår til A/S Alnor i forbindelse med den planlagte produksjonsutvidelse på Karmøy, skal DNN — under forutsetning av konsesjonsmyndighetenes samtykke — av sin Tysso-kraft for en 5-års periode, ikke utover 1. januar 1973, stille til disposisjon for A/S Rjukanfos 250 GWh pr. driftsår garantert kraft. Jfr. i denne forbindelse hovedstyrets brev til departementet av 6. mars 1967 gitt ved kongelig resolusjon 24. mai 1968 — jnr. 2653 E-67.

En forutsetning fra DNN's side herfor har vært, at det stilles et tilsvarende kvantum til disposisjon på Østlandet av A/S Rjukanfos' Brokkekraft. I samsvar hermed har A/S Rjukanfos ved kontrakt av 18. desember 1967 forpliktet seg til for en tilsvarende 5-års periode, ikke utover 1. januar 1973, å stille til disposisjon for Kristiansand Elektrisitetsverk 70 GWh pr. driftsår, som svarer til det kvantum elektrisitetsverket skal levere til Falconbridge Nikkelverk A/S, jfr. hovedstyrets brev til departementet av 6. mars 1968 — jnr. 4715 E-67. Videre er inngått kontrakt mellom A/S Rjukanfos og AAK, hvoretter A/S Rjukanfos for en 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973, har forpliktet seg til å levere til fylkesverket minimum 100 GWh og maksimum 180 GWh pr. driftsår. Av denne kraft aktes levert av AAK minimum 60 GWh og maksimum 140 GWh pr. driftsår til DNN på Eydehavn

for en 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973 og 35 GWh pr. driftsår til A/S Arendal Smelteverk for en tilsvarende 4-års periode.

2. DNN's søknad av 11. januar 1968.

Ved brev til departementet av 11. januar 1968 har DNN søkt om konsesjon på leie av inntil 23,3 MW/140 GWh pr. driftsår fra AAK for en 4-års periode fra 1. juli 1969 til 30. juni 1973. Søknaden har denne ordlyd:

«Vi tillater oss herved å søke om konsesjon på leie av inntil 140 GWh pr. år (max. 23,3 MW) fra Aust-Agder Kraftverk i tiden 1. juli 1969—30. juni 1973, i samsvar med vedlagte kontrakt med Aust-Agder Kraftverk, datert 19. oktober 1967.

Kraften skal anvendes til fremstilling av aluminium ved vår fabrikk i Eydehavn.

Vårt selskaps nåværende konsesjoner på leie av kraft til Eydehavn-fabrikken er følgende:

- 1) Ved kongelig resolusjon av 7. juli 1913: 25 000 hk fra A/S Arendals Fossekompagni i henhold til kontrakt av 22. september 1912.
- 2) Ved kongelig resolusjon av 4. mars 1960:
 - a) 500 hk fra A/S Arendals Fossekompagni (inngår i ovennevnte kontrakt).
 - b) Inntil 8 250 kW tilleggskraft fra A/S Arendals Fossekompagni i henhold til kontrakt av 15. oktober 1951.
 - c) Inntil 7 700 kW sommerkraft fra Arendals kommunale Elektrisitetsverk i henhold til kontrakt av 5. juni/11. juni 1957.

Samtlige konsesjoner gjelder så lenge kraftleiekontraktene løper, dog ikke lenger enn til 1. juli 1973.

A/S Arendals Fossekompagni har nå meddelt at selskapet for fremtiden må redusere leveransen av tilleggskraft til Eydehavn. Samtidig regner vi med at kraftbehovet ved fabrikkene vil øke med stigende produksjon, og vi har derfor inngått ovennevnte kontrakt om leveranse fra Aust-Agder Kraftverk. Denne kontrakt utløper 30. juni 1973, samtidig med utløpet av konsesjonene for de øvrige kontrakter. Innen denne tid vil vi søke om fornyet konsesjon for hele vår kraftforsyning til fabrikkene i Eydehavn.»

På henvendelse herfra har DNN i brev hit av 3. mai d. å. gitt følgende tilleggsopplysninger:

«Under henvisning til vår konsesjonssøknad av 11. januar 1968 til Industridepartementet og telefonsamtale den 2. ds. med konsulent Skagen, sender vi til underretning kopi av vårt brev av 21. oktober 1967 til NVE inneholdende oppgaver over forbruk av kraft 1961—67 ved våre fabrikker i Eydehavn og Tysedal samt prognoser over forventet behov 1968—75.

Forbruket ved fabrikkene i Eydehavn har i de senere år variert mellom 230 og 260 GWh pr. år. Dette kvantum er bare delvis dekket ved våre faste kontrakter:

A/S Arendals Fossekompani, kontrakt av 1912	165 GWh
A/S Arendals Fossekompani, kontrakt av 1951, tilleggs- kraft	ca. 17 GWh
Arendals kommunale E-verk, kontrakt av 1957, sommer- kraft	ca. 20 GWh
	<u>ca. 202 GWh</u>

Resten av forbruket dekkes ved kjøp av tilfeldig kraft.

Fra og med 1968 regnes kraftbehovet ved fabrikkene å stige til ca. 290 GWh pr. år. Samtidig har Arendals Fossekompani meddelt at det kvantum tilleggskraft (flomkraft) som leveres i henhold til kontrakten av 1951, vil måtte reduseres til ca. 8 GWh pr. år, slik at det totale kvantum som kan dekkes ved ovennevnte kontrakter, vil reduseres til ca. 193 GWh pr. år. For å dekke behovet på 290 GWh må det dermed skaffes ca. 97 GWh fra annet hold.

Som kjent, har vårt selskap inngått avtale om leveranse av min. 250, maks. 500 GWh/år fra Tysso II til A/S Rjukanfos. Kraften leveres i Sauda. Forutsetningen for avtalen er at A/S Rjukanfos kan få levert 250 GWh/år på Østlandet, og dette er ordnet ved avtale om leveranse av 70 GWh/år av A/S Rjukanfos' Brokke-andel til Kristiansand E-verk for videreleveranse til Falconbridge Nikkelverk og ved avtale om leveranse av maks. 180 GWh til Aust-Agder kraftverk for videreleveranse til vårt selskap og Arendal Smelteverk. Den kontrakt som i denne forbindelse er opprettet mellom AAK og vårt selskap, gjelder min. 60 GWh, maks. 140 GWh pr. år og dekker således Eydehavns behov på ca. 97 GWh.

Den inngåtte bytteordning er av kort varighet, idet avtalene utløper senest 1. juli 1973. Etter dette tidspunkt har vi antatt at overføring av Tyso II-kraft til Eydehavn vil kunne gjennomføres ved en overføringsavtale med de interesserte parter.»

3. Kontrakt mellom DNN og AAK om kraftlevering.

Ifølge kontrakt av 19. oktober 1967 har AAK forpliktet seg til for en 4-års periode fra 1. juli 1969 å stille til disposisjon for DNN og DNN til å motta minimum 60 GWh, begrenset oppad til 140 GWh pr. driftsår med en effekt fra 10 MW til 23,3 MW, tilsvarende en brukstid på 6 000 t. DNN skal ifølge kontrakten oppgi hvert år, fortrinnsvis i januar, men senest innen 1. mai, hvor stort energiuttak som ønskes i kommende driftsår (1. juli—30. juni). Energien skal uttas jevnt fordelt på sommer- og vintertid om ikke annet særskilt måtte bli avtalt.

Kraften skal stilles til disposisjon for DNN ved Bøylefoss kraftstasjon som trefaset vekselstrøm med ca. 50 perioder pr. sekund og med en spenning av ca. 60 kV. Det er i kon-

trakten forutsatt at DNN treffer avtale med A/S Arendals Fossekompani om overføring av kraften fra Bøylefoss til Eydehavn. Kraftleveringen referert Bøylefoss skal beregnes på grunnlag av meldinger fra DNN om kraftuttak i Bøylefoss.

For kraften skal DNN betale 2,75 øre pr. kWh. Denne pris skal være fast til og med 1970, hvorefter AAK er berettiget til å oppregulere prisen med prosentvis den samme forhøyelse pr. kWh som måtte bli gjort gjeldende for kontrakten mellom A/S Rjukanfos og AAK, jfr. pkt. 4.

Kraften skal av DNN kunne anvendes i et hvilket som helst øyemed innen selskapets fabrikkområde i Eydehavn.

Kontrakten skal som tidligere nevnt gjelde i 4 år fra leveringens begynnelse 1. juli 1965. Hvis forholdene skulle ligge til rette for en forlengelse av kontrakten utover 1. juli 1973, er det forutsatt at drøftelser om dette tas opp senest ett år før avtalen utløper.

4. Kontrakt mellom A/S Rjukanfos og AAK.

Som nevnt innledningsvis er DNN's levering av de 250 GWh pr. driftsår garantert kraft til A/S Rjukanfos for viderelevering til A/S Alnor, betinget av at A/S Rjukanfos skal stille til disposisjon et tilsvarende kvantum på Østlandet. I overensstemmelse hermed er inngått kontrakt av 11./22. desember 1967, hvorefter A/S Rjukanfos har forpliktet seg til fra 1. juli 1969 for en 4-års periode å stille til disposisjon for AAK minimum 100 GWh og maksimum 180 GWh pr. driftsår med effekt fra 16,7 MW til 30 MW, tilsvarende en årlig brukstid på 6 000 t. AAK skal innen driftsårets begynnelse (1. juli) oppgi hvor stort energiuttak som ønskes uttatt kommende driftsår. Energien skal uttas jevnt fordelt på sommer- og vintertid om ikke annet spesielt blir avtalt.

Kraften skal avstås av A/S Rjukanfos' løpende kraftuttak fra I/S Øvre Otra i henhold til kontrakt av 1. september 1960. AAK får derved kjøpt tilbake kraft av sin egen andel i I/S Øvre Otra, som ifølge nevnte kontrakt ble stilt til disposisjon for A/S Rjukanfos. Om denne kontrakt jfr. nedenfor under pkt. 5.

Kraftleveringen referert Knardalstrand koblingsstasjon beregnes av Brokke Kraftverk på grunnlag av måleravlesninger i Brokke.

For kraften skal betales 2,3 øre pr. kWh. Denne pris skal være fast til og med 1970. Etter den tid skal A/S Rjukanfos være berettiget til å oppregulere prisen med inntil 0,1 øre pr. kWh for resten av kontraktstiden.

Ifølge kontrakten skal AAK kunne anvende den uttatte energi i et hvilket som helst øyemed.

Kontrakten skal som nevnt gjelde for 4 år fra leveringens begynnelse 1. juli 1969. Der- som forholdene skulle ligge til rette for en forlengelse av kontrakten utover 1. juli 1973, er det forutsatt at drøftelser om dette tas opp senest ett år før avtalen utløper.

5. *A/S Rjukanfos' kontrakt med I/S Øvre Otra om kraftlevering.*

Kontrakten mellom A/S Rjukanfos og AAK forutsetter som nevnt i pkt. 4 at kraften som skal leveres til AAK skal avstås av A/S Rjukanfos' løpende uttak fra I/S Øvre Otra i henhold til kontrakt av 1. september 1960. Om dette skal anføres:

Ved kongelig resolusjon av 25. januar 1963 er A/S Rjukanfos gitt konsesjon på å leie fra I/S Øvre Otra den andel av kraften fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn, som er hjemlet i kontrakt av 18. juni/1. september 1960 mellom partene om kraftlevering m. v., jfr. tilleggskontrakt av 29. desember 1961/28. august 1962. Konsesjonen gjelder for den tid hovedkontrakten, jfr. tilleggskontrakten mellom partene står ved makt, dog ikke utover 50 år fra den tid kraftverket sattes i drift. Konsesjonen gjelder bare for de kraftmengder som er hjemlet i de nevnte kontrakter fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn.

I betingelsene for konsesjonen til A/S Rjukanfos er i post 3 inntatt det vanlige vilkår om «overdragelse av energi», som lyder:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.»

Ifølge hovedkontrakten mellom Øvre Otra og A/S Rjukanfos består interessentskapet av Aust-Agder fylke v/ AAK, Kristiansand kommune v/ Kristiansand Elektrisitetsverk og Vestfold Kraftselskap. Disse er deleiere i utbyggingen av Brokke kraftverks 1. byggetrinn med 31,05 pst. på AAK, 37,90 pst. på Kristiansand Elektrisitetsverk og 31,05 pst. på Vestfold Kraftselskap.

I henhold til hovedkontraktens § 2 har Øvre Otra påtatt seg å levere fra Brokke til Rjukanfos 35,45 pst. av hvert års mulige vinterproduksjon og 63,3 pst. av hvert års mulige sommerproduksjon. Denne midlere teoretiske årsproduksjon fra 1. byggetrinn er ifølge kontrakten beregnet å bli 1,055 mill. kWh, herav faller 490 mill. kWh på vinterhalvåret og 565 mill. kWh på sommerhalvåret, referert mottakerstedet. Vinterenergien

skal normalt kunne tas ut med en maksimal-effekt på 58 MW og sommerenergien med maksimalt 105 MW. Hvis Øvre Otra finner det ønskelig skal Rjukanfos ta ut energi med effekt opptil henholdsvis 70 MW og 120 MW, hvis dette kan skje uten tap av vann i Rjukanfos' egne stasjoner.

Rjukanfos har ifølge kontraktens § 16 rett til å videreselge kraften fra Brokke og kan helt eller delvis overdra kontrakt med rettigheter og forpliktelser til andre. Hvis overdragelse ikke skjer til andre selskaper i Hydrokonsernet, eller sammen med produksjonsanlegg som er avhengig av tilsvarende krafttilførsel, har Øvre Otras interessenter fortrinnsrett til overtakelse på samme vilkår som kan oppnås fra tredjemann. Jfr. imidlertid det som er anført ovenfor om vilkåret i A/S Rjukanfos' konsesjon, om overdragelse av energi.

6. *Avgitte uttalelser.*

Søknaden har herfra vært forelagt følgende til uttalelse:

Moland herredsstyre har i møte 22. mars d.å. enstemmig vedtatt å anbefale søknaden.

Fylkesmannen i Aust-Agder har i påtegning hit av 2. april d.å. meddelt, at han slutter seg til Moland kommunestyres vedtak i møte 22. mars d.å.

Dessuten har søknaden av departementets Vassdragsavdeling vært forelagt

departementets Industriavdeling som i uttalelse av 14. februar d.å. til Vassdragsavdelingen konkluderer med å anbefale at den omsøkte konsesjon innvilges.

I forbindelse med søknadene av 28. og 29. november 1966 fra Falconbridge Nikkelverk A/S om bl. a. leie av inntil 8 000 kW fra DNN — jfr. hovedstyrets brev av 6. mars d.å. til departementet — uttalte Statskraftverkene i brev til Elektrisitetsdirektoratet av 8. februar 1967 bl. a.:

«For så vidt overføring av kraft fra Tyso II til Østlandet/Sørlandet, så gjorde Det Norske Nitridaksjeselskap henvendelse til Industridepartementet i brev av 16. februar 1966, og departementet ba i brev av 14. mars 1966 NVE om å gjennomføre de nødvendige forhandlinger. Disse forhandlinger har hittil ikke resultert i noen avtale. Vår tanke i denne forbindelse var å foreslå overfor hovedstyret at vi kunne overta til regulær pris hele det ledige kvantum fra Tyso II, til dels det nødvendige (ca. halvparten) til de aktuelle bedrifter på Østlandet/Sørlandet, og fordele resten etter en helhetsvurdering.

Vi er kjent med at det har vært kontakt mellom Det Norske Nitrid A/S og Hydro med henblikk på Hydros overtakelse av kraft fra Tyso II for anvendelse på Vestlandet, og

Hydros levering fra anlegg på Østlandet til bl. a. Falconbridge. Dette vil i og for seg passe inn i Hydros kraftbalanse fordi dette selskap fra 1. januar 1968 vil ha et betydelig underskudd i forbindelse med Karmøy, mens det fra ca. 1. juli 1969 vil ha et visst overskudd på Østlandet.

Vi finner å ville peke på at en slik anledning fører til at Hydro i praksis vil besørge en del av reguleringen mellom områdene, en rolle som var tiltenkt Statskraftverkene, og samtidig fører den til at Hydro unngår overføringsomkostninger. Når Hydro har bedre forutsetninger for å oppnå avtale om kjøp fra Tyso II, skyldes det at selskapet har anledning til å overby oss. Hele utvekslingen er for øvrig muliggjort gjennom vår linjebygging til Tyso.»

7. Tidligere gitte kraftleiekonsesjoner til DNN.

7.1. Ved kongelig resolusjon av 7. juli 1913 er DNN gitt tillatelse til å leie inntil 25 000 hk fra A/S Arendals Fossekompagni med tidsbegrensning til 1. juli 1973. Konsesjonen er gitt med bl. a. vilkår om at av selskapets styre skal minst $\frac{2}{3}$ være norske statsborgere og om en årlig avgift til staten av

kr. 0,25 for de første 5 år,
kr. 0,55 for de neste 10 år, og
kr. 1,00 for resten av konsesjonstiden.

7.2. Ved kongelig resolusjon av 4. mars 1960 er DNN gitt tillatelse til å leie inntil 6 200 kW, eventuelt inntil 7 700 kW sommerkraft fra Arendal komm. elektrisitetsverk og fra A/S Arendals Fossekompagni ytterligere 500 hk pluss 8 250 kW utover de inntil 25 000 hk som omfattes av selskapets konsesjon av 7. juli 1913. Tillatelsen som også er tidsbegrenset til 1. juli 1973, er gitt med vilkår om at styret for et flertalls vedkommende skal bestå av bare norske statsborgere, om 5 pst. kraftavståelse til kommuner og om en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. hk av den kraft som gjennomsnittlig nyttes. For øvrig er tillatelsen gitt på de vanlige vilkår.

Avgift i henhold til de to konsesjoner av henholdsvis 7. juli 1913 og 4. mars 1960 er betalt til og med for 1967. For 1967 var den kr. 39 879.

7.3. Ved kongelig resolusjon av 6. mars 1964 er DNN gitt tillatelse til å leie 97 665 kW fra A/S Tysefaldene, med rett til å utta ytterligere kraft inntil et samlet kvantum av 147 200 kW. Konsesjonen som er tidsbegrenset til 31. desember 2006, er gitt med bl. a. vilkår om styre, produksjon, og overdragelse av kraft og med vilkår om årlige avgifter, som inn-

til 3. oktober 1984 er kr. 0,25 pr. kW til staten og kr. 0,50 pr. kW til kommuner. Etter den tid er avgiften fastsatt til kr. 1 pr. kW til staten og kr. 1 pr. kW til kommuner. Avgiften erlegges av det kraftkvantum hvorav det skal betales leie, dog med fradrag for den kraft som i tilfelle benyttes til erstatning for kull eller olje ved fremstilling av damp. Avgiften er betalt til og med for året 1967. For 1967 var den kr. 17 391 til staten og kr. 35 689,50 til kommune.

8. Hovedstyrets bemerkninger.

Den foreliggende søknad fra DNN om konsesjon på leie av kraft fra AAK har sammenheng med DNN's levering av ledig Tyssokraft til A/S Rjukanfos som ledd i Alnors økte kraftbehov som følge av den planlagte produksjonsutvidelse på Karmøy. A/S Rjukanfos har i denne forbindelse påtatt seg å levere av sin andel fra Røldal—Suldal kraftanlegg ytterligere inntil 110 MW/520 GWh pr. driftsår til Alnor i tillegg til de inntil 180 MW/280 GWh pr. driftsår selskapet ved kongelig resolusjon av 7. august 1964 har tillatelse til å leie fra A/S Rjukanfos. Da imidlertid det kontraktsmessige uttak fra Røldal—Suldal de første årene ikke vil være tilstrekkelig til å dekke Alnors antatte behov, akter A/S Rjukanfos å inngå kontrakt med DNN om levering av 42 MW/250 GWh pr. driftsår garantert kraft for en 5-års periode regnet fra 1. januar 1968. DNN vil som kjent ved utbyggingen av Tyso II i de nærmeste år få til disposisjon av sin andel et ledig kraftkvantum på ca. 400—500 GWh pr. år. Disse forhold er det nærmere redegjort for i Hovedstyrets brev til departementet av 6. mars d.å. — jnr. 2653 E-67 i forbindelse med Alnors søknad av 30. juni 1967 om leie av ytterligere kraft fra A/S Rjukanfos. Hovedstyrets uttalelse konkluderer som kjent med å anbefale konsesjon gitt til Alnor på nærmere vilkår og som ledd heri fant Hovedstyret etter omstendighetene også å kunne anbefale at kontrakten mellom DNN og A/S Rjukanfos godkjennes for en 5-års periode ikke utover 1. januar 1973 på nærmere vilkår.

En forutsetning fra DNN's side for slik levering som nevnt har imidlertid vært, at A/S Rjukanfos stiller et tilsvarende kvantum til disposisjon på Østlandet. I samsvar hermed har A/S Rjukanfos ved kontrakt av 18. desember 1967 forpliktet seg til for en tilsvarende 5-års periode å stille til disposisjon for Kristiansand Elektrisitetsverk 70 GWh pr. driftsår, hvilket tilsvarende det kvantum elektrisitetsverket skal levere til Falconbridge Nikkelverk A/S. Om denne sak kan vises til Ho-

vedstyrets brev av 6. mars d.å. — jnr. 4715 E-67 — til departementet. Hovedstyrets uttalelse konkluderer som kjent med å anbefale at også Falconbrigde Nikkelverk A/S gis konsesjon som søkt om og som ledd heri fant Hovedstyret etter omstendighetene også å kunne anbefale at kontrakten mellom A/S Rjukanfos og Kristiansand Elektrisitetsverk godkjennes for en 5-års periode, ikke utover 1. juli 1973.

Dessuten har A/S Rjukanfos i samsvar med DNN's nevnte forutsetning inngått kontrakt med AAK, hvoretter A/S Rjukanfos for en 4-års periode regnet fra 1. juli 1969 har påtatt seg å levere til fylkesverket minimum 100 GWh og maksimum 180 GWh pr. driftsår. Kontrakten forutsetter at kraften skal avstås av Rjukanfos' løpende kraftuttak fra I/S Øvre Otra etter kontrakten av 1. september 1960. Ifølge denne kontrakt har A/S Rjukanfos rett til å videreselge kraften fra Brokke. Hvis overdragelse imidlertid skjer til andre enn selskaper innen Hydro-konsernet, har Øvre Otrass interesser fortrinnsrett til overtakelse på samme vilkår som kan oppnås av tredjemann. AAK er som nevnt deleier i utbyggingen av Brokke I med 31,05 pst. I betingelsene for konsesjonen av 25. januar 1963 til A/S Rjukanfos på leie av Brokke-kraften er som referert inntatt det vanlige vilkår om overdragelse videre av kraften til andre. Det er her ikke gjort unntak for overdragelse til Øvre Otrass interesser. Hovedstyret antar derfor, at det i tilfelle vil være nødvendig med samtykke fra departementet til levering fra A/S Rjukanfos til AAK av de inntil 180 GWh pr. driftsår. Det kan også her reises et prinsipielt spørsmål om det er konsesjonsmessig korrekt at A/S Rjukanfos gis anledning til salg av kraft et sted og samtidig kjøp av kraft et annet sted. Imidlertid dreier det seg som nevnt ved avståelsen av Brokke-kraft til AAK om overdragelse til en av interessentene i I/S Øvre Otra som kontraktsmessig er fortrinnsberettiget til slik eventuell kraftovertakelse. Det synes derfor, som i saken vedrørende Falconbridge Nikkelverk (Hovedstyrets brev av 6. mars d.å.), slik forholdene ligger an, ikke å foreligge tilstrekkelig grunn til å nekte A/S Rjukanfos' salg til AAK av omhandlet kraftkvantum for en kortere tid.

Av dette kvantum på maksimum 180 GWh pr. driftsår er det forutsetningen at AAK skal levere maksimum 140 GWh pr. driftsår til DNN i Eydehavn også i en 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973 og 35 GWh pr. driftsår til A/S Arendal Smelteverk for en tilsvarende 4-års periode.

For så vidt angår levering til Arendal

Smelteverk har dette selskap ved brev til NVE av 7. mars d.å. søkt om tillatelse til for en 4-års periode som nevnt å leie de 35 GWh pr. driftsår fra AAK. Om denne sak vises til annet brev fra Hovedstyret til departementet.

For så vidt angår levering til DNN av de inntil 140 GWh pr. driftsår er inngått kontrakt av 19. oktober 1967, hvoretter AAK for en 4-års periode fra 1. juli 1969 skal stille til disposisjon for DNN minimum 60 GWh, begrenset til 140 GWh pr. driftsår med en effekt fra 10 MW til 23,3 MW, tilsvarende en brukstid på 6 000 t. For kraften skal DNN betale 2,75 øre/kWh, en pris som skal være fast til og med 1970. DNN's søknad av 11. januar d.å. gjelder tillatelse til å leie dette kvantum for en tilsvarende 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973.

DNN's behov for mer kraft skyldes i første rekke stigende produksjon ved dets anlegg i Eydehavn. Selskapets foreløpige planer går således ut på å utvide kapasiteten ved verket fra ca. 13 000 tonn råmetall pr. år til ca. 26 000 tonn i 1972 og til ca. 30 000—35 000 tonn i 1975. Selskapet har oppgitt at behovet ved smelteverket i Eydehavn vil være ca. 290 GWh pr. år fra og med 1968 og frem til 1972. Det er opplyst at selskapet for smelteverket Eydehavn p. t. har faste kontrakter på 202 GWh/år, hvorav 165 GWh etter hovedkontrakten av 1912 med Arendal Fossekompagni. Til den økte produksjon kommer dessuten det moment, at Arendal Fossekompagni fra i løpet av 1968 vil måtte redusere sin levering til DNN av tilleggskraft (flomkraft) etter kontrakten av 1951 til ca. 8 GWh pr. år.

Søknaden har vært forelagt Moland kommunestyre, fylkesmannen i Aust-Agder og departementets Industriavdeling, som samtlige konkluderer med å anbefale at konsesjon blir gitt.

På basis av det anførte antar Hovedstyret at DNN bør meddeles konsesjon på leie av den kraft selskapet har behov for fra AAK for en 4-års periode fra 1. juli 1969.

9. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at Det Norske Nitridaktieselskap gis konsesjon på leie av inntil 23,3 MW/140 GWh pr. driftsår fra Aust-Agder Kraftverk for tidsrommet 1. juli 1969 til 1. juli 1973, som søkt om.

Konsesjonen foreslås gitt med vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kWh av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760}$$

Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner foreslås sløyfet, idet Aust-Agder Kraft-

verk er et interkommunalt kraftverk med bl. a. Moland kommune — hvor bedriften er beliggende — som medeier.

For øvrig foreslås konsesjonen gitt på vanlige betingelser, herunder med vilkår om at styrets flertall skal være norske statsborgere. Jfr. ellers vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Hovedstyret vil likeledes anbefale at det gis samtykke til, at A/S Rjukanfos inngår kontrakt med Aust-Agder Kraftverk om levering av inntil 30 MW/180 GWh pr. driftsår av dets Brokke-kraft til fylkesverket for en tilsvarende 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973, overensstemmende med den fremlagte kontrakt av 11./22. desember 1967.

En forutsetning for slikt samtykke bør imidlertid være at leveringen til Aust-Agder Kraftverk ikke gjør det nødvendig for A/S Rjukanfos for tiden å inngå nye kraftleiekontrakter eller foreta suppleringskjøp fra Samkjøringen, og det foreslås i tilfelle tatt uttrykkelig forbehold herom.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. mai 1968.»

Departementet skal bemerke:

Som nevnt foran har DNN tidligere ved kongelig resolusjoner av 7. juli 1913 og av 4. mars 1960 fått konsesjoner på kraftleie fra A/S Arendals Fossekompani og fra Arendal komm. Elektrisitetsverk for drift av smelteverket i Eydehavn, jfr. Hovedstyrets redegjørelse og «Meddelte Vassdragskonsesjoner bind II s. 92 for 1960 s. 31. Begge disse konsesjoner utløper 1. juli 1973.

DNN har fått behov for økt krafttilførsel til smelteverket dels som følge av at A/S Arendals Fossekompani har måttet redusere sin leveranse av tilleggskraft (flomkraft) og dels som følge av planlagt produksjonsutvidelse.

Behovet er tenkt dekket ved en kraftleveranse på inntil 23,3 MW/140 GWh pr. driftsår i henhold til kraftleiekontrakt av 19. oktober 1967 med Aust-Agder Kraftverk (AAK).

Omhandlede kraftkvantum leveres fra AAK som en del av den kraft AAK ved kraftleiekontrakt av 11./22. desember 1967 leier av A/S Rjukanfos fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn.

Sistnevnte kraftleie er imidlertid betinget av samtykke fra Industridepartementet i henhold til pkt. 3 i vilkårene for den ved kongelig resolusjon av 25. januar 1963 gitte konsesjon for A/S Rjukanfos på kraftleie fra I/S Øvre Otra.

Dersom det blir gitt konsesjon på leie av

inntil 23,3 MW/140 GWh pr. driftsår, vil departementet samtykke i at A/S Rjukanfos for et tidsrom av 4 år frem til 1. juli 1973 overdrar et tilsvarende kraftkvantum til Aust-Agder Kraftverk.

Samtykket vil bli tilknyttet den av Hovedstyret foreslåtte forutsetning om at leveringen ikke vil gjøre det nødvendig for A/S Rjukanfos for tiden å inngå nye kraftleiekontrakter eller å foreta suppleringskjøp fra Samkjøringen.

Departementet vil etter det foreliggende og i tilslutning til Hovedstyret rå til at DNN gis den omsøkte konsesjon på leie av inntil 23,3 MW/140 GWh pr. driftsår fra AAK. Konsesjonen foreslås gitt for den tid kraftleiekontrakten av 19. oktober 1967 med AAK står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1973 og ellers på vilkår stort sett som foreslått av Hovedstyret, bl. a. om årlig avgift — kr. 1,50 pr. kW — til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

«1. Konsesjonstid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 19. oktober 1967 mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. juli 1973.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

Styrets formann skal være norsk statsborger.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selska-

per, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50

pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra det tidspunkt kraftleveringen tar til.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelser av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til hvorvidt DNN vil trenge røykskadekonsesjon i henhold til lov av 16. juni 1961 om rettshøve mellom grannar.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Det Norske Nitridaktieselskap for tidsrommet 1. juli 1969—1. juli 1973 å leie inntil 23,3 MW/140 GWh pr. driftsår fra Aust-Agder Kraftverk til smelteverket i Eydehavn.

Tillatelsen gis på vilkår og under forutsetninger som foreslått i Industridepartementets tilråding av 9. august 1968.

26. Christiania Spigerverk.

(Konsesjon på ytterligere kraftleie fra Oslo Lysverker til bedriften i Nydalen i Oslo.)

Kgl. res. av 23. august 1968.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen har i brev av 18. juni 1968 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 9. januar 1968 fra Christiania Spigerverk om konsesjon på ytterligere kraftleie fra Oslo Lysverker:

«Christiania Spigerverk.

Konsesjonssøknad av 9. januar 1968 om ytterligere kraftleie fra Oslo Lysverker.

«1. Innledning.

Ved departementets ekspedisjon av 22. desember 1967 — jnr. 3206/67 IDV — mottok NVE til uttalelse spørsmål om konsesjonsplikt for Christiania Spigerverk i forbindelse med utvidet kraftleie fra Oslo Lysverker.

Av NVE-Elektrisitetsdirektoratets svar av 2. januar d. å. til departementet, fremgår at Christiania Spigerverk etter anmodning herfra ville sende inn søknad om konsesjon på leie av ytterligere kraft fra Oslo Lysverker i tillegg til de 25 MW — jfr. konsesjon av 6. august 1948 — og 4 MW — jfr. konsesjon av 21. mars 1952 — Christiania Spigerverk har tillatelse til å leie fra Oslo Lysverker.

2. Christiania Spigerverks søknad om ytterligere kraftleie.

Ved brev hit av 9. januar d. å. har Christiania Spigerverk søkt om konsesjon på ytterligere leie av 12 MW fra Oslo Lysverker i tillegg til de tilsammen 29 MW det har tillatelse til å leie i henhold til gitte konsesjoner. Søknaden lyder:

«I anledning av at vi har planlagt en effektivisering av våre ståløvner med nødvendig hjelpemaskineri, har vi den 1. august 1967 undertegnet en tilleggsavtale med Oslo Lysverker (O. L.) om kraftlevering.

Oslo Lysverker stiller til disposisjon for Christiania Spigerverk (C. S.) i transformatorstasjon Gullhaug (vår trafostasjon) et effektkvantum som C. S. har rett til å øke til 37 MW.

Vi regner med at vi de første år ikke kommer til å ta ut hele 37 MW, men en viss økning vil skje fra august 1968.

Vi har, som kjent, tidligere konsesjon av 6. august 1948 på 25 MW smeltekraft, gjeldende til 1. juli 1974.

Vi tillater oss herved å søke om konsesjon på tilleggskraften — 12 MW smeltekraft. Kraften skal anvendes til drift av stål- og valseverk med hjelpemaskineri, på vår eiendom gnr. 77 og 58 ved Akerselven, Nydalen, Oslo.

Kopi av vår kontrakt av 27. desember 1962 og tilleggsavtale av 1. august 1967 med Oslo Lysverker vedlegges.

I henhold til lov av 14. desember 1917 § 24, vedlegges erklæring fra Styret om at det ikke

foreligger noen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Videre vedlegges vedtekter for Christiania Spigerverk.

Vår besvarelse til Røkskaderådet er på anmodning oversendt Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen den 6. januar d. å.

Til orientering vil vi nevne at vi også har en konsesjon av 21. mars 1953 på 4 MW. Denne gjelder vår leie av kraft fra O. L. etter vanlig T 3-tariff, og benyttes i våre ferdigproduksjonsavdelinger og verksteder. Den er helt elektrisk adskilt fra den foran nevnte kraft.»

3. Tilleggsavtale mellom Christiania Spigerverk og Oslo Lysverker.

Som tillegg til kontrakt av 21. og 27. desember 1962 (Hovedkontrakten) mellom Christiania Spigerverk og Oslo Lysverker har partene inngått avtale, datert 1. august 1967, om levering av ytterligere kraft til drift av stålverk og valseverk på eiendommen gnr. 77, bnr. 58 ved Akerselven, Nydalen — Oslo. Ifølge tilleggsavtalen — som gjelder fra 15. juli 1967 — skal Oslo Lysverker stille til disposisjon for Christiania Spigerverk i Gullhaug transformatorstasjon et effektkvantum som Spigerverket har rett til å øke til 37 MW inklusive de 25 MW hovedkontrakten gjelder.

For den del av det årlige anmeldte effektuttak som overstiger 25 MW skal Christiania Spigerverk betale en årlig effektavgift på kr. 60 pr. kW. Ved større endringer i det generelle prisnivå kan hver av partene kreve forhandlinger om nærmere justering av effektavgiften.

For energimengder som uttas skal betales energipris som bestemt i hovedkontraktens § 5, dog således at tilleggsprisen på 2 øre pr. kWh bare skal betales for energi som uttas over den anmeldte effektgrense i tidsrommet 15. oktober—14. april («Overforbruk») istedenfor energi som uttas over 22 500 kW slik som fastsatt i hovedkontraktens § 5 («kraft av kategori B»).

Hvis uttaket av reaktiv effekt overstiger 75 pst. av den i samme tid uttatte aktive effekt, betales en tilleggsavgift for reaktiv effekt med kr. 6 pr. kVA pr. år. Den reaktive effekt skal betales med kr. 0,50 pr. kVA pr. måned.

Såvel tilleggsavtalen som hovedkontrakten skal gjelde til 1. januar 1988. Dog kan Christiania Spigerverk si opp avtalen med ett års varsel etter 1. januar 1978. Hvis energiuttaket i to på hinannen følgende år har vært mindre enn det som svarer til et samlet årlig beløp på kr. 750 000 etter hovedkontraktens og tilleggsavtalens prisbestemmelser, skal Oslo Lysverker kunne anse seg løst fra kontraktsforholdet. Etter 1. januar 1988 skal kontrak-

ten og tilleggsavtalen kunne sies opp av en av partene med ett års varsel.

For øvrig skal hovedkontraktens bestemmelser også gjelde for tilleggsavtalen i den utstrekning de ikke strider mot bestemmelsene i tilleggsavtalen. Kopi av begge kontrakter følger vedlagt.

4. Avgitte uttalelser i anledning av søknaden.

Søknaden har herfra vært sendt ut til uttalelse på vanlig måte. Følgende uttalelser er innkommet til NVE:

Oslo Lysverker, administrerende direktør i påtegning av 26. januar d. å. til Oslo formannskap:

«Christiania Spigerverk har inngått avtale med Oslo Lysverker om suksessiv forhøyelse av uttak av smeltekraft fra 26 MW til 37 MW. Søknaden gjelder konsesjon på denne forhøyelse, og foreslås anbefalt i den utstrekning saken angår Oslo Lysverkens leveringsmulighet.»

Oslo bystyre har i møte 7. mars d. å. etter innstilling fra formannskapet mot 6 stemmer tiltrådt administrerende direktørs innstilling. De 6 foreslo saken utsatt og forelagt Røykskaderådet til uttalelse.

Elektrisitetsforsyningen i Akershus fylke i påtegning av 25. mars d. å. til fylkesmannen:

«Christiania Spigerverk søker om suksessiv økning av smeltekraftuttak fra 26 MW til 37 MW.

Oslo formannskap har anbefalt søknaden, men 2 medlemmer ønsket saken utsatt og oversendt Røykskaderådet.

Christiania Spigerverk har tidligere i eget brev til Røykskaderådet gjort rede for saken. Søknaden anbefales.»

Fylkesmannen i Oslo og Akershus i påtegning hit av 27. mars d. å.:

«En viser til vedlagte særutskrift av Oslo bystyres vedtak av 7. mars 1968 og overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Akershus' påtegning av 25. mars 1968 og har ikke noe ytterligere å merke.»

Søknaden har dessuten av departementets Vassdragsavdeling være forelagt departementets Industriavdeling, som i uttalelse av 18. mars d. å. har konkludert med å anbefale søknaden innvilget, jfr. departementets brev hit av 29. mars d. å. — jnr. 788/68 IDV.

5. Christiania Spigerverks brev av 5. januar 1968 til Røykskaderådet.

Som referert har Christiania Spigerverk i brev av 5. januar 1968 til Røykskaderådet

gjort nærmere rede for driftsforholdene ved stålverket. Brevet har denne ordlyd:

«Vi har mottatt Deres brev av 18. november 1967.

Christiania Spigerverk har i mange år hatt langsiktige avtaler med Oslo Lysverker om levering av elektrisk energi til drift av stål- og valseverk m. v. i Nydalen.

For å sikre driften i årene fremover i takt med våre langtidsplaner, var det nødvendig å ta opp til drøftelse med Oslo Lysverker visse justeringer i kraftleveransene. Dette resulterte i en tilleggsavtale av august 1967, og Oslo Lysverker har i sin tur forelagt denne avtale for Bystyret i Oslo.

Ingen av våre anlegg i Nydalen er imidlertid av en slik art at de betinger konsesjonsplikt etter grannelovens § 19.

Hva generelt angår luftforurensning og andre spørsmål innen Røykskaderådet's virksomhetsområde, kan vi opplyse at vi er fullt oppmerksomme på de samfunnsmessige problemer og rettslige forpliktelser som her foreligger.

Vi har hatt regelmessig kontakt med Oslo Helseråd angående vårt arbeid med luftforurensninger m. v., se vårt brev av 20. juni 1967 til Helserådet som følger vedlagt, og vi har arbeidet systematisk med disse spørsmål. I de senere år er således installert røykrenseanlegg for på denne måte så godt som mulig å redusere ulempene for våre omgivelser.

Vårt stålverk består i dag av 3 smelteovner, hvorav den siste ble satt i drift i 1951. Våre planer går ut på å konsentrere smeltingen på to av disse ovner, blant annet for å effektivisere røykrensningen. Det er således ikke tale om nybygging.

Det vil, som fremholdt foran, fremgå at de forhold det her er tale om, ikke betinger konsesjonsplikt for anlegget etter grannelovens § 19.

Vi håper at denne redegjørelse er tilstrekkelig uttømmende, men står gjerne ytterligere til tjeneste om det skulle være nødvendig.»

Røykskaderådet har 30. april d. å. meddelt hit underhånden, at saken der fortsatt er under behandling og at det ikke foreligger noen endelig avgjørelse i spørsmålet om konsesjonsplikt for Christiania Spigerverk etter grannelovens § 19.

6. Tidligere gitte kraftleiekonsesjoner til Christiania Spigerverk.

6.1. Ved kongelig resolusjon av 6. august 1948 er Christiania Spigerverk gitt tillatelse til å leie inntil 25 000 kW fra Oslo Lysverker med tidsbegrensning til 1. juli 1974. Konsesjonen er gitt på de vanlige betingelser, herunder med vilkår om helt norsk styre, 10 pst. kraftavståelse til kommuner og om en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter

formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$

Etter de foreliggende opplysninger er det i

første rekke som smeltekraft de 25 000 kW nyttes.

6.2. Ved kongelig resolusjon av 21. mars 1952 er Christiania Spigerverk gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 4 000 kW fra Oslo Lysverker med samme tidsbegrensning som for konsesjonen av 6. august 1948, dvs. til 1. juli 1974. For øvrig er konsesjonen gitt på samme vilkår som konsesjonen av 6. august 1948.

Den årlige avgift til staten av kr. 1 pr. kW er betalt til og med for året 1967. For 1967 var den kr. 19 209,57.

De 4 000 kW leveres som referert etter Oslo Lysverkers alminnelige tariff T. 3 (blandet tariff) og nyttes i Spigerverkets ferdigvareproduksjonsavdelinger og verksteder.

6.3. Ved kongelig resolusjon av 19. juni 1959 er Christiania Spigerverk gitt tillatelse til å leie inntil 8 000 kW fra L/L Svultingen, Ytre Fjordane Kraftlag og L/L Firdakraft. Tillatelsen som er tidsbegrenset til 1. juli 1973 er gitt med vilkår om helt norsk styre og om aksjekapital m. v. og om en årlig avgift av kr. 0,50 pr. kW til staten og kr. 0,50 pr. kW til kommuner, av den kraft som det etter kraftleiekontrakt av 18. november 1955 skal betales leie av. Avgiften er betalt til og med for 1967. For 1967 var den kr. 1 587 til staten og kr. 1 587 til kommuner. Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner er sløffet i samsvar med loven.

7. Hovedstyrets bemerkninger og konklusjon.

Den foreliggende søknad fra Christiania Spigerverk gjelder tillatelse til å leie ytterligere inntil 12 000 kW smeltekraft fra Oslo Lysverker i tillegg til de 25 000 kW smeltekraft bedriften har tillatelse til å leie i henhold til konsesjon av 6. august 1948, jfr. foran under punkt 6.1.

Det økte kraftbehov er opplyst å stå i forbindelse med bedriftens planer om modernisering av sine stålovner for effektivisering av stålverket. I denne forbindelse er opplyst at konkurransen på stålmarkedet er meget skarp og det er antatt å være nødvendig å bedre de produksjonsmessige forhold mest mulig.

Christiania Spigerverk regner som opplyst i søknaden ikke med å nytte de 37 000 kW (25 000 kW + 12 000 kW) fullt ut den første tid. Derimot regner bedriften med — etter hva den har opplyst hit underhånden — å få behov for 5 000—6 000 kW — av de 12 000 kW — fra august 1968 og det hele kvantum søknaden gjelder, nemlig 12 000 fra omkring 1969, dersom det hele forløper normalt.

Søknaden har vært forelagt Oslo Lysverker, Oslo bystyre, Elektrisitetsforsyningen i Akers-

hus fylke, fylkesmannen samt departementet, Industriavdelingen, som samtlige konkluderer med å anbefale at konsesjon gis som søkt om.

Hovedstyret har etter dette ikke noe å innvende mot et utvidet kraftleieforhold og vil rå til at Christiania Spigerverk gis tillatelse til å leie ytterligere inntil 12 000 kW fra Oslo Lysverker til drift av stål- og valseverk med hjelpemaskineri på bedriftens eiendom i Nydalen, gnr. 77, bnr. 58.

Tillatelsen foreslås tidsbegrenset til 1. juli 1974, slik at den utløper samtidig med de tidligere konsesjoner av 6. august 1948 og 21. mars 1952.

Tillatelsen foreslås meddelt med vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og

beregnet etter formelen:
$$\frac{\text{kWh}}{8\ 760}.$$

For øvrig går en ut fra at tillatelsen i tilfelle blir å meddele på de samme betingelser som konsesjonen av 1948 og 1952 så langt disse betingelser måtte passe, herunder med vilkår om helt norsk styre. Vilkåret om 10 pst. kraftavståelse til kommuner forutsettes imidlertid sløffet etter loven, idet bedriften som er beliggende i Oslo får kraften fra byens eget verk.

Ellers kan vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Sakens dokumenter, herunder erklæring av 9. januar 1968 fra selskapets styre, vedlegges.

Saken behandlet i hovedstyremøte den 17. juni 1968.»

Departementet skal bemerke:

Det foreligger erklæring fra styret i Christiania Spigerverk etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 24, annet ledd.

Angående de tidligere ved kongelig resolusjon av 6. august 1948 og av 21. mars 1952 gitte konsesjoner til Christiania Spigerverk på leie av henholdsvis inntil 25 000 kW og ytterligere 4 000 kW fra Oslo Lysverker til selskapets bedrift i Nydalen viser en til Hovedstyrets redegjørelse side 5 og 6 punkt 6.1 og 6.2 og til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for henholdsvis 1948 s. 99 og 1952 s. 45.

Departementet finner å burde støtte verkets planlagte modernisering og effektivisering, og vil etter det foreliggende og i tilslutning til Hovedstyret, rå til at Christiania Spigerverk gis den omsøkte konsesjon på leie av ytterligere inntil 12 000 kW fra Oslo Lysverker og at den tidsbegrenses til 1. juli 1974 som foreslått av Hovedstyret.

Departementet vil anbefale at det også ellers oppstilles konsesjonsvilkår stort sett som foreslått av Hovedstyret, bl. a. om årlig

avgift på kr. 1,50 pr. kW til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Christiania Spigerverk måtte leie ytterligere inntil 12 000 kW i henhold til tilleggskontrakt av 1. august 1967 med Oslo Lysverker, dog ikke lenger enn til 1. juli 1974.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Soksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt Christiania Spigerverk vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961. Bedriften tok i brev av 5. januar 1968 spørsmålet opp med Røyskaderådet.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår :

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Christiania Spigerverk å leie ytterligere inntil 12 000 kW fra Oslo Lysverker til sin bedrift i Nydalen i Oslo.

Tillatelsen gis på de vilkår som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 23. august 1968.

27. Bjerka—Plura.

(Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for ytterligere statsregulering av Bjerka—Plura m. v.)

Kgl. res. av 23. august 1968.

Ved St. prp. nr. 114 for 1967—68 ble Stortinget forelagt planer med utkast til reguleringsbestemmelser for ytterligere statsregulering av Bjerka—Plura m. v. i Korgen herred, Nordland fylke.

Ifølge meddelelse fra Stortingets presidentskap fattet Stortinget i møte 6. juni 1968 vedtak i samsvar med ovennevnte proposisjon.

De av Stortinget vedtatte reguleringsbestemmelser for ytterligere statsregulering av Bjerka—Plura m. v. er sålydende:

1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder i ube-

grenset tid, men kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år regnet fra 21. desember 1962.

2.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved reguleringen og overføringen erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lavvassføringen, som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne økning av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen og overføringen invunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantestikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Bjerka Kraftverk skal være ansvarlig for at dets kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

5.

Bjerka Kraftverk er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges kraftverket etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til

vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan kraftverket etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6.

Bjerka Kraftverk er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Kraftverket er ikke uten vedkommende departementets samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos det. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i tredje ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom kraftverket og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

7.

Bjerka Kraftverk er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunns-hus.

Bjerka Kraftverk skal stille inntil kr. 20 000 til rådighet til allmenndannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

8.

Bjerka Kraftverk er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige vegger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på Bjerka Kraftverks bekostning. Vegger, bruer og kaier som anleggets eier bygger, skal stilles til fri benyttelse for allmennheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Kraftverket plikter videre å legge om stier, ferdssveger o. l. der disse demmes ned.

9.

I den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig og gjennomførbart, plikter Bjerka Kraftverk å bekoste:

- a) Utsetting av yngel eller settefisk av de arter, det antall, den størrelse og på den måte departementet bestemmer.
- b) Utvidelser av det stamfiskanlegg m. v. som er fastsatt i pkt. 10 d) i reguleringsbestemmelser for statsregulering av Bjerka —Pluravassdragene m. v. (kongelig resolusjon av 21. desember 1962) som måtte bli nødvendig som følge av pålegg gitt i forbindelse med pkt. a) ovenfor.
- c) Fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres ved gjennomføringen av den omsøkte regulering og overføring.
- d) Forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggsperioden.

I stedet for pålegget under pkt. b kan vedkommende departement fastsette plikt til å delta i finansieringen av et større fellesanlegg for distriktet.

10.

De neddemte områder ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i 25 cm's høyde. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest to år etter første neddemming av vedkommende areal.

11.

Anleggets eier plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

12.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

13.

Endringer i driftsvassføringen i Bjerka Kraftverk skal foretas med jevn overgang og ekstremt store endringer, såvel som fare for flomavløp til Bjerkaelva, varsles i så god tid i forvegen som mulig ved oppslag på høvelige steder.

De partier av isen på Store Målvatn som mister sin bæreevne på grunn av reguleringen eller overføringen, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles det svekkede parti med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflate på mellom 0,5 og 1,0 m.

14.

Bjerka Kraftverk skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vasstandsmarker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som opptas i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

15.

Bjerka Kraftverk er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre.

Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften.

Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende.

Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

16.

Ved reguleringsanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at Bjerka Kraftverk har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Bjerka Kraftverk må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

17.

Det påhviler regulerings- og overføringsanleggets eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggets eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggets eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjæmmende i ter-

renget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggets eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Anleggets eier plikter å foreta en forvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelse av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

18.

Til skjønn i anledning av reguleringen og overføringen skal skjønsmenn oppnevnes av Kongen.

19.

Bjerka kraftverk underkaster seg de be-

stemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de fastsatte bestemmelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av Bjerka kraftverk etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Reguleringsbestemmelsene skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

Stortinget har lagt til grunn følgende manøvreringsreglement for statsregulering av Bjerka—Plura m. v.:

1.

a. Reguleringsgrensene er:

	Nat.vst.	Reg.grense		Reg.høyde m	Maks. flom- stigning m
		Øvre	Nedre		
Akersvatn	482,0	523,0	480,0	43,0	1,0
Tverrvatn	499,7	500,6	497,6	3,0	
Gressvatn	587,1	598,0	582,0	16,0	1,0
Kjensvatn	525,3	527,0	520,0	7,0	1,0
Kalvatn	524,5	564,0	521,0	43,0	
Jordbekkvatn	644,0		639,0	5,0	
Kobbervatn	566,0	575,0	566,0	9,0	
Store Målvatn	421,0	430,0	397,0	33,0	

Reguleringsgrensene for Store Målvatn, som refererer seg til F. M. 6 i NVE's nivålement L. nr. 495, skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Ved Elivollene demmes Messingåga 8,0 m, jfr. pkt. b.

Ved inntaket til overføringstunnelen demmes Leirelva 6,0 m, jfr. pkt. c.

- b. Overføring av følgende elver og bekker til Kalvatn og derfra videre til Akersvatn: Randalselva, Stokka, Nasafjellbekken, Sølvbekken, Gubbeltåga, Andfjellelv, Daumannselv, Virvasselv, Bæveråga, Blerekelv har i alt et felt på ca. 519 km² som overføres til Akersvatn. Jordbekkvatn, Kerringvatn, Elivollene, Kobbervatn, Rismålsbekken og Rismålselv har i alt et felt på ca. 87 km² som

overføres til Akersvatn. Under flom eller under reparasjonsarbeider kan det bli fulle vassføringer i de naturlige løp som nå.

- c. Overføring av følgende elver og bekker til Kjensvatn og derfra videre til Akersvatn: Fagerlibekken, Mørkbekken og Leirelven har i alt et felt på 53 km² som overføres til Akersvatn. Under flom eller under reparasjonsarbeider kan det bli fulle vassføringer i de naturlige løp som nå.
- d. Overføring av Kalvatns og Tverrvatns partielle tilløp til Akersvatn: Kalvatn (ca. 316 km²) og Tverrvatns (81 km²) felter overføres til Akersvatn sammen med to mindre bekker (6 km²) med avløp til Plura og de under pkt. b oppførte felter.

- e. Overføring av Gressvatns og Kjensvatns partielle tilløp til Akersvatn:
Gressvatns og Kjensvatns samlede partielle felt på ca. 190 km² overføres sammen med de under pkt. c oppførte felter til Akersvatn.
- f. Småvatns felt på ca. 34 km² tas inn på kraftverkets tilløpstunnel. Høydene for Jordbekkvatn og Kobbervatn er usikre. De øvrige høyder refererer seg til vassdragsnivellementene nr. 231, 232, 233, 419, 420, 421, 495 og 497. Oppdemnings- og senkingsgrensene skal angis ved faste og tydelige merker ved de enkelte magasiner. Vasstanden må ikke overstige øvre reguleringsgrense uten at alle flomluker er helt åpne, jfr. dog pkt. 3.
- g. Bekk med avløp til Øvre Bleikingene fra øst med nedbørfelt 2,4 km² overføres til Store Akersvatn.
- h. Avløpet fra Finnbakkebekken fra kote 445 — nedbørfelt 8,6 km² — føres uregulert gjennom, eller forbi, Bjerka kraftverk. Kotehøyden refererer seg til tegning SBP-17150.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdraget nødvendige vatn dersom ikke framføringen av tømmeret ordnes på annen måte overensstemmende med overenskomst eller skjønn. Dog kan alt vann fra Store Målvatn disponeres til reguleringsformål.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flommene i vassdragene nedenfor magasinene så vidt mulig ikke økes.

I sommerhalvåret må Akersvatn ikke tappes under kote 495,00.

I fyllingsperioden etter vintre når Akersvatn har vært tappet under nevnte kote, skal Rana kraftverks driftsvassføring så vidt mulig ikke overstige 35 m³/sek. før vasstanden i Akersvatn igjen har nådd denne høyde.

For å sikre en rask oppfylling i slike tilfelle skal samtlige overføringstunnellers kapasitet nyttes fullt ut.

For øvrig kan vassslippingen foregå etter Rana kraftverks behov. Endringer i driftsvassføringen i Bjerka kraftverk skal foretas med jevn overgang, og ekstremt store endringer, såvel som fare for flomavløp til Bjerkaelva, varsles i så god tid i forveien som mulig ved oppslag på høvelige steder. De tidligere flomvassføringer fra det samlede naturlige nedbørfelt til Leirelva må ikke økes. For øvrig kan vassslippingen foregå etter Bjerka kraftverks behov .

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som tilsettes av Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammer og luker til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander, og eventuelt observeres og noteres nedbørmengder, temperatur m. v.

Departementet skal bemerke:

Man anbefaler fastsatt de av Stortinget vedtatte reguleringsbestemmelser for ytterligere statsregulering av Bjerka—Plura m. v., og videre at det blir fastsatt manøvreringsreglement som inntatt foran.

Departementet vil overfor Statskraftverkene ta opp spørsmålet om kompensasjon for Helgeland Kraftlag for reduksjon eller nedleggelse av kraftproduksjonen, jfr. Industrikomitéens bemerkninger i dets innstilling til Stortinget om saken.

Det trengs reguleringsbestemmelser for selve reguleringen av Store Målvatn og de to nye overføringer som er nevnt i manøvreringsreglementet post 1 under g. og h.

Når Bjerkas naturlige løp stenges og vannet føres sydover gjennom tunnel til Store Målvatn og fra kraftverket slippes ut i Leirelva, gjelder dette en utbygning, som kommer inn under vassdragslovens bestemmelser.

Man anbefaler at det gis ekspropriasjonstillatelse etter vassdragslovens § 62 til avstengning av Bjerka og til å slippe vannet ut i Leirelva, og at det gis tillatelse etter vassdragslovens §§ 104 og 105 for de samme tiltak ut fra hensynet til de almene interesser. De skadevirkninger dette medfører er vurdert i hovedstyrets brev som er inntatt i proposisjonen.

Tillatelse foreslås gitt på de vilkår som er foreslått av hovedstyret.

Spørsmålet om ekspropriasjon av fallrettigheter og av grunn og rettigheter for bygging av kraftverket m. v. vil bli tatt opp senere.

Hovedstyret innstiller også på å gi ekspropriasjonstillatelse for manglende fallrettigheter i henhold til vassdragslovens § 147. Departementet har imidlertid funnet dette spørsmål for lite utredet, og man har bedt NVE om at søknaden legges ut i distriktet eventuelt sammen med søknad om ekspropriasjonstillatelse etter vassdragslovens § 62 for grunn og rettigheter til bygging av kraftverket m. v. Man vil rå til at Industridepartementet får myndigelse til å gi ekspropriasjonstillatelse

til manglende fallrettigheter i henhold til vassdragslovens § 147.

Tillatelse etter § 62 kan gis av departementet i henhold til tidligere bemyndigelse.

Hovedstyrets utkast til vilkår for tillatelse i henhold til vassdragslovens §§ 62, 104 og 105 lyder:

1.

Bjerka kraftverk plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å utføre og vedlikeholde grunn dammer (terskler) i de elvestrekninger som berøres av utbyggingen, særlig av hensyn til fisket, utseendet og ferdsel samt foreta opprensning i elvefarene og mindre strandjusteringer.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen undergis offentlig tilsyn. De med planlegging og tilsyn forbundne utgifter utredes av Bjerka kraftverk.

2.

Bjerka kraftverk plikter, for så vidt angår Bjerka elv, å treffe tiltak til framføring av tømmer til erstatning for tapte fløttingsmuligheter. Bjerka kraftverk plikter dessuten å avhjelpe mulige skader og ulemper for ferdselen på og langs vassdragene. Eventuell tvist avgjøres ved skjønn som kan kombineres med skjønnet i henhold til reguleringslovens § 16.

3.

I den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig og gjennomførbart, plikter Bjerka kraftverk å bekoste:

- a) Utsetting av yngel eller settefisk av de arter, det antall, størrelse og på den måte departementet bestemmer.
- b) Utvidelser av det stamfiskanlegg m. v. som er fastsatt i pkt. 10 d) i reguleringsbestemmelser for statsregulering av Bjerka/Pluravassdragene m. v. (kongelig resolusjon 21. desember 1962) som måtte bli nødvendige som følge av pålegg gitt i forbindelse med pkt. a) ovenfor.
- c) Fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres ved gjennomføringen av den omsøkte regulering og overføring.
- d) Forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggsperioden.

I stedet for pålegget under pkt. b) kan vedkommende departement fastsette plikt til å delta i finansieringen av et større fellesanlegg for distriktet.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 fastsettes reguleringsbestemmelser for ytterligere statsregulering av Bjerka—Plura m. v. i samsvar med Industridepartementets tilråding av 23. august 1968.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.
3. I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 gis Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen tillatelse til utbygging av Bjerka i samsvar med ovennevnte tilråding og på de vilkår som er tatt inn i tilrådingen.

28. Trondheim Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til regulering av Nea—Nesjø dam.)

Kgl. res. av 23. august 1968.

Ved St. prp. nr. 82 for 1967—68 ble Stortinget i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 2 annet ledd, forelagt spørsmålet om tillatelse for Trondheim Elektrisitetsverk til regulering av Nea—Nesjø dam. Ifølge meddelelse fra Stortingets presidentskap fattet Stortinget i møte den 15. juni 1968 vedtak i samsvar med Innst. S. nr. 260. Vedtaket lyder:

«Stortinget samtykkjer i at Trondheim Elektrisitetsverk får løyve til regulering av Nea—Nesjø dam i Sør-Trøndelag fylke i samsvar med Industridepartementets tilråding av 22. mars 1968 med dei endringar som nemnt i industrikomiteens innstilling og forutset at manøvreringsreglementet vert sett opp på grunnlag av kote 729 som øvre reguleringsgrense.»

Industrikomiteén hadde delt seg i to fraksjoner, hvorav mindretallet på tre medlemmer gikk mot enhver oppdemming av Nedalen. Flertallet, 11 medlemmer, fulgte proposisjonen, bortsett fra reguleringshøyden og næringsfond for Tydal kommune. Mens Industridepartementet i proposisjonen under henvisning til Kommunaldepartementets syn var blitt stående ved oppdemming til kote 721, valgte komitéflertallet det av hovedstyret foreslåtte høyeste alternativ, kote 729. På bakgrunn av den bedre lønnsomhet ved dette alternativ, og under henvisning til de tilleggs skader det antas å volde, foreslår komitéflertallet opprettet et næringsfond for Tydal kommune på kr. 500 000.

For øvrig er flertallets innstilling i samsvar med proposisjonen.

De av Stortinget vedtatte vilkår for tillatelse for Trondheim Elektrisitetsverk til regulering av Nea—Nesjø dam er sålydende:

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10, post 2 siste ledd.

Dersom vassfall som ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen eller blir medeiere i anleggene, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve disse vannfall-eieres andeler i anleggene avstått uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem tillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i full driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uviljige menn på statens bekostning.

Anleggets eier plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved reguleringen skal erlegges følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfond i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen, som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle kan anses som den ved reguleringen innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17 skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse av Kongen måtte oversittes erlegges konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 1 000.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende

arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til næringsfond for Tydal kommune kr. 500 000. For fondet skal utarbeides vedtekter som godkjennes av vedkommende departement.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement på-

legges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anleggene knyttede befolkning, eller hvor det måtte være mer hensiktsmessig og ikke falle vesentlig dyrere, å bidra til permanent forsamlingslokale, alt etter nærmere bestemmelse truffet av vedkommende departement.

Konsesjonæren skal stille kr. 25 000 til rådighet for almindennende virksomhet og til geistlig betjening etter Kirke- og undervisningsdepartementets nærmere bestemmelse.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene. De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trasé for de forskjellige anleggsveger.

Konsesjonæren er forpliktet til å omlegge eller bekoste omlegging av eventuelle stier, turistruter eller flyttveger for rein som er i bruk i den utstrekning de blir neddemmet.

14.

Konsesjonæren plikter å foreta eller bekoste utsetting av settefisk av aure samt å dekke utgiftene til fiskeribiologiske undersøkelser i reguleringsområdet etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

15.

De neddemte arealer over kote 716,0 ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren lar oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

9

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

19.

Det i post 18 i vilkårene for tillatelsen til regulering av Vessingsjø og Sellisjø fastsatte jordbruksfond forhøyes fra kr. 100 000 til kr. 250 000 til Tydal kommunes forvaltning som gjeldende for regulering av Nesjø, Essandsjø, Stuesjø, Vessingsjø og Sellisjø.

20.

Ved anlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

21.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

Dersom vasslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 5 000 for hver gang etter departementets bestemmelse.

22.

Det påhviler anleggets eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggets eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggets eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggets eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelsen i denne post. Anleggets eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være

ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

Til skjønn i anledning reguleringen skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

24.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Stortinget har lagt til grunn følgende manøvreringsreglement, som er i samsvar med hovedstyrets forslag hvor øvre reguleringsgrense er satt til kote 729:

1.

Reguleringsgrensene er:

Nesjø:

Øvre kote	729,00
Nedre kote	706,00
Reg.høyde	23,00 m

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vasstandsmerker som Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen godkjenner.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdraget nødvendige vatn overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flomvassføringen i vassdraget så vidt mulig ikke forøkes.

Bortsett fra fløttingsvatn skal det ikke tap-

pes vatn fra Nesjø i perioden fra vårflommens begynnelse til 1. oktober før vasstanden overstiger kote 728.

I løpet av et reguleringsår, regnet fra en vårfloms begynnelse til neste, kan det ikke tappes mer fra Nesjø enn 90 pst. av normalt årstilløp, såfremt vasstanden derved underskrider kote 723. I de nevnte 90 pst. er inkludert den andel av fløtingsvatn og øvrig sommertapping som ellers kunne ha vært magasinert pr. 1. oktober. Normaltilløpet til Nesjø ansettes inntil videre til 786 mill. m³ pr. år.

Dersom denne bestemmelse brytes, skal det betales en mulkt til statens konsesjonsavgiftsfond for hver kWh som blir eller kunne bli produsert som følge herav. Mulktens størrelse skal reguleres i samme forhold som statskraftprisen for den alminnelige forsyning. Til den av Stortinget fastsatte pris på kr. 159,90 pr. kW pr. år med 6 000 timers brukstid, som gjelder pr. 1. januar 1967, svarer en mulkt på 10 øre pr. kWh. Mulkten beregnes av produksjonen i samtlige kraftverk nedenfor magasinet. Under nåværende utbyggingssituasjon regnes vatnet å bli nyttet i et samlet fall på 610 m, slik at 1 m³ vatn svarer til 1,36 kWh.

For øvrig kan det tappes etter konsesjonærens behov.

4.

For å sikre raskest mulig ifylling i Nesjø plikter konsesjonæren, inntil fallstrekningen Sylsjø-Nesjø er utbygget, fra vårflommens begynnelse å slippe vatn fra det tidligere konsederte Sylsjømagasin, dog bare når ledig magasin kapasitet i Nesjø er relativt større enn i Sylsjøen. Når nevnte fallstrekning er utbygget, gjelder ovenstående bare når det med rimelighet kan antas at det likevel vil bli ifyllt 100 mill. m³ i Sylsjø pr. 1. oktober.

5.

Før Nesjømagasinet første gang er fylt, gjelder bestemmelsene i post 3 med den endring at det i stedet for kote 723 innføres den vassstand som tilsvarer et magasin volum 345 mill. m³ mindre enn det maksimale som inntil da har vært ifyllt.

6.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vassstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

7.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

8.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endring av reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke:

I St. prp. nr. 82 for 1967—68 hadde departementet som nevnt gått inn for en oppdemming til kote 721, mens hovedstyrets innstilling gikk ut på en oppdemming til kote 729. Departementets standpunkt bygget bl. a. på Kommunaldepartementets syn, som gikk ut på å spare mest mulig av det området som ved kongelig resolusjon 6. juli 1917 ble fredet på grunn av sjeldne botaniske forekomster. Stortinget fattet imidlertid vedtak om tillatelse til oppdemming til kote 729.

Industridepartementet vil etter dette tilrå at det gis tillatelse til regulering av Nea—Nesjø dam i samsvar med Stortingets vedtak.

Departementet vil anbefale at regulerings-tillatelsen blir gitt på de av Stortinget vedtatte vilkår og at det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med det foran inntatte utkast.

Komitéflertallet forutsetter i innstillingen at tapping fra Nesjø skal foregå slik at forholdene i Selbusjøen ikke blir vanskeligere. Departementet viser til det som er uttalt av hovedstyret vedrørende Selbusjøen, se proposisjonen side 43 og 44, og vil rå til at tillatelsen til en regulering til kote 729 i Nesjø gis under forutsetning av at Trondheim Elektrisitetsverk frafaller retten til senking av Selbusjøen under kvote 155.

Vedtaket om regulering av Nea—Nesjø dam vil være i strid med den ovennevnte bestemmelse om fredning.

Industridepartementet har vært i kontakt med Kommunaldepartementet med sikte på en avklaring av spørsmålet om opphevelse av eller dispensasjon fra gjeldende fredningsbestemmelser for Nedalen. Man forutsetter at Kommunaldepartementet fremmer forslag om dette samtidig med nærværende tilråding.

Departementet har for øvrig merket seg at komitéflertallet peker på de skader som reindriften vil påføres ved reguleringen, og forutsetter at en reindriftssakkyndig blir med i skjønnet. For øvrig går flertallet ut fra at alle spørsmål om tap og skader i forbindelse med reguleringen blir vurdert av skjønnet.

Det forutsettes som vanlig at departementet kan samtykke i mindre planendringer, og i tilfelle foreta de endringer av manøvreringsreglementet som følger av disse.

Som nevnt i proposisjonen vil departementet henstille til konsesjonæren å ta sikte på at midlertidige anlegg planlegges slik at de kan komme til varig nytte for almenheten.

Industridepartementet

tilråd:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Trondheim Elektrisitetsverk å foreta regulering av Nea—Nesjø dam i det vesentlige i samsvar med de fremlagte planer og på de vilkår og under den forutsetning som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 23. august 1968.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

29. Sundsbarm Kraftverk.

(Reguleringsstillatelse for Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Daleåi (Oftevassdraget). Kongelig resolusjon av 5. juli 1963. Planendring.)

Industridepartementets samtykke 5. september 1968.

Industridepartementet samtykker i at den plan som ligger til grunn for ovennevnte reguleringsstillatelse endres slik at tillatelsen til å rå over alt vannet til reguleringsformål også skal omfatte strekningen Seljordvann—Nord-sjø. Tillatelsen gis i det vesentlige i samsvar med Sundsbarm Kraftverks søknad av 28. desember 1967, hvor det bl. a. fremgår at kraftverket skal ha transportplikt for alt tømmer fra skoger som tidligere har levert tømmer til fløting i Bøvassdraget. For øvrig gjøres det ingen endringer i de oppstilte vilkår og forutsetninger for reguleringsstillatelsen.

Det forutsettes at det ikke vil bli noen forringelse av effekten av Bø kommunes tillatte regulering i Seljordvatn som følge av planendringer, og at den heller ikke vil medføre noen øking av vannstanden i Seljordvatn til skade for jordbruksinteresser.

Man har for øvrig merket seg at det vil bli opptatt forhandlinger om minnelig ordning for tømmertransporten fra sidevassdragene i den utstrekning disse ikke er behandlet i hovedavtalen.

30. A/S Ranheim Papirfabrikk.

(Konsesjon på leie av inntil 7 500 kW fra Trondheim Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 6. september 1968.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 4. april 1968 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av søknad av 27. desember 1967 fra A/S Ranheim Papirfabrikk om konsesjon på kraftleie fra Trondheim Elektrisitetsverk:

«A/S Ranheim Papirfabrikk.

Søknad av 27. desember 1967 om fornyelse av konsesjon på kraftleie fra Trondheim Elektrisitetsverk.

1. Innledning.

I henhold til departementets skrivelser av 13. januar 1960 og 12. februar 1966 ble A/S Ranheim Papirfabrikk gitt tillatelse til å leie henholdsvis 4 000 kW fra Fjæremfossen komm. kraftselskap, nå Trondheim Elektrisitetsverk og 3 500 kW fra Trondheim Elektrisitetsverk. Begge konsesjoner var tidsbegrenset til 1. januar 1968 og er således nå utløpt.

Ved brev herfra av 27. november 1967 ble selskapet minnet om utløpstiden for de to konsesjoner og samtidig bedt innsendelse snarest mulig søknad om fornyelse dersom kraftleieforholdet skulle fortsette.

2. A/S Ranheim Papirfabrikks søknad av 27. desember 1967.

Ved brev hit av 27. desember 1967 har høyesterettsadvokat Arne Vislie på vegne av A/S Ranheim Papirfabrikk søkt om fornyelse av de to konsesjoner med det samme kraftkvantum, dvs. til sammen 7 500 kW. Søknaden er sålydende:

«Ved skrivelse av 13. januar 1960 fikk A/S Ranheim Papirfabrikk konsesjon på kraftleie fra Fjæremfossen Komm. Kraftselskap på inntil 4 000 kW. Ved skrivelse av 12. februar 1966 ble konsesjon gitt på leie av ytterligere 3 500 kW i tillegg, således at den samlede kraftleie utgjør 7 500 kW. Konsesjon var gitt inntil 1. januar 1968.

På vegne av A/S Ranheim Papirfabrikk tillater jeg meg å søke om fornyelse av disse konsesjoner, idet jeg vedlegger erklæring fra selskapets styre i henhold til konsesjonslovens § 24 annet ledd.

Jeg tilføyer at det ikke er inntrådt noen forandring i forholdene siden den siste søknad ble innsendt.»

3. Avgitte uttalelser i anledning søknaden.

Søknaden har herfra vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte.

Trondheim Elektrisitetsverk har således i påtegning av 27. januar d.å. til finansrådmannen meddelt at elektrisitetsverket ikke har noe å bemerke til at A/S Ranheim Papirfabrikk får fornyet konsesjon på leie av inntil 7 500 kW.

Trondheim bystyre har i møte 29. februar d.å. etter innstilling fra formannskapet enstemmig vedtatt å uttale at det fra kommunens side ikke has noe å innvende mot at A/S Ranheim Papirfabrikk gis fortsatt konsesjon på leie av 7 500 kW fra Trondheim Elektrisitetsverk.

Elektrisitetsforsyningen i Sør-Trøndelag og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har meddelt at de ikke har noe å bemerke til søknaden og anbefaler konsesjon gitt, jfr. de respektive påtegninger av 13. og 15. mars d.å.

4. Tidligere gitte kraftleiekonsesjoner til A/S Ranheim Papirfabrikk.

- 4.1. Ved departementets brev av 13. januar 1960 ble A/S Ranheim Papirfabrikk gitt tillatelse til å leie inntil 4 000 kW fra Fjæremfossen komm. kraftselskap, nå Trondheim Elektrisitetsverk med tidsbegrensning til 1. januar 1968.
- 4.2. Ved departementets brev av 12. februar 1966 ble selskapet gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 3 500 kW fra Trondheim Elektrisitetsverk med samme tidsbegrensning.
- 4.3. Begge konsesjonene er gitt med vilkår om helt norsk styre og en årlig avgift til staten av henholdsvis kr. 1 og kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes omfram kraft til dampfremstilling. Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner er sløyfet, idet bedriften som er beliggende i Trondheim blir kraftforsynt fra byens eget elektrisitetsverk. For øvrig er konsesjonene gitt med vanlige vilkår.

Avgift er betalt til og med for året 1967. For 1967 var den kr. 4 061,35.

5. Hovedstyrets bemerkninger.

Som nevnt gjelder den foreliggende søknad fornyelse av de to nå utløpte konsesjoner av henholdsvis 13. januar 1960 og 12. februar 1966 på tilsammen 7 500 kW fra Trondheim Elektrisitetsverk.

Det er i søknaden anført at det ikke er inntrådt noen forandring i forholdene siden den siste søknad ble innsendt. Om denne søknad,

datert 21. august 1963, kan vises til Hovedstyrets brev til departementet av 17. desember 1965 — jnr. 220 E-63.

Trondheim Elektrisitetsverk har for øvrig meddelt hit underhånden, at kraften som hitil skal avregnes etter særskilt tariff som gjelder for stor-industri, bestående av en effektavgift som for tiden er: kr. 140 pr. kW/år av de første 200 kW kr. 115 pr. kW/år av de neste 300 kW kr. 72 pr. kW/år av det overskytende samt en energavgift på 2,4 øre pr. kWh.

6. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret har for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot et fortsatt kraftleieforhold som nevnt og vil rå til at A/S Ranheim Papirfabrikk gis ny tillatelse til å leie i alt inntil 7 500 kW fra Trondheim Elektrisitetsverk som tidligere.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1978, dvs. en 10-års periode som vanlig.

Tillatelsen anbefales gitt med vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft — utenom spillkraft til dampfremstilling — som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen kWh/8 760. Avgiften forutsettes oppkrevet fra og med 1968, idet den som nevnt foran under pkt. 4.3. er betalt til og med for 1967.

For øvrig foreslås tillatelsen gitt med samme betingelser som konsesjonen av 12. februar 1966, herunder med vilkår om helt norsk styre. Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner forutsettes sløyfet som tidligere. Jfr. ellers vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Behandlet i hovedstyremøte den 1. april 1968.»

Departementet skal bemerke:

Ved Industridepartementets brev av 13. januar 1960 fikk A/S Ranheim Papirfabrikk konsesjon på leie av inntil 4 000 kW fra Fjæremfossen kommunale kraftselskap som senere er slått sammen med Trondheim Elektrisitetsverk. Ved Industridepartementets brev av 12. februar 1966 fikk selskapet konsesjon på leie av ytterligere inntil 3 500 kW fra Trondheim Elektrisitetsverk. Angående konsesjonene viser en til Hovedstyrets redegjørelse og til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for henholdsvis 1960 s. 11 og 1966 s. 16. Begge konsesjonene utløp 1. januar 1968.

Departementet vil etter det foreliggende og i tilslutning til Hovedstyret, rå til at A/S Ranheim Papirfabrikk får den omsøkte konsesjon på leie av inntil 7 500 kW fra Trondheim

Elektrisitetsverk på vilkår stort sett som foreslått av Hovedstyret, bl. a. om tidsbegrensning til 1. januar 1978 og om årlig avgift — kr. 1,50 pr. kW — til staten fra og med året 1968 av den kraft som gjennomsnittlig nyttes utenom spillkraft til dampfremstilling.

Departementet foreslår følgende konsesjonsvilkår:

«1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1978.

2. Styret.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket, og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke

ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, omframramt kraft til dampfremstilling, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW,

beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra og med året 1968.

De nærmere bestemmelser om avgiftens

beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt A/S Ranheim Papirfabrikk vil trenge røykskadekonsesjon etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Ranheim Papirfabrikk å leie inntil 7 500 kW fra Trondheim Elektrisitetsverk på vilkår som foreslått i Industridepartementets tilråding av 6. september 1968.

31. *Kristiansands Jernstøperi A/S.*

(Konsesjon på ytterligere kraftleie fra Kristiansand Elektrisitetsverk.)

Gitt av Industridepartementet 7. september 1968.

Selskapets brev av 14. og 22. februar 1968 til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen om leie av ytterligere 3 600 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk i henhold til kraftleiekontrakt godkjent av Kristiansand bystyre 13. desember 1967.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis Kristiansands Jernstøperi A/S konsesjon på leie av ytterligere inntil 3 600 kW fra Kristiansand Elektrisitetsverk i tillegg til de 2 400 kW som selskapet fikk konsesjon på ved Industridepartementets brev av 18. juli 1962.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Konsesjonstid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. *Selskapets styre.*

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Soksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norske varer.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger

i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — omfram kraft til smelteovnsdriften — erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra det tidspunkt da kraftuttaket oversteg 2 400 kW.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.»

32. Trondheim Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til regulering av Nea—Nesjø dam, meddelt ved kongelig resolusjon av 23. august 1968. Endring av post 15 i vilkårene.)

Kgl. res. av 13. september 1968.

Fra Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev, datert 28. august 1968, vedrørende søknad fra Trondheim Elektrisitetsverk om endring av vilkåret om rydding, fastsatt ved tillatelse til regulering av Nea—Nesjø dam meddelt ved kongelig resolusjon av 23. august 1968:

«Fra Trondheim Elektrisitetsverk har man mottatt følgende brev, datert 26. juli 1968:

«Da konsesjonsvilkårene for regulering til k. 729 så vidt vi forstår ennå ikke er ferdig utarbeidet, tillater en seg på denne måte å fremme konsesjonærens syn på spørsmålet om skogrydding.

Ifølge vilkårene inntatt i St. prp. nr. 82 var det for alternativ k. 721 forutsatt rydding av hele det neddemmede areal rimeligvis fordi hele arealet ville bli tørrlagt regelmessig.

Under forutsetning av at tidligere foreslåtte manøvreringsreglement for regulering til k. 729 blir stadfestet, vil tørrleggingen av de nedre deler av magasinet inntreffe sjelden og kortvarig.

En viser til vedlagt tegning V 5983 med vannstandskurver for sommerhalvåret i en 30-års periode. Kurvene er utarbeidet under forutsetning av at det nevnte tappingsreglementet var blitt fulgt i denne perioden. Som man vil se, stemmer kurvene bra overens med de fyllingsdata Hovedstyret har gitt i sine bemerkninger inntatt i proposisjonen.

Pr. 1. juni, altså på et tidspunkt da området i stor utstrekning ennå er dekket av is og snø, vil vannstanden ikke i noen av de 30 år være lavere enn ca. k. 718. Videre vil vannstanden pr. 1. juli, da det begynner å bli mulig å ferdes til fots i traktene, være over k. 725.

Etter konsesjonærens syn vil det derfor være tilstrekkelig å rydde fra k. 716 og opp til k. 729, og en ber om at dette alternativ for

rydding blir vurdert før fastsettelse av vilkårene. K. 716 er avmerket med rødt på vedlagte kart.

Det er grunn til å anta at rydding i det nedre område vil bli meget kostbart, bl. a. fordi det her finnes store arealer med tett kratt som rekker så vidt over 1,5 m.

Skjønnsmessig bedømt vil utgiftene til rydding av dette området komme opp imot 1 mill. kroner. Konsesjonæren er innstilt på at den besparelse en oppnår ved en lempning av ryddingskravet også til en viss grad må komme grunneierne til gode ved at det ytes erstatning for ulemper som eventuelt vil oppstå.»

Hovedstyret vil bemerke:

Som det framgår av Hovedstyrets innstilling i saken, jfr. s. 40 i St. prp. nr. 82 for 1967—68, foreslo man vanlige ryddebestemmelser for Nesjø-reguleringen. På bakgrunn av Trondheim Elektrisitetsverks henvendelse er man likevel kommet til at fordelene ved en total rydding ikke står i noe rimelig forhold til de omkostninger som arbeidet vil medføre, og man vil derfor foreslå at det lempes på bestemmelsen.

Forutsatt mediant tilløp etter en full nedtapping av Nesjø vil magasinet i løpet av mai måned bli tilført ca. 165 mill. m³ og i juni ytterligere ca. 210 mill. m³. De tilsvarende vasstander blir pr. 1. juni ca. kote 719,50 og pr. 1. juli ca. kote 725. Selv med dårlige tilløpsforhold, t. eks. nest ugunstigste år i en 30-årsperiode, vil vasstanden etter full nedtapping komme opp til kote 715 ved utgangen av mai og til kote 722,5 ved utgangen av juni måned. I aller ugunstigste år vil tilløpet i mai bare være ca. 20 mill. m³, tilsvarende vasstand kote 710 ved utgangen av måneden. Pr. 1. juli ville imidlertid vasstanden under alle omstendigheter være kommet opp til minst kote 722.

Sannsynligheten for at de ugunstigste fyllingsårene skulle følge etter full uttapping av magasinet er relativt liten. Dette bekreftes også av de hydrologiske data for området. Enda mindre blir sannsynligheten for et slikt uheldig sammentreff når man i tillegg tar i betraktning de restriksjonene som allerede er lagt på uttappingen av nedre del av Nesjømagasinet. Hovedstyret har således ikke noe å bemerke til de vasstandskurver som fulgte elektrisitetsverkets brev og hvorav framgår at laveste vasstand pr. 1. juni ville ha vært noe over kvote 717,5 med det foreslåtte manøvreringsreglement. Man vil derfor anbefale at nedre ryddegrense settes til kote 716. Hovedstyret er klar over at den undersøkte 30-årsperiode ikke kan antas å innbefatte absolutt ugunstigste år, men finner at det i alle tilfelle bare vil kunne dreie seg om få

dager ut over 1. juni før vasstanden er steget over kote 716.

Post 14 foreslås etter dette gitt følgende ordlyd:

De neddemte arealer over kote 716 ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

Aralet under kote 716 kreves ikke ryddet, men alle trær og busker større enn 1,5 m som når opp over denne grense skal dog fjernes. I de første 10 år etter at reguleringen er tatt i bruk skal rekved samles og fjernes hver vår.

Trondheim Elektrisitetsverks brev med bilag følger vedlagt.

Behandlet i møte 19. august 1968.»

Man har videre i brev av 6. september 1968 mottatt følgende uttalelse fra Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen:

«I tilknytning til det som er framholdt i Hovedstyrets brev av 28. august 1968 vil vi anføre:

Så vidt vi kjenner til, foreligger det ingen statistikk eller oversikter over tidspunktet for isløsning m. v. i Nesjøområdet. I de høyder det her dreier seg om, regner vi likevel med at is og snø vanligvis blir liggende til 1. juni. Det området som søkes unntatt fra ryddebestemmelsene vil derfor i det vesentlige være skjult inntil vasstanden kommer tilstrekkelig høyt opp, jfr. fyllingsdata som er angitt i ovennevnte brev. Det er således neppe grunn til å anta at fritaking for rydding vil medføre at landskapet blir skjemet.»

Departementet skal bemerke:

Post 15 i vilkårene for tillatelse gitt ved kongelig resolusjon av 23. august 1968 til regulering av Nea—Nesjø dam inneholder det i reguleringstillatelser alminnelige vilkår om rydding av hele det areal som skal neddemmes.

Vilkåret er fastsatt etter forslag fra Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet. Trondheim Elektrisitetsverk har søkt om at vilkåret innskrenkes til å gjelde rydding ned til kote 716.

Ved regulering etter alternativ 729 vil tørrlegging, som redegjort for i den foran siterte uttalelse fra hovedstyret, inntreffe meget sjelden og være av kort varighet. Man regner med at det område som er søkt unntatt fra

ryddebestemmelsene i det vesentlige vil være skjult inntil vannstanden kommer tilstrekkelig høyt i magasinet.

Departementet antar at post 15 bør endres som foreslått av hovedstyret, og slutter seg til det som hovedstyret har fremholdt i sin uttalelse.

Industridepartementet

tilrår:

Post 15 i vilkårene for tillatelse til regulering av Nea—Nesjø dam gitt ved kongelig resolusjon 23. august 1968 endres i samsvar med utkast inntatt i Industridepartementets tilråding av 13. september 1968.

33. Oslo kommune ved Oslo Lysverker.

(Opphevelse av post 14 i vilkårene for tillatelse til regulering av Holselva og Votna m. v. stadfestet ved kongelig resolusjon av 4. juni 1948.)

Kgl. res. av 4. okt. 1968.

Ved kongelig resolusjon av 4. juni 1948 fikk Oslo Lysverker tillatelse til å regulere Holselva og Våtna. I post 14 i vilkårene for tillatelsen ble det i henhold til § 12, punkt 7 i lov om vassdragsreguleringer tatt inn følgende bestemmelse:

«Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene arbeidere og deres familier.»

I brev av 27. november 1967 har Oslo Lysverker søkt om at post 14 i vilkårene for tillatelse til regulering av Holselva og Våtna blir opphevet. Søknaden lyder:

«Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering, hvis administrasjon forestås av Oslo Lysverker, søkte ved brev av 24. august 1966 om at pålegg om refusjon av Hol kommunes utgifter til Hans Slettemeås' tidligere hustru og Deres barn måtte opphøre som følge av endringen i vassdragsreguleringsloven.

Ved brev av 25. oktober 1966 uttalte departementet at vilkåret fortsatt gjelder og tilføyde at hvis bestemmelsen skal falle bort vil det måtte avgjøres ved søknad fra konsesjonæren i hvert enkelt tilfelle.

Da pålegget om dekning av utgiftene i dette tilfelle ble gitt av sosialdepartementet i medhold av bestemmelsen i konsesjonsvilkårene, søkte vi ved brev av 31. januar d.å. sosialdepartementet om at refusjonsplikten oppheves. Vi nevnte at vi inntil da til sammen hadde betalt ca. kr. 58 000. Dette beløp er senere steget ytterligere. Gjenpart av søknaden ble sendt Industridepartementet.

Sosialdepartementet meddelte 16. oktober d.å. at departementet ikke hadde adgang til å fritta lysverkene for refusjon og presiserte dette i et brev av 14. november d.å. hvor det ble uttalt at så lenge bestemmelsen om refusjon i henhold til vassdragskonsesjonen består, kan sosialdepartementet ikke oppheve konsesjonsplikten for denne familie. Søknad om opphevelse av bestemmelsen i vassdragskonsesjonen må i følge sosialdepartementet sendes Industridepartementet.

Vi tillater oss hermed å søke om at Industridepartementet utvirker at den nevnte konsesjonsbetingelse bortfaller. Særlig på bakgrunn av den korte tid Slettemeås hadde tilknytning til anleggene i Hol og den lange tid som er gått siden dette, synes det for oss urimelig at vi fortsatt skal dekke disse utgifter. Det må videre være klart at statsmyndighetene har adgang til å bestemme at refusjonsplikten skal opphøre. Vi viser for så vidt til Industridepartementets uttalelse av 13. september 1966, gjengitt i Sosialdepartementets brev av 18. oktober 1966 til Industridepartementet. Vi tillater oss for ordens skyld å gjengi siste avsnitt av Industridepartementets uttalelse: «Endelig kan det reises spørsmål om det i dag er adgang for konsesjonsmyndigheten til å bestemme at refusjonsplikten skal bortfalle for så vidt angår forsorgsutgifter som påløper i fremtiden. Man antar at spørsmålet bør besvares bekræftende også når det gjelder utgifter til «personer som har vært fast forsorgsunderstøttet med refusjon fra vedkommende anlegg før 1. januar 1965 og som fortsatt er det».»

Søknaden er oversendt Hol formannskap til uttalelse. Formannskapet viser i brev til departementet 9. august 1968 til en innhentet uttalelse fra Hol sosialstyre og konkluderer med følgende:

«Oslo Lysverker må fortsatt være refusjonspliktige for disse utgifter da det er en del av konsesjonsvilkårene.»

Departementet skal bemerke:

Bakgrunnen for Oslo Lysverkens søknad er at § 12, punkt 7 i vassdragsreguleringsloven av 1917 ble opphevet 5. juni 1964 i forbindelse med at lov om sosial omsorg trådte i kraft. I brev av 1. juni 1960 til Sosialdepartementet uttalte Industridepartementet i forbindelse med nevnte lov bl. a. at det i en del av de senere år gitte konsesjoner er forutsatt at vilkåret om refusjon av forsorgsutgifter skal bortfalle, dersom vassdragsreguleringslovens § 12, pkt. 7 (og ervervslovens § 2, pkt. 9) skulle bli opphevet. Det ble uttalt at man anså det ønskelig at vilkår av denne art bortfalt også i de eldre konsesjoner hvor dette forhold ikke var tatt med. Dette brev er inntatt i Ot. prp. nr. 56 for 1962—63 om lov om sosial omsorg.

Som det fremgår av den foran siterte søknad fra Oslo Lysverker, legges det særlig vekt på det store refusjonsbeløp som familien

Slette-meås har belastet Oslo Lysverker med og den kortvarige tilknytning Hans Slette-meås hadde til anleggene (267 dager) som begrunnelse for at refusjonsplikten skal bortfalle. I brev av 9. mai 1968 uttaler Oslo Lysverker at de til da er blitt avkrevet i alt kr. 72 668,67 for familien Slette-meås. Hans Slette-meås' barn er nå henholdsvis 21, 18 og 16 år gamle.

I forbindelse med at ervervslovens § 2 post 9 og reguleringslovens § 12 post 7 er opphevet ved lover av 5. juni 1964 nr. 18 og 19, hitsetter man følgende uttalelser fra henholdsvis Sosialhjelpkomitéen og Konsesjonslovkomitéen.

Sosialhjelpkomitéen har i innstilling av 8. februar 1953 (s. 48—52) bl. a. uttalt følgende:

«For bedrifter som ikke går inn under forsorgslovens bestemmelser i §§ 28, 40 og 41 eller konsesjonslovene, gjelder ingen bestemmelse om avsetning av fond til fordel for forsorgsvesenet.

Komitéen er av den oppfatning at de gjeldende bestemmelser i forsorgsloven om opprettelse av fond til fordel for forsorgskommunen ikke lenger har særlig praktisk betydning etter at forsorgshjelp i meget stor utstrekning er avløst av offentlige trygder eller annen offentlig hjelp. De sosiale utgifter utredes nå for størstedelen av staten.

Dette antar en i like grad må gjelde bestemmelsene i konsesjonslovene.»

Konsesjonslovkomitéen uttalte på side 53 i innstilling av 1. november 1960 om revisjon av den alminnelige konsesjonslov m. v.:

«Nærværende komité slutter seg fullt ut til det syn Sosialhjelpkomitéen, og for så vidt også Bergverkskomitéen, har forfektet. Det er her tale om oppgaver som det i dag først og fremst bør være samfunnets sak å løse, hvilket også harmonerer med den politikk man har ført på dette område i de senere år.

Under enhver omstendighet synes det lite rimelig å sette konsesjonærer i en særstilling når det gjelder utgifter til sosialhjelp.»

Sosialdepartementet har i sin tid forelagt Justisdepartementet en rekke spørsmål i forbindelse med konsesjonærenes refusjonsplikt.

Justisdepartementets uttalelse er datert 13. september 1966.

Etter å ha drøftet hvor vidt og i hvilken utstrekning refusjonsplikten består i de tilfelle hvor det ikke i forbindelse med konsesjonen er bestemt at det omhandlede konsesjonsvilkår skal falle bort, uttaler Justisdepartementet:

«Endelig kan det reises spørsmål om det i dag er adgang for konsesjonsmyndigheten til å bestemme at refusjonsplikten skal bortfalle for så vidt angår forsorgsutgifter som påløper

i fremtiden. Man antar at spørsmålet bør besvares bekreftende også når det gjelder utgifter til «personer som har vært fast forsorgsunderstøttet med refusjon fra vedkommende anlegg før 1. januar 1965 og som fortsatt er det.»

Sosialdepartementet har i brev av 21. mars 1968 i anledning av den foreliggende søknad uttalt at det intet har å innvende mot at konsesjonsvilkåret om refusjon av sosialhjelp faller bort.

Industridepartementet finner det lite rimelig å opprettholde det omhandlede konsesjonsvilkår, og vil anbefale det opphevet.

Industridepartementet

tilrår:

Post 14 i konsesjonsvilkårene for Oslo Lysverkers tillatelse til regulering av Holselva og Votna samt til å overføre Votna til Holselva m. v., stadfestet ved kongelig resolusjon av 4. juni 1948, oppheves.

34. A/S Arendal Smelteverk.

(Konsesjon på kraftleie fra Aust-Agder Kraftverk til smelteverket i Eydehavn.)

Kgl. res. av 11. oktober 1968.

I forbindelse med planlagt produksjonsutvidelse ved smelteverket i Eydehavn søker A/S Arendal Smelteverk (AS) den 7. mars 1968 om konsesjon på leie av inntil 5,8 MW/35 GWh pr. driftsår fra Aust-Agder Kraftverk (AAK) for tidsrommet 1. juli 1969—1. juli 1973.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 26. august 1968 gitt følgende uttalelse til departementet:

«1. Innledning.

Som ledd i A/S Rjukanfos' levering av ytterligere inntil 520 GWh pr. driftsår til A/S Alnor i forbindelse med den planlagte produksjonsutvidelse på Karmøy, skal DNN av sin Tyssokraft for en 5 års periode, ikke utover 1. januar 1973, stille til disposisjon for A/S Rjukanfos 250 GWh pr. driftsår garantert kraft. Jfr. i denne forbindelse hovedstyrets brev til departementet av 6. mars 1968 jnr. 2653 E-67 og departementets brev av 10. juni d. å. jnr. 676/68 IDV til A/S Alnor og brev av s. d. til Norsk Hydro.

En forutsetning fra DNN's side herfor har vært, at det stilles et tilsvarende kvantum til disposisjon på Østlandet av A/S Rjukanfos' Brokke-kraft. I samsvar hermed har A/S

Rjukanfos ved kontrakt av 18. desember 1967 forpliktet seg til for en tilsvarende 5-års periode, ikke utover 1. januar 1973, å stille til disposisjon for Kristiansand Elektrisitetsverk 70 GWh pr. driftsår, som svarer til det kvantum elektrisitetsverket skal levere til Falconbridge Nikkelverk A/S, jfr. hovedstyrets brev til departementet av 6. mars d. å. — jnr. 4715 E-67 og departementets brev til Falconbridge av 19. juni d. å. — jnr. 615/68 IDV og brev av s. d. til Norsk Hydro. Videre er inngått kontrakt mellom A/S Rjukanfos og AAK, hvoretter A/S Rjukanfos for en 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973, har forpliktet seg til å levere til fylkesverket minimum 100 GWh og maksimum 180 GWh pr. driftsår. Av denne kraft aktes levert av AAK minimum 60 GWh og maksimum 140 GWh pr. driftsår til Det Norske Nitridaktieselskap på Eydehavn for en 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973, jfr. brev av 28. mai d. å. fra hovedstyret til departementet. Likeledes aktes levert av AAK 35 GWh pr. driftsår til AS for en tilsvarende 4-års periode.

2. AS' søknad av 7. mars 1968.

Ved brev hit av 7. mars d. å. har AS søkt om konsesjon på leie av inntil 5,8 MW begrenset til de nevnte 35 GWh pr. driftsår fra AAK for en 4-års periode fra 1. juli 1969 til 1. juli 1973. Søknaden har denne ordlyd:

«Det vises til gårsdagens telefonsamtale mellom Deres konsulent Skagen og undertegnede. Videre viser vi til våre brev av 26. januar og 23. februar 1966, hvor vi søkte om konsesjon i forbindelse med leie av ytterligere 5 000 kW fast kraft, samt Deres svarbrev datert 3. november 1966, der De meddelte at vår søknad måtte stilles i bero inntil De fikk nærmere opplysninger om hvordan kraftforsyningen skulle ordnes.

Vår henvendelse nå har sammenheng med at vi har sluttet en kontrakt, datert 17. desember 1967, med Aust-Agder Kraftverk om levering av 35 GWh pr. år fra 1. juli 1969, gjeldende for 4 år.

Kontrakten er kommet i stand som et ledd i den vekslingsavtale om «Tyssekraft» som har funnet sted mellom Det Norske Nitridaktieselskap/Norsk Hydro/Aust-Agder Kraftverk.

Vi søker hermed om konsesjon på denne kontrakt og vedlegger en kopi av kontrakten.

Som nevnt i vårt brev av 23. februar 1966 har vi for tiden konsesjon på leie av i alt 21 700 kW fra A/S Arendals Fossekompagni (kongelig resolusjon av 15. desember 1961).

Etter at vi inngikk en tilleggskontrakt på 1 500 kW den 26. juli 1960, har vi i dag faste kraftkontrakter — alle med Fossekompagniet — nå tilsammen 16 560 kW.

Vi håper at disse opplysninger er tilstrekkelige og at konsesjon vil bli meddelt så snart som mulig.»

I brev hit av 26. mars d. å. har AS gitt følgende tilleggsopplysninger:

«I Deres brev av 13. mars d. å. angående vår søknad om konsesjon på leie av 35 GWh pr. år fra Aust-Agder Kraftverk, kommer De også inn på vår tidligere søknad av 26. januar 1966 om konsesjon på leie av ytterligere 8 300 kW. De går ut fra at denne søknad nå er bortfalt.

Nevnte søknad av 26. januar 1966 gjaldt imidlertid «spillkraft» (vi antar at uttrykket «tilfeldig kraft» hadde vært mer dekkende).

Med denne søknad gjaldt det å sikre oss tillatelse til å kunne utnytte fabrikkens totale produksjonskapasitet når forholdene lå til rette for dette, uten å ta standpunkt til hvilken kraftleverandør som kan komme på tale i hvert enkelt tilfelle.

I Deres brev til oss datert 4. august 1967 har De fra Statskraftverkene brev til Dem datert 24. juli 1967 sitert følgende:

«Man har herfra ingen innvendinger å gjøre mot at A/S Arendal Smelteverk blir meddelt konsesjon på leie av ikke garantert kraft innen den ramme som er nevnt. I betraktning av det relativt beskjedne kvantum vil det heller ikke være noe i veien for å gå inn på en avtale om levering av slik ikke garantert kraft.»

Vi har siden ikke hørt noe mer fra Dem i denne sak, og vi må innrømme at det aldri har vært klart for oss hvordan Deres brev med nevnte sitat skal fortolkes. Er det slik å forstå at vi i dag allerede har — eller kanskje ikke trenger — tillatelse til å motta den «tilfeldige kraft» som skal til for å utnytte fabrikkens kapasitet? Vi har nærmest tolket Deres brev av 4. august 1967 derhen at vi ikke trenger konsesjon på annet enn våre faste kraftkontrakter.

Til orientering skal meddeles at vi for tiden har ytterligere ett ovnsaggregat på 5 000 kW under installasjon, slik at våre totale installasjoner fra midten av mai måned i år tilsammen vil kunne absorbere ca. 35 000 kW. Med full drift på årsbasis vil dette tilsvare en produksjon på ca. 35 000 tonn seliciumcarbid. Med Røykskaderådets brev av 23. januar 1967 mottok vi konsesjon som tillater denne årsproduksjon.

Hvorvidt vår søknad av 26. januar 1966 om konsesjon på leie av 8 300 kW kan bortfalle eller ei. vil avhenge av Deres svar på følgende spørsmål: Er det nødvendig med konsesjon for mottagelse av «tilfeldig kraft», altså kraft utover våre faste kontrakter?

Så snart vi mottar Deres svar på dette spørsmål skal vi komme tilbake til saken.»

Som svar ble AS ved brev av 1. april d. å. fra Elektrisitetsdirektoratet meddelt følgende:

«En har mottatt Deres brev av 25. f. m. med vedlagt kopi av kontrakt mellom A/S Rjukanfos og Aust-Agder Kraftverk.

Videre har en mottatt Deres brev av 26. f. m. angående Deres søknad av 26. januar 1968 som — sammenholdt med Deres brev av 26. f. m. — gjaldt konsesjon på leie av inntil 8 300 kW ikke-garantert kraft. Da det imid-

lertid ikke var på det rene hvor kraften skulle leveres fra, ble saken stilt i bero, jfr. brev herfra av 4. august 1967 med vedlagt kopi av Industridepartementets brev av 7. februar s.å. En ba samtidig opplyst om det forelå noe nytt med hensyn til avtaler om kraftleveranser. En kan imidlertid ikke se å ha mottatt svar på brevet av 4. august 1967.

Ved kongelig resolusjon av 15. desember 1961 er A/S Arendal Smelteverk gitt tillatelse til å leie i alt inntil 21 700 kW fra A/S Arendals Fossekompagni. I tillegg til dette kvantum er ved brevet av 7. mars d.å. søkt om konsesjon på leie av 5 800 kW fra Aust-Agder Kraftverk. Dersom De måtte ha behov for ytterligere kraft — garantert eller ikke-garantert — i tillegg til de tilsammen 27 500 kW (21 700 kW + 5 800 kW), blir det i henhold til § 22 i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917 nr. 16 å innsende ny søknad om konsesjon også for den ytterligere kraft med angivelse av kraftleverandør foruten kraftkvantum. Denne søknad forutsettes da i tilfelle å komme i stedet for søknaden av 26. januar 1966.»

Til dette har AS i brev hit av 4. april d.å. bemerket:

«Vi takker for Deres brev av 1. april d.å. og forstår at vår søknad om leie av 35 GWh pr. år med inntil 5,8 MW nå blir behandlet av de rette instanser.

Fra tidligere har vi konsesjon på leie av inntil 21 700 kW fra A/S Arendals Fossekompagni (kongelig resolusjon av 15. desember 1961).

Med innvilgning av den konsesjon vi nå søker om, vil vi ha tillatelse til å benytte i alt 27 500 kW (21 700 + 5 800).

Som nevnt i vårt brev av 26. mars d.å. vil vår bedrift fra midten av mai måned i år kunne ta imot tilsammen ca. 35 000 kW. Ved en slik drift — som vi regner med vil forekomme leilighetsvis — vil 7 500 kW (35 000 - 27 500) ikke være dekket av konsesjon.

Vi forstår at det også for disse 7 500 kW «tilfeldig kraft» vil være nødvendig med en spesiell konsesjon, og vi skal om kort tid komme tilbake med en søknad om dette.»

3. Kontrakt mellom AS og AAK om kraftlevering.

Ifølge kontrakt av 17. desember 1967 har AAK forpliktet seg til for en 4-års periode fra 1. juli 1969 å stille til disposisjon for AS og AAK til å motta 35 GWh pr. driftsår med en effekt på 5,8 MW som svarer til en brukstid på 6 000 timer. Kraften skal uttas jevnt fordelt på sommer- og vintertid om ikke annet er spesielt avtalt mellom partene.

Kraften skal stilles til disposisjon for AS ved Bjørnebo som trefaset vekselstrøm med ca. 50 perioder pr. sekund og med en spenning på ca. 60 kV. AS skal treffe avtale med A/S Arendals Fossekompagni om overføring av kraften fra Bjørnebo til Eydehavn. Kraftleveringen referert Bjørnebo beregnes på grunnlag av måling i Eydehavn.

For kraften skal AS betale 2,3 øre pr. kWh levert Fjære. For overføring Fjære—Bjørnebo skal AS betale en avgift som blir fastsatt i egen avtale. For reaktivt forbruk betales 0,5 øre pr. kWh etter nærmere i kontrakten fastsatte regler, jfr. kontraktens § 4. Kraftprisen skal være fast til og med 1970, hvorefter AAK er berettiget til å oppregulere prisen referert Bjørnebo med prosentvis den samme forhøyelse pr. kWh — dog maksimum med 0,1 øre/kWh — som måtte bli gjort gjeldende for kontrakten av 11./22. desember 1947 mellom A/S Rjukanfos og AAK.

AS skal kunne anvende kraften i et hvilket som helst øyemed innen sitt fabrikkområde i Eydehavn.

Kontrakten skal som nevnt i tilfelle gjelde for 4 år fra leveringens begynnelse 1. juli 1969. Hvis forholdene skulle ligge til rette for en forlengelse av kontrakten utover 1. juli 1973, er det forutsatt at drøftelser om dette blir tatt opp senest ett år før avtalens utløp.

4. Kontrakt mellom A/S Rjukanfos og AAK.

Som nevnt innledningsvis er DNN's levering av de 250 GWh pr. driftsår garantert kraft til A/S Rjukanfos for viderelevering til A/S Alnor, betinget av at A/S Rjukanfos skal stille til disposisjon et tilsvarende kvantum på Østlandet. I overensstemmelse hermed er inngått kontrakt av 11./22. desember 1967, hvorefter A/S Rjukanfos har forpliktet seg til fra 1. juli 1969 for en 4-års periode å stille til disposisjon for AAK minimum 100 GWh og maksimum 180 GWh pr. driftsår med effekt fra 16,7 MW til 30 MW, tilsvarende en årlig brukstid på 6 000 t. AAK skal innen driftsårets begynnelse (1. juli) oppgi hvor stort energiuttak som ønskes uttatt kommende driftsår. Energien skal uttas jevnt fordelt på sommer- og vintertid om ikke annet spesielt blir avtalt.

Kraften skal avstås av A/S Rjukanfos' løpende kraftuttak fra I/S Øvre Otra i henhold til kontrakt av 1. september 1960. AAK får derved kjøpt tilbake kraft av sin egen andel i I/S Øvre Otra, som ifølge nevnte kontrakt ble stilt til disposisjon for A/S Rjukanfos. Om denne kontrakt jfr. nedenfor under pkt. 5.

Kraftleveringen referert Knardalstrand koblingsstasjon beregnes av Brokke Kraftverk på grunnlag av måleravlesninger i Brokke.

For kraften skal betales 2,3 øre pr. kWh. Denne pris skal være fast til og med 1970. Etter den tid skal A/S Rjukanfos være berettiget til å oppregulere prisen med inntil 0,1 øre pr. kWh for resten av kontraktstiden.

Ifølge kontrakten skal AAK kunne an-

vende den uttatte energi i et hvilket som helst øyemed.

Kontrakten skal som nevnt gjelde for 4 år fra leveringens begynnelse 1. juli 1969. Der- som forholdene skulle ligge til rette for en forlengelse av kontrakten utover 1. juli 1973, er det forutsatt at drøftelser om dette tas opp senest ett år før avtalen utløper.

5. A/S Rjukanfos' kontrakt med I/S Øvre Otra om kraftlevering.

Kontrakten mellom A/S Rjukanfos og AAK forutsetter som nevnt i pkt. 4 at kraften som skal leveres til AAK skal avstås av A/S Rjukanfos' løpende uttak fra I/S Øvre Otra i henhold til kontrakt av 1. september 1960. Om dette skal anføres:

Ved kongelig resolusjon av 25. januar 1963 er A/S Rjukanfos gitt konsesjon på å leie fra I/S Øvre Otra den andel av kraften fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn, som er hjemlet i kontrakt av 18. juni—1. september 1960 mellom partene om kraftlevering m. v., jfr. tilleggskontrakt av 29. desember 1961—28. august 1962. Konsesjonen gjelder for den tid hovedkontrakten, jfr. tilleggskontrakten mellom partene står ved makt, dog ikke utover 50 år fra den tid kraftverket sattes i drift. Konsesjonen gjelder bare for den kraftmengde som er hjemlet i de nevnte kontrakter fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn.

I betingelsene for konsesjonen til A/S Rjukanfos er i post 3 inntatt det vanlige vilkår om «overdragelse av energi», som lyder:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.»

Ifølge hovedkontrakten mellom Øvre Otra og A/S Rjukanfos består interessentskapet av Aust-Agder fylke v/ AAK, Kristiansand kommune v/ Kristiansand Elektrisitetsverk og Vestfold Kraftselskap. Disse er deleiere i utbyggingen av Brokke Kraftverks 1. byggetrinn med 31,05 pst. av AAK, 37,90 pst. på Kristiansand Elektrisitetsverk og 31,05 pst. på Vestfold Kraftselskap.

I henhold til hovedkontraktens § 2 har Øvre Otra påtatt seg å levere fra Brokke til Rjukanfos 35,45 pst. av hvert års mulige vinterproduksjon og 63,3 pst. av hvert års mulige sommerproduksjon. Denne midlere teoretiske årsproduksjon fra 1. byggetrinn er ifølge kontrakten beregnet å bli 1 055 mill. kWh, herav

faller 490 mill. kWh på vinterhalvåret og 565 mill. kWh på sommerhalvåret, referert mottakerstedet. Vinterenergien skal normalt kunne tas ut med en maksimaleffekt på 58 MW og sommerenergien med maksimalt 105 MW. Hvis Øvre Otra finner det ønskelig skal Rjukanfos ta ut energi med effekt opptil henholdsvis 70 MW og 120 MW, hvis dette kan skje uten tap av vann i Rjukanfos' egne stasjoner.

Rjukanfos har ifølge kontraktens § 16 rett til å videreselge kraften fra Brokke og kan helt eller delvis overdra kontrakt med rettigheter og forpliktelser til andre. Hvis overdragelse ikke skjer til andre selskaper i Hydrokonsernet, eller sammen med produksjonsanlegg som er avhengig av tilsvarende krafttilførsel, har Øvre OTRAS interessenter fortrinnsrett til overtakelse på samme vilkår som kan oppnås fra tredjemann. Jfr. imidlertid det som er anført ovenfor om vilkåret i A/S Rjukanfos' konsesjon, om overdragelse av energi.

6. Avgitte uttalelser.

Søknaden har herfra vært forelagt følgende til uttalelse:

Moland herredsstyre har i møte 22. mars d.å. enstemmig vedtatt å anbefale søknaden.

Fylkesmannen i Aust-Agder har i påtegning hit av 1. april d.å. meddelt at han slutter seg til Moland kommunestyres vedtak og anbefaler at det blir gitt konsesjon.

Søknaden har dessuten av departementets Vassdragsavdeling vært forelagt departementets Industriavdeling, som i sin uttalelse konkluderer med å anbefale konsesjon gitt på de vilkår som er vanlige for selskaper med overveiende utenlandsk kapital, jfr. departementets ekspedisjon hit av 18. juni d.å. — IDV/jnr. 1366/68.

7. Tidligere gitt kraftleiekonsesjon til AS.

Ved kongelig resolusjon av 15. desember 1961 er AS gitt tillatelse til å leie i alt inntil 21 700 kW fra A/S Arendals Fossekompagni med tidsbegrensning til 1. april 1973. Konsesjonen er gitt med bl. a. vilkår om helt norsk styre, om produksjons- og salgsvirksomhet m. v. og om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 (fra 1. januar 1963) pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes med fradrag av den kraft som brukes til erstatning for kull eller brenselolje. Videre er inntatt vilkår om forsorgsfond, om husrom og tomter og om salg av bedriftens produkter. Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner ble etter tilråing av hovedstyret sløyfet på basis av

den utveksling av kraft som foregår mellom A/S Arendals Fossekompagni og AAK, hvorav sistnevnte står for kraftforsyningen i tidligere Stokken herred hvor bedriften ligger. Departementet fant, riktignok under noen tvil, å kunne godta dette resonnement, selv om AAK etter departementets mening selvsagt ikke kunne betraktes som egentlig kraftleverandør. Det ble av departementet i denne forbindelse også anført, at det heller ikke i selskapets konsesjon av 28. februar 1947 var tatt med vilkår om kraftavståelse til kommuner.

For øvrig er konsesjonen gitt på de vanlige vilkår.

Den årlige avgift til staten er betalt til og med for året 1967. For 1967 var den kr. 33 177.

8. Hovedstyrets bemerkninger.

Den foreliggende søknad fra AS om konsesjon på leie av kraft fra AAK har sammenheng med Det Norske Nitridaktieselskaps levering av ledig Tyssø-kraft til A/S Rjukanfos som ledd i Alnors økte kraftbehov som følge av den planlagte produksjonsutvidelse på Karmøya. Det Norske Nitridaktieselskap vil som kjent ved utbyggingen av Tyssø II i de nærmeste år få til disposisjon av sin andel et ledig kraftkvantum på ca. 400—500 GWh pr. år. Disse forhold er det nærmere redegjort for i Hovedstyrets brev til departementet av 6. mars d. å. — jnr. 2653 E-67 i forbindelse med Alnors søknad av 30. juni 1967 om leie av ytterligere kraft fra A/S Rjukanfos.

En forutsetning fra Det Norske Nitridaktieselskaps side for slik levering til A/S Rjukanfos som nevnt har vært, at A/S Rjukanfos stillet et tilsvarende kvantum til disposisjon på Østlandet. I samsvar hermed har A/S Rjukanfos ved kontrakt av 18. desember 1967 forpliktet seg til for en tilsvarende 5-års periode å stille til disposisjon for Kristiansand Elektrisitetsverk 70 GWh pr. driftsår, hvilket svarer til det kvantum elektrisitetsverket skal levere til Falconbridge Nikkelverk A/S. Om denne sak kan vises til Hovedstyrets brev av 6. mars d. å. — jnr. 4715 E-67 — til departementet.

Dessuten har A/S Rjukanfos i samsvar med Det Norske Nitridaktieselskaps nevnte forutsetning inngått kontrakt med AAK, hvoretter A/S Rjukanfos for en 4-års periode, regnet fra 1. juli 1969, har påtatt seg å levere til fylkesverket minimum 100 GWh og maksimum 180 GWh pr. driftsår. Kontrakten forutsetter at kraften skal avstås av Rjukanfos' løpende kraftuttak fra I/S Øvre Otra etter kontrakten av 1. september 1960. Ifølge denne kontrakt har A/S Rjukanfos rett til å videreselge kraf-

ten fra Brokke, jfr. om dette i Hovedstyrets brev av 28. mai d. å. jnr. 325 E-68 til departementet, angående søknaden fra Det Norske Nitridaktieselskap om konsesjon på leie av kraft fra AAK. Som kjent har Hovedstyret i sitt brev til departementet angående søknaden fra Det Norske Nitridaktieselskap, konkludert med å anbefale at det gis samtykke til at A/S Rjukanfos inngår kontrakt med AAK om levering av inntil 30 MW/180 GWh pr. driftsår av dets Brokke-kraft til fylkesverket for en 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973.

Av dette kvantum på inntil 180 GWh pr. driftsår er det forutsetningen at AAK skal levere maksimum 140 GWh pr. driftsår til Det Norske Nitridaktieselskap i Eydehavn for en 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973. Om denne sak kan vises til forannevnte brev av 28. mai d. å. fra hovedstyret.

Av de inntil 180 GWh pr. driftsår er det videre forutsetningen at 35 GWh pr. driftsår skal leveres av AAK til AS for en tilsvarende 4-års periode.

For så vidt angår leveringen til AS er inngått kontrakt av 17. desember 1967, hvoretter AAK har forpliktet seg til for en 4-års periode fra 1. juli 1969 å stille til disposisjon for AS 5,8 MW/35 GWh pr. driftsår. For kraften skal AS betale 2,3 øre pr. kWh, en pris som skal være fast til og med 1970. AS' søknad av 7. mars d. å. gjelder tillatelse til å leie dette kvantum for en tilsvarende 4-års periode, ikke utover 1. juli 1973.

Det er opplyst at bedriften i dag har installert ovnsaggregater med en kapasitet på tilsammen 28—29 000 tonn silisiumkarbid pr. år. Det 7. aggregat er nå snart ferdig installert og produksjonen vil da kunne komme opp i ca. 34 000 tonn pr. år forutsatt rikelig tilgang på flomkraft, idet bare ca. 80 pst. av den nye kapasitet vil være dekket av konsesjonskraft såfremt foreliggende søknad blir innvilget. Økningen i produksjonskapasitet med det 7. aggregat tilsvarer omtrent det kraftkvantum det nå søkes om konsesjon for, nemlig 35 GWh pr. år.

Søknaden har vært forelagt Moland kommunestyre, fylkesmannen i Aust-Agder og departementets Industriavdeling, som samtlige konkluderer med å anbefale at konsesjon blir gitt.

På grunnlag av det anførte antar hovedstyret at AS bør meddeles konsesjon på leie av den kraft selskapet har søkt om fra AAK for en 4-års periode fra 1. juli 1969.

9. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at A/S Arendal Smelteverk gis konsesjon på leie av

inntil 5,8 MW/35 GWh pr. driftsår fra Aust-Agder Kraftverk for tidsrommet 1. juli 1969 til 1. juli 1973, som søkt om.

Konesjonen foreslås gitt med vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnes etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$.

Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner foreslås sløyfet, idet Aust-Agder Kraftverk er et interkommunalt kraftverk med bl. a. Moland kommune — hvor bedriften er beliggende — som medeier.

For øvrig foreslås konesjon gitt på samme betingelser som selskapets konesjon av 15. desember 1961, herunder med vilkår om styre m. v. og om salg av bedriftens produkter. For så vidt angår vilkår om forsorgsfond og om husrom og tomter går en ut fra at disse kan bli å sløyfe i den nye konesjon. Jfr. ellers vedlagte fullstendige forslag til konesjonsbetingelser.

Hovedstyret har som kjent tidligere anbefalt at det gis samtykke til at A/S Rjukanfos inngår kontrakt med Aust-Agder Kraftverk om levering av inntil 30 MW/180 GWh pr. driftsår av dets Brokkekraft til fylkesverket for en tilsvarende 4-års periode ikke utover 1. juli 1973, overensstemmende med kontrakt av 11./22. desember 1967, jfr. hovedstyrets brev av 28. mai d. å. — jnr. 325 E-68 — angående Det Norske Nitridaktieselskap.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 19. august 1968.»

Departementet skal bemerke:

For drift av smelteverket for silisiumkarbid i Eydehavn er A/S Arendals Smelteverk (AS) ved kongelig resolusjon av 15. desember 1961 gitt konesjon på leie av tilsammen 21 700 kW fra Arendals Fossekompagni, jfr. hovedstyrets redegjørelse i pkt. 7 foran og «Meddelte Vassdragsskonesjoner» for 1961 s. 229. Konesjonen utløper 1. april 1973.

I forbindelse med planlagt produksjonsutvidelse gjennom installasjon av et 7. ovnsaggregat har A/S Arendals Smelteverk fått økt behov for elektrisk kraft til smelteverket, både for primakraft og for tilfeldig kraft (flomkraft).

Det økte primakraftbehov er tenkt dekket ved leie for tidsrommet 1. juli 1969—1. juli 1973 av inntil 5,8 MW/35 GWh pr. driftsår fra Aust-Agder Kraftverk (AAK) i henhold til kraftleiekontrakt av 17. desember 1967, og som omfattes av den foreliggende konesjonssøknad.

Det omhandlede kvantum leveres fra AAK

som en del av den kraft AAK ved kraftleiekontrakt av 11./22. desember 1967 leier av A/S Rjukanfos fra Brokke kraftverks 1. byggetrin.

Sistnevnte kraftleie er imidlertid betinget av samtykke fra Industridepartementet i henhold til pkt. 3 i vilkårene for den ved kongelig resolusjon av 25. januar 1963 gitte konesjon for A/S Rjukanfos på kraftleie fra I/S Øvre Otra.

Den øvrige del av den kraft som AAK ved kraftleiekontrakt av 11./22. desember 1967 leier av A/S Rjukanfos fra Brokke kraftverks 1. byggetrinn videreleveres Det Norske Nitridaktieselskap, og dette selskap er ved kongelig resolusjon av 9. august 1968 gitt konesjon på leie av inntil 23,3 MW/140 GWh pr. driftsår fra AAK for tidsrommet 1. juli 1969—1. juli 1973 til sitt smelteverk i Eydehavn.

Departementets samtykke i denne forbindelse i brev av 7. september 1968 til at A/S Rjukanfos overdrar et tilsvarende kraftkvantum til AAK for nevnte tidsrom er tilknyttet forutsetning om at leveringen ikke vil gjøre det nødvendig for A/S Rjukanfos for tiden å inngå nye kraftleiekontrakter eller å foreta suppleringskjøp fra Samkjøringen.

Dersom det blir gitt konesjon på leie av de omhandlede inntil 5,8 MW/35 GWh pr. driftsår fra AAK, vil departementet på tilsvarende måte i medhold av pkt. 3 i vilkårene for den ved kongelig resolusjon av 25. januar 1963 gitte konesjon for A/S Rjukanfos på kraftleie fra I/S Øvre Otra samtykke i at A/S Rjukanfos for tidsrommet 1. juli 1969—1. juli 1973 overdrar et tilsvarende kraftkvantum til AAK.

Departementet vil etter det foreliggende og i tilslutning til hovedstyret rå til at A/S Arendal Smelteverk gis den søkte konesjon på leie av inntil 5,8 MW/35 GWh pr. driftsår fra AAK i henhold til kraftleiekontrakt av 17. desember 1967 i tidsrommet 1. juli 1969—1. juli 1973 til smelteverket for silisiumkarbid i Eydehavn, og på vilkår stort sett som forelått av hovedstyret.

Departementet vil således foreslå tatt med vilkår om årlig avgift — kr. 1,50 pr. kW — til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — med fradrag av den kraft som brukes til erstatning for kull eller brenselolje.

Departementet er videre enig med hovedstyret i at vilkår om kraftavståelse til kommuner etter omtsendighetene må kunne sløyfes.

Videre vil departementet med hovedstyret foreslå tatt med samme vilkår om styre m. v. og om salg av bedriftens produkter som i den nevnte kraftleiekonesjon gitt ved kongelig resolusjon av 15. desember 1961 til A/S Aren-

dal Smelteverk, jfr. henholdsvis pkt. 2 og 8 i utkastet nedenfor.

Departementet vil foreslå konsesjonen gitt på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for tidsrommet 1. juli 1969 til 1. juli 1973, jfr. kraftleiekontrakt mellom partene av 17. desember 1967.

2. *Styre m. v.*

A/S Arendal Smelteverk skal være et selvstendig norsk aksjeselskap med sete i Norge. Selskapets produksjons- og salgsvirksomhet skal ledes fra Norge etter forretningsmessige prinsipper.

Styret skal til enhver tid bestå av utelukkende norske statsborgere, og samtidig skal også være fast bosatt i Norge. Selskapets representantskap skal for minst halvpartens vedkommende, formannen innbefattet, bestå av norske statsborgere fast bosatt i Norge. Selskapets revisjon skal forestås av en statsautorisert norsk revisor fast bosatt i Norge.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norske varer.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen

på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — med fradrag av den kraft som brukes til erstatning for kull eller brenselolje —

erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Salg av bedriftens produkter.

Salg av bedriftens produkter må ikke i noe tilfelle uten samtykke av Industridepartementet finne sted til priser som ligger under de til enhver tid gjeldende og oppnåelige priser på verdensmarkedet.

Selskapet må for øvrig ikke uten samtykke av departementet inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av priser her i riket på elektrisk kraft eller på de produkter som frembringes ved hjelp av den elektriske kraft.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Departementet har merket seg at selskapet har fått røykskadekonsesjon.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

I forbindelse med den planlagte produksjonsutvidelse ved smelteverket i Eydehavn foreligger også en søknad av 27. mai 1968 fra A/S Arendal Smelteverk om konsesjon på leie av inntil 7 500 kW tilfeldig kraft fra Arendals Fossekompagni. Søknaden er for tiden under behandling i Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet. Departementet vil ta denne konsesjonssaken opp til behandling så snart hovedstyrets uttalelse foreligger.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember

1917 kap. IV tillates A/S Arendal Smelteverk for tidsrommet 1. juli 1969—1. juli 1973 å leie inntil 5,8 MW/35 GWh pr. driftsår fra Aust-Agder Kraftverk til smelteverket i Eydehavn.

Tillatelsen gis på vilkår som foreslått i Industridepartementets tilråding av 11. oktober 1968.

35. A/S Heistad Fabrikker.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 14. november 1968.

Deres søknad av 22. juni 1968 til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV, § 23, og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis selskapet konsesjon på leie av inntil 2 000 kW spillkraft fra Skiensfjordens kommunale Kraftselskap til drift av elektrokjel ved selskapets fabrikanlegg.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 18. juni 1966 mellom Skiensfjordens kommunale Kraftselskap og A/S Heistad Fabrikker måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1980.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selska-

per, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 7 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til hvorvidt A/S Heistad Fabrikker vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. lov av 16. juni 1961 om rettshøve mellom grannar.

Selskapet plikter på samme måte som tidligere innen 1. april hvert år å sende Industridepartementet, Vassdragsavdelingen oppgave pr. 31. desember året før vedrørende selskaps aksjekapital, styre m. v., jfr. de rundskriv av 15. februar 1932 og av 1. februar 1946 fra Arbeidsdepartementet som tidligere er sendt selskapet.

Departementet tar forbehold om å kunne treffe de bestemmelser som til enhver tid måtte anses påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt.»

36. Regulering og overføringer i Lærdalsvassdraget.

(Kongelig resolusjon av 7. oktober 1966.
Fristforlengelse.)

Industridepartementets brev av 15. november 1968.

Deres brev av 21. september 1968.

Departementet finner i medhold av vassdragsreguleringslovens § 12, pkt. 1 og be- myndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 28. juni 1946 å kunne gi tillatelse til forlen- gelse av de frister som er fastsatt i post 5, første ledd i vilkårene for ovennevnte kon- sesjon med 3 år.

Arbeidet må således være påbegynt innen 6. oktober 1971 og fullført innen 6. oktober 1976.

37. A/S Arendal Smelteverk.

(Konsesjon på leie av inntil 7 500 kW tilfeldig kraft fra A/S Arendals Fossekompagni til smelteverket i Eydehavn.)

Regjeringens resolusjon 21. november 1968.

A/S Arendal Smelteverk har i forbindelse med planlagt produksjonsutvidelse ved sitt smelteverk i Eydehavn den 27. mai 1968 søkt om konsesjon på leie av inntil 7 500 kW tilfeldig kraft fra A/S Arendal Fossekompagni.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 8. oktober 1968 gitt følgende uttalelse til departementet:

A/S Arendal Smelteverk (AS).

Søknad av 27. mai 1968 om konsesjon på leie av tilfeldig kraft fra A/S Arendal Fossekompagni (AF).

1. Innledning.

Med departementets påtegning av 8. februar 1966 — jnr. 253/66 IDV — mottok hovedstyret til uttalelse en søknad av 26. januar 1966 fra AS om konsesjon på leie av ytterligere 8 300 kW fra AF.

Etter at søknaden herfra hadde vært forelagt Moland kommunestyre, Aust-Agder Kraftverk, fylkesmannen i Aust-Agder og Statskraftverkene, avga hovedstyret uttalelse til departementet i brev av 8. desember 1966 — jnr. 2871 E-66 KA/DV/NG. Hovedstyret hadde for sin del ikke noe å innvende mot kraftleieforholdet og rådde til at AS fikk konsesjon på leie av ytterligere inntil 8 300 kW fra AF.

I brev hit av 7. februar 1967 — jnr. 3278/66 IDV — meddelte imidlertid departementet, at man for tiden neppe kunne fremme forslag om konsesjon for AS på leie av ytterligere fastkraft uten at det var bragt helt på det rene hvor kraften skal komme fra. Videre antok departementet at man for tiden ikke kunne fremme en konsesjonssak som på den ene eller annen måte medfører plikt til kraftlevering fra Statskraftverkene til AS.

På den annen side skulle det — etter departementets mening — vel ikke være noe i veien for at smelteverket blir gitt konsesjon på leie av spillkraft opp til et kvantum som verket har kapasitet til å utnytte. Det burde da — ifølge departementet — være forutsetningen at kraften bare ble levert når og i den utstrekning spillkraft måtte være tilgjengelig på Østlandet.

I brev herfra av 4. august 1967 ble AS gjort kjent med departementets standpunkt, samtidig som en ba opplyst om det forelå «noe nytt med hensyn til avtaler om kraftleveranser».

Ved brev av 7. mars d.å. mottok NVE

søknad fra AS om konsesjon på leie av inntil 5,8 MW/35 GWh pr. driftsår fra Aust-Agder Kraftverk for en 4-års periode fra 1. juli 1969. Denne søknad står som kjent i forbindelse med A/S Rjukanfos' levering av ytterligere kraft til A/S Alnor og kraftleieavtalene mellom bl. a. A/S Rjukanfos og Det Norske Nitridaktieselskap som ledd i leveringen til A/S Alnor. Om denne sak kan vises til hovedstyrets brev til departementet av 26. august d.å. — jnr. 1098 E-68.

Etter søknaden av 7. mars d.å. gikk NVE i brev av 13. mars d.å. til AS ut fra, at søknaden av 26. januar 1966 på leie av ytterligere 8 300 kW fra AF var bortfalt.

Til dette bemerket AS i brev hit av 26. mars d.å.:

«I Deres brev av 13. mars d.å. angående vår søknad om konsesjon på leie av 35 GWh pr. år fra Aust-Agder Kraftverk, kommer De også inn på vår tidligere søknad av 26. januar 1966 om konsesjon på leie av ytterligere 8 300 kW. De går ut fra at denne søknad nå er bortfalt.

Nevnte søknad av 26. januar 1966 gjaldt imidlertid «spillkraft» (vi antar at uttrykket «tilfeldig kraft» hadde vært mer dekkende).

Med denne søknad gjaldt det å sikre oss tillatelse til å kunne utnytte fabrikkens totale produksjonskapasitet når forholdene lå til rette for dette, uten å ta standpunkt til hvilken kraftleverandør som kan komme på tale i hvert enkelt tilfelle.

I Deres brev til oss datert 4. august 1967 har De fra Statskraftverkene brev til Dem datert 24. juli 1967 sitert følgende.

«Man har herfra ingen innvendinger å gjøre mot at A/S Arendal Smelteverk blir meddelt konsesjon på leie av ikke garantert kraft innen den ramme som er nevnt. I betraktning av det relativt beskjedne kvantum vil det heller ikke være noe i veien for å gå inn på en avtale om levering av slik ikke garantert kraft.»

Vi har siden ikke hørt noe mer fra Dem i denne sak, og vi må innrømme at det aldri har vært klart for oss hvordan Deres brev med nevnte sitat skal fortolkes. Er det slik å forstå at vi i dag allerede har — eller kanskje ikke trenger — tillatelse til å motta den «tilfeldige kraft» som skal til for å utnytte fabrikkens kapasitet? Vi har nærmest tolket Deres brev av 4. august 1967 derhen at vi ikke trenger konsesjon på annet enn våre faste kraftkontrakter.

Til orientering skal meddeles at vi for tiden har ytterligere ett ovnsaggregat på 5 000 kW under installasjon, slik at våre totale installasjoner fra midten av mai måned i år tilsammen vil kunne absorbere ca. 35 000 kW. Med full drift på årsbasis vil dette tilsvare en produksjon på ca. 35 000 tonn siliciumcarbide. Med Røykskaderådets brev av 23. januar 1967 mottok vi konsesjon som tillater denne årsproduksjon.

Hvorvidt vår søknad av 26. januar 1966 om konsesjon på leie av 8 300 kW kan bortfalle eller ei, vil avhenge av Deres svar på følgende spørsmål: Er det nødvendig med konsesjon

for mottagelse av «tilfeldig kraft», altså kraft utover våre faste kontrakter?

Så snart vi mottar Deres svar på dette spørsmål skal vi komme tilbake til saken.»

Ved kongelig resolusjon av 15. desember 1961 er AS gitt tillatelse til å leie i alt inntil 21 700 kW fra AF. I tillegg til dette kvantum er som nevnt ved brev av 7. mars d.å. søkt om konsesjon på leie av 5 800 kW fra Aust-Agder Kraftverk.

Som svar på brevet av 26. mars d.å. ble AS ved brev herfra av 1. april d.å. således meddelt, at dersom selskapet måtte ha behov for ytterligere kraft — garantert eller ikkegarantert — i tillegg til de tilsammen 27 500 kW (21 700 kW + 5 800 kW) ble det i henhold til den alminnelige konsesjonslov å innsende ny søknad om konsesjon også for den ytterligere kraft med angivelse av kraftleverandør foruten kraftkvantum. Denne søknad forutsattes da i tilfelle å komme i stedet for søknaden av 26. januar 1966.

2. AS' søknad av 27. mai 1968.

Ved brev av 27. mai d.å. til NVE har AS som bebudet i brev hit av 4. april d.å. søkt om konsesjon på leie av 7 500 kW tilfeldig kraft fra AF. Søknaden har denne ordlyd:

«Under henvisning til vårt brev av 4. april d.å. kommer vi hermed tilbake til ovennevnte sak.

Fra tidligere har vi konsesjon på leie av inntil 21 700 kW fra A/S Arendals Fossekompani (kongelig resolusjon av 15. desember 1961).

Videre har vi søkt om konsesjon på leie av 5 800 kW fra Aust-Agder Kraftverk («Tyssekraften»). Med innvilgning av denne konsesjon vil vi ha tillatelse til å benytte i alt 27 500 kW.

Vårt siste ovnsaggregat (nr. 7) står nå driftsklart. Med dette vil vi kunne ta imot tilsammen ca. 35 000 kW, når forholdene ligger til rette. Det vil da fremdeles være 7 500 kW (35 000 ÷ 7 500) som ikke er dekket av konsesjon.

Vi søker hermed om konsesjon for disse 7 500 kW «tilfeldig kraft».

For denne kraft kan det bli tale om flere leverandører. Imidlertid må all kraft til oss for tiden formidles over linjene til A/S Arendals Fossekompani. Etter konferanse med Deres konsulent Skagen, fant vi derfor at det ville være riktig å oppgi A/S Arendals Fossekompani som kraftleverandør samt innhente en uttalelse fra Fossekompaniet angående leveringen av denne tilfeldige kraft.

Vi skrev derfor til Fossekompaniet den 5. april og mottok svart datert 7. mai d.å. Vi vedlegger kopi av begge disse brever.

Som det fremgår er Fossekompaniet villig til å skaffe og formidle dette kraftkvantum fra egne eller samkjørende verk når forholdene ligger til rette.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at vi med brev av 23. januar 1967 fra Røykskade-

rådet mottok konsesjon på helårsdrift basert på mottak av ca. 35 000 kW.

Vi håper med dette å ha skaffet Dem de nødvendige underlag og imøteser Deres nærmere meddelelse angående konsesjon.»

Det i søknaden nevnte brev av 5. april d.å. fra AS til AF lyder:

«Vi vedlegger kopi av Elektrisitetsdirektoratets brev av 1. april og vårt svart datert 4. april d.å.

Av brevene fremgår at vi i dag har konsesjon på leie av inntil 21 700 kW fra A/S Arendals Fossekompani i henhold til kongelig resolusjon av 15. desember 1961.

Videre har vi søkt om konsesjon på leie av inntil 5 800 kW fra Aust-Agder Kraftverk (Tyssekraften). Med innvilgning av denne konsesjon vil vi ha tillatelse til å benytte i alt 27 500 kW.

Når vårt siste ovnsaggregat (nr. 7) står driftsklart fra midten av mai i år, vil vi imidlertid kunne ta imot tilsammen ca. 35 000 kW, slik at det da fremdeles vil være 7 500 kW (35 000 ÷ 27 500) som ikke er dekket av konsesjon.

Når vi nå skal søke konsesjon også for disse 7 500 kW «tilfeldig kraft», legger Elektrisitetsdirektoratet vekt på at vi også oppgir kraftleverandør.

Vi har muntlig forklart saksbehandleren i Elektrisitetsdirektoratet, konsulent Finn Skagen, at det kan bli tale om flere leverandører av slik tilfeldig kraft, nemlig foruten Dem selv, Aust-Agder Kraftverk og Samkjøringen. Da imidlertid all kraft for tiden må formidles over Deres linjer, ble vi enige med konsulent Skagen om at det riktige vil være å oppgi A/S Arendals Fossekompani som kraftleverandør. Vi forstod at det ville ha betydning for behandling av vår søknad om vi kunne vedlegge en erklæring fra Dem med bekreftelse på at De er i stand til — og villig til — å levere eller formidle de nevnte 7 500 kW «tilfeldig kraft» når forholdene ligger til rette for dette, altså tilsammen inntil 35 000 kW til vår drift.

Vi håper De vil sende oss en slik erklæring snarest mulig slik at vi kan få sendt vår søknad om konsesjon.»

Svaret fra AF av 7. mai d.å. til AS lyder:

«Vi viser til Deres brev av 5. april 1968 vedrørende Deres søknad om konsesjon på 7 500 kW «tilfeldig kraft» i tillegg til de konsesjoner De allerede har, og erklærer oss villig til, og i stand til, å stå som leverandør av de nevnte 7 500 kW «tilfeldig kraft», når forholdene ligger til rette for dette. Dette er det tidligere gitt uttrykk for i vår kontrakt med Dem av 26. juli 1960 § 1, punkt 3, hvor vi har reservert inntil 15 000 kW på vår nåværende 60 kV linje.

Uttrykket «tilfeldig kraft» betyr i denne forbindelse kraftleveranser i henhold til kort-siktige avtaler, basert på Deres behov og vår egen produksjon, sammen med hva vi kan skaffe og overføre fra samkjørende verk.

Når De i Deres brev nevner samlet 35 000 kW, har De inkludert overføring av 5 800 kW fra AAK (Tyssekraften). Denne overføring forutsettes å bli dekket ved den overføringsavtale vi venter å inngå med Dem i forbin-

delse med den nye linjen mellom Totjern og Eydehavn vi har søkt konsesjon på.»

3. Avgitte uttalelser.

Søknaden av 27. mai d. å. har herfra vært forelagt følgende til uttalelse:

Moland herredsstyre som i møte 23. august d. å. etter innstilling fra formannskapet enstemmig har vedtatt å anbefale konsesjon gitt.

Fylkesmannen i Aust-Agder har i påtegning hit av 2. september d. å. meddelt:

«Kommunestyrets vedtak er gjort i lovlig sammensatt møte og anbefales godkjent.»

Søknaden har dessuten være forelagt departementets Industriavdeling, som har meddelt departementets Vassdragsavdeling «at den vil anbefale konsesjon gitt på vilkår som er vanlige for utenlandske selskaper», jfr. departementets brev til NVE av 12. juli d. å. — jnr. ID. 1591/68 IDV.

4. Tidligere gitt kraftleiekonsesjon til AS.

Ved kongelig resolusjon av 15. desember 1961 er AS gitt tillatelse til å leie i alt inntil 21 700 kW fra A/S Arendals Fossekompani med tidsbegrensning til 1. april 1973. Konsesjonen er gitt med bl. a. vilkår om helt norsk styre, om produksjons- og salgsvirksomhet m. v. og om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 (fra 1. januar 1963) pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes med fradrag av den kraft som brukes til erstatning for kull eller brenselolje. Videre er inntatt vilkår om forsorgsfond, om husrom og tomter og om salg av bedriftens produkter. Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner ble etter tilråing av hovedstyret sløffet på basis av den utveksling av kraft som foregår mellom A/S Arendals Fossekompani og Aust-Agder Kraftverk, hvorav sistnevnte står for kraftforsyningen i tidligere Stokken herred hvor bedriften ligger. Departementet fant, riktig nok under noen tvil, å kunne godta dette resonnement, selv om AAK etter departementets mening selvsagt ikke kunne betraktes som egentlig kraftleverandør. Det ble av departementet i denne forbindelse også anført, at det heller ikke i selskapets konsesjon av 28. februar 1947 var tatt med vilkår om kraftavståelse til kommuner.

For øvrig er konsesjonen gitt på de vanlige vilkår.

Den årlige avgift til staten er betalt til og med for året 1967. For 1967 var den kr. 33 177.

For øvrig bemerkes at AS som nevnt ved

brev av 7. mars d. å. har søkt om konsesjon på leie av 5,8 MW/35 GWh pr. driftsår fra Aust-Agder Kraftverk for en 4-års periode fra 1. juli 1969. Jfr. i den forbindelse hovedstyrets brev av 26. august d. å. til departementet.

5. Hovedstyrets bemerkninger.

Den foreliggende søknad fra AS gjelder som nevnt tillatelse til å leie inntil 7 500 kW tilfeldig kraft fra AF. Fra før har selskapet konsesjon på leie av inntil 21 700 kW fra AF, tidsbegrenset til 1. april 1973, jfr. kongelig resolusjon av 15. desember 1961.

Videre har AS ved brev av 7. mars d. å. søkt om konsesjon på leie av inntil 5 800 kW fra Aust-Agder Kraftverk for tidsrommet 1. juli 1969 til 1. juli 1973, jfr. hovedstyrets brev til departementet av 26. august d. å.

Ifølge søknaden av 27. mai d. å. står selskapets siste ovnsaggregat (nr. 7) driftsklar. Dermed vil behovet for kraft — når forholdene måtte ligge til rette — kunne bli tilsammen ca. 35 000 kW. Forutsatt AS blir gitt konsesjon på leie av de 5 800 kW fra Aust-Agder Kraftverk, vil selskapet fremdeles trenge konsesjon på leie av 7 500 kW (35 000 ÷ 21 700 + 5 800), og det er da dette kvantum den foreliggende søknad gjelder.

Det er opplyst at det ikke foreligger noen skriftlig avtale mellom partene om levering av de 7 500 kW, utover den erklæring som AF har gitt i brev av 7. mai d. å. til AS.

Av brevet fremgår, at kraften bare blir å levere i den utstrekning AS måtte ha behov for den og AF måtte være i stand til å levere på basis av egen produksjon og hva som AF kan skaffe og overføre fra samkjørende verk. Prisen er opplyst å skulle være vanlig Samkjøringspris.

Søknaden har vært forelagt Moland kommune, Fylkesmannen i Aust-Agder og departementets Industriavdeling, som samtlige anbefaler at konsesjon blir gitt.

6. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret har etter dette ikke noe å innvende mot et utvidet kraftleieforhold som nevnt og vil anbefale at A/S Arendal Smelteverk gis tillatelse til å leie de 7 500 kW tilfeldig kraft fra A/S Arendals Fossekompani til drift av selskapets anlegg i Moland herred, som søkt om.

Tillatelsen foreslås tidsbegrenset til 1. april 1973, slik at den i tilfelle løper ut samtidig med selskapets konsesjon av 15. desember 1961.

Konsesjonen foreslås gitt med vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW for den kraft som gjennomsnittlig nyttes og be-

regnet etter formelen kWh/8760 med fradrag av den kraft som måtte brukes til erstatning for kull eller brenselolje. Avgiften som forfaller til betaling hver 31. desember forutsettes i tilfelle å bli å oppkreve fra det tidspunkt leveringen tar til.

Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner foreslås sløyfet på samme måte som for selskapets konsesjon av 15. desember 1961, jfr. foran under pkt. 4.

For øvrig foreslås konsesjonen gitt på samme betingelser som selskapets konsesjon av 15. desember 1961, herunder med vilkår om styre m. v. For så vidt angår vilkår om forsorgsfond, om husrom og tomter og om bedriftens produkter, går en ut fra at disse kan bli å sløyfe i den nye konsesjon. Jfr. ellers vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsbetingelser.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 7. oktober 1968.»

Departementet skal bemerke:

Som nevnt av hovedstyret, er A/S Arendal Smelteverk (AS) ved kongelig resolusjon av 15. desember 1961 gitt konsesjon på leie av tilsammen 21 700 kW fra A/S Arendals Fossekompani. Konsesjonen utløper 1. april 1973, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1961 side 229.

Av hovedstyrets uttalelse fremgår det videre at selskapet den 7. mars 1968 har søkt om konsesjon på leie av inntil 5 800 kW/35 GWh fra Aust-Agder Kraftverk. Det kan opplyses at A/S Arendal Smelteverk ved kongelig resolusjon av 11. oktober 1968 fikk konsesjon på leie av nevnte kraftkvantum.

Etter det foreliggende vil departementet i tilslutning til hovedstyret rå til at A/S Arendal Smelteverk gis den søkte konsesjon på leie av 7 500 kW tilfeldig kraft fra A/S Arendal Fossekompani til smelteverket i Eydehavn på vilkår i det vesentlige som foreslått av hovedstyret, bl. a. om tidsbegrensning til 1. april 1973 og om årlig avgift — kr. 1,50 pr. kW — til staten av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — unntatt kraft som brukes til erstatning for kull eller brenselolje.

Departementet foreslår konsesjonen gitt på følgende vilkår:

«1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder inntil 1. april 1973.

2. *Styre m. v.*

A/S Arendal Smelteverk skal være et selvstendig norsk aksjeselskap med sete i Norge. Selskapets produksjons- og salgsvirksomhet

skal ledes fra Norge etter forretningsmessige prinsipper.

Styret skal til enhver tid bestå av utelukkende norske statsborgere, og samtlige skal også være fast bosatt i Norge. Selskapets representantskap skal for minst halvpartens vedkommende, formannen innbefattet, bestå av norske statsborgere fast bosatt i Norge. Selskapets revisjon skal forestås av en statsautorisert norsk revisor fast bosatt i Norge.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norske varer.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger

i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes — med fradrag av den kraft som brukes til erstatning for kull eller brenselolje — erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra det tidspunkt leveringen tar til.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelsen av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Departementet har merket seg at selskapet har fått røykskadekonsesjon i forbindelse med produksjonsutvidelsen.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Arendal Smelteverk å leie inntil 7 500 kW tilfeldig kraft fra A/S Arendals Fossekompani til smelteverket i Eydehavn på vilkår som foreslått i Industridepartementets tilråding av 21. november 1968.

38. L/L Firdakraft.

(Fornyelse av tillatelse til regulering og overføring i Øksendalsvassdraget i Bremanger kommune, meddelt ved kongelig resolusjon 7. juli 1967.)

Kgl. res. av 6. desember 1968.

Hovedstyret for Norges vassdrag- og elektrisitetsvesen har i brev datert 14. oktober 1968 gitt følgende uttalelse i anledning av søknad fra L/L Firdakraft om fornyelse av tillatelse til regulering og overføring i Øksendalsvassdraget i Bremanger kommune, gitt ved kongelig resolusjon 7. juli 1967:

«Ved ovennevnte resolusjon ble L/L Firdakraft gitt tillatelse til på visse vilkår å regulere Isavatn og til å overføre Midtelv og Østre Øksendalselv til Bjørndalsvatn.

Ved en misforståelse er fristen for å begjære skjønn blitt oversittet, og med brev datert 26. august 1968 søkes det derfor nå om ny konsesjon. Det blir vist til den opprinnelige søknad av 14. april 1966 og vedkommende saksdokumenter.

Man har pr. telefon spurt ordførerne i de berørte kommuner, Bremanger og Gloppen, om det er oppstått nye forhold av betydning for

saken siden den ble behandlet i 1966—67, og fikk benektende svar fra begge. Svarene er skriftlig bekreftet ved brev fra nevnte kommuner av henholdsvis 12. og 23. september 1968.

Hovedstyret kan da ikke se at det foreligger noe nytt for sakens vurdering, og viser til sitt brev av 13. april 1967.

Man vil tilrå at tillatelsen av 7. juli 1967 fornyes på uforandrede vilkår.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i henhold til instruksens § 10 og vil bli forelagt Hovedstyret i førstkommende møte.»

Departementet skal bemerke:

Som det vil framgå er søknad om ny tillatelse datert 26. august 1968, dvs. mindre enn to måneder etter at ettårsfristen for begjæring av skjønn var oversittet. Departementet finner med hovedstyret at det ikke foreligger noe nytt for sakens vurdering siden den ble behandlet i 1966—67. Det framkom dengang ingen innvendinger mot å gi tillatelse. Kraftinnvinningen er beregnet til noe over 9 000 nat.-hk. Konsesjon er meddelt på ubegrenset tid og konsesjonsavgifter til stat og kommune fastsatt til henholdsvis kr. 1 og kr. 3 pr. år/nat.-hk. Det er oppstillet vilkår om alminnelig revisjon etter 50 år, vanlige vilkår om byggefrister, kraftavståelse m.v. og vilkår til fordel for fisket.

Departementet vil med hovedstyret tilrå at tillatelsen fornyes på uendrede vilkår og under forutsetning om at de oppstilte frister blir å beregne fra den opprinnelige konsesjonsdato 7. juli 1967.

Industridepartementet

tilrår:

Tillatelse for L/L Firdakraft til regulering av Isavatn og overføring av Midtelv og Østre Øksendalselv til Bjørndalsvatn i Vestre Øksendalselv fornyes på uendrede vilkår og under forutsetning som oppstillet i Industridepartementets tilråding av 6. desember 1968.

39. Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk.

(Bortfall av reguleringskonsesjon av 23. februar 1940 for Hemne kommunale elektrisitetsverk.)

Industridepartementets brev 10. desember 1968.

Elektrisitetsverkets brev 17. august d.å. ref. KS/MB 214.121.

Saken har vært forelagt Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet som har avgitt følgende uttalelse datert 23. oktober d.å.:

«I innstillingen av 18. februar 1963 vedrørende regulerings-saken har Hovedstyret gått ut fra at Hemne kommunes konsesjon av 29. februar 1940 på regulering av Søvatn mellom kotene 279,83 og 278,33 faller bort når magasinet tas i bruk i Søa kraftverk. Vassdragsvesenet har derfor ingen bemerkninger til at kongelig resolusjon av 23. februar 1940 oppheves.»

Departementet finner for sin del å kunne anse Hemne kommunes reguleringskonsesjon av 23. februar 1940 som bortfalt med virkning fra 10. november 1967 da regulering i henholdt til Sør-Trøndelag elektrisitetsverks ovennevnte tillatelse av 1964 er opplyst å være satt i verk.

Gjenpart av dette brev er sendt Kommunaldepartementet, fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Hemne kommune.

40. Rena Kartonfabrik A/S.

(Konsesjon på leie av inntil 15 000 kW spillkraft fra Hedmark Kraftverk til drift av elektrokjel.)

Kgl. res. av 13. desember 1968.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen har i brev av 26. november 1968 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 25. april 1968 fra Rena Kartonfabrik A/S om konsesjon på leie av inntil 15 000 kW spillkraft fra Hedmark Kraftverk til drift av en elektrokjel:

«1. Innledning.

Fra Rena Kartonfabrik A/S har en mottatt søknad av 25. april 1968 om konsesjon på leie av kraft i henhold til avtale, datert 8. mars og 14. mars 1968, mellom Hedmark Kraftverk og Rena Kartonfabrik A/S.

Av avtalen fremgår at søknaden omfatter leie av inntil 15 MW spillkraft for drift av en elektrodekjel ved Rena Kartonfabrik A/S.

Kjeleanlegget med tilhørende transformator, 66 kV kraftledning og 60 og 5 kV apparatanlegg skal bekostes og eies av Hedmark Kraftverk, som med NVE's brev av 29. juli 1968 fikk tillatelse til å sette opp/bygge og drive nevnte høyspenningsanlegg.

2. Rena Kartonfabrik A/S' søknad av 25. april 1968:

«Vi tillater oss herved å søke om konsesjon på leie av kraft i henhold til vedlagte avtale mellom Hedmark Kraftverk og Rena Kartonfabrik A/S. Vedlagt finnes også erklæring fra vårt styre.

Elektrokjelen er av fabrikat EGA med påstemplet ydelse 15 MW og 5 kV driftspenning. For øvrig vises til innsendt søknad fra Hedmark Kraftverk i samme sak.»

3. Avgitte uttalelser.

Departementets Industriavdeling har i påtegning av 14. juni 1968 til departementets Vassdragsavdeling anbefalt at søknaden blir innvilget.

Åmot kommunestyre vedtok i møte den 24. august 1968 enstemmig å anbefale konsesjon gitt.

Fylkesmannen i Hedmark viser i brev hertil av 6. september 1968 til Åmot kommunestyres vedtak den 24. august 1968 og rår til at søknaden blir imøtekommet.

4. Tidligere gitte konsesjoner på kraftleie.

Ved kongelig resolusjon av 23. mai 1913 ble Rena Træsliperi A/S (nå Rena Kartonfabrik A/S) meddelt konsesjon på leie av inntil 3 200 turb. HK (ca. 2 200 kW) fra Åmot kommunes kraftanlegg i Osfallet for et tidsrom av inntil 60 år.

Kraftleveransen ble ved kongelig resolusjon av 3. august 1917 overtatt av Rena Kraftselskap A/S, som samtidig overtok Åmot kommunes rettigheter ved Osfallet.

Ved kongelig resolusjon av 2. juli 1950 ble Rena Kartonfabrik A/S meddelt konsesjon på å leie ytterligere den til enhver tid ledige kraft inntil 3 400 kW fra Rena Kraftselskap A/S' kraftanlegg i Osfallet frem til 5. juli 1978.

5. Kraftleieavtalen av 8. mars/14. mars 1968.

I henhold til den foreliggende avtale av 8. mars/14. mars 1968 mellom partene skal Hedmark Kraftverk ha rett til fra det tidspunkt anlegget er driftsklart, å levere inntil 15 MW til elektrokjelen ved Rena Kartonfabrik A/S. Leveringen skal bare finne sted i den utstrekning det passer Hedmark Kraftverk å levere slik kraft, jfr. avtalens § 1.

Kraften skal leveres ved elektrokjelen som trefaset vekselstrøm med en spenning av ca. 5 kV og med ca. 50 perioder pr. sekund. Kraften skal måles i Rena Kartonfabrik A/S ved 5 kV spenning hvor Hedmark Kraftverk setter opp kWh-måler.

Den leverte energi skal betales etter en kWh-pris basert på prisen for fyringsolje, eventuelt etter en høyere pris tilsvarende den pris Hedmark Kraftverk vil kunne oppnå ved å levere kraften til andre avtakere eller til Samkjøringen.

Avtalen gjelder inntil nedlagt anleggskapital er opptjent og deretter med 1 års gjen-

sidig oppsigelse, regnet fra utløpet av det år hvori oppsigelsen finner sted.

Det er forutsatt at anlegget nedbetales snarest mulig.

6. Hovedstyrets uttalelse.

Hovedstyret har for sin del ikke noe å bemerke og vil rå til at Rena Kartonfabrik A/S gis tillatelse til å leie inntil 15 000 kW spillkraft fra Hedmark Kraftverk for drift av en elektrokjelen.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid kraftleiekontrakten av 8. mars/14. mars 1968 måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1979.

Da det her dreier seg om spillkraft for dampfremstilling, anbefales tillatelsen gitt uten vilkår om avgift. Likeledes forutsettes vilkår om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner å bli å sløyfe, idet Hedmark Kraftverk som fylkesverk skal stå som kraftleverandør.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår, herunder med vilkår om helt norsk styre.

Hovedstyret viser for øvrig til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Behandlet i hovedstyremøte den 25. november 1968.

Erklæring av 25. april 1968 fra selskapets styre samt sakens øvrige dokumenter vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

Rena Kartonfabrik A/S har fremlagt erklæring fra styret i samsvar med ervervslovens § 24, annet ledd.

Som det fremgår av Hovedstyrets redegjørelse fikk Rena Træsliperi A/S (nå Rena Kartonfabrik A/S) ved kongelig resolusjon av 23. mai 1913 konsesjon på leie av inntil 3 200 HK (ca. 2 200 kW) av Aamot kommune fra kommunens kraftanlegg i Osfallet for et tidsrom av inntil 60 år, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind II side 86 flg. Rena Kraftselskap A/S fikk ved kongelig resolusjon av 3. august 1917 konsesjon på erverv av Åmot kommunes vannrettigheter i Osfallet og videre tillatelse til å tre inn som utleier av kraft til Rena Træsliperi A/S i henhold til konsesjonen av 23. mai 1913, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind IV side 132 flg.

Rena Kartonfabrik A/S fikk ved kongelig resolusjon av 2. juli 1950 konsesjon på å leie ytterligere den til enhver tid ledige kraft, inntil ca. 3 400 kW fra Rena Kraftselskap A/S' kraftanlegg i Osfallet inntil 5. juli 1978, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1950 side 33 flg.

Departementet vil etter det foreliggende og i tilslutning til Hovedstyret, rå til at Rena

Kartonfabrik A/S gis den omsøkte konsesjon på leie av inntil 15 000 kW spillkraft fra Hedmark Kraftverk til drift av en elektrokjel for den tid kraftleiekontrakten av 8./14. mars 1968 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1979.

Departementet vil foreslå at konsesjonen blir gitt på følgende vilkår:

«1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1979.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norske varer.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 7 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen

bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt Rena Kartonfabrik A/S vil trenge røykskadekonsesjon etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Krafttuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår :

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Rena Kartonfabrik A/S å leie inntil 15 000 kW spillkraft fra Hedmark Kraftverk til drift av en elektrokjel.

Tillatelsen gis på vilkår som foreslått i Industridepartementets tilråding av 13. desember 1968.

41. A/S Norsk Aluminium Company.

(Utbygging og regulering av Dalevassdraget. Ytterligere fristforlengelse.)

Industridepartementets brev av 17. desember 1968.

I brev herfra av 1. august 1967 ble full-

føringsfristen for gjenstående regulering av Dalevassdraget forlenget frem til 19. november 1967. Departementet finner etter det foreliggende å kunne forlenge fristen med ytterligere 5 år. Den gjenstående regulering av Dalevassdraget skal således være utført innen 19. november 1972.

42. A/S Saundefaldene.

(Innføring av Bleikvamselva og Raundalsbekken på driftstunnelen for Sønnenå Kraftverk. Fristforlengelse.)

Industridepartementets brev av 18. desember 1968.

I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 § 12, pkt. 1 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 28. juni 1946 samtykker departementet i at den fullføringsfrist som er fastsatt i post 5 i vilkårene for ovennevnte tillatelse når det gjelder innføring i Raundalsbekken forlenges med 2 år. Innføringen skal således være fullført innen 10. november 1970.